

СВІТОВИЙ ДОСВІД

ПРОВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ОЦІНОК РИЗИКІВ ВІДМИВАННЯ КОШТІВ ТА ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ

*Рекомендовано міжгалузєвою науково-методичною радою
Державного закладу післядипломної освіти «Академія фінансового моніторингу» (протокол № 4 від 10.06.2021)*

ОБСЕ

**СВІТОВИЙ ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ОЦІНОК
РИЗИКІВ ВІДМИВАННЯ КОШТІВ ТА ФІНАНСУВАННЯ ТЕРО-
РИЗМУ.** – К., 2021. – 344 с.

У виданні зібрані кращі практики, недоліки та пропозиції щодо проведення національних оцінок ризиків (НОР). Зокрема, досліджено керівні міжнародні документи щодо проведення НОР, здійснено аналіз більш ніж 80-ти звітів про проведення НОР іноземними країнами, а також вивчено результати та перспективи проведення НОР в Україні.

Видання розроблено для використання в роботі учасниками системи фінансового моніторингу та науковими працівниками, а також буде корисним для формування рекомендацій щодо удосконалення методології проведення НОР в Україні.

СВІТОВИЙ ДОСВІД

ПРОВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ОЦІНОК РИЗИКІВ ВІДМИВАННЯ КОШТІВ ТА ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ

КИЇВ – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП 8

РОЗДІЛ I. МІЖНАРОДНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПИТАНЬ ПРОВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РИЗИКІВ 9

1.1. Стандарти FATF 11

1.2. Керівні настанови FATF 17

1.2.1. Керівництво FATF «Оцінка ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму на національному рівні» (лютий 2013) 17

1.2.2. Керівництво FATF «Дані і статистика у сфері ПВК/ФТ» 25

1.2.3. Звіт FATF «Керівництво з оцінки ризиків фінансування тероризму» (липень 2019) 31

1.2.4. Керівництво FATF «Протидія фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» 41

1.3. Інші рекомендації та методологічні підходи 43

1.3.1. Методологія Міжнародного валютного фонду щодо проведення НОР у сфері ПВК/ФТ 43

1.3.2. Методологія Світового банку щодо проведення національної оцінки ризиків у сфері ПВК/ФТ 65

1.3.3. Методологія наднаціональної оцінки ризиків ВК/ФТ на рівні ЄС 71

1.3.4. Керівництво з проведення національної оцінки ризиків фінансування розповсюдження зброї масового знищення Королівського інституту оборонних досліджень (RUSI) Великобританії 79

1.3.5. Керівництво ОБСЄ зі збору даних при проведенні Національної оцінки ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму 93

РОЗДІЛ II. СВІТОВИЙ ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РИЗИКІВ У СФЕРІ ПВК/ФТ 95

2.1. Аналіз країн з позитивним міжнародним рейтингом щодо рівня виявлення, оцінки та розуміння національних ризиків 97

Великобританія 100

Ізраїль 103

Італія 107

Швейцарія 111

Сінгапур 115

Андорра 117

Португалія 119

Канада 122

Кіпр 128

2.2. Переваги та недоліки проведення НОР, визначені FATF та регіональними групами, створеними за типом FATF, за результатами взаємних міжнародних оцінок країн	133
Австралія	134
Австрія	136
Андорра	138
Антигуа і Барбуда	140
Бангладеш	141
Барбадос	143
Бахрейн.....	146
Бельгія.....	148
Бермудські острови.....	150
Білорусь	153
Буркіна-Фасо	155
Вануату	156
Великобританія.....	158
Вірменія	159
Гана.....	161
Гватемала.....	163
Гібралтар	165
Гонконг, Китай	167
Грузія	168
Данія.....	170
Домініканська Республіка.....	172
Замбія	174
Зімбабве.....	175
Ізраїль	177
Індонезія.....	178
Ірландія.....	179
Ісландія	180
Іспанія	181
Італія.....	182
Кабо-Верде	184
Кайманові острови	185
Камбоджа.....	187
Канада	189
Киргизька Республіка	190
Китай	192
Китайський Тайбей	194
Кіпр.....	196
Колумбія.....	198
Корея.....	201
Коста-Ріка.....	202
Куба	204
Литва	206
Макао, Китай.....	209
Малаві	212
Малайзія.....	214
Малі	216
Мальта.....	217
Мексика	219
Молдова	221
Монголія.....	222
М'янма.....	224

Об'єднані Арабські Емірати	226
Острів Мен.	228
Острови Кука	231
Острови Теркс і Кайкос	233
Пакистан.	235
Палау	236
Перу	238
Португалія	239
Республіка Нікарагуа	240
Республіка Панама	241
Республіка Таджикистан	242
Російська Федерація.	244
Сейшельські острови	246
Сенегал	248
Сербія	250
Сінгапур	252
Словацька Республіка	254
Словенія.	256
Соломонові острови.	258
Сполучені Штати Америки	260
Східна Республіка Уругвай	261
Таїланд.	262
Туреччина	264
Угорщина	266
Фіджі.	268
Фінляндія	270
Чехія	272
Швейцарія	274
Швеція	275
Шрі-Ланка	276

2.3. Роль НОР у визначенні стратегічних пріоритетів розвитку національних систем ПВК/ФТ.	279
---	------------

РОЗДІЛ III. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРОВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ОЦІНОК РИЗИКІВ В УКРАЇНІ 287

3.1. Практика проведення Національної оцінки ризиків в Україні.	289
--	------------

3.2. Аналіз виявлених недоліків . .	307
--	------------

3.3. Перспективи удосконалення процедури, методології та об'єктів Національної оцінки ризиків в Україні.	311
---	------------

СПИСОК ПОСИЛАНЬ 332

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

ВА	віртуальні активи
ВК	легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (відмивання коштів)
ВНУП	спеціально визначений суб'єкт (-и) первинного фінансового моніторингу
Держфінмоніторинг	Державна служба фінансового моніторингу України
Закон	Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 р. № 361-ІХ
КБВ	кінцевий бенефіціарний власник
НОР	національна оцінка ризиків
НПО	неприбуткова організація (-ї)
ОЗГ	організована злочинна група (-и)
ПВК/ФТ/ФРЗМЗ	запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення
РЕР	політично значущі особи
ПВК/ФТ	протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення
ПО	правоохоронні органи
ПФР	підрозділ фінансової розвідки
СДФМ	суб'єкт державного фінансового моніторингу
СРО	саморегулівні організації
СПФМ	суб'єкт первинного фінансового моніторингу
ФО	фінансова (-ї) операція (-ї)
ФТ	фінансування тероризму
ФРЗМЗ	фінансування розповсюдження зброї масового знищення
SNRA	наднаціональна (супранациональна) оцінка ризиків
VASP	постачальники послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів
FATF	Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей

ВСТУП

Дане видання підготовлене Держфінмоніторингом, за сприяння Координатора проектів ОБСЄ в Україні, з метою аналізу міжнародних практик проведення НОР, а також для надання рекомендацій щодо удосконалення методології проведення НОР в Україні.

Світові вимоги FATF, розширення кола загроз, пов'язаних із ВК, ФТ та ФРЗМЗ, прискорення циклів прийняття рішень з боку компетентних органів для ефективної боротьби з ВК/ФТ/ФРЗМЗ, зобов'язали країни проводити періодичні НОР у вказаній сфері.

НОР покликана допомогти державному та приватному секторам у визначенні ризиків ВК, ФТ, ФРЗМЗ у країні, зрозуміти потенційні наслідки прояву ідентифікованих ризикових явищ для фінансової системи та національної безпеки, а також виробити ефективні заходи, які повинні вживатися державою та приватним сектором для боротьби з виявленими ризиками.

Крім того, результати НОР мають служити основою для формування та корегування політики та пріоритетів у сфері боротьби з ВК, ФТ та ФРЗМЗ, для застосування підходу, заснованого на оцінці ризику, та для ефективного розподілу ресурсів у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ.

На світовій арені існують різноманітні методології, керівництва, звіти щодо оцінки ризиків на національному рівні. Кожна країна вправі скористатися існуючими методологіями НОР або ж розробити власну методологію з урахуванням власних інструментів, методів та підходів, а також соціально-економічних, фінансових та інституційних спроможностей у боротьбі з ВК, ФТ та ФРЗМЗ.

Видання є найвагомим на даний час зібранням рекомендацій світових експертів-оцінювачів з питань проведення НОР, аналізує досвід більш ніж 80-ти країн щодо способів та стану виявлення, оцінки та розуміння національних ризиків, виокремлює основні переваги та недоліки країн при проведенні НОР.

Враховуючи існуючі зміни у Рекомендаціях FATF, які у тому числі стосуються обов'язку країн щодо оцінки ризиків ФРЗМЗ та оцінки ризиків ВА, а також активний процес підготовки України до чергового (третього) раунду НОР, дане видання також містить аналіз діючої процедури проведення НОР в Україні і надає ключові рекомендації для удосконалення національної методології проведення НОР.

РОЗДІЛ І.

МІЖНАРОДНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПИТАНЬ ПРОВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РИЗИКІВ

FATF

INTERNATIONAL STANDARDS
ON COMBATING MONEY LAUNDERING
AND THE FINANCING OF
TERRORISM & PROLIFERATION

The FATF Recommendations

Updated June 2021

1.1 СТАНДАРТИ FATF¹

Обов'язок країн щодо оцінки ризиків ВК та ФТ, а також щодо застосування ризик-орієнтованого підходу у сфері ПВК/ФТ, визначений в оновлених у 2012 році Рекомендаціях FATF.

Рекомендації FATF є вичерпною та послідовною системою заходів, які повинні бути впроваджені країнами з метою ПВК/ФТ/ФРЗМЗ.

Країни мають різну структуру правової, адміністративної та операційної системи та різні фінансові системи, і тому всі не можуть вжити ідентичних заходів для боротьби з вказаними загрозами.

Таким чином, Рекомендації FATF встановлюють міжнародні стандарти, які країни повинні впроваджувати адаптивно, з урахуванням специфічних обставин.

Виявлення, оцінка і розуміння ризиків ВК та ФТ є важливим елементом формування і розвитку національної системи ПВК/ФТ.

Результати оцінки ризиків на національному рівні, незалежно від масштабів такої оцінки, можуть надати учасникам національної системи ПВК/ФТ корисну інформацію для застосування ризик-орієнтованого підходу, який є центральним елементом стандартів FATF.

Так, відповідно до Рекомендації FATF 1 «Оцінка ризиків та застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризиків», країни повинні визначати, здійснювати оцінку та розуміти ризики, пов'язані з ВК та ФТ для країни, а також вживати заходів, включаючи визначення органу або механізму, з метою координації дій з оцінки ризиків, та використовувати ресурси, спрямовані на забезпечення ефективного зниження ризиків.

Базуючись на такій оцінці, країни повинні застосовувати ризик-орієнтований підхід, з метою забезпечення відповідності заходів із запобігання або протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму ступеню виявлених ризиків.

1 The FATF Recommendations, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/31REB2w>

Такий підхід повинен бути основним підґрунтям для ефективного спрямування ресурсів у межах національної системи ПВК/ФТ, а також для впровадження ризик-орієнтованих заходів при застосуванні Рекомендацій.

Якщо країни визначають рівень ризику як високий, вони повинні забезпечити, щоб їхній режим ПВК/ФТ належним чином усував такі ризики.

Якщо країни визначають рівень ризику як невисокий, вони можуть прийняти рішення про застосування спрощених заходів у межах деяких Рекомендацій FATF за певних умов.

Країни також повинні виявляти, здійснювати оцінку та розуміти ризики, пов'язані з ФРЗМЗ.

В контексті Рекомендації FATF 1, «ризик ФРЗМЗ» стосується потенційного порушення, невиконання або ухилення від обов'язків щодо цільових фінансових санкцій, зазначених у Рекомендації FATF 7.

Країни повинні вживати відповідних заходів, спрямованих на забезпечення ефективного зменшення ризиків, включно з визначенням органу влади або механізму для координації дій з оцінки ризиків та ефективного розподілу ресурсів для цієї мети.

Якщо країни виявляють вищі ризики, вони повинні забезпечити належне усунення таких ризиків. Якщо країни виявляють нижчі ризики, вони повинні забезпечити відповідність заходів, що застосовуються, рівню ризику ФРЗМЗ, водночас забезпечуючи повне виконання цільових фінансових санкцій, як того вимагає Рекомендація FATF 7.

Детальні вимоги до країн проводити оцінку ризиків ВК та ФТ та оцінку ризиків ФРЗМЗ та цілі їх застосування наводяться у Пояснювальній записці до Рекомендації FATF 1.

Так, у Пояснювальній записці до Рекомендації 1 зазначено, що підхід, який ґрунтується на оцінці ризиків, є ефективним засобом боротьби з ВК та ФТ.

При визначенні того, як підхід, що ґрунтується на оцінці ризиків, повинен реалізуватися в секторі, країни повинні взяти до уваги можливості і досвід у сфері ПВК/ФТ у відповідному секторі.

У свою чергу, країни повинні розуміти, що свобода дій та відповідальність, покладені на фінансові установи та ВНУП підходом, що ґрунтується на оцінці ризиків, є більш доцільними у секторах з більшою спроможністю та досвідом у сфері ПВК/ФТ. Проте це не звільняє фінансові установи та ВНУП від зобов'язання вживати посилені заходів при виявленні високих ризиків.

Прийнявши підхід, що ґрунтується на оцінці ризиків, компетентні органи, фінансові установи та ВНУП повинні забезпечити відповідність заходів ПВК/ФТ виявленим ризикам, а також розподіляти ресурси у найбільш ефективний спосіб.

Крім того, при застосуванні ризик-орієнтованого підходу, фінансові установи та ВНУП повинні мати процедури виявлення, оцінки, моніторингу, управління та зниження ризиків ВК та ФТ.

Загальний принцип ризик-орієнтованого підходу полягає у тому, що у разі виявлення підвищених ризиків, країнам слід вимагати від фінансових установ та ВНУП вживати посилені заходи щодо управління та зниження цих ризиків, а у разі виявлення нижчих ризиків – дозволяти застосування спрощених заходів.

Спрощені заходи не можуть бути застосовані у випадку наявності підозр щодо ВК або ФТ.

У певних Рекомендаціях FATF більш точно висвітлено те, як загальний принцип ризик-орієнтованого підходу застосовується до конкретних вимог. За чітко обмежених обставин та у випадку низького ризику ВК та ФТ, країни можуть також прийняти рішення не застосовувати певні рекомендації для конкретного типу фінансових установ або видів діяльності, або ВНУП.

Якщо країни під час оцінки ризиків визначають типи установ, види діяльності, підприємства та професії, які знаходяться під загрозою зловживання у сфері ВК і ФТ, і які не підпадають під визначення фінансової установи або ВНУП, вони повинні розглянути питання щодо застосування вимог у сфері ПВК/ФТ до таких секторів.

У пояснювальній записці до Рекомендації FATF 1, визначений обов'язок для країн вживати належних заходів щодо виявлення та оцінювання ризиків ВК та ФТ на постійній основі для того, щоб:

- вносити необхідні зміни до національної системи боротьби з ВК та ФТ, у тому числі зміни в закони, положення та вживати інші заходи;
- сприяти компетентним органам у розподілі та встановленні пріоритетності розподілу ресурсів у сфері ПВК/ФТ;
- надавати інформацію з метою оцінки ризиків у сфері ПВК/ФТ фінансовими установами і ВНУП.

Також, країни повинні підтримувати актуальність оцінок і мати механізми для надання відповідної інформації про результати всім відповідним компетентним органам та СРО, фінансовим установам та ВНУП.

У разі якщо країни виявили високі ризики, вони повинні переконатися, що режим ПВК/ФТ усуває ці ризики і без шкоди для будь-яких інших заходів, що вживаються країнами для мінімізації цих ризиків, зобов'язати фінансові установи та ВНУП

вжити посиленних заходів з управління та мінімізації ризиків, або переконатися, що цю інформацію включено до оцінювання ризиків, яка здійснюється фінансовими установами та ВНУП, з метою належного управління ними та їх мінімізації.

Країни можуть прийняти рішення дозволити застосування спрощених заходів в рамках деяких Рекомендацій FATF, які вимагають від фінансових установ або ВНУП вживати певних заходів, за умови виявлення низького ризику, та якщо такі дії узгоджені з оцінкою ризиків ВК та ФТ країни.

Країни можуть прийняти рішення не застосовувати деякі з Рекомендацій FATF, які вимагають від фінансових установ або ВНУП вживати певних заходів, за умови:

- доведення низького ризику ВК та ФТ, що дозволяється тільки за суворо обмежених та виправданих обставин і стосується окремих типів фінансових установ або ВНУП;
- у випадку якщо фінансова діяльність (за виключенням переказу грошових коштів або цінностей) проводиться фізичною або юридичною особою на не постійній або на дуже обмеженій основі (враховуючи кількісний та абсолютний критерії) за умови низького ризику ВК та ФТ.

Хоча зібрана інформація відрізняється залежно від рівня ризику, вимоги Рекомендації 11 щодо збереження даних повинні застосовуватись незалежно до від того, яка інформація збирається.

Крім того, Пояснювальною запискою до Рекомендації 1 визначено, що країни повинні на постійній основі вживати належних заходів щодо виявлення та оцінювання ризиків ФРЗМЗ для того щоб:

- вносити потенційні зміни до національної системи протидії ФРЗМЗ, у тому числі зміни в закони, положення та інші заходи;
- сприяти компетентним органам у розподілі та встановленні пріоритетності ресурсів, спрямованих на протидію ФРЗМЗ;
- надавати інформацію з метою належної оцінки ризиків ФРЗМЗ фінансовими установами та ВНУП.

Країни повинні підтримувати актуальність оцінок і мати механізми для надання відповідної інформації про результати всім відповідним компетентним органам та СРО, фінансовим установам та ВНУП.

Країни повинні вживати належних заходів для управління та зменшення виявлених ними ризиків ФРЗМЗ. Країни повинні розвивати розуміння наявних засобів та способів потенційних порушень, ухилення та невиконання цільових фінансових санкцій, яким можуть ділитись з компетентними органами та приватним сектором.

Країни повинні забезпечити, щоб фінансові установи та ВНУП вживали заходів для виявлення обставин, які можуть генерувати високий ризик, та забезпечити, щоб їх режим протидії ФРЗМЗ усував ці ризики. Країни повинні забезпечити повне впровадження Рекомендації FATF 7 у будь-якому ризиковому випадку. Там, де ризики високі, країнам слід вимагати, щоб фінансові установи та ВНУП вживали відповідні заходи для управління та зменшення цих ризиків. Якщо ризики низькі, вони повинні забезпечити відповідність застосовуваних заходів рівню ризику, забезпечуючи при цьому повноцінне виконання цільових фінансових санкцій, як вимагається Рекомендацією FATF 7.

FATF GUIDANCE

National Money Laundering and Terrorist Financing Risk Assessment

February 2013

1.2 КЕРІВНІ НАСТАНОВИ FATF

1.2.1. КЕРІВНИЦТВО FATF «ОЦІНКА РИЗИКІВ ВІДМИВАННЯ КОШТІВ ТА ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ»²

Лютий 2013

У лютому 2013 року FATF видала керівництво на тему: «Оцінка ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму на національному рівні».

Керівництво розроблено FATF з метою надання рекомендацій щодо оцінки ризиків на національному рівні і, головним чином, стосується ключових вимог, зазначених у Рекомендації FATF 1 та пунктах 3 – 6 Пояснювальної записки до Рекомендації FATF 1.

У зазначеному керівництві викладено загальні принципи, які можуть служити корисною основою при проведенні національної оцінки ризиків ВК/ФТ.

Відповідно до керівництва, для національної оцінки ризиків ВК/ФТ використовуються такі ключові поняття як: «ризик», «загроза», «вразливість», «ймовірність» та «наслідки».

Поняття «ризик» може розглядатися як похідна від трьох факторів: «загрози», «вразливості» та «наслідки».

Оцінка ризиків ВК/ФТ є процесом, який базується на методології, узгодженій учасниками проведення оцінки, в рамках якого здійснюється спроба виявити, проаналізувати та зрозуміти ризики ВК/ФТ, і який слугує першим кроком для мінімізації таких ризиків.

2 National money laundering and terrorist financing risk assessment, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3rXIX3Q>

У свою чергу **«загроза»**, відповідно до керівництва, це особа або група осіб, об'єкт або діяльність, які можуть потенційно нанести шкоду, наприклад, державі, суспільству, економіці та ін. В контексті ВК/ФТ це поняття включає злочинців, терористичні групи та осіб, які їх підтримують, їх активи, а також попередню, діючу та майбутню діяльність, пов'язану з ВК/ФТ.

Поняття **«вразливість»**, у тому розумінні, в якому воно використовується при проведенні національної оцінки ризиків, охоплює ті сфери, в яких загроза зможе реалізуватися або те що може сприяти її реалізації. В контексті оцінки ризиків ВК/ФТ, розгляд «вразливості» окремо від «загрози» є зосередженням уваги, наприклад, на факторах, які генерують слабкі місця в системі або у заходах контролю у сфері ПВК/ФТ або ж проявляються через певні характеристики та особливості країни. Аналіз «вразливостей» також може включати характеристики і особливості конкретного сектора, фінансового продукту або виду послуг, які роблять їх привабливими для цілей ВК/ФТ.

Поняття **«ймовірність»** означає потенційну можливість виникнення подій, що репрезентують ризик ВК або ФТ. Ймовірність залежить від поєднання загроз і вразливостей. Для ймовірності настання події, пов'язаної з ВК або ФТ, повинні бути присутніми як загроза, так і вразливість.

Поняття **«наслідки»** вказує на вплив або шкоду, якої може бути завдано ризиками ВК або ФТ, і включає вплив злочинної або терористичної діяльності на фінансові системи та установи, а також на економіку в цілому. За своїм характером наслідки ризиків ВК або ФТ можуть бути короткостроковими або довгостроковими. Наслідки також відображаються на населенні, конкретних групах людей, діловому середовищі, на національних або міжнародних інтересах, а також на репутації і привабливості фінансового сектору країни. Як зазначено вище, в ідеалі, НОР полягає у винесенні судження щодо кожної загрози, вразливості і наслідку їх прояву у сукупності виявлених та оцінених.

Відповідно до керівництва, форма, масштаб і характер оцінок ризиків ВК/ФТ повинні, в кінцевому підсумку, відповідати потребам тих, хто користується їхніми результатами – політиків, наглядових органів, ПО, фінансових установ, ВНУП і т.д.

КЕРІВНИЦТВО FATF ВИЗНАЧАЄ ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РИЗИКІВ:

1. Чітке узгодження мети

Перед початком проведення національної оцінки ризиків ВК/ФТ, учасники оцінки, у т.ч. ті, хто буде проводити оцінку, а також кінцеві користувачі результатів оцінки, повинні узгодити мету і масштаб оцінки. Крім цього, повинні бути визначені очікування того, як результати оцінки будуть корелювати із розумінням ризиків на національному рівні.

2. Визначення масштабів оцінки

Ключовим питанням при визначенні масштабів оцінки ризиків ВК/ФТ є прийняття рішення про те, чи слід оцінювати ризики ВК і ФТ окремо або разом.

Чинники, пов'язані з ФТ можуть значно відрізнятися від факторів, які мають відношення до ВК. Країни можуть прийняти рішення проводити оцінки ризиків ВК та ФТ окремо.

У керівництві наголошується на тому, що оцінки ризиків ВК/ФТ можуть проводитися на різних рівнях з різними цілями і в різних масштабах, включаючи оцінки на наднаціональному рівні (групи країн), оцінки на національному рівні (або на рівні країни) і оцінки на локальному рівні (на рівні конкретного сектору, регіону або виду діяльності в країні), навіть незважаючи на те, що основний обов'язок з оцінки та розуміння ризиків ВК/ФТ, покладено на саму країну.

Для того щоб бути корисними для оцінки та розуміння ризиків на національному рівні доцільно, щоб оцінки, що проводяться на інших рівнях, послідовно співвідносилися одна з одною, хоча, як зазначається керівництвом, це можливо здійснити не у всіх випадках через конкретні ризики і відмінності використаних для оцінки підходів.

Підходи, які використовуються кожною країною, можуть залежати від національної системи координації та взаємодії в рамках режиму ПВК/ФТ. Наприклад, у деяких випадках, доцільнішим буде об'єднання всіх або багатьох учасників процесу і проведення єдиної оцінки ризиків ВК/ФТ на національному рівні. Такий підхід також спрощує зіставлення і порівняння результатів різних оцінок і забезпечує більш прямий обмін інформацією між учасниками процесу.

В інших ситуаціях, що характеризуються неоднаковістю ризиків ВК/ФТ у різних регіонах країни, або у ситуаціях, коли компетентні органи мають справу з дуже конкретними ризиками, або ж коли потрібне проведення оцінки ризиків для обґрунтування рішення про звільнення від конкретних зобов'язань у зв'язку з низьким

ризиком ВК/ФТ, можливо, більш доцільніше буде проводити цільові оцінки ризику, оцінки ризику в конкретних секторах, регіонах або по конкретній тематиці, результати яких будуть використані зацікавленими органами влади для формування розуміння ризиків ВК/ФТ на національному рівні.

3. Необхідність формування зобов'язань на вищому рівні держави відносно проведення національної оцінки ризиків ВК/ФТ

Перед проведенням оцінки ризиків ВК/ФТ важливо, щоб була сформована політична воля на здійснення такої роботи, яка забезпечить досягнення цілей оцінки. Така політична воля може бути продемонстрована у вигляді чітких зобов'язань високопоставлених урядовців щодо проведення національної оцінки ризиків ВК/ФТ.

Відповідно до керівництва, доцільно, щоб у проведенні оцінки на національному рівні брало участь широке коло відповідних міністерств, відомств та інших урядових структур, що мають зобов'язання і досвід роботи у сфері ПВК/ФТ.

Такі державні структури включають відомства, що володіють знаннями про види і масштаби доходів від злочинної діяльності, відомства, здатні виявити вразливі місця у системі ПВК/ФТ, а також відомства, що володіють іншою важливою інформацією, що стосується ВК/ФТ або ПВК/ФТ.

Учасниками, здатними забезпечити істотне сприяння у процесі проведення національної оцінки ризиків ВК/ФТ, можуть бути наступні органи та організації:

- політичні органи;
- ПО та органи прокуратури;
- розвідувальні органи та/або інші спецслужби;
- підрозділи фінансової розвідки;
- органи регулювання та нагляду;
- інші органи;
- міжнародні партнери.

При цьому, участь представників приватного сектору може виявитися корисною для формування загальної картини національних ризиків ВК/ФТ, а також може певним чином допомогти проведенню оцінки.

Приватний сектор може слугувати джерелом інформації, а його представники можуть безпосередньо залучатися до деяких аспектів оцінки, якщо країна вважатиме це доречним.

При цьому, важливо враховувати те, що іноді представники приватного сектору можуть мати комерційні інтереси, які можуть перешкодити формуванню абсолютно неупередженої думки щодо притаманних їхнім секторам ризиків ВК/ФТ.

Таким чином, хоча, і не у всіх країнах представники приватного сектору будуть активно залучатися до національної оцінки ризиків ВК/ФТ, приватний сектор може виявитися найкращим джерелом інформації з багатьох питань.

Як зазначено у керівництві, збереження єдиного підходу до процесу оцінки ризиків і використання, по можливості, однакових кількісних і якісних показників є важливою умовою для забезпечення порівняльності результатів оцінки з плином часу.

Однак бажання порівнювати результати різних оцінок або результати, отримані після періодичного внесення оновлень, не повинно мати пріоритет над необхідністю вдосконалення методологічного процесу або включення нових джерел інформації та показників залежно від ситуації та нововиявлених обставин.

Досвід, отриманий в ході проведення попереднього раунду національної оцінки ризиків ВК/ФТ, безумовно, може допомогти країні удосконалювати процедуру проведення оцінок в майбутньому або прийняти і використовувати абсолютно новий і більш ефективний підхід при проведенні подальших оцінок.

У керівництві зазначено, що періодичність оновлення (актуалізації) національних оцінок ризиків повинна визначатися країною, виходячи з ряду факторів, у тому числі з урахуванням того, наскільки швидко (і наскільки суттєво) можуть змінитися ризики.

Процес оцінки ризиків відповідно до керівництва поділяється на кілька етапів:

- виявлення;
- аналіз;
- оцінка.

Процес **виявлення** починається зі складання початкового списку можливих ризиків або факторів ризику, що є актуальними для країн у сфері ПБК/ФТ.

Такі ризики або фактори ризику виводяться з відомих або потенційно можливих загроз або вразливостей. В ідеалі, на цьому етапі, процес виявлення ризиків повинен бути, по можливості, всебічним і комплексним. При цьому, він також повинен бути динамічним (не статичним) з тим, щоб забезпечити можливість розгляду на будь-якому етапі процесу оцінки нових або раніше невстановлених ризиків.

Аналіз є фундаментальним процесом в ході оцінки ризиків ВК/ФТ.

Він включає вивчення характеру, джерел, ймовірності та наслідків прояву виявлених ризиків або їхніх факторів. В кінцевому підсумку, метою даного етапу є досягнення цілісного розуміння кожного ризику, що являє собою поєднання загрози, вразливості і наслідків, з тим, щоб у подальшому можна було присвоїти їм певні відносні значення або рівні рейтингів. Аналіз ризиків може проводитися з різним ступенем деталізації, залежно від виду і цілей оцінки ризиків, а також виходячи з наявної інформації, даних і ресурсів.

Оцінка в контексті аналізу ризиків ВК/ФТ полягає у визначенні пріоритетів реагування на виявлені та проаналізовані ризики з урахуванням цілей, встановлених на початку процесу оцінки. Такі визначені пріоритети повинні передувати розробці стратегії зниження ризиків.

Відповідно до керівництва, результати оцінки ризиків можуть оформлюватися по-різному.

Державні органи, які є кінцевими користувачами результатів оцінки, часто очікують, що за результатом оцінки буде підготовлений певний звіт, хоча, в Рекомендації 1 не міститься такої вимоги.

Якщо результати оцінки будуть представлені у формі звіту, то найбільш доцільно, щоб рішення про структуру такого звіту (а також про ступінь детальності, представленої у ньому інформації) приймалося на ранніх етапах процесу проведення оцінки, зазвичай з урахуванням мети і масштабу такої оцінки.

При цьому, незалежно від форми проведення і представлення результатів оцінки ризиків, її результати повинні давати можливість державним органам розуміти ризики і визначати пріоритетність заходів щодо зниження таких ризиків.

Відповідні політичні заходи повинні бути пропорційні характеру і рівню виявлених ризиків. Тому доцільно, щоб у національній оцінці ризиків містилася достатня інформація про джерело, характер і ступінь кожного ризику, яка могла б допомогти визначити відповідні заходи для його зниження.

Таким чином, результати національних оцінок ризиків ВК/ФТ можуть зробити цінний внесок у вироблення або уточнення національної політики або планів дій у сфері ПВК/ФТ.

Після завершення оцінки, державні органи повинні розглянути питання про те, в якому обсязі необхідно надати інформацію про результати оцінки різним зацікавленим сторонам.

Зокрема, у Рекомендації FATF 1 міститься вимога до країн мати механізми для надання відповідної інформації про результати оцінок ризиків всім відповідним компетентним органам і СРО, а також фінансовим установам та ВНУП.

Окремою метою оцінки ризиків ВК/ФТ може бути оприлюднення інформації для громадськості з метою сприяння загальному розумінню урядових ініціатив у сфері ПВК/ФТ. Стандартним результатом оцінки ризиків ВК/ФТ зазвичай є офіційний документ.

При цьому, виникає проблема того, що частина інформації, що міститься в національній оцінці ризиків може бути отримана з таємних джерел. У зв'язку з цим, ряд країн публікують лише публічний варіант звіту для відкритого доступу.

FATF

FATF GUIDANCE

AML/CFT-RELATED DATA AND STATISTICS

OCTOBER 2015

1.2.2. КЕРІВНИЦТВО FATF «ДАНІ І СТАТИСТИКА У СФЕРІ ПБК/ФТ»³

Статистика є ключовим компонентом національних оцінок ризиків, що дозволяє національній владі більш точно вимірювати загрози і розподіляти ресурси відповідним чином, а також удосконалювати інструменти управління. Крім того, несуперечливі і всебічні статистичні дані забезпечують більш міцний кількісний фундамент, на основі якого FATF та інші органи спостерігають за фінансовою системою у глобальному масштабі.

Керівництво «Дані і статистика у сфері ПБК/ФТ» було видано FATF у жовтні 2015 року з метою оцінки ефективності національних систем ПБК/ФТ відповідно до Методології FATF⁴.

Основні цілі вищенаведеного керівництва:

- вказати можливі варіанти збору, ведення та подання статистики у сфері ПБК/ФТ;
- дати рекомендації про те, як аналізувати статистику у сфері ПБК/ФТ;
- навести конкретні приклади статистики, яка може допомогти при оцінці ефективності систем ПБК /ФТ відповідно до Методології.

Підкреслюючи цінність даних і статистики у сфері ПБК/ФТ, Рекомендація FATF 33 визначає, що країни повинні вести всеохоплюючу статистичну звітність з питань, які стосуються оцінки ефективності національної системи ПБК/ФТ. Вказана статистична звітність має включати в себе дані щодо отриманих та надісланих повідомлень про підозрілі операції; щодо розслідування, переслідування та вироків суду стосовно ВК та ФТ; щодо замороження, арешту і конфіскації власності (активів); та про міжнародну правову допомогу або інші міжнародні запити щодо співробітництва.

³ Guidance on AML/CFT-related data and statistics. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3dKf55O>

⁴ Methodology for assessing technical compliance with the FATF Recommendations and the effectiveness of AML/CFT systems. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3t5zLui>

Відповідно до керівництва, дані, які збираються країною, повинні в цілому відображати інформацію національного рівня, а не ситуацію в окремих установах або регіонах, незважаючи на те, що дані регіонального рівня також можуть бути корисні у деяких ситуаціях.

Для об'єднання даних на національному рівні вкрай важливо використовувати узгоджені визначення, однакові часові періоди і уникати подвійного обліку.

Використання порівнянних даних також дозволить країнам відслідковувати зміну статистичних даних за часом (щорічні послідовності) і місцем (на національному рівні).

Дані в цілому повинні реєструватися у вигляді щорічних послідовностей, з розбивкою на послідовності для дрібніших часових інтервалів, протягом, принаймні трьох (а краще п'яти) років. Крім того, дані повинні відноситися до недавніх періодів часу і публікуватися якомога раніше.

Країни можуть визначати протоколи або критерії, які забезпечують узгодженість щорічної компіляції даних і допомагають уникнути, зокрема:

- використання різних способів обліку однакових даних (наприклад, санкційний розгляд може враховуватися у різні моменти часу: під час накладення санкції; у процесі розгляду даного питання; під час виявлення порушення; у момент, коли санкція стає остаточною і оскарженню не підлягає);
- подвійного обліку вихідних даних тієї самої установи (наприклад, процес, що триває більше року, такий як розслідування або судове переслідування, повинен враховуватися тільки один раз);
- двічі врахованих загальних вихідних даних, що відносяться до кількох установ (наприклад, розслідування ВК/ФТ, в якому задіяні різні ПО, не повинно враховуватися більше одного разу у кожному окремому році);
- об'єднання даних, що відносяться до частини року, не повинні автоматично об'єднуватися у щорічні дані без розуміння місячної моделі таких даних (наприклад, для деяких даних не існує місячної моделі, або протягом року можуть відбуватися важливі зміни).

Керівництвом рекомендується кожній юрисдикції, перед запровадженням збору даних, розглянути особливі характеристики свого режиму ПВК/ФТ, щоб визначити належний протокол збору даних і статистики.

Кожна модель повинна розроблятися з урахуванням конкретної ситуації в країні.

Керівництвом запропоновані наступні етапи запровадження збору даних у сфері ПВК/ФТ:

1. Призначення відповідальної установи або міжвідомчої робочої групи, або координаційної структури.
2. Визначення всіх національних установ, причетних до режиму ПВК/ФТ.
3. Налагодження взаємодії з іншими відомствами.
4. Визначення наявних національних статистик у сфері ПВК/ФТ та методів збору даних.
5. Визначення потрібних даних.
6. Визначення контактних осіб у відомствах.
7. Запровадження процесу збору даних.
8. Аналіз інформації, наданої установами, і виявлення прогалин і недоліків.
9. Накопичення зібраної інформації.
10. Затвердження кінцевого результату.
11. Ведення даних і статистики.

Процес збору, обробки та аналізу даних повинен ґрунтуватися на ситуації в кожній окремій країні. Крім того, такий процес може передбачати створення центральної бази даних в установі, яка займається агрегуванням даних і автоматично генерувати результати статистичного аналізу. Крім того, кожній установі-учасниці національної системи ПВК/ФТ, як альтернативу, може бути запропоновано вести власний мінімальний набір статистичних даних для формування необхідної звітності у сфері ПВК/ФТ.

Деякі статистичні дані можуть також збиратися національними статистичними службами.

Керівництво наводить типовий перелік організацій, які можуть бути залучені до збору даних у сфері ПВК/ФТ, а саме:

- Національна комісія з ПВК/ФТ;
- Департамент казначейства або Міністерство фінансів;
- ПФР;
- Орган банківського нагляду (часто – Центральний банк країни);
- Орган нагляду у секторі цінних паперів;
- Орган нагляду у секторі страхування;

- Органи нагляду і регулювання ВНУП;
- Інші органи нагляду/регулювання;
- Судові органи і прокуратура.

Статистика з таких установ може містити або не містити централізовану інформацію з усіх судів або прокуратур країни. Деякою інформацією можуть володіти спеціалізовані судові установи (наприклад, у справах, пов'язаних з наркотиками, організованою злочинністю, податковими злочинами, ФТ, тероризмом і т.д.), або суди і прокуратури, або регіональні департаменти юстиції різних регіонів країни.

- Міністерство юстиції: відділи міжнародного правового співробітництва, судові органи, що відповідають за вилучення/конфіскацію;
- ПО країни, що відповідають за розслідування злочинів ВК;
- ПО країни, що відповідають за розслідування всіх злочинів, предикатних до ВК;
- ПО країни, що відповідають за розслідування злочинів ФТ;
- ПО країни, що відповідають за розслідування терористичних злочинів;
- Митниця і акцизне управління;
- Податковий орган країни;
- Інші спеціалізовані ПО, наприклад, координаційні органи по боротьбі з різними злочинами (наркобізнесом, організованою злочинністю, тероризмом);
- Національні відомства, що відповідають за прийняття рішень про заморожування активів відповідно до Резолюцій РБ ООН;
- Національні статистичні служби.

НОР системи ПВК/ФТ починається з усвідомлення ризиків та ситуації в країні, а також впливу на них факторів, таких як сутнісні характеристики і масштаб ризиків ВК та ФТ; обставин в країні, які впливають на істотні фактори різних Рекомендацій; складових елементів системи ПВК/ФТ; та інших факторів, що визначаються ситуацією, та які можуть вплинути на спосіб здійснення заходів ПВК/ФТ та на їх ефективність.

Відповідно до керівництва, відомості, які можуть міститися у Національній оцінці ризиків країни, є характеристиками високого рівня, що містять комбінацію кількісних і якісних даних, а саме:

- ризик ВК/ФТ: кількість і тип злочинів, пов'язаних з отриманням злочинних доходів в країні; терористичні угруповання, що діють або займаються

збором коштів в країні; наявність транскордонних потоків злочинних або нелегальних активів;

- істотні чинники: порівняльна значимість різних частин фінансового сектору і різних типів ВНУП; масштаб глобальної інтеграції та склад фінансового сектору і секторів ВНУП; порівняльна важливість різних типів фінансових продуктів і кредитно-фінансових установ; обсяг внутрішніх і міжнародних бізнес-операцій; частка готівкових розрахунків в економіці; оцінки розміру неформального сектору та / або тіньової економіки; чисельність населення, рівень розвитку країни, географічні чинники, торговельні та культурні зв'язки;
- елементи структури: політична стабільність, прагнення на високому рівні вирішити питання ПВК/ФТ; підзвітність, цілісність і прозорість установ; принцип верховенства права; потужна, незалежна і ефективна судова система;
- інші фактори, які визначаються ситуацією: зрілість і розвиненість режиму нагляду і регулювання в країні; рівень корупції та ефективність заходів по боротьбі з корупцією; рівень доступності фінансових послуг.

У керівництві запропоновано рекомендації щодо кількісних (статистичних) даних певного типу, збір яких проводиться для оцінки ефективності у рамках 4-го раунду взаємних оцінок FATF. Крім того, наводяться можливі кількісні дані, враховуючи важливе значення, яке має ситуація в країні при оцінці ефективності.

Також, наводяться приклади статистичних даних, які за підсумками перших оцінок виявилися особливо корисними. У тому числі, наводяться неповні переліки прикладів типів даних, що відносяться до кожного з одинадцяти безпосередніх результатів, зазначених у Методології FATF для оцінки технічної відповідності та ефективності систем ПВК/ФТ.

FATF REPORT

Terrorist Financing Risk Assessment Guidance

July 2019

1.2.3. ЗВІТ FATF «КЕРІВНИЦТВО З ОЦІНКИ РИЗИКІВ ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ»⁵

Липень 2019

В основі звіту лежить попередня робота FATF з оцінки ризиків, а саме, керівництво «Національна оцінка ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму» 2013 року.

Зокрема, даний звіт заснований на великому досвіді юрисдикцій щодо проведення національних оцінок ризиків, і орієнтований на складність оцінки ризику ФТ (на відміну від ризику ВК).

Метою звіту є надання рекомендацій і висвітлення практичних прикладів для юрисдикцій з метою покращення розуміння і осмислення ризиків ФТ.

Предметне охоплення, спрямованість і цілі оцінки ризиків ФТ можуть відрізнятися залежно від унікального профілю загроз юрисдикції, ситуації в країні і більш загальних заходів і стратегій протидії тероризму і протидії ФТ. З огляду на вказане, мета звіту полягала в описі кращих практик та підходів, яких дотримуються юрисдикції, які залежать від різних істотних факторів, ситуацій і профілів загроз ФТ.

Оцінка ризику ФТ повинна охоплювати всі аспекти збору, переміщення, зберігання і використання грошових коштів або інших активів (включаючи товари, транспортні засоби, зброю і т.д.) для задоволення потреб терориста чи терористичної організації. Вона повинна виходити за рамки залучення доходів і стосуватись мережі постачання і забезпечення терористів, включаючи іноземних терористичних бойовиків.

Ризик ФТ і ризик тероризму часто, але не завжди, взаємопов'язані. Наприклад, оцінка ризику ФТ потребує розгляду внутрішніх і зовнішніх терористичних загроз. Якщо в юрисдикції діють активні терористичні угруповання в межах країни або регіону, це, швидше за все, підвищить ймовірність ФТ.

5 Terrorist Financing Risk Assessment Guidance. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3t3SKpj>

Проте, з урахуванням транскордонного характеру ФТ, юрисдикція, яка стикається з низьким ризиком внутрішнього тероризму, може стикатися зі значними ризиками ФТ (в контексті сприяння іноземним терористичним бойовикам). Низький ризик тероризму означає, що терористи-одинаки і групи терористів не здійснюють терористичних актів всередині країни. Однак ці суб'єкти як і раніше можуть використовувати уразливості для збору або зберігання грошових коштів та інших активів всередині країни з метою їх переміщення через дану юрисдикцію.

Для всебічної оцінки ризиків ФТ потрібна участь великої кількості компетентних органів влади, що виконують операційні, політичні та наглядові функції. До відповідних компетентних органів зазвичай належать: органи розвідки, служба безпеки, поліція і органи забезпечення безпеки кордонів (ПО), органи прокуратури, ПФР, митниця, національний орган, відповідальний за застосування цільових фінансових санкцій щодо ФТ, органи нагляду і регулювання, а також іноземні партнери.

Враховуючи характер пов'язаних із тероризмом загроз, досвід показує, що при оцінці ризику ФТ особливо важливо залучати служби розвідки і безпеки.

Крім того, для оцінки ризику ФТ необхідна взаємодія з неурядовими зацікавленими сторонами. Така взаємодія поширюється, без обмеження, на наступні зацікавлені сторони: фінансово-кредитні установи, ВНУП і НПО. З огляду на те, що оцінка ризику ФТ повинна проводитися безперервно, досвід показує переваги постійної взаємодії та консультацій з неурядовими зацікавленими сторонами, у тому числі через відповідні органи нагляду/регулювання. Така постійна взаємодія також сприяє зміцненню довіри і відкритого діалогу між відповідними сторонами.

Взаємодії можуть сприяти відкриті або закриті онлайн-опитування, прямі консультації та використання існуючих посібників або посередників для підтримки діалогу. А також можуть знадобитися багатосторонні консультації, оскільки деякі сектори можуть мати у своєму розпорядженні важливу інформацію для оцінки ризику ФТ в інших секторах (наприклад, банківський сектор).

Оцінка ризиків ФТ вимагає збору різноманітної кількісної та якісної інформації, у тому числі про загальну криміногенну ситуацію, загрози ФТ і тероризму, вразливості до ФТ конкретних секторів і продуктів, а також про загальні можливості країни протидіяти ФТ.

Методи збору такої інформації можуть включати: збір агрегованих статистичних даних або інформації з державних джерел (секретних, з обмеженим доступом, або відкритих); використання національних і регіональних запитальників; онлайн-опитування; інтерв'ю; напрацювання робочих груп та науково-практичних семінарів; інформацію з відкритих джерел.

У зв'язку з превентивним характером протидії ФТ, дані внутрішньої і зовнішньої розвідки повинні стати ключовими відомостями при виявленні загроз як тероризму, так і ФТ. Ідентифікація загроз не повинна обмежуватися особами, які вчиняють терористичні акти, а повинна охоплювати фізичних осіб, які здійснюють поїздки в зони конфліктів, а також фізичних осіб і організації, які займаються вербуванням, навчанням і наданням сприяння (включаючи збір коштів).

При вивченні терористичних загроз юрисдикцій необхідно застосовувати комплексний підхід, оскільки ризик ФТ може бути пов'язаний із вчиненням терористичних актів у країнах, які не перебувають у безпосередній близькості. Тому країні потрібно збирати інформацію про національні та міжнародні загрози тероризму.

Досвід, накопичений на сьогоднішній день, показує, що при оцінці загрози тероризму та ФТ, країни зазвичай збирають наступну інформацію:

- про відомі вітчизняні, регіональні та міжнародні терористичні організації і терористів-одинаків (у тому числі про те, чи включені ці громадяни у списки ООН), а також про те, в якій мірі юрисдикція є пріоритетною мішенню для таких суб'єктів, і інформацію про природу, ідеологічні мотиви та організаційну структуру активних терористичних організацій;
- масштаб і місця скоєння відомих терористичних актів (скоєних актів/спробах їх здійснення) всередині країни або в юрисдикціях регіону;
- дані внутрішньої або зовнішньої розвідки про глобальні і національні терористичні загрози (включаючи відправлені / отримані запити про взаємну правову допомогу (ВПП), екстрадицію, відправлені / отримані неофіційні запити);
- про групи місцевого населення, які можуть симпатизувати активним терористичним організаціям;
- розвіддані про кількість і характеристики громадян, підозрюваних у скоєнні поїздки за кордон в терористичних цілях (тобто іноземних терористичних бойовиків);
- експертні думки ПО, ПФР і служб безпеки про загрози тероризму та ФТ;
- інформація з відкритих джерел про радикалізацію місцевого населення (наприклад, через соціальні мережі або взаємодію з населенням);
- про потреби у фінансуванні і можливості відомих вітчизняних або міжнародних терористичних організацій (наприклад, рівень розвиненості), а також про те, в якій мірі населення юрисдикції пов'язане з такими угрупованнями;

- кількість і типи відомих випадків ФТ всередині країни (включаючи активи, заморожені відповідно до резолюцій РБ ООН);
- розвіддані про можливе ФТ всередині країни (розвіддані, отримані від вітчизняних або іноземних спецслужб);
- розвіддані про джерела, переміщення і способи використання коштів громадянами, підозрюваними у скоєнні поїздки за кордон в терористичних цілях;
- фінансові та торговельні зв'язки з країнами, в яких діють активні терористичні організації та/або із зонами конфліктів (включаючи потоки інвестицій);
- кількість активних вітчизняних НПО, які здійснюють діяльність у зоні конфлікту, та інформація про відомі зв'язки з терористичними угрупованнями або терористами-одинаками;

Країні може знадобитися зібрати також інформацію про більш широкий спектр ризиків незаконного фінансування, які не мають прямого відношення до тероризму (наприклад, профілі ОЗГ, які мають відношення до юрисдикції, у їх взаємозв'язку з конкретним видом злочинної діяльності). Збір такої інформації, буде частково залежати від наявної інформації про вже відомі зв'язки між ФТ і злочинним співтовариством.

Важливо, щоб країна оцінювала і продовжувала контролювати свої ризики ФТ незалежно від наявності відомих загроз. Відсутність відомих випадків тероризму або ФТ або підозр у тероризмі або ФТ не обов'язково означає, що ризик ФТ в країні низький. Зокрема, відсутність таких випадків не виключає можливість збору або використання грошових коштів або інших активів всередині країни для їх передачі за кордон. Країні, в якій відсутні випадки ФТ і тероризму, все одно необхідно враховувати ймовірність збору терористичних засобів всередині країни (в тому числі через добровільних або ошуканих донорів), ймовірність переказу грошових коштів та інших активів через країну або з країни з метою сприяння тероризму, а також використання грошових коштів на інші потреби, ніж теракти всередині країни.

Органи фінансового та нефінансового нагляду і неурядові зацікавлені сторони відіграють важливу роль в оцінці вразливостей до ФТ, оскільки вони можуть з унікального ракурсу побачити способи використання певних продуктів і послуг.

При розгляді потенційних вразливостей до ФТ необхідно враховувати:

- **структурні елементи** (наприклад, верховенство закону, національні стратегії та заходи щодо боротьби з тероризмом і ФТ і відносини з регіональними партнерами);

- **істотність** (тобто в якій мірі країна є фінансовим або торговим центром, яка відносна значимість різних частин економіки, в якій мірі економіка заснована на розрахунках готівкою, яка значимість фінансового та нефінансового секторів, які були вказані у міжнародних типологіях як такі, що представляють вищий ризик ФТ, а також культурні зв'язки, демографічні показники тощо);
- **вразливості до ФТ, пов'язані з певними секторами або продуктами** – необхідно розглянути, якою мірою продукти або послуги незаконно використовувалися у рамках відомих національних або міжнародних типологій, рівень обізнаності про ФТ і рівень комплаєнсу у секторах, а також відносну складність і діапазон руху грошових коштів через підсектори або юридичні особи, які представляють більш високий ризик ФТ;
- **відповідність стандартам FATF** (наприклад, правові рамки, пов'язані зі злочинами ФТ і цільовими фінансовими санкціями (ЦФС), попереджувальні заходи, заходи прикордонного контролю, повноваження і експертні знання ПО, обмін інформацією про ФТ);
- **ефективність режиму ПВК/ФТ** (наприклад: здатність органів влади виявляти і запобігати ФТ; ефективність інформування про підозрілі операції, пов'язані з ФТ; моніторинг та аналіз; якість розвідувальної інформації; ефективність міжнародного співробітництва у сфері протидії ФТ; людські ресурси та своєчасний доступ до інформації про КБВ).

Для оцінки ризику, у тому числі транскордонних ризиків ФТ, необхідно провести огляд розглянутих справ (повідомлень про підозрілі операції; запитів про взаємну правову допомогу; ініціативних інформаційних повідомлень; типологій ФТ, включаючи незаконне використання НПО).

Після виявлення відомих і потенційних загроз ФТ і вразливостей до ФТ країна вивчає, як ці загрози і вразливості взаємодіють і тим самим формують ризики. Зокрема, на основі відомих випадків або типологій вивчається, як виявлені внутрішні або зовнішні загрози ФТ можуть використовувати наявні вразливості.

Оцінка ризиків ФТ повинна включати цілісний розгляд усіх етапів ФТ: збір, переміщення і використання грошових коштів та інших активів. Тому процес аналізу, буде включати вивчення різних джерел, каналів, місць призначення і походження терористичних грошових коштів та інших активів.

У процесі аналізу важливо визначити пріоритетність виявлених ризиків. Для цього може знадобитися розгляд потенційної ймовірності та наслідків реалізації конкретного ризику ФТ. Ймовірність і наслідки можна оцінити описово або за чисельною шкалою.

Важливим питанням є використання цих концепцій для диференціації рівнів ризику, що створюються різними типами ФТ, і, таким чином, для сприяння пріоритизації заходів, спрямованих на зниження виявлених ризиків.

Ймовірність оцінюється, враховуючи: поширеність відомих випадків, розвіддані та типології, можливості та наміри терористичних організацій/терористів-одинаків та їхніх прихильників, а також жорсткість заходів контролю у сфері протидії ФТ. З урахуванням складнощів при оцінці наслідків, країні не обов'язково застосовувати науковий підхід при вивченні наслідків, а краще керуватися думкою про те, що наслідки ФТ будуть серйозними (як на рівні країни, так і на інших рівнях) і з'ясувати, чи існують які-небудь фактори, які могли б змінити цей висновок.

Наслідки ФТ можуть відрізнятись залежно від джерела/каналу ФТ або передбачуваного одержувача грошових коштів або активів. Наприклад, певні канали/джерела, які дозволяють збирати, переказувати або використовувати великі обсяги грошових коштів для цілей ФТ, можуть мати більш серйозні наслідки. Однак, з огляду на відносно невеликий обсяг грошових коштів, необхідних для здійснення терористичного акту, **необхідно з обережністю визначати наслідки ФТ на основі одних лише обсягів.**

Наслідки багатьох ризиків ФТ, ймовірно, можуть бути більш серйозними, ніж наслідки ризиків ВК або інших видів фінансових злочинів (наприклад, податкового шахрайства і т.д.), **що впливає на те, як країна повинна реагувати на виявлені загрози.** Розгляд потенційних наслідків ФТ допоможе визначити відповідні ресурси, які потрібно виділити на боротьбу з виявленими ризиками, і типи заходів щодо їх зниження, які можна застосувати.

Використання якісних суджень і розвідданих особливо важливі для висновків про відносні рівні ризиків ФТ в країні. Загальне розуміння відповідних рівнів ризику ФТ в країні є особливо важливим для пріоритизації заходів щодо зниження ризиків.

У випадку з непорівнянними ризиками у різних регіонах або секторах, може знадобитися оцінка ризику ФТ на регіональному або галузевому рівні. Крім того, досвід показує переваги перевірки результатів за участю різних урядових і неурядових зацікавлених сторін, що дозволяє уникнути упередженості та колективної думки, а також визнати невизначеність або прогалини у наявній інформації.

Оцінка ризику ФТ вимагає розгляду як транскордонних ризиків, так і ризиків ФТ, пов'язаних з конкретними секторами. Ступені ризику ФТ, пов'язані з конкретними секторами, будуть певною мірою залежати від суттєвості сектору, обізнаності його учасників про способи ФТ і географічного охоплення певних секторів.

Оцінка транскордонних ризиків ФТ, як правило, включається у загальну оцінку ризику ФТ, а не є самостійною. Транскордонні ризики ФТ можуть бути пов'язані з: фізичним транспортуванням грошових коштів або інших активів у будь-яку країну або за її межі для підтримки терористичної діяльності (наприклад, транскордонна контрабанда); потоком грошових коштів або товарів в юрисдикцію або з неї через фінансовий або торговий сектор; транскордонним наданням матеріальної підтримки (вербування, навчання та сприяння).

Постійна взаємодія із зарубіжними партнерами особливо важлива, як для виявлення, так і для оцінки транскордонних ризиків ФТ.

При оцінці ризиків ФТ, з якими стикається конкретний сектор, головними учасниками є не тільки відповідні оцінювачі, а й сам сектор.

До інших ризиків ФТ можна віднести експлуатацію природних/екологічних ресурсів.

До потенційних факторів, пов'язаних із експлуатацією природних/екологічних ресурсів, які слід враховувати при оцінці ризику ФТ, відносяться:

- участь у видобутку природних ресурсів;
- вимагання;
- відмінності в імпорті/експорті;
- вплив транзитних юрисдикцій або юрисдикцій кінцевого користувача;
- рух грошових коштів.

Оцінка ризику ФТ через залучення НПО

Всеосяжне розуміння особливостей, характеру і діяльності сектору НПО є життєво важливою попередньою умовою для розуміння ризиків ФТ, пов'язаних з окремими видами НПО.

Огляд сектору НПО країни може включати інформацію про типи організацій і мету їх створення, місцезнаходження, їхню діяльність, послуги, що надаються, базу фінансування, вартість активів сектору, рух коштів, способи здійснення платежів, обсяг готівкових коштів у секторі.

При визначенні типів і особливостей НПО, які можуть бути уразливі для зловживань щодо ФТ, можна розглянути:

- внутрішні та зовнішні розвідувальні дані щодо зловживань НПО;
- результати розслідувань ПО;

- інформацію про підозрілу діяльність;
- внутрішні чи міжнародні типології ФТ, пов'язані з НПО; оціночні внески представників громадянського суспільства (включаючи галузеві або організаційні оцінки власного ризику).

Ця робота може включати аналіз як галузевої вразливості, так і вразливості на рівні окремої організації.

Національна координація може бути ускладнена особливими проблемами при проведенні оцінки ризиків НПО, оскільки відповідна інформація часто розпорошена по ряду міністерств і відомств. Державні органи, які здійснюють нагляд за визначеними представниками сектору НПО (включаючи регуляторні/наглядові органи або СРО), повинні відігравати провідну роль при оцінці ризику ФТ.

На додаток до сектору НПО, також можна залучати фінансові установи, які можуть надати цінну інформацію про види і характер операцій, пов'язаних з клієнтами-НПО. Крім того, країна може взаємодіяти з фінансовими установами для забезпечення правильного розуміння ризиків ФТ для своїх клієнтів і зниження можливості виникнення необґрунтованих ризиків.

Оцінка ризику ФТ повинна привести до прийняття чітких і практичних управлінських заходів, спрямованих на нівелювання виявлених загроз та вразливостей. Такі подальші заходи можуть включати (але не обмежуватися ними): внесення поправок у законодавство і в політику у сфері протидії ФТ, спрямованих на усунення виявлених недоліків, виділення ресурсів або підготовку кадрів для ключових органів; розробку платформ або механізмів для розширення обміну інформацією про ФТ; розширення взаємодії з секторами або установами, визнаними вразливими для ФТ, та/або впровадження більш системного механізму збору та зберігання інформації про ФТ або тероризм.

Накопичений досвід показує важливість чіткого розподілу і кодифікації (при можливості) повноважень, які відповідають за заходи запобігання та протидії ФТ (включаючи актуалізацію оцінки ризиків), а також встановлення чітких термінів виконання вказаних заходів.

Оцінка ризику є відображенням ситуації на конкретний момент, саме тому, оцінка ризику ФТ повинна бути безперервним процесом.

Ключові компетентні органи повинні постійно оновлювати свій аналіз з урахуванням існуючих загроз і розвитку тероризму та методів ФТ.

Важливо відзначити, що навіть після оцінки внутрішнього ризику ФТ як низького, необхідно регулярно оновлювати свою оцінку і бути пильними до змін у профілі загрози тероризму і ФТ.

Досвід країн підкреслює особливі переваги впровадження культури безперервної оцінки вразливостей, загроз та ризиків, наявності постійних механізмів збору актуальної інформації про ризик ФТ і проведення більш цілеспрямованих оцінок ризику ФТ, які дозволяють розширити взаємодію із зацікавленими сторонами (наприклад, спрямованість на конкретні сектори або загрози, розробка індикаторів ризику і т.д.).

FATF

FATF GUIDANCE ON COUNTER PROLIFERATION FINANCING

THE IMPLEMENTATION OF FINANCIAL
PROVISIONS OF UNITED NATIONS
SECURITY COUNCIL RESOLUTIONS TO
COUNTER THE PROLIFERATION OF
WEAPONS OF MASS DESTRUCTION

FEBRUARY 2018

1.2.4. КЕРІВНИЦТВО FATF «ПРОТИДІЯ ФІНАНСУВАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ»⁶

Рекомендація 7 стандартів FATF вимагає від країн запровадити цільові фінансові санкції (ЦФС), пов'язані з ФРЗМЗ, відповідно до Резолюцій Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй. Рекомендація 2 вимагає від країн запровадити ефективну національну співпрацю та, де необхідно, координаційні механізми для боротьби з фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення (ЗМЗ). Безпосередній результат 11 та певні елементи Безпосереднього Результату 1, що пов'язані з національною співпрацею та координацією, та націлені на аналіз ефективності країн в імплементації цих Рекомендацій.

Метою відповідного керівництва є надання обов'язкових до виконання настанов, для полегшення розуміння та імплементації вимог, як на державному так і на приватному рівні.

Крім того, як зазначено у керівництві, розуміння ризиків фінансування розповсюдження ЗМЗ, найімовірніше, позитивно позначиться на спроможності країн попереджати отримання, переміщення та використання коштів фізичними чи юридичними особами, що залучені до розповсюдження ЗМЗ, і таким чином упродовжувати цільові фінансові санкції, що сприятимуть посиленню режиму протидії фінансуванню розповсюдження.

Країни, які бажають розуміти ризики фінансування розповсюдження з якими вони стикаються або проводити такі оцінки, можуть посилатися на загальні поради, що знаходяться у Керівництві щодо Національних оцінок ризику з відмивання коштів та фінансування тероризму 2013 року. Участь усіх зацікавлених сторін як з державного, так і з приватного сектору вважається корисною.

6 FATF Guidance on Counter Proliferation Financing – The Implementation of Financial Provisions of United Nations Security Council Resolutions to Counter the Proliferation of Weapons of Mass Destruction [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2RGXqUj>

**THE INTERNATIONAL
MONETARY FUND STAFFS' ML/FT NRA
METHODOLOGY**

1.3 ІНШІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ

1.3.1. МЕТОДОЛОГІЯ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ НОР У СФЕРІ ПВК/ФТ⁷

Методологія МВФ окреслює основні компоненти НОР та описує відповідні процеси та інструменти. Станом на початок 2018 р., різні аспекти методології були застосовані у більш ніж 50 країнах. **Методологія пропонує до розгляду три ключі до оцінки ризику ВК і ФТ:** загрози, вразливості і наслідки.

Міжнародні стандарти ризик-менеджменту визначають **ризик як функцію ймовірності виникнення негативних подій**⁸. Ймовірність виникнення вказаних подій є функцією співіснування загрози і вразливості до цієї загрози. Іншими словами, ризикові події настають тоді, коли загроза використовує вразливість. Формально, R – національний рівень ризику ВК і ФТ може бути виражений як:

$$R = f [(T),(V)] \times C \quad (1.1), \text{ де}$$

T – загроза; V – вразливість; C – наслідки прояву ризику ВК і ФТ. Відповідно, рівень ризику може бути пом'якшений шляхом зменшення загроз, вразливостей (слабких місць), або ж потенційних наслідків прояву ризику.

Розглянемо основні компоненти формули (1.1) більш детально.

7 The International Monetary Fund staffs' ML/FT NRA Methodology. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2QbJD7L>

8 Eide, E. (2000), 'Economics of criminal behaviour', in B. Bouckaert and G. De Geest (eds), Encyclopedia of Law and Economics, Cheltenham, UK and Northampton, MA, USA: Edward Elgar Publishing [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uSVYws>

R: Рівень ризику ВК і ФТ характеризує чистий ризик – враховує вплив управління (контролю) на мінімізацію прояву загального (звичайного, невіддільного) ризику, притаманного будь-якій сфері діяльності. Іншими словами, контролюючі (наглядові) заходи здатні зменшити рівень загального ризику, однак брак відповідних заходів не призводить до збільшення рівня звичайного ризику.

Нагляд у сфері ВК і ФТ поділяється на дві категорії: перша – здійснення загального нагляду та вироблення факторів зниження ризику (загальні регуляторні вимоги); друга – здійснення спеціалізованого нагляду у сфері ВК/ФТ, який враховує вимоги 40 Рекомендацій FATF. Оскільки однією з найважливіших цілей ризик-менеджменту є ефективний розподіл ресурсів з метою пом'якшення найважливіших ризиків, МВФ рекомендує **зосередитись на ризиках від суттєвих для певної країни операцій ВК і ФТ.**

На відміну від операцій із ВК, формалізувати оцінку ризику ФТ значно важче, якщо взагалі можливо, з огляду на специфіку операцій з ФТ, окреслену вище.

Однак, загальний РОП в контексті ризик-менеджменту у сфері ВК/ФТ має бути збережений і для ФТ, принаймні на базі якісних критеріїв ідентифікації та виявлення осіб, організацій та операцій, які можуть бути пов'язані із ФТ.

T: З точки зору оцінки ризику ВК, **загроза** у значній мірі **пов'язана із сутністю і обсягом потенційного попиту на операції із ВК.** Даний попит генерується зі сторони суб'єктів, які володіють загальним фондом нелегально одержаних активів, які потребують легалізації (відмивання). З точки зору оцінки ризику ФТ, загроза, головним чином, пов'язана із сутністю і обсягом фондів, призначених для ФТ, а також із тією юрисдикцією через яку здійснюється транзит відповідних фондів.

Стосовно ВК, існує два компоненти, які визначають обсяг доходів, одержаних злочинним шляхом (ДОЗШ), які потребують відмивання у будь-якій юрисдикції: 1) сутність і типи національних (внутрішніх) кримінально караних діянь, які віднесені до категорії предикатних злочинів та масштаби злочинних доходів, які генеруються відповідними предикатними злочинами у певній країні; 2) сутність і обсяг ДОЗШ, які генеруються за межами національної юрисдикції та вводяться в національну юрисдикцію з метою легалізації (відмивання).

Стосовно ФТ, існує два подібних компоненти: 1) сутність і способи акумулювання фондів для ФТ на рівні національної юрисдикції; 2) обсяг фондів, акумульованих за межами національної юрисдикції, які ймовірно надійдуть в національну юрисдикцію з метою їх подальшого транзиту, або ж з метою їх використання для вчинення терористичних актів у межах національної юрисдикції. Таким чином, для належної оцінки ризиків ВК/ФТ необхідно зібрати дані

у розрізі двох вище окреслених компонентів з метою вироблення індикаторів ймовірності ВК/ФТ, зробивши їх невід'ємною складовою загальної НОР у сфері ПВК/ФТ. Вироблення вказаних індикаторів потребує досягнення чіткого розуміння сутності, форм прояву і обсягу потенційних нелегальних доходів, які генеруються кожним видом предикатного злочину в країні, а також чіткого розуміння середовища ФТ в даній країні (його існуючих і потенційних джерел та способів транзиту фондів, призначених для ФТ). Вказана робота сприятиме визначенню (квантифікації) чіткого рівня ризику ВК/ФТ, який вважатиметься суттєвим для вжиття всіх необхідних заходів у рамках національної системи ПВК/ФТ.

- V: Вразливість** в оцінці ризику ВК/ФТ пов'язана із сутнісними характеристиками продуктів, послуг, каналів розподілу продуктів і послуг, клієнтської бази, інституцій, систем, організаційних структур і юрисдикцій (включаючи слабкі місця в національній системі ПВК/ФТ, у механізмах регулювання і нагляду), які уможливають зловживання ними для ВК/ФТ. Першочергове завдання в оцінці вразливості полягає в оцінці тих факторів, які сприяють успішному проведенню операцій із ВК/ФТ у розрізі відповідних продуктів, послуг, категорій клієнтів, способів здійснення фінансових транзакцій, тощо. Результатом такої оцінки має стати розроблення відповідних індикаторів вразливості. Індикатори вразливості є численними, однак їх можна згрупувати у наступні категорії: географічне розташування; фінансові продукти і послуги; рівень неформальності (тінізації) відповідного сектору економіки (виду економічної діяльності); упущення в системах ПВК/ФТ і адекватність існуючих механізмів регулювання і нагляду у сфері ПВК/ФТ; рівень корумпованості відповідного сектору економіки (виду економічної діяльності); ефективність ПО і системи кримінального правосуддя; інші характеристики національної юрисдикції, які полегшують проведення операцій із ВК/ФТ (наприклад: рівень організованої злочинності). Індикатори вразливості мають бути співставлені і поєднані з індикаторами загроз для проведення всеохоплюючого аналізу ймовірності суттєвого та успішного ВК/ФТ.
- C: Наслідки** стосуються результатів, які виникають через настання ризикових подій. Наслідки можуть проявлятися як завдані збитки, втрати активів, підрив репутації фінансової установи, втрата довіри клієнтів, втрати в доходах ділових одиниць і держави в цілому. Узагальнено можна стверджувати, що процеси ВК і ФТ генерують **два типи наслідків**: перший – асоціюється безпосередньо із здійсненням операцій, пов'язаних із ВК та ФТ (наприклад: скоєння предикатних злочинів; залучення фінансових установ до ВК; скоєння терористичних актів); другий – асоціюється з використанням активів після того, як вони були легалізовані (відмиті).

Однією із найбільш вживаних на сьогоднішній день є система оцінки ризику ВК і ФТ, яка характеризується **поєднанням якісно-скорингових (бальних) показників**. Вказана система фокусується на головних ризикових подіях, пов'язаних із процесом ВК або ФТ, які в свою чергу впливають на формування профілю ризику ВК і ФТ. Вказаний підхід дозволяє краще зрозуміти, змоделювати і проаналізувати процеси ВК і ФТ, шляхом розмежування та ідентифікації найважливіших складових подій, які збільшують ймовірність успішного ВК або ФТ. Присвоюючи бали цілому ряду об'єктивних і суб'єктивних індикаторів, які використовуються для ідентифікації рівня загроз, вразливостей і наслідків, пов'язаних із операціями з ВК та ФТ, ризик-менеджери виходять на оцінку загального ризику суттєвості операцій з ВК і ФТ, їх суті, обсягу та наслідків. Такий **якісно-скоринговий аналіз** використовується для створення двох приблизних змінних величин для кожного випадку ВК чи ФТ, який оцінюється: перша змінна – **ймовірність суттєвого ВК та/або ФТ**; друга – **наслідки ВК та/або ФТ**. Вказані дві змінні величини поєднуються у загальній системі національної оцінки ризиків ВК та ФТ.

ДО НАЙВАЖЛИВІШИХ КОМПОНЕНТІВ НОР У СФЕРІ ПВК/ФТ ВІДНОСЯТЬСЯ:

- 1) підхід до одержання непрямих індикаторів ймовірності успішного ВК і ФТ у суттєвих обсягах, який базується на оцінці головних подій (операцій), пов'язаних із ВК/ФТ, а також на використанні аналітичних факторних модулів та пов'язаних із цими модулями індикаторів для здійснення якісно-скорингового аналізу ймовірності настання основних ризикових подій;
- 2) підхід до одержання непрямих індикаторів відповідних наслідків, які генеруються успішними операціями із ВК/ФТ у суттєвих обсягах;
- 3) підхід до оцінки загального рівня ризику ВК або ФТ.

Для операціоналізації ризику (R), ризикова подія має бути ідентифікована у взаємозв'язку із загрозами (T) і вразливостями (V). Головні ризикові події витікають із обставин, які співіснують у контексті заохочення вчинення операцій із ВК і ФТ. Вказані обставини, які виникають на перетині загроз і вразливостей утворюють основу для оцінки ризику ВК і ФТ та для аналізу ймовірності успішного проведення операцій із ВК/ФТ у суттєвих обсягах. Ризикові події завжди пов'язані із динамікою процесу ВК/ФТ. По-перше, мова йде **про одержання та утримання певного обсягу нелегальних доходів суб'єктом їх відмивання** (головним бенефіціаром), або володіння законними чи незаконними доходами тим суб'єктом, який фінансує терористичні діяння (T – загроза). По-друге, **суб'єкт ВК або суб'єкт, який фінансує тероризм віднаходять ті продукти, послуги, активи чи інші обставини, які можуть бути використані для проведення операцій із ВК/ФТ** (V – вразливість).

По-третє, **суб'єкти ВК чи ФТ оцінюють ймовірність бути виявленими, санкціонованими та позбавленими відповідних активів** правоохоронною системою у процесі ПВК/ФТ (з огляду на вразливі місця у самих операціях із ВК/ФТ). Таким чином, успішне проведення операцій із ВК/ФТ у суттєвих обсягах уможлиблюється лише у випадку настання наступних взаємопов'язаних подій:

1) Здійснення операцій із ВК чи ФТ:

- 1.1. Існування значного обсягу доходів, одержаних злочинним шляхом або існування терористичних фондів, які потребують передачі до терористичних організацій;
- 1.2. Існування продуктів, послуг активів та інших обставин, які можуть бути використаними для успішного проведення операцій із ВК/ФТ.

2) Суб'єкти ВК чи ФТ (включаючи партнерів-спільників і радників) не виявляються:

- 2.1. Злочин ВК/ФТ не виявляється ПО. Неадекватно реагує пряма і опосередкована (через повідомлення СПФМ про підозрілі ФО/діяльність) система стримування ВК/ФТ. Процес кримінального правосуддя є неефективним;
- 2.2. Злочин ВК/ФТ виявляється, однак неадекватно розслідується ПО;
- 2.3. Злочин ВК/ФТ виявляється, адекватно розслідується, однак суб'єкт злочину не переслідується у кримінальному і судовому порядку;
- 2.4. Злочин ВК/ФТ виявляється, адекватно розслідується, переслідується у кримінальному і судовому порядку, однак злочинець не притягається до відповідальності (не засуджується).

3) Суб'єкти ВК чи ФТ не адекватно санкціонуються:

- 3.1. У випадку засудження, суб'єкти ВК/ФТ несуть неадекватне покарання;
- 3.2. У випадку покарання шляхом позбавлення волі, суб'єкти ВК/ФТ не позбавляються своїх активів.

Вірогідність виникнення перелічених вище подій формує пов'язані модулі аналізу ризику (МАР), що містять фактори, під-фактори та їх індикатори. Кожен МАР виявляє унікальні фактори ризику, пов'язані з відповідними загрозами та вразливостями, які впливають на ймовірність виникнення події(й) ризику. Організація та групування подій, пов'язаних із ризиком ВК, а також аналітичні модулі, які використовуються для одержання непрямих (орієнтуючих) індикаторів ймовірності ВК, наведені у *таблиці 1.1.*

ТАБЛ. 1.1. Структура аналізу ризику ВК: ризикові події та їхні аналітичні модулі

Чинники виникнення ризикових подій	Загрози (Т), вразливості (V), які збільшують ймовірність виникнення ризикової події (R):	Сфери аналізу (модулі факторів ризику)	Допоміжні фактори (під-фактори) та індикатори
Ризикова подія: 1) Здійснення операцій із ВК чи ФТ			
(1а) Внутрішні злочинні доходи: створені або доступні	(t) Наявність внутрішніх доходів, одержаних злочинним шляхом	(А) Обсяг внутрішніх злочинних доходів: створених або доступних (1)	Види злочинів, які генерують доходи: фіктивне підприємництво; ухилення від сплати податків; розтрата майна; зловживання службовим становищем та ін.
	(v) Неадекватне стримування внутрішніх предикатних злочинів	(В) (1) ПО (стримування злочинності) (2)	Повноваження, ресурси, ефективність (3)
(1б) Закордонні злочинні доходи, які входять у національну юрисдикцію	(t) Наявність злочинних доходів іноземного походження	(С) Обсяг зовнішніх злочинних доходів, які входять у національну юрисдикцію (1)	Юрисдикція походження злочинних доходів та фактори (види злочинів), які сприяють одержанню злочинних доходів у юрисдикції їх походження
	(v) Існування транскордонних потоків товарів, послуг, активів, а також обставин, які можуть бути використаними для здійснення ВК у сфері зовнішньоекономічної діяльності	(D) Транскордонні продукти, послуги, активи і обставини (4)	Специфічні транскордонні аспекти, які потребують всебічного аналізу (5)
	(v) Транскордонний контроль недостатній для стримування транскордонних операцій із ВК	(E) Заходи транскордонного контролю (ретельної перевірки)	Переміщення валюти, фізичних активів, людей та здійснення фінансових транзакцій

Чинники виникнення ризикових подій	Загрози (Т), вразливості (V), які збільшують ймовірність виникнення ризикової події (R):		Сфери аналізу (модулі факторів ризику)	Допоміжні фактори (під-фактори) та індикатори
(1c) Зловживання продуктами, послугами, активами чи іншими обставинами даної юрисдикції для здійснення операцій із ВК	(v) Юрисдикція та її інституції, що генерують товари, послуги, активи та інші обставини, які можуть бути використані з метою ВК		(F) Характеристика загального середовища юрисдикції	Характеристика економіки, правової системи (верховенства права), бізнес клімату, якості регуляторної політики, політичного середовища, культури і добросовісності, зобов'язань у сфері ПВК/ФТ
			(G) Характеристика пропонованих продуктів, послуг, активів та наявних обставин їх використання (6)	Сектори, типи інституцій, масштаб, клієнтська база, канали збуту, загальні фактори стримування
1(d) Корупційні діяння, які полегшують ВК	(v) Корупція в системі ПО, транскордонна корупція (митна), корупція в інших інституціях		(H1) Корупція (7)	
Ризикова подія: 2) Суб'єкти ВК (включаючи партнерів-спільників і радників) не виявляються (не санкціонуються)				
(2a) Вчинені операції із ВК не виявляються відповідними суб'єктами взаємодії (СПФМ, СДФМ та ПО)	(v) ПО не виявляють операції із ВК прямо (у процесі здійснення власних розслідувань)	(v) ПО розслідують лише предикатні злочини	(B2) ПО (пряме виявлення ВК)	Ефективність стримування ВК та внутрішньої взаємодії
	(v) Правоохоронні та інші уповноважені на виявлення	(v) ПО не подають запитів до міжнародних ПФР чи не відповідають на запити міжнародних ПФР щодо ВК		
		(v) Національний ПФР не одержує якісних повідомлень від СПФМ та СДФМ про операції із ВК через: (v) недостатність, неповноту, несвоєчасність та невідповідність повідомлень;	(I) Система інформування про підозрілі ФО	Вимоги, кількісні та якісні ознаки, сектори, типи інституцій (СПФМ, СДФМ) (8)

Чинники виникнення ризикових подій	Загрози (Т), вразливості (V), які збільшують ймовірність виникнення ризикової події (R):		Сфери аналізу (модулі факторів ризику)	Допоміжні фактори (під-фактори) та індикатори
		<p>(v) низьку якість повідомлень, включаючи надмірне (безпідставне) інформування;</p> <p>(v) неадекватний моніторинг транзакцій;</p> <p>(v) неадекватну інформацію про клієнтів;</p>	(I) Система інформування про підозрілі ФО	Вимоги, кількісні та якісні ознаки, сектори, типи інституцій (СПФМ, СДФМ) (8)
		<p>(v) інституційну неспроможність СПФМ та СДФМ;</p> <p>(v) неадекватний регуляторний нагляд за СПФМ;</p> <p>(v) неефективний процес надання повідомлень до національного ПФР.</p>	<p>(J) Моніторинг транзакцій та рахунків</p> <p>(K) Ідентифікація та профілювання клієнтів, подальші та посилені заходи обачності</p> <p>(L) Спроможність та компетенція інституцій</p> <p>(M) Регуляторний нагляд</p> <p>(N) ПФР</p>	<p>Вимоги, ефективність (9)</p> <p>Вимоги, ефективність</p> <p>Системи контролю, ресурси, методичне забезпечення</p> <p>Ефективність, особливо за умови виявлення недоліків</p> <p>Ефективність аналізу, надання інформації (узагальнені матеріали/ додаткові узагальнені матеріали)</p>
2(b) Виявлені операції із ВК не розслідуються ПО	(v) Неефективність ПО у розслідуванні предикатних злочинів та пов'язаних з ними операцій із ВК		(B3) ПО (стримування ВК) (10)	Ефективність антилегалізаційних розслідувань

Чинники виникнення ризикових подій	Загрози (Т), вразливості (V), які збільшують ймовірність виникнення ризикової події (R):		Сфери аналізу (модулі факторів ризику)	Допоміжні фактори (під-фактори) та індикатори
	(v) Нездатність ПО одержати необхідні докази при розслідуванні предикатів та ВК	(v) Обмежений доступ до інформації про підозрілі ФО, які подаються СПФМ до ПФР	(O) Ведення реєстрів, обмеженість доступу до них і професійні таємниці	Вимоги, ефективність, таємність
		(v) Неможливість одержання інформації про кінцевого вигодоодержувача (бенефіціара)	(P) Прозорість структури власності (11)	Типи юридичних осіб і активів, вимоги до їх реєстрації, повноваження щодо одержання інформації про структуру власності
		(v) Неможливість одержання інформації та доказів з іноземної юрисдикції	(E2) Транскордонна взаємодія	Ефективність адміністративної взаємодії, взаємної правової допомоги та екстрадиції в контексті одержання доказів та осіб
(2с) Злочин ВК розслідується, однак суб'єкт ВК не переслідується у кримінальному і судовому порядку	(v) Злочинець знаходиться за межами національної юрисдикції	(v) Неможливість екстрадиції чи переслідування злочинця за його відсутності		Судове переслідування і визнання підсудного винним у вчиненні як предикатного злочину, так і ВК, система кримінального правосуддя, пріоритети, конституція, закон та юриспруденція
	(v) Органи обвинувачення не заявляють обвинувачень у ВК		(R1) Система кримінального правосуддя (обвинувачення і судова влада)	
	(v) Органи обвинувачення не заявляють жодних обвинувачень			
	(v) Неефективна і нерезультативна система кримінального правосуддя чи судова система			

Чинники виникнення ризикових подій	Загрози (Т), вразливості (V), які збільшують ймовірність виникнення ризикової події (R):		Сфери аналізу (модулі факторів ризику)	Допоміжні фактори (під-фактори) та індикатори
2(d) Злочин ВК виявляється, розслідується, переслідується у кримінальному і судовому порядку, однак злочинець не притягається до судової відповідальності (не засуджується)	(v) Неефективне переслідування у кримінальному і судовому порядку	(v) Неможливість екстрадиції чи переслідування злочинця за його відсутності		Адекватність законів (статей кримінального кодексу)
	(v) Некомпетентна судова влада		(R2) Система кримінального правосуддя (законодавство; статті кримінального кодексу)	
	(v) Неадекватно виписані (сформульовані) кримінальні закони (статті кримінального кодексу)			
2(е) Корупційні діяння, які полегшують ВК	(v) Корупція у ПО, національному ПФР, системі кримінального правосуддя, в системі СПФМ та СДФМ	(v) Неможливість екстрадиції чи переслідування злочинця за його відсутності	(H2) Корупція (7)	
Ризикова подія: 3) Суб'єкти ВК неадекватно санкціонуються				
3(a) У випадку засудження, суб'єкти ВК не позбавляються своїх активів	(v) Неадекватні санкції	(v) Неадекватні терміни ув'язнення (v) Неадекватні штрафні (фінансово-майнові) санкції	(R3) Система кримінального правосуддя (винесення вироку та призначення покарання за вироком)	Повноваження, накладені санкції (12)
	(v) Неефективна система імплементації санкцій	(v) Неефективна система ув'язнення (v) Неефективна система стягнення штрафних (фінансово-майнових) санкцій	(R4) Система кримінального правосуддя (стягнення санкцій)	Мінімальна / максимальна тривалість ув'язнення та середній термін відбування покарання Мінімальна / максимальна величина санкцій та середній розмір стягнення штрафних (фінансово-майнових) санкцій

Чинники виникнення ризикових подій	Загрози (Т), вразливості (V), які збільшують ймовірність виникнення ризикової події (R):		Сфери аналізу (модулі факторів ризику)	Допоміжні фактори (під-фактори) та індикатори
З(б) У випадку покарання шляхом позбавлення волі, суб'єкти ВК не позбавляються своїх активів	(v) Застосування неадекватних конфіскаційних процедур (v) Неадекватні процедури повернення активів	(v) Неадекватні ресурси повернення активів	(R5) Система кримінального правосуддя (конфіскація активів)	Повноваження, політика, накладені санкції, зосередження на ефективності конфіскації активів (12)
		(v) Нездатність повернути активи з іноземних юрисдикцій	(E3) Транскордонне повернення активів	Ефективність адміністративної взаємодії та взаємної правової допомоги для повернення активів
		(v) Неефективне використання диспозитивних заходів (процесуальних прав) ПО в рамках судочинства	(B4) ПО (процесуальні права)	Конфіскація чи замороження активів
З(с) Корупційні діяння, які полегшують ВК	(v) Корупція у ПО, національному ПФР, системі кримінального правосуддя, в системі СПФМ та СДФМ		(H3) Корупція (7)	

Аналітичні модулі оцінки ризику ВК використовують як кількісні, так і якісні індикатори, виходячи з даних, одержаних як з відкритих, так і з приватних (комерційних) джерел інформації (МВФ, Світовий банк, ООН, бази даних з взаємної оцінки країн та опубліковані документи, непублічні дані (внутрішнє статистика органів державної влади).

У межах кожного аналітичного модуля, кожен фактор ризику має бути проаналізований з урахуванням тих індикаторів, які йому відповідають і лише після цього даний фактор підлягає **скорингу** (якісній оцінці у балах), що у свою чергу уможливає наперед визначене встановлення критеріїв прийняття рішення, пов'язаного з оцінкою ймовірності здійснення суттєвого ВК. Для кожного індикатора, якому відповідають наведені у таблиці фактори ризику ВК, мають бути визначені його власні критерії (групи бальних оцінок), залежно від яких збільшується чи зменшу-

ється ризик ВК. Вказані критерії мають бути максимально типовими (наближеними) для подібних типів індикаторів. Критерії для прийняття рішення щодо рівня ризику є описовими. Вони відповідають якісній порядковій шкалі вимірювання, яка формується, виходячи із скорингових оцінок факторів та відповідних індикаторів, та складається з семи рівнів ризику (табл. 1.2.):

ТАБЛ. 1.2. Оцінки рівня ризику

Оцінка рівня ризику	Опис рівня ризику	Пріоритет пом'якшення ризику
≤ 6-7	Дуже високий ризик	Дуже високий пріоритет
≤ 5-6	Значно вищий ризик	Значно вищий пріоритет
≤ 4-5	Вищий ризик	Вищий пріоритет
≤ 3-4	Середній ризик	Середній пріоритет
≤ 2-3	Нижчий ризик	Нижчий пріоритет
≤ 1-2	Значно нижчий ризик	Значно нижчий пріоритет
≤ 0-1	Дуже низький ризик	Дуже низький пріоритет

Скоринг кожного індикатора розроблений таким чином, що між балами, наведеними у якісній порядковій шкалі існує істотна різниця. Деякі оціночні бали в шкалі оцінки ризиків ВК, базуються на розрахунку ефективності, виходячи із наявних статистичних даних, які збираються та узагальнюються у рамках періодичних звітів про проведення взаємних оцінок країн. Скоринг базується на концепції використання найбільш доступних даних для оцінки відповідних індикаторів. Вказані дані можуть слугувати для непрямих оцінок пов'язаних факторів відносно основного. Скоринг не потребує щоб кожен індикатор основного чи допоміжного фактору ризику був оціненим. Тим індикаторам, для оцінки яких неможливо одержати дані, слід присвоювати бал за замовчуванням на рівні «5» («Висока ймовірність ризику»).

Аналіз використовується для визначення значень двох змінних: однієї – для оцінки ймовірності виникнення істотного ВК чи ФТ, та другої – для оцінки відповідних наслідків. Вказані змінні поєднуються для оцінки національного рівня ризику ВК чи ФТ. Організація та групування подій ризику ВК та ФТ та модулі аналізу, використовуються для отримання орієнтовного показника ймовірності. Подібна матриця може бути використана для отримання орієнтовних показників наслідків, але вона буде варіюватися в залежності від відповідних наслідків, які будуть обрані для конкретного дослідження. Показники, що використовуються для аналізу, також будуть як кількісними, так і якісними.

Більш високий рівень (скоринговий бал) вказує на вищу ймовірність настання події, пов'язаної із суттєвим ВК та на ймовірність настання більш важких наслідків. Таблиці 1.4. – 1.7. демонструють цей підхід з деякими прикладами наперед визначених критеріїв прийняття рішення та оціночною шкалою, яка використовується для аналізу ймовірності з урахуванням: властивостей продуктів, послуг, особливостей юрисдикції й т.д.; дієвості загального контролю та пом'якшувальних заходів; спеціальних заходів з контролю у сфері ПВК/ФТ.

Використовувані індикатори дозволяють оцінити орієнтовну, а не фактичну ймовірність ризику ВК. Запропонована система оцінювання приводить до відносної оцінки ймовірності (тобто, оцінки є значущими лише відносно інших подібних оцінок у розрізі модулів, секторів, факторів, продуктів, регіонів, і т.д.).

Бали індикаторам відповідних аналітичних модулів, присвоюються шляхом знаходження геометричної середньої для всіх індикаторів у межах вкладеної ієрархії. Скорингові бали зводяться починаючи від оцінок під-факторів (індикаторів найнижчого рівня у межах кожної ієрархії індикаторів), факторів, модулів і насамкінець – оцінюється загальний рівень ймовірності настання ризикової події. Зведення здійснюється шляхом використання кореня n -го степеня $\sqrt[n]{(n \& A)}$, де « n » – кількість індикаторів, факторів чи ризикових подій; « A » – їхній добуток. Для тих аналітичних модулів, які аналізують індикатори, розбиті за типами СПФМ, рекомендується проводити попереднє зведення скорингових оцінок з урахуванням коефіцієнта пропорційності, значення якого залежатиме від частки операцій кожного типу СПФМ у загальній сукупності операцій, здійснених (наданих до національного ПФР) всіма типами СПФМ.

Скорингові оцінки у розрізі кожного аналітичного модулю зводяться для уможливлення оцінки загальної ймовірності здійснення суттєвого ВК чи ФТ у кожній юрисдикції світу. Для зведеної оцінки загальної ймовірності ризику ВК, розраховується геометрична середня у розрізі кожного аналітичного модуля, переліченого у третій колонці табл. 1.1. Нижченаведене рівняння відображає структуру головних ризикових подій у вказаній таблиці і вираховує геометричні середні у межах оціночних балів, які відповідають факторам, наведеним у кожній круглій дужці, після того – у кожній квадратній дужці, і насамкінець – у загальній квадратній дужці:

$$\text{Ймовірність ВК} = \text{геом.середня з } [[(A,B1),(C,D,E),(F,G)],[H], [(B2,((I,J,K,L,M),N)),(B3,(O,P,E2)),R1,R2],[(R3,R4),(R5,E3,B3)]]$$

Для скорингу наслідків ВК слід використовувати аналогічний підхід до того, що використовується для скорингу факторів ризику. Скоринг наслідків слід проводити у розрізі структури факторів і під-факторів ризику та їхніх індикаторів.

Критерії прийняття рішення, шкала вимірювання і скорингові бали для факторів та їхніх індикаторів базуються на семирівневій напівякісній порядковій шкалі вимірювання (табл. 1.4.). Чим вищий скоринговий бал – тим більшою є ймовірність проведення успішних операцій із суттєвого ВК, тим більш негативними є наслідки відповідних операцій.

Насамкінець, методом геометричної середньої (аналогічно до того, який використовується для показників ймовірності ВК) агрегується показник наслідків ВК від усіх успішних операцій.

Вибір управлінських пріоритетів за результатами проведення НОР, має враховувати різні рівні наслідків ВК та ФТ. У першу чергу, для мінімізації кількості успішних випадків ВК чи ФТ, необхідно зосередитися на загальній цілі, що є найбільш вагомою для більшості режимів ПВК/ФТ. Ієрархія пріоритетів має бути корельованою з результатами, одержаними у розрізі розглянутих вище аналітичних модулів.

Показники для наслідків походять здебільшого з уявлень залучених посадових осіб органів державної влади. При цьому, використовується структурований підхід для вироблення обґрунтованих суджень. Процес складається з інформування посадових осіб про результати аналізу ймовірності, надання їм загальної інформації про потенційний вплив успішного використання ВК чи ФТ, та пропозиції обрати рівень наслідків ВК чи ФТ щодо кожної цілі, який, на їхній погляд, є найбільш адекватним.

Загальний рівень національного ризику ВК чи ФТ одержується шляхом поєднання оцінок рівня ймовірності ВК/ФТ у юрисдикції та оцінки рівня відповідних наслідків, а також оцінювання, чи результат потрапляє до прийнятних меж. Поєднання може бути виконане двома шляхами для кращого розуміння:

1. Перший – два критерії оцінки можуть бути поєднані із використанням їх геометричних середніх. Вказане, в кінцевому результаті, дасть об'ємну оцінку, яка може бути порівняна з наперед визначеним масштабом у табл. 1.4. для оцінки того, чи загальний ризик ВК/ФТ потрапляє до прийнятних меж, або ж чи вказує він на те, що мають бути вжиті дієві пом'яшувальні заходи для зменшення його рівня.
2. Другий – два критерії оцінки можуть бути поєднані та представлені через наперед визначену матрицю (табл. 1.3.). Вказана матриця дозволяє оцінити чи допустимим є рівень ризику і водночас, вона дає змогу оцінити додаткову складову – відносний вплив вразливості та наслідків.

ТАБЛ. 1.3. Матриця рівня ризику ВК чи ФТ

Дуже високий							Дуже високий
Значно вищий						Значно вищий	
Вищий					Вищий Ризик		
Середній				Середній			
Нижчий			Нижчий				
Значно нижчий		Значно нижчий					
Дуже низький	Дуже низький						
Рівень вразливості ↑ Рівень наслідків →	Дуже низький	Значно нижчий	Нижчий	Середній	Високий	Значно вищий	Дуже високий

Таким чином, можливо представити матрицю ризику чи графік, який покаже оцінку ймовірності у співвідношенні з оцінкою наслідку настання відповідної ризикової події. Необхідно зазначити, що наслідки можуть сильно різнитись у залежності від того чи є контекст національним чи міжнародним. Підхід до НОР, запропонований Методологією МВФ дозволяє також оцінити деякі наслідки як в абсолютних масштабах, так і відносно валового внутрішнього продукту країни.

ТАБЛ. 1.4. Приклади оцінок для показників ймовірності, що пов'язані з внутрішніми властивостями або продуктами, послугами, юрисдикціями і т.д.

Опис ймовірності	Шкала оцінювання економічної діяльності	Надання продуктів, послуг, активів чи інші умови	Ймовірність події або діяльності, що виникає щорічно – опис	Ймовірність події або діяльності, що виникає щорічно – потенційна можливість	Ймовірність події чи діяльності, що виникає щорічно – орієнтовна частота	Показник оцінки
Надзвичайно висока ймовірність	1 трлн. +	Надзвичайно широкий перелік та обсяг	Майже точно	Більше ніж 95 % шанс	Виникає раз на рік	7
Дуже висока ймовірність	100 млрд. – 1 трлн.	Екстенсивний перелік та обсяг	Дуже ймовірно	Більше ніж 75% шанс	Виникає раз на два роки	6
Висока ймовірність	10 – 100 млрд.	Привабливий перелік та обсяг	Ймовірно	Більше ніж 50% шанс	Виникає раз на 3-4 роки	5

Опис ймовірності	Шкала оцінювання економічної діяльності	Надання продуктів, послуг, активів чи інші умови	Ймовірність події або діяльності, що виникає щорічно – опис	Ймовірність події або діяльності, що виникає щорічно – потенційна можливість	Ймовірність події чи діяльності, що виникає щорічно – орієнтовна частота	Показник оцінки
Середня ймовірність	1 – 10 млрд.	Нормальний перелік та обсяг	Можливо	Більше ніж 30% шанс	Виникає приблизно кожні 3 роки	4
Нижча ймовірність	100 млн. – 1 млрд.	Не особливо привабливий перелік та обсяг	Навряд чи	Менше ніж 30% шанс	Має виникати кожні 5 років або близько того	3
Значно нижча ймовірність	10 – 100 млн.	Дуже обмежений перелік та обсяг	Не часто	Менше ніж 10% шанс	Може виникати кожні 10 років	2
Надзвичайно низька ймовірність	0 – 10 млн.	Майже немає	Майже неможливо	Менше ніж 5% шанс	Може виникати менше ніж раз на 20 років.	1

ТАБЛ. 1.5. Приклади оцінки для індикаторів ймовірності, пов'язаних із загальним контролем або заходами з пом'якшення

Опис ймовірності	Пом'якшення запроваджено у:	Спроможність нерезидентів щось зробити	Кількість поліцейських на 100 тис. населення	Показник оцінки
Надзвичайно висока ймовірність	< 10% ділової діяльності або вимоги відсутні	Необмежена, плюс можуть мати особливі привілеї	< 30	7
Дуже висока ймовірність	≥ 10-25% ділової діяльності	Необмежена, щонайменше такі ж права як у резидентів	≥ 30	6
Висока ймовірність	≥ 25-50% ділової діяльності	Майже необмежена, але з певними додатковими адміністративними вимогами	≥ 62,5	5
Середня ймовірність	≥ 50-70% ділової діяльності	Обмежена, з невеликими обмеженнями та умовами	≥ 125	4
Нижча ймовірність	≥ 70-85% ділової діяльності	Дуже обмежена, зазвичай вимагається затвердження або авторизація від чиновника	≥ 250	3
Значно нижча ймовірність	≥ 85-95% ділової діяльності	Значно обмежена, існують певні заборони, або завжди необхідне затвердження з боку чиновників	≥ 500	2
Надзвичайно низька ймовірність	≥ 95% ділової діяльності	Неможливо. Ефективно забороняється	≥ 1,000	1

ТАБЛ. 1.6. Приклади оцінок показників ймовірності для вразливості, пов'язаної зі слабкістю контролю з ПВК/ФТ

Опис вірогідності	Кількість підзвітних підприємств на члена персоналу наглядового органу з ПВК/ФТ	Для уявлення показників якості та контролю	Щорічні звинувачення у ВК відносно обсягу злочинних доходів (якщо відомо) чи ВВП	Відповідність Рекомендаціям FATF	Показник оцінки
Надзвичайно висока ймовірність	Жодного нагляду	Жахливі	Відсутні	НС або не проходили оцінку методології 2004	7
Дуже висока ймовірність	≥ 100	Дуже слабкі	< 0,06	РС (неефективна імплементація)	6
Висока ймовірність	≥ 52	Слабкі	≥ 0,06	РС (або ніколи не оцінювалась, але буде проведена оцінка методології 2004)	5
Середня ймовірність	≥ 26	Належні	≥ 0,12	Була оцінена раніше, але не за методологією 2004, буде проведена оцінка методології 2004	4
Нижча ймовірність	≥ 13	Гарні	≥ 0,24	LC (неефективна імплементація)	3
Значно нижча ймовірність	≥ 6	Відмінні	≥ 0,48	LC (ефективна імплементація)	2
Надзвичайно низька ймовірність	6 або менше	Найкращі	≥ 0,96	C	1

ТАБЛ. 1.7. Приклади певних наперед визначених масштабів оцінки наслідків

Опис наслідків	Опис – діяльність з ВК чи ФТ	Оціночний масштаб діяльності з ВК	Оціночний масштаб діяльності з ВК у % до ВВП	Оціночний масштаб діяльності з ФТ	Оціночний масштаб географічно-го охоплення	Оціночний масштаб впливу на «систему» чи «цілі»	Показник оцінки
Великі або жорсткі	Величезний обсяг	>\$100 млрд.	> 20%	>\$10 млн.	Більше, ніж 1 континент або на світовому рівні	Дуже серйозний, довготермінове погіршення функцій системи (знищена або майже знищена функціональність системи) АБО досягнення цілей	7

Опис наслідків	Опис – діяльність з ВК чи ФТ	Оціночний масштаб діяльності з ВК	Оціночний масштаб діяльності з ВК у % до ВВП	Оціночний масштаб діяльності з ФТ	Оціночний масштаб географічного охоплення	Оціночний масштаб впливу на «систему» чи «цілі»	Показник оцінки
Дуже істотні	Високий обсяг	> \$50–100 млрд.	10 – 19,99%	>\$5 – 10 млн.	Регіональні АБО на всьому континенті	Серйозний середньостроковий вплив, який починає погіршення функціональності системи (або який знищує чи майже знищує окрему частину системи) АБО який починає погіршення досягнення цілей	6
Істотні	Істотний обсяг	>\$10 – 50 млрд.	5 - 9,99%	>\$1 – 5 млн.	Тільки поміж прикордонними країнами	Суттєвий, середньостроковий вплив з потенціалом загрожувати функціям системи АБО досягненням цілей	5
Помірні	Помірний обсяг	>\$1 – 10 млрд.	2,5 – 4,99%	> \$100 тис. – 1 млн.	Національний	Помірний, короткостроковий вплив, що не впливає на функції системи АБО досягнення цілей	4
Неістотні	Середній обсяг	> \$100 млн. – 1 млрд.	1,25 – 2,49%	> \$10 – 100 тис.	Регіональний (в середині країни або її окремих областях)	Мінімальний короткотерміновий вплив на усю систему АБО на досягнення цілей	3
Дуже неістотні	Низький обсяг	≥ \$10 – 100 млн.	0,625 – 1,249%	≥ \$1 – 10 тис.	Місцевий (в межах міста)	Мінімальний, короткотерміновий вплив на окрему частину системи АБО на досягнення частини цілей	2
Незначні	Незначний обсяг	<\$10 млн.	< 0,625%	<\$ 1 тис.	Незначний АБО в межах району міста, його передмістя або маленького міста	Жодної шкоди, вартої уваги – ділова діяльність проводиться як зазвичай	1

Таким чином, повноцінний процес НОР, згідно з Методологією МВФ, містить 7 етапів та покладається на спроможність органів влади збирати та подавати статистичні дані, якісні експертні судження, а також використовувати інструменти збору даних з відкритих інтернет-джерел. Загальний процес є циклічним, що спирається на зворотний зв'язок від учасників, які беруть участь у робочих групах. Етапами та завданнями кожної фази є:

1. **Попередній етап та підготовка аналізу загроз:** Погоджуються загальні цілі дослідження, встановлюється координаційний механізм НОР, проводяться дослідження середовища та індикаторів загроз у сфері ПВК/ФТ, а також органами влади заповнюються чотири опитувальники (два щодо доступних даних та два щодо національних та транснаціональних загроз ВК/ФТ).
2. **Загроза ВК/ФТ:** Персонал МВФ проводить робочі засідання з органами влади для погодження фінальних оглядів національних та транснаціональних загроз ВК/ФТ, включаючи оцінки величини та природи національних та транскордонних потоків злочинних доходів.
3. **Підготовка до оцінки вразливості:** Органи влади готують чотири шаблони для збору статистичних даних (профілі секторів та фірм; міжнародна співпраця; система кримінальної юстиції; а також ПФР та звітування) та три опитувальники (сектори та фірми; ПФР та ПО; система кримінальної юстиції). Персонал МВФ збирає загальнодоступну інформацію щодо вразливості та складає усю інформацію про вразливості та загрози для створення попереднього аналізу ймовірності, у тому числі й на секторальному рівні.
4. **Вразливість ВК/ФТ та оцінка ймовірності:** Персонал МВФ проводить робочі засідання з органами влади для погодження фінальних поглядів щодо вразливості до ВК/ФТ, включно з переліком головних факторів, що збільшують та зменшують ймовірність. Результати поєднуються з аналогічними результатами про загрози для досягнення попередніх поглядів на загальну ймовірність різних подій ризику ВК/ФТ, в тому числі й секторальних ризиків.
5. **Наслідки та загальна підготовка оцінки ризику:** Органи влади заповнюють два опитування щодо наслідків ВК та ФТ, персонал МВФ збирає публічно доступну інформацію, пов'язану з наслідками ВК/ФТ та додає усю інформацію щодо наслідків до створеного попереднього аналізу наслідків й поєднує це з результатами ймовірності для створення попередніх теплових карт ризику, в тому числі на секторальному рівні.

6. **Наслідки ВК/ФТ та аналіз ризику:** Персонал МВФ проводить робочі засідання з органами влади для погодження фінальних поглядів щодо наслідків ВК/ФТ. Переглянуті теплові карти показують рівень ризиків для кожної загальної події, а для секторів, що представлені в окремих робочих групах, обговорюються та погоджуються загальні рівні ризику та пріоритети для їх пом'якшення.
7. **Завершальний етап:** Персонал МВФ надає попередню національну оцінку ризику, яка надсилається до органів влади для перегляду та затвердження до публікації.

Методологія НОР надає ряд стандартизованих висновків для допомоги органам влади зрозуміти ризики ВК/ФТ у країні. Це включає таблицю, що оцінює національні злочинні доходи за категоріями злочину, підсумовуючу матрицю ризику головних факторів, що збільшують та зменшують ризики, теплові мапи для подій ризику, секторів та підприємств, підсумкові таблиці щодо секторів та підприємств, та документ національної оцінки ризиків:

- **підсумкова таблиця національних злочинних доходів** показує оціночний рівень доходів, що генеруються у країні, а також підбиває середні оцінки для надання загальної оцінки величини злочинних доходів, що генеруються у країні. Медіани та загальна оцінка також відображені як відсоткове співвідношення до ВВП країни. Ця інформація може бути доповнена оцінками, що пов'язані з природою та джерелами походження доходів: пропорція готівки, фінансових і фізичних активів з прив'язкою до внутрішніх й транснаціональних ОЗГ та інших злочинців.
- **підсумкова матриця ризику** встановлює оцінки ймовірності для кожного аналітичного модуля ризику та пов'язаних з ним подій ризику і оцінками наслідків для цих подій. Матриця також встановлює перелік головних факторів, що збільшують та зменшують оцінку ризику (тобто, сильні та слабкі сторони), таким чином надаючи органам влади деталізовані настанови щодо вирішення окремих факторів для пом'якшення головних ризиків.
- **теплові карти** показують рівень ризику для усіх загальних подій ризику та будь-яких додаткових виявлених подій органами влади, шляхом відсилання до рівнів ймовірності та наслідків кожної події ВК/ФТ. Теплові карти також створюються для того, аби показати рівень ризику ВК/ФТ для секторів та типів підприємств, що знаходяться у секторі.

- підсумкові таблиці для секторів та підприємств показують таку інформацію, як: кількість підприємств (підзвітних СПФМ); загальні та середні активи СПФМ; оцінка притаманної СПФМ ймовірності бути використаними в операціях із ВК/ФТ; оцінка належності контролю у сфері ПВК/ФТ та чистого ризику ВК/ФТ. Підсумок щодо СПФМ може бути відфільтровано для створення окремих результатів таких як, наприклад, 10 підприємств з найвищою ймовірністю бути використаними для транскордонного ВК чи ФТ.
- документ НОР достатньо деталізовано описує для цільової аудиторії головні ризики та їх фактори, а також процес, що використовувався для досягнення таких висновків.

THE WORLD BANK
RISK ASSESSMENT METHODOLOGY

1.3.2. МЕТОДОЛОГІЯ СВІТОВОГО БАНКУ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РИЗИКІВ У СФЕРІ ПВК/ФТ⁹

Група Світового Банку розробила аналітичний інструмент оцінки ризику для допомоги країнам у проведенні їхніх оцінок ризику ВК/ФТ на національному рівні. Розробку Інструменту НОР Групи Світового Банку (далі – Інструмент СБ) було розпочато командою з Цілісності Фінансових Ринків (Financial Markets Integrity Team) у 2007 р. із урахуванням інтелектуального внеску широкого кола експертів, а також досвіду у наданні допомоги у проведенні НОР у багатьох країнах.

Інструмент містить декілька взаємопов'язаних модулів на основі таблиць Excel, що надають змогу країнам оцінювати їхні загрози та вразливості у сфері ВК/ФТ. У вказаному Інструменті СБ, «загрози» відносяться до масштабів і характеристик доходів від злочинної діяльності або ФТ у юрисдикції. «Вразливості» відносяться до слабких місць або прогалин у захисті юрисдикції від ВК та ФТ. Загрози та вразливості можуть існувати на національному або секторальному рівні, і разом визначають рівень ризику ВК/ФТ у юрисдикції.

Цілі Інструменту СБ є наступними:

- допомагати юрисдикціям у проведенні оцінки їхніх ризиків ВК/ФТ, та використовувати отриману інформацію для розробки більш ефективного ризик-орієнтованого режиму з ПВК/ФТ;
- сприяти нарощуванню спроможності у країні, не тільки для оцінки ризиків ВК/ФТ, але також для покращення структури та практики зі збору даних та інформації;
- для збільшення обізнаності та запуску взаємодії і співпраці поміж зацікавленими сторонами з державного та приватного секторів.

---

9 The World Bank Risk Assessment Methodology [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/Tb0Qdxn>

Хоча інструмент бере вказані вище фактори до уваги, він не націлений на:

- кількісну оцінку розміру тіньової економіки або фінансових потоків у країні;
- оцінки ризиків предикатних злочинів (ризик наркотрафіку, ризик шахрайства, ризик корупції і т.д.);
- проведення порівняння ризиків ВК/ФТ поміж країнами.

ЗАГАЛЬНА СТРУКТУРА ІНСТРУМЕНТУ СБ

Інструмент СБ складається з 9 модулів, що дає змогу оцінити ризики ВК та ФТ. Інструмент зосереджений довкола 7 модулів, що фокусуються на оцінці ризику ВК. Більш того, Інструмент СБ включає один модуль для оцінки ризику ФТ та ще один модуль для оцінки ризиків продуктів фінансових установ.

Модуль національної вразливості (Модуль 2) та модулі для оцінки секторальної вразливості (Модулі 3 – 7) мають унікальну і відносно складну логіку, яка використовує середньозважені значення, вбудовані передумови та формули. Проте, модулі для оцінки ризику ВК, оцінки ризику ФТ та ризику продуктів фінансових установ залежать від відносно простих матричних структур. Під час проведення НОР, країна створює національну Робочу Групу (РГ) для здійснення оцінки ризику. Вказана РГ розділяється на декілька команд, кожна з яких зосереджується на одному з модулів. Таблиця 1.8. представляє три основні частини інструменту та перераховує модулі у кожній з частин.

ТАБЛ. 1.8. Основні частини Інструменту НОР

ВК Оцінка ризику	ФТ Оцінка ризику	Оцінка ризику фінансових продуктів
<p>Модуль 1 – Оцінка загрози</p> <p>Модуль 2 – Національна вразливість</p> <p>Модуль 3 – Вразливість банківського сектору</p> <p>Модуль 4 – Вразливість сектору цінних паперів</p> <p>Модуль 5 – Вразливість сектору страхування</p> <p>Модуль 6 – Вразливість інших фінансових установ</p> <p>Модуль 7 – Вразливість секторів ВНУП</p>	<p>Модуль 8 – Національна загроза та вразливість ФТ</p>	<p>Модуль 9 – Оцінка ризику фінансових продуктів</p>

ОЦІНКА РИЗИКУ ВК (МОДУЛІ 1-7)

Сім модулів, що допомагають оцінювати національний ризик ВК тісно взаємопов'язані. Практично, загальний національний ризик ВК визначається шляхом оцінки: (1) національної загрози ВК; та (2) національної вразливості до ВК.

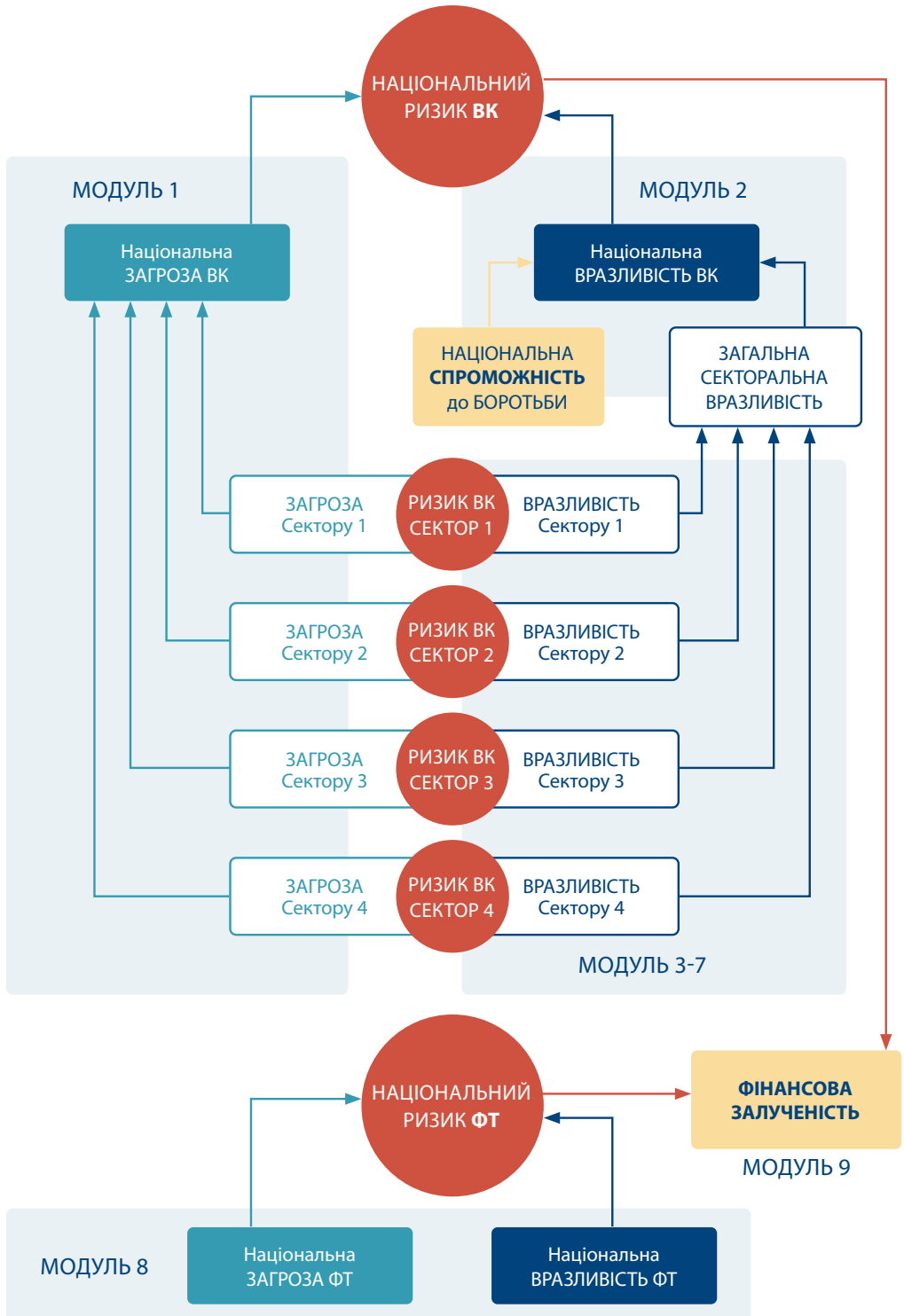

РИС. 1.1. Загальна структура Інструменту СБ для проведення НОР

МОДУЛЬ ОЦІНКИ ЗАГРОЗИ ВК

Модуль оцінки загрози допомагає визначити національний «рівень загрози» ВК, що ранжується від «низького» до «високого» за п'ятибальною шкалою. У модулі оцінки загрози, РГ виявляє **головні предикатні злочини, джерела та потоки злочинних доходів, а також методи та тенденції ВК у юрисдикції**. Модуль також сприяє систематичному збору даних щодо загроз ВК та аналізу транскордонних загроз ВК. Чим вища загроза ВК, тим вищий національний ризик ВК.

МОДУЛІ ОЦІНКИ ВРАЗЛИВОСТІ ДО ВК

З іншого боку, оцінка національної вразливості базується на аналізі національної спроможності до запобігання та протидії ВК, а також вразливості різних секторів до ВК. Поєднуючи вразливості відповідних секторів та враховуючи недоліки у національній спроможності до запобігання та протидії ВК, модуль національної вразливості надає «оцінку вразливості» (що ранжується від 0.0 до 1.0, та відповідає одному з п'яти рівнів – від «низького» до «високого»).

Загальний рівень ризику ВК встановлюється на рівні, де результати оцінки загрози та вразливості перетинаються (див. *рисунок 1.2*). Наприклад, якщо загроза була оцінена як «середня», а вразливість як «вища середньої», ризик ВК буде «вище середнього».

Це означає, що хоча рівень загрози в юрисдикції, що оцінюється, на середньому рівні, загальний ризик ВК вище від середнього, враховуючи вищий рівень вразливості (слабкі сторони у захисних механізмах країни). На рис. 1.2. загальні рівні ризику закодовані у кольорах, найнижчі рівні – зеленим, середні рівні – жовтим, високі – червоним.

ЗАГАЛЬНИЙ РИЗИК ВК У ЮРИСДИКЦІЇ

ЗАГАЛЬНА ЗАГРОЗА	H	M	M	MH	H	H
	MH	M	M	MH	MH	H
	M	ML	M	M	MH	MH
	ML	ML	ML	M	M	M
	L	L	ML	ML	M	M
		L	ML	M	MH	H

ЗАГАЛЬНА ВРАЗЛИВІСТЬ

Довідково: L = low (низький); ML = medium-low (нище середнього);
MH = medium-high (вище середнього); H = high (високий).

РИС. 1.2. Загальний ризик ВК у юрисдикції

Світовий банк надає особливого значення проведенню оцінки ризиків на національному рівні, незважаючи на потенційну вигоду від більш цілеспрямованої оцінки секторальних ризиків. Це пов'язано з тим, що для кожної країни надзвичайно важливо отримати спільне розуміння між усіма відповідними органами влади та зацікавленими сторонами щодо рівня та характеру ризику ВК /ФТ, з яким вони стикаються.

Крім того, результати НОР повинні керуватися галузевими оцінками та оцінками, проведеними приватним сектором.

Хоча їх також можна використовувати для оцінки зовнішніми сторонами, інструменти Світового банку розроблені і пропонуються як інструменти самооцінки. Це оцінка, яка організовується, керується та належить країні, тоді як Світовий банк надає інструменти оцінки ризиків, настанови та огляд.

Однією з головних цілей цього підходу до самооцінки є сприяння розвитку власного потенціалу країни щодо проведення оцінок ризиків та впровадження підходу, заснованого на ризиках, у сфері ПВК/ФТ. Країнам пропонується налаштувати та адаптувати інструменти відповідно до їхніх специфічних потреб та умов.

Процес НОР Світового банку призначений для сприяння включенню всіх зацікавлених сторін до національної оцінки ризику, що також сприятиме співпраці та координації між різними державними установами, урядовими установами та приватним сектором, а також сприятиме завершенню національної оцінки ризиків у розумні терміни.

При проведенні національної оцінки ризику країнам наполегливо рекомендується створити спеціальну робочу групу НОР. У технічній допомозі, запропонованій Світовим банком, це є попередньою вимогою до проекту. До складу Робочої групи НОР повинні входити усі відповідні зацікавлені сторони у сфері ПВК/ФТ. Зазвичай його очолює провідна агенція з протидії ВК та ФТ в країні.

Brussels, 24.7.2019
SWD(2019) 650 final

COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT
Accompanying the document

**REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND
THE COUNCIL**

**on the assessment of the risk of money laundering and terrorist financing affecting the
internal market and relating to cross-border activities**

{COM(2019) 370 final}

1.3.3. МЕТОДОЛОГІЯ НАДНАЦІОНАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ВК/ФТ НА РІВНІ ЄС¹⁰

Директива (ЄС) 2015/849 «Про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму» визнає важливість наднаціонального підходу у виявленні ризиків. Вона покладає завдання на Комісію, провести огляд специфічних ризиків, які можуть виникнути на європейському рівні та вплинути на внутрішній ринок ЄС («наднаціональні ризики»). Тому Комісії було доручено провести наднаціональну оцінку ризиків щодо ВК та ФТ (SNRA).

Ідентифікація ризиків також проводиться на другому (національному) рівні кожною країною-членом для забезпечення належного виявлення національних ризиків та їх зниження. Третій рівень ідентифікації ризику проводиться національними секторами, беручи до уваги фактори ризику, які пов'язані з клієнтами, країнами, продуктами, послугами, операціями та каналами поставок у межах відповідних секторів.

Ці три рівні оцінки ризику (та зниження, за необхідності) дозволяють побудувати комплексний аналіз та обізнаність про ризики ВК/ФТ у Європейському Союзі. Вони є взаємодоповнюючими й мають однаковий рівень важливості.

Хоча національна та секторальна оцінка ризиків, на рівні з іншими джерелами, можуть стати важливими будівельними блоками SNRA, що проводиться Комісією, наднаціональна оцінка не може розглядатися як просте поєднання цих одиниць. Проведення SNRA має розумітися як окремий напрям. Вказане є необхідною передумовою ефективного здійснення покладеного на Комісію Директивою (ЄС) 2015/849 мандату, особливо враховуючи, що Комісія повинна розробити рекомендації країнам-членам щодо прийняття заходів для вирішення виявлених у Європі ризиків ВК/ФТ. **При проведенні НОР, країни-члени мають також використовувати висновки звіту SNRA.**

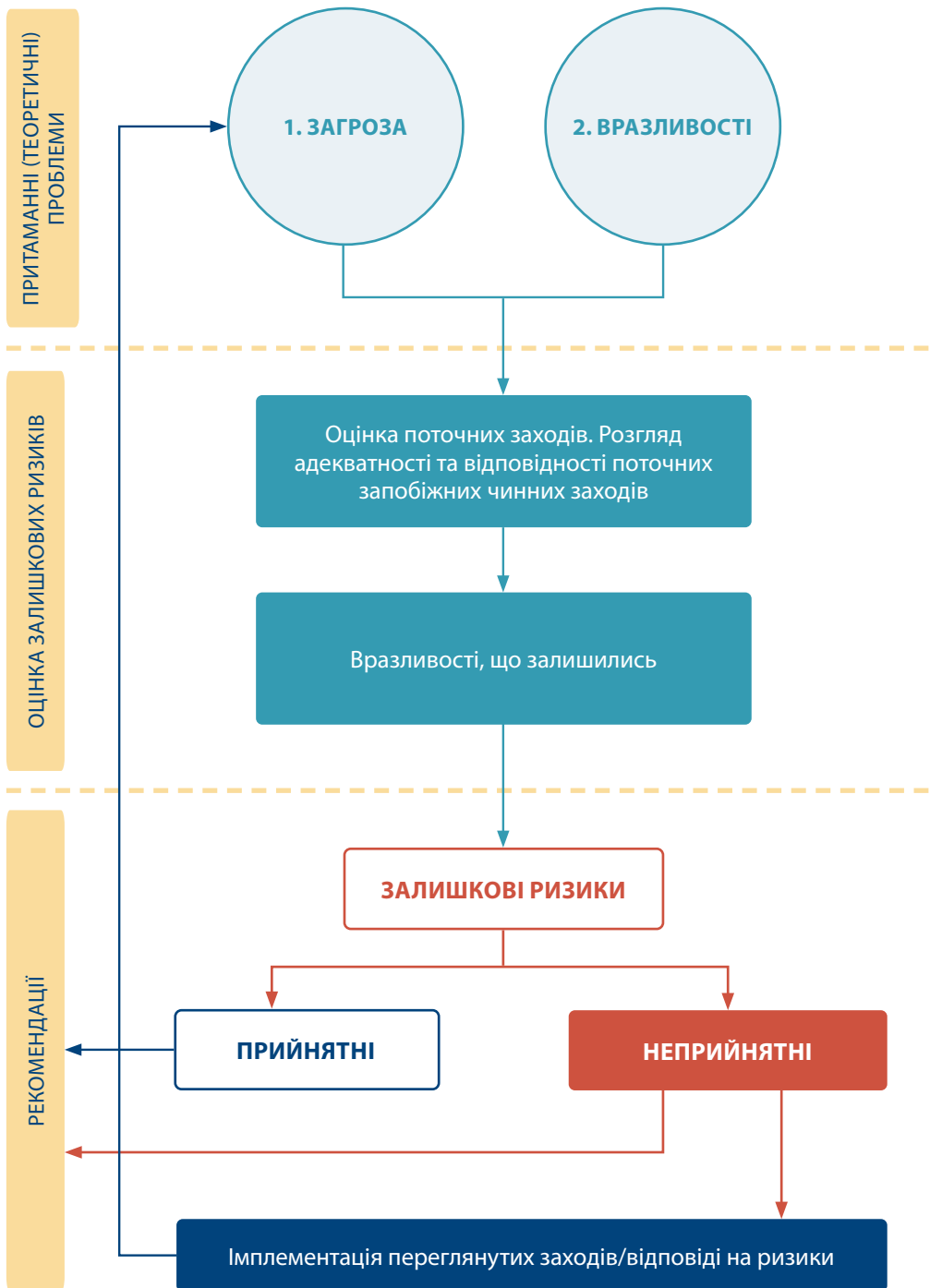
10 European Commission Report on the Supra-National Risk Assessment (SNRA) of the risks of ML and TF. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/Ub8QhNp>

Через свої специфічні особливості, ризики ВК та ФТ у рамках методології SNRA розглядаються та оцінюються за двома окремими блоками.

Пропонована методологія заснована на наступних діях (див. *рис. 1.3.*):

- 1. Ідентифікація механізмів ВК та ФТ**, які можуть становити ризики ВК/ФТ на рівні ЄС. Вони визначаються як механізми ВК/ФТ, що виходять за межі особливостей національних юрисдикцій, незалежно від того чи виникають вони в одній чи декількох країнах-членах, і які можуть представляти ризик з точки зору всього внутрішнього ринку ЄС.
- 2. Оцінка рівня загроз** – чіткий підхід до оцінки у розрізі секторів та сценаріїв у межах кожного сектору, зазначеного у ст. 2 та 4 Директиви (ЄС) 2015/849. У цьому випадку, оцінка зосереджена на передбачуваних намірах та можливостях злочинців використовувати існуючі або інноваційні механізми для ВК та ФТ. Оцінка базується на висновках експертів країн-членів та інших відповідних зацікавлених сторін, створених на основі доступних розвідувальних даних (якісних та кількісних показників) та з урахуванням затвердженого підходу до оцінки загроз (метод узгодження оцінки загрози). Комісія, яка має вирішальне право у затвердженні висновків обговорень SNRA, оцінює стратегічний рівень загрози наступним чином:
  - 1) Низький (1-ий рівень);
  - 2) Помірний (2-ий рівень);
  - 3) Істотний (3-ій рівень);
  - 4) Дуже істотний (4-ий рівень).
- 3. Оцінка рівня вразливості** до механізмів ВК/ФТ за секторами. Оцінка вразливості фокусується на оцінці існуючих заходів безпеки. Базуючись на висновках експертів країн-членів та інших відповідних зацікавлених сторін, створених на основі доступних розвідувальних даних (якісних та кількісних показників) та з урахуванням затвердженого підходу до оцінки вразливості (метод узгодження оцінки вразливості), Комісія, яка має вирішальне право у затвердженні висновків обговорень SNRA, оцінює стратегічний рівень вразливості наступним чином:
  - 1) Низький (1-ий рівень);
  - 2) Помірний (2-ий рівень);
  - 3) Істотний (3-ій рівень);
  - 4) Дуже істотний (4-ий рівень).

ПИС. 1.3. Концептуальна структура методології SNRA

4. **Визначення залишкового ризику** на базі поєднання оцінених загроз та вразливостей для кожного механізму ВК/ФТ. Оцінка здійснюється з урахуванням ризик-орієнтованого секторального підходу. Для кожного сектору сукупність заздалегідь визначених механізмів ВК/ФТ оцінюється з точки зору ризику, що є поєднанням визначеного рівня секторальних загроз та вразливостей.

При проведенні першого раунду SNRA, компонент «впливу/наслідків» розглядався як постійний істотний, а тому окремо не оцінювався.

Отже, запропонована методологія розглядає тільки компоненти загроз та вразливостей. Разом з тим, дуже важливо розуміти наслідки, пов'язані з діяльністю ВК/ФТ, однак, з методологічної точки зору, виміряти їх у кількісному вираженні – надзвичайно важко. Тому, в цілях оцінки ризиків, припущено, що діяльність ВК/ФТ генерує постійний істотний негативний ефект на прозорість, управління та відповідальність державних та приватних установ ЄС, створює значну шкоду національній безпеці країн ЄС, а також має прямий та опосередкований вплив на економіку ЄС.

З методологічної точки зору, оскільки компонент впливу/наслідків вважається постійно негативно високим, визначення залишкового ризику для кожного сценарію, проводиться шляхом поєднання виявленого рівня загрози та вразливості.

ОПИС ПРОЦЕСУ SNRA

Процес можна підсумувати наступними етапами:

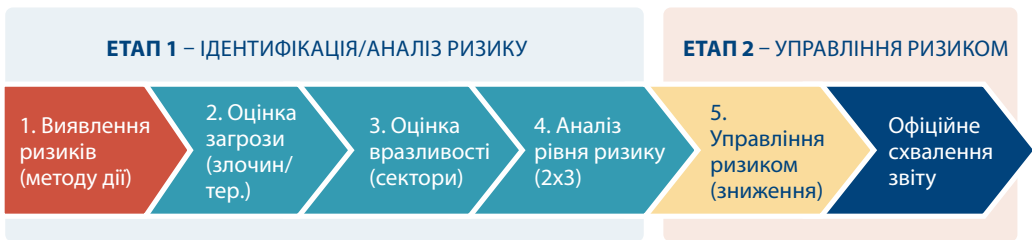

РИС. 1.4. Етапи проведення SNRA

«Дорожня карта» для етапу 1 «ідентифікація/аналіз ризику» передбачає наступну послідовність дій:

Крок 1: ідентифікація (виявлення) ризику.

Перший крок складається з виявлення конкретної вибірки ризиків ВК/ФТ, які будуть оцінені на більш пізніх етапах процесу оцінки ризиків. В особливих цілях

SNRA, як визначено у Директиві (ЄС) 2015/849, ідентифікація ризиків має бути направлена на визначення переліку відомих та можливих загроз ВК/ФТ, а також відповідних секторів, що використовуються злочинцями для успішного здійснення заходів з ВК та/або ФТ. Ризик ВК та ФТ не однаковий у кожному випадку. Відповідно, має бути застосовано цілісний ризик-орієнтований підхід. Хоча процес ідентифікації ризиків буде здебільшого покладатися на відомі загрози, важливо врахувати інноваційні чи нові загрози, для яких є сенс припустити брак консолідованого захисту. На цьому етапі, ціль – виявити природу сценаріїв ризику і ті з них, які найбільш актуальні, з урахуванням сфери охоплення оцінки ризиків, при цьому, рівень виявлених ризиків не оцінюється.

Крок 2: компонент загрози

Другий крок полягає в оцінці рівня загрози (низький (1), помірний (2), істотний (3), дуже істотний (4) для кожного сценарію, визначеного під час першого кроку¹¹. Оцінка буде базуватись на комбінованій оцінці намірів та можливостей злочинців обміняти або переказати незаконні або законні кошти (у випадку із ФТ). Оцінка рівня загрози для кожного виявленого ризику має вести до оцінки спільного рівня загрози для ЄС в цілому. У зв'язку з цим, пропонується оцінити стратегічний рівень загрози для кожного ризику відповідно до методу узгодження оцінки загрози. Комісія затверджує результати узгодженого методу оцінки загрози¹².

Компонент «Наміру» загрози покладається на відомі успішні або зірвані наміри (конкретне виникнення загрози¹³) та сприйняття привабливості для ВК/ФТ спеціальних механізмів. У той час як загальні наміри ВК/ФТ оцінюються як постійно високі, схильність до використання особливих методів та способів (механізмів) ВК/ФТ різниться залежно від їхньої привабливості, наявності та ефективності заходів безпеки з ПВК/ФТ.

Компонент «Можливості» загрози розуміється як можливість злочинців успішно обміняти або переказати злочинні доходи в операціях із ВК та успішно переказати незаконні або законні кошти для фінансової підтримки терористичної мережі. Оцінка компоненту можливості розглядає легкість використання конкретного методу дії ВК/ФТ (вимог технічної експертизи та підтримки), доступність та відповідні витрати на використання конкретного методу дії.

11 Аналіз загроз та вразливостей побудований за шкалою чотирьох оцінок. Можуть розглядатися різні рейтинги, але цей дає перевагу (у порівнянні зі шкалою 2 чи 3 оцінок) для кращого відображення якісних відмінностей між ризиками. Отриманий рівень ризику також базується на шкалі з чотирьох оцінок.

12 Метод узгодження довів свою ефективність у структурі декількох оцінок ризиків ЄС у сфері авіаційної безпеки. Для тих оцінок ризику, які вимагають загальної позиції ЄС, якою є наднаціональна оцінка ризиків ВК/ФТ, метод узгодження довів свою ефективність у досягненні необхідних робочих домовленостей, що полегшують досягнення спільної позиції.

13 Він оцінює конкретне виникнення загрози на території. Використані дані походять від свідчень доступних щодо предмету звіту, конкретного злочину або класу правопорушень.

Крок 3: вразливість

Третій крок полягає в оцінці рівня вразливості (низький (1), помірний (2), істотний (3), дуже істотний (4) для кожного сценарію, визначеного на першому кроці.

Для кожного сценарію, виявленого на першому кроці, оцінка вразливості **фокусується на існуванні та ефективності запобіжних заходів**. Чим більше ефективних запобіжних заходів, тим нижчою є вразливість та ризик.

Оцінка вразливості здійснюється для сфер/секторів, що пов'язані з механізмами ВК/ФТ, виявленими на першому кроці, які вимагають застосування законодавства з ПВК/ФТ.

Спеціально в цілях SNRA, оцінка вразливості має розглядати існування національного, міжнародного законодавства та законодавства ЄС, а також ефективність імплементації відповідних положень на національному рівні. Враховуючи широкий спектр ризиків ВК/ФТ, які розглядаються в SNRA, особлива увага має бути приділена й іншим критеріям, таким як ефективність обміну інформацією між ПФР, координація з іншими органами влади з ПВК/ФТ та міжнародна співпраця, у тому числі й між наглядовими органами з ПВК/ФТ.

ЗАГРОЗА	Дуже істотна				
	Істотна				
	Помірна				
	Низька				
		Низька	Помірна	Істотна	Дуже істотна
	ВРАЗЛИВІСТЬ				

Оцінка вразливості системи до ВК/ФТ в цілому, буде заснована на даних, зібраних та проаналізованих відповідними наглядовими органами, ПФР та національними органами влади.

Крок 4: залишковий ризик

Результати кроків 2A/B (оцінка загрози ВК/ФТ) та 3A/B (оцінка вразливості ВК/ФТ) визначають рівень ризику для кожного виявленого ризику (крок 1A/B), як поєднання (матричний підхід) оцінок рівня загрози та вразливості. Матриця ризику визначає рівень ризику, базуючись на зважуванні **40% (загроза) / 60% (вразливість)** – припускаючи, що компонент вразливості має більшу вагу у визначенні рівня ризику. Припускають, що рівень вразливості може збільшити привабливість, а отже й схильність злочинців/терористів до використання цього методу дії – таким чином впливаючи на рівень загрози.

ЗАГРОЗА	Дуже істотна	2,2	2,8	3,4	4
	Істотна	1,8	2,4	3	3,6
	Помірна	1,4	2	2,6	3,2
	Низька	1	1,6	2,2	2,8
		Низька	Помірна	Істотна	Дуже істотна
ВРАЗЛИВІСТЬ					

РИЗИК	НИЗЬКИЙ	1 – 1,5	ІСТОТНИЙ	2,6 – 3,5
	ПОМІРНИЙ	1,6 – 2,5	ДУЖЕ ІСТОТНИЙ	3,5 – 4,0

ЗАЛУЧЕННЯ ПРИВАТНОГО СЕКТОРУ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ

Комісія консультується з приватним сектором та громадськістю під час процесу SNRA. Вона організовує спеціальні семінари з чотирма головними групами зацікавлених сторін приватного сектору (фінансовий сектор, правники, інші підзвітні суб'єкти, недержавні організації). Комісія організовує такі семінари у два етапи:

- за результатами ідентифікації ризику: консультації на основі вже виявлених ризиків та збір зворотного зв'язку щодо цих ризиків;
- за результатами закінчення оцінки ризиків: консультація щодо результатів та можливих заходів з пом'якшення.

ПЕРЕОЦІНКА/ОНОВЛЕНА НАДНАЦІОНАЛЬНА ОЦІНКА РИЗИКУ У СФЕРІ ПВК/ФТ

Базуючись на доступній інформації та розвідувальних даних, Комісія пропонує подальші раунди оцінки ризиків для переоцінки ситуації із загрозами, що розвиваються або через нові загрози, що виникають. Комісія забезпечує оновлення оцінки ризиків кожні 2 роки або частіше, за необхідності.

Перше оновлення SNRA відбулося через два роки, після публікації початкового звіту SNRA-2017 (тобто, у червні 2019 р.). Перше оновлення відбулося за спрощеною процедурою. Це спрощення означало збір інформації за письмовою процедурою (запитальники) і було сфокусоване на імplementації рекомендацій Комісії щодо заходів пом'якшення, а також на оцінці ризиків після запровадження цих заходів. Комісія оцінить отриманий досвід та, якщо буде потрібно, адаптує свій методологічний підхід. Друге оновлення (червень 2021 р.), скоріш за все, пройде за стандартною методологією для більш повного оцінювання. Вона буде складатися з оцінки відповідних ризиків з першого звіту, а також нових ризиків, що виникли.

Royal United Services Institute
for Defence and Security Studies

Guide to Conducting a National Proliferation Financing Risk Assessment

Anagha Joshi, Emil Dall and Darya Dolzikova

1.3.4. КЕРІВНИЦТВО З ПРОВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ФІНАНСУВАННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ КОРОЛІВСЬКОГО ІНСТИТУТУ ОБОРОННИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (RUSI) ВЕЛИКОБРИТАНІЇ¹⁴

У 2019 році Королівський Об'єднаний інститут оборонних досліджень (RUSI) розробив методологію оцінки ризику ФРЗМЗ, яка також зосереджувалась на оцінці широкого кола ризиків ФРЗМЗ.

Методологія спрямована на допомогу урядам країн у проведенні національної оцінки ризику ФРЗМЗ.

У Методології наведено три категорії діяльності, які можна вважати ФРЗМЗ та які можуть бути охоплені у рамках національної оцінки ризику ФРЗМЗ:

1. **Фінансові продукти та послуги, безпосередньо пов'язані з торгівлею товарами, чутливими до розповсюдження зброї масового знищення.**

До цієї категорії віднесено фінансові продукти та послуги, пов'язані з торгівлею товарами, які безпосередньо використовуються або можуть бути задіяні для виконання у розробці ЗМЗ, засобів їх доставки та супутніх матеріалів. Також, включають фінансові продукти та послуги, пов'язані з імпортом або експортом товарів, транспортуванням товарів: наприклад, фінансування торгівлі, морське страхування або страхування вантажів, а також гарантії експорту.

2. **Дозволена та незаконна діяльність із залучення доходів.**

Включає спектр видів діяльності, що генерують дохід для фінансування закупівель та розвитку ЗМЗ, засобів їх доставки та супутніх матеріалів, а саме:

- діяльність, яка вважається незаконною незалежно від суб'єкта, наприклад, контрабанда незаконних товарів. Вказане охоплює діяльність як санкціонованих держав, так і недержавних суб'єктів;

14 Guide to Conducting a National Proliferation Financing Risk Assessment Anagha Joshi, Emil Dall and Darya Dolzikova. Other Publications, 13 May 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/ob81LWg>

- діяльність, яка зазвичай вважається законною, якщо не здійснюється розповсюджувачем ЗМЗ, якому ООН спеціально забороняє займатися нею.

3. Фінансова або корпоративна інфраструктура.

Третя категорія відображає найширше визначення ФРЗМЗ. Вона охоплює будь-який вид корпоративної або фінансової інфраструктури, що сприяє діяльності, що входить до вищезазначених двох категорій, а також будь-які активи або фінансові послуги, що надаються фізичним або юридичним особам, щодо яких застосовуються цільові фінансові санкції.

Корпоративна або фінансова інфраструктура може мимоволі використовуватися для діяльності ФРЗМЗ.

У методології RUSI використана базова формула, **де ризик є функцією ймовірності та наслідків цих подій, а ймовірність – це співвідношення загроз та вразливостей.**

Хоча кожен із цих факторів (загрози, вразливості та наслідки) можна розглядати окремо, врахування всіх трьох факторів є необхідним для проведення всебічної оцінки ризиків. Ці фактори потрібно розглядати послідовно – загрози, далі – вразливості, далі – наслідки. Для цілей цієї методології загрози потрібно ідентифікувати, щоб вразливості та наслідки можна було розглядати щодо кожної виявленої загрози.

Країни повинні враховувати конкретний контекст своєї юрисдикції при оцінці присутності та важливості загроз, вразливостей та наслідків.

Загроза, включає людей, суб'єктів господарювання, об'єкти чи види діяльності, які потенційно можуть спричинити відповідний ризик. Отже, оцінка загроз є відправною точкою для оцінки ризику.

Відповідно до Методології, країни повинні визначати загрози, які стосуються їх конкретного національного контексту, враховуючи контекстуальні фактори, такі як: політичні та соціальні; економічні та технологічні; географічні та екологічні; правові та інституційні; юридичні особи та юридичні заходи.

Крім того, країни повинні враховувати як фактичні, так і потенційні загрози. Країни повинні враховувати наявність загрози в подібних юрисдикціях або фактори, які можуть призвести до прояву певної загрози у майбутньому.

Вразливості є тими сферами, які можуть бути використані загрозою для підтримки або сприяння вчиненню ФРЗМЗ. Країни повинні враховувати національну вразливість за всіма контекстуальними факторами, переліченими вище.

Країни можуть також розглянути вразливі місця на секторальному рівні, визначивши ключові сектори, які особливо схильні до загрози, проаналізувавши вразливі місця відповідних секторів.

Оцінюючи національні вразливості для національної оцінки ризику ФРЗМЗ, необхідно враховувати специфічні вразливості, визначені для оцінки ризиків ВК та ФТ, оскільки багато з них також мають значення у контексті ФРЗМЗ.

Наслідки посиляються на вплив чи шкоду, спричинену наявністю діяльності ФРЗМЗ, для національної економіки та суспільства.

Аналіз наслідків важливий, щоб допомогти визначити пріоритетні зусилля щодо запобігання та пом'якшення наслідків. Наслідки не повинні обмежуватися лише фінансовими чи економічними наслідками, вони можуть також включати соціальну та безпекову складову. Отже, виявлення наслідків вимагає професійних експертних суджень та застосування якісних значень, а також матеріальних економічних розрахунків.

Існують різні підходи до включення наслідків як частини оцінки ризику. Один із підходів полягає в розгляді наслідків щодо кожної загрози і щодо кожної вразливості. Чим серйозніший наслідок, тим вище буде класифікована загроза чи вразливість. У тому ж ключі, якщо вразливість мала незначні наслідки, це знижує її серйозність.

В якості альтернативи можна розглянути наслідки щодо загальної ймовірності (скупність загроз та вразливостей) ризику.

У контексті ФРЗМЗ наслідки може бути важко визначити кількісно. У Методології RUSI наслідки враховують вплив діяльності ФРЗМЗ на фінансові системи та установи, на економіку та на суспільство в цілому.

Методологія пропонує країнам розглянути наслідки діяльності ФРЗМЗ у своїй юрисдикції у трьох контекстах:

- вплив на життя людини, навколишнє середовище чи інфраструктуру;
- вплив на міжнародну або регіональну безпеку та стабільність;
- вплив на національну економіку чи фінансову систему, промисловість та на репутацію.

Відповідно до Методики RUSI країни повинні гарантувати, що визначаючи ризики, вони роблять наступний крок до розгляду стратегій пом'якшення наслідків, погоджуючись із чіткими термінами запровадження відповідних заходів, встановлюючи органи, відповідальні за їх реалізацію. На основі оцінки ймовірності ризику та аналізу наслідків, країни можуть прийняти рішення щодо вжиття додаткових заходів пом'якшення або попередження певних ризиків.

Методологія оцінки ризику ФРЗМЗ дасть змогу країнам визначити пріоритетні сфери ризику у межах своєї юрисдикції, зосередити зусилля та ресурси на вирішенні конкретних ідентифікованих ризиків.

ОЦІНКА РИЗИКІВ ФРЗМЗ

Починаючи з оцінки загрози, країни можуть вирішити, який підхід до проведення національної оцінки ризиків необхідно застосовувати: підхід зверху вниз або знизу вгору.

РИС. 1.5. Підходи до Національної оцінки ризиків ФРЗМЗ

Для підходу зверху вниз початкова оцінка загрози забезпечить базу, яка включатиме міркування щодо національної вразливості та наслідків у всебічній національній оцінці ризику ФРЗМЗ.

З іншого боку, процес знизу вгору передбачає оцінку загрози, з урахуванням типологій ФРЗМЗ, показників та іншої відповідної інформації у приватному секторі та оцінок ризиків на рівні суб'єктів господарювання, які в кінцевому підсумку, могли б входити в оцінки ризиків на секторальному рівні.

Оцінка ризиків на секторальному рівні, у свою чергу, подаватиметься знизу до всебічної національної оцінки ризиків, як відображено на малюнку.

Хоча всі оцінки ризиків повинні спиратися на фактичні дані, методологія оцінки може керуватися більшою чи меншою мірою кількісними даними про випадки, або якісними описовими характеристиками та аналізом потенційних ризиків.

МЕТОДОЛОГІЇ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ФРЗМЗ:

1. Оцінка на основі реальності

Першу методологію, орієнтовану на реальні дані, часто називають «оцінкою на основі реальності», яка переважно фокусується на існуючих випадках та статистичних даних, як основі для визначення загроз, вразливостей та наслідків.

Наприклад, інформація про загрози береться з таких джерел, як розслідування кримінальних проваджень, переслідування, конфіскація, заходи правозастосування, фінансові звіти та інші дані розвідки. Вразливість оцінюється шляхом аналізу методів, що використовуються у злочині, та виявлення, порушення та реагування на кримінальне переслідування у секторальних та національних системах контролю. Наслідки вимірюються шляхом обчислення грошових чи економічних цінностей, що відносяться, наприклад, до задокументованої кількості відмитих чи конфіскованих активів. Це може бути найкориснішим стосовно оцінок ризиків ОЗ, де юрисдикції, ймовірно, матимуть необхідні дані про справи і де оцінку вартості наслідків легше визначити кількісно.

Однак у контексті оцінки ФРЗМЗ, «оцінка на основі реальності», може бути обмеженою. По-перше, навряд чи багато юрисдикцій на даний момент матимуть таку ж кількість національних даних, що стосуються ФРЗМЗ, як вони мають стосовно ВК. Відсутність даних та справ, на які слід опиратись, може бути пов'язана з відсутністю законодавчих вимог щодо криміналізації ФРЗМЗ, обізнаності державних установ та приватного сектору або відсутністю інституційних повноважень та відповідних компетентних органів. Це означає, що оцінка ризику базуватиметься на дуже вузькому наборі інформації. Отже, методологія оцінки ризиків, яка керується реальністю, може недостатньо відображати наявні ризики ФРЗМЗ у юрисдикції.

2. Оцінка на основі міркувань

Інший метод оцінки ризику, дозволяє більше акцентувати увагу на якісних даних та міркуваннях, які необхідно враховувати при оцінці ризиків ФРЗМЗ.

Цей метод можна назвати «якісною оцінкою ризику на основі міркувань».

Цей тип методології поєднує будь-які наявні національні дані з більш широким спектром інформації та покладається на більшу залежність від якісних (експертних) суджень при розрахунку ризику.

Це означає, що країні доведеться дивитися не тільки за межі даних та справ (проваджень) у своїй юрисдикції, а враховувати більш широкий набір джерел інформації. Це також означає, що юрисдикції повинні враховувати, як знання та інформація про ризик розповсюдження ЗМЗ можуть в цілому допомогти сформулювати погляд на ризик ФРЗМЗ.

Деякі ключові джерела інформації про діяльність з ФРЗМЗ в даний час містяться у міжнародних тематичних дослідженнях – у звітах Групи експертів ООН та інших відомих типологічних звітах.

Окрім міжнародних типологій, якісна оцінка ризиків на основі міркувань також дозволяє провести аналіз юрисдикції.

Якісна оцінка ризику на основі міркувань також не вимагає кількісної оцінки наслідків. Як вже обговорювалося раніше, у контексті ФРЗМЗ важливо враховувати нефінансові наслідки, такі як шкода розповсюдження ЗМЗ для миру, безпеки та більш широкого соціального контексту.

Існує, звичайно, небезпека надмірної залежності від якісних суджень, які переважно базуються на аналізі міжнародних оцінок ФРЗМЗ або подібних юрисдикцій без залучення національних даних та статистики.

Якісна оцінка у поєднанні з підходом зверху вниз може дати результати, які допомагають зробити загальні широкі висновки на основі обмежених доказів.

Країни повинні бути обережними, для того, щоб забезпечити детальний аналіз контексту юрисдикції щодо відомих типологій ФРЗМЗ, і щоб висновки були зроблені на основі обґрунтованих міркувань.

Наприклад, юрисдикції повинні розуміти свою роль у шляхах РЗМЗ та розглядати такі питання: чи мають санкціоновані розповсюджувачі зброї дипломатичну присутність або інші встановлені мережі у своїй юрисдикції, чи їхня юрисдикція є відомим джерелом або місцем призначення чутливих товарів, що торгуються з розповсюджувачами.

Визначення джерел інформації

Інформація щодо загроз ФРЗМЗ, вразливостей та наслідків може надходити із різних національних та міжнародних джерел, від приватного сектору та з інших неурядових джерел.

Ефективний збір інформації вимагає регулярного залучення та взаємодії всіх відповідних зацікавлених сторін ФРЗМЗ. Ряд зацікавлених сторін піддаються загрозам ФРЗМЗ у різних точках ланцюга постачання та діяльності з розповсюдження в цілому, і таким чином, фіксують окремі випадки розповсюдження та діяльності ФРЗМЗ у межах юрисдикції. Об'єднання цих випадків дозволяє провідній агенції скласти більш повну картину ризиків ФРЗМЗ юрисдикції.

Корисною відправною точкою для джерел інформації є державні дані та статистика про діяльність з РЗМЗ, а також випадки ФРЗМЗ, якщо вони існують.

Спецслужби, державні органи, відповідальні за зовнішні справи та економічний розвиток, фінансові регулятори та регулятори підконтрольних або вразливих до ФРЗМЗ секторів, збирають інформацію та проводять аналіз, який має значення для розуміння обсягу та характеру діяльності ФРЗМЗ в економіці певної юрисдикції.

Внутрішньодержавний механізм обміну інформацією повинен дозволити цим компетентним державним органам обмінюватися інформацією між собою та з провідними установами, щоб вона могла бути включена у національну оцінку ризику ФРЗМЗ.

Цінність інформації, зібраної приватним сектором, також не слід залишати без уваги.

Ще одним корисним джерелом інформації, особливо для юрисдикцій, які мають мало розвідувальних даних або статистичних даних про діяльність ФРЗМЗ у своїй економіці, – є інформація з подібних юрисдикцій, чії загрози та вразливості, пов'язані з ФРЗМЗ, краще задокументовані або легше доступні. Можливо, ці юрисдикції вже провели національну оцінку ризику ФРЗМЗ.

Визначення відповідних зацікавлених сторін

Багато представників державного та приватного сектору, які зазвичай вважаються зацікавленими сторонами у зусиллях з протидії ВК та ФТ, також будуть актуальними в контексті ФРЗМЗ. Інструмент Національної оцінки ризику Світового банку визначає декілька державних установ як важливих вкладників у національну оцінку ризиків ВК/ФТ. До цих суб'єктів належать: ПФР, Центральний банк, Агентство фінансового регулювання та нагляду (орган регулювання і нагляду за діяльністю фінансово-кредитних установ), Управління ринків капіталу, Регулятор страхового ринку, Податкове управління, Розвідувальне управління, Поліція, Агентство з боротьби з корупцією, Агентство з боротьби з наркотиками, Митний орган, Управління Державного прокурора, Міністерство фінансів, інші регулятори та органи, пов'язані з ВНУП.

Усі вищезазначені зацікавлені сторони також повинні бути включеними в процес оцінки ризику ФРЗМЗ. Однак юрисдикції повинні подбати про те, щоб залучення зацікавлених сторін до оцінки ризику ФРЗМЗ не обмежувалося лише тими суб'єктами, які беруть участь у зусиллях з питань ПВК/ФТ. Перелік зацікавлених сторін, які беруть участь у оцінці ризиків ФРЗМЗ, імовірно, може бути ширшим, враховуючи ширший обсяг заходів, які можна класифікувати як ФРЗМЗ.

Додатково до процесу оцінки ризиків ФРЗМЗ можуть бути включені академічні та науково-дослідні установи, ВНУП, які піддаються загрозам ФРЗМЗ у певних аспектах своєї діяльності, та регулятори цих ВНУП.

Список зацікавлених сторін слід регулярно переглядати протягом процесу оцінки та переглядати за необхідності.

Роль приватного сектору

Приватний сектор та, зокрема, фінансові установи, є ключовими для впровадження фінансових санкцій та розширення зобов'язань щодо ФРЗМЗ. Отже, приватний сектор повинен брати участь у процесі оцінки ризиків щодо ФРЗМЗ, оскільки інформація, яку він має, може мати вирішальне значення для визначення загроз та вразливостей ФРЗМЗ.

Варто зазначити, що **коли мова заходить про ФРЗМЗ, сфера залучення приватного сектору є ширшою, ніж при ВК та ФТ**. У той час як участь приватного сектору у боротьбі з ВК та ФТ значною мірою обмежується фінансовим сектором та ВНУП, можливість протидії РЗМЗ вимагає від інших зацікавлених сторін приватного сектору, які займаються торгівлею товарами, які можуть бути використані для розповсюдження ЗМЗ та їх фінансування. Це включає виробників предметів подвійного використання або чутливих технологій, які можуть бути вразливими для перенаправлення з метою розповсюдження, або послуг доставки та транспортних послуг, що використовуються розповсюджувачами для переміщення цих товарів.

Незалежно від того, чи застосовують юрисдикції підхід до оцінки ризику зверху вниз або знизу вгору, суб'єкти приватного сектору відіграватимуть важливу роль як зацікавлені сторони процесу, так і як ключові джерела інформації для інформування загроз та вразливостей. Однак варто мати на увазі, що більша частина цього обміну інформацією може відбуватися лише за наявності механізмів, що дозволяють приватному сектору обмінюватися конфіденційними даними, включаючи інформацію про клієнтів та ділові операції з урядом, таким чином, щоб захистити конфіденційність клієнта та ділові інтереси.

Інструмент швидкої оцінки ризиків ФРЗМЗ RUSI

Інструмент швидкої оцінки ризиків ФРЗМЗ наводиться у формі електронної таблиці із вкладками.

Крок 1. Виявлення та оцінка загроз

Спираючись на різні джерела інформації, визначаються загрози ФЗМЗ, що стосуються юрисдикції.

При виявленні потенційних загроз враховується кожна загроза з урахуванням факторів наступного контексту:

- соціально-політичний;
- економіко-технологічний;

- географічні та екологічні;
- юридичний та інституційний;
- юридичні особи та юридичні заходи;
- галузеві.

Далі проводиться аналіз виявлених загроз і присвоюється попередній рейтинг для кожної загрози.

Оцінки повинні бути високими, середніми або низькими. Рейтинг загроз слід призначати на основі оцінки поширеності діяльності у юрисдикції або існування контекстуальних факторів, які можуть сприяти цій діяльності.

Враховується також потенційний обсяг або розмір діяльності. Необхідно включити потенційні загрози, які можуть матеріалізуватися у майбутньому.

Кожна загроза вставляється у стовпець загроз у Електронній таблиці, починаючи із загроз, що мають високий рейтинг (3), потім середній (2), потім низький (1).

Під кожен загрозу є місце для вставки короткого описового резюме аналізу, яке обґрунтовує рівень рейтингу. Клітинка, що містить загрозу, автоматично буде кодована червоним (високий), оранжевим (середній) або жовтим (низький).

Крок 2: Виявлення та оцінка вразливостей

У електронній таблиці юрисдикції враховують свою вразливість щодо кожної виявленої загрози. Вразливості поділяються на дві категорії – національну та секторальну – кожна категорія містить ряд підкатегорій. Національна вразливість має такі підкатегорії: соціальна та політична; економіко-технологічна; географічна та екологічна; юридична та інституційна; юридичні особи та юридичні заходи. Секторальні вразливості мають такі підкатегорії: фінансові установи; визначені нефінансові підприємства та професії; інші сектори високого ризику.

Юрисдикції не повинні обмежуватися цим переліком при виявленні та аналізі їхніх вразливостей, а також повинні враховувати всі відповідні вразливості відповідно до виявлених підкатегорій.

Юрисдикції повинні аналізувати кожен підкатегорію вразливостей та оцінювати кожен підкатегорію як високий (3), середній (2) або низький (1) рівень вразливості.

Для кожної підкатегорії вразливості слід збалансувати прогалини з пом'якшувачими факторами, щоб рейтинг вразливості становив залишковий рейтинг. Прикладами пом'якшувальних факторів може бути високий рівень регуляторного та правоохоронного контролю, який створює потужний режим виявлення та нівелювання цієї загрози.

Секторальні вразливості повинні оцінювати, враховуючи схильність кожної секторальної категорії до кожної загрози, а також балансуєчи пом'якшувальні фактори, такі як регуляторний та оперативний контроль.

Для кожної підкатегорії вразливості, юрисдикції повинні вставити короткий аналітичний опис, який обґрунтовує рівень рейтингу. Відповідне поле таблиці автоматично буде кодоване червоним (високий рівень ризику), оранжевим (середній рівень ризику) або жовтим (низький рівень ризику) кольорами.

Рейтинг для кожної підкатегорії вразливостей має однакову вагу, а загальний рейтинг вразливості є середнім для всіх підкатегорій вразливості. Метод усереднення рейтингів вразливості забезпечує просте вимірювання загальної вразливості. Однак юрисдикції повинні враховувати, де існують конкретні сфери вразливості, і приділяти особливу увагу тим сферам, де рейтинг вразливості високий.

Електронна таблиця містить окремий стовпець, який автоматично обчислює загальний рейтинг вразливості.

Для деяких загроз, певні категорії вразливостей можуть бути неактуальними. Низький рейтинг цих нерелевантних вразливостей може призвести до загального ризику, нижчого за належний. У цьому випадку юрисдикції повинні вставити «не застосовується» (N/A) у поле вразливості та не давати числової оцінки цій вразливості. Якщо рейтинг уразливості не дано, формула автоматично вноситиме зміни до цієї уразливості. Однак, опцію «не застосовується», слід використовувати обережно. У більшості обставин юрисдикції повинні враховувати кожну категорію вразливості.

Крок 3. Виявлення та оцінка наслідків

ТАБЛ. 1.9. Тяжкість наслідків оцінюється як тяжкі (3), середні (2) або легкі (1)

Рівень наслідків	Опис
Тяжкі	<ul style="list-style-type: none"> Вплив на життя людини, навколишнє середовище чи інфраструктуру, або Серйозний вплив на міжнародну або регіональну безпеку та стабільність, або Серйозний вплив на національну економіку або фінансову систему, або Сильний вплив на галузі промисловості; глобальна репутаційна шкода.
Середні	<ul style="list-style-type: none"> Помірний вплив на міжнародну або регіональну безпеку або стабільність, або Помірний вплив на національну економіку або фінансову систему, або Помірний вплив на галузеві сектори; збиток лише для внутрішньої репутації.

Рівень наслідків	Опис
Легкі	<ul style="list-style-type: none"> Обмежений вплив на національну економіку або фінансову систему, або Обмежений вплив на сектори промисловості; обмежена шкода репутації.

Юрисдикції повинні аналізувати наслідки з посиланням на матрицю наслідків. Наслідки слід розглядати у трьох контекстах: вплив на життя людини, навколишнє середовище або інфраструктуру; вплив на міжнародну або регіональну безпеку або стабільність; і вплив на національну економічну або фінансову систему, включаючи вплив на промисловість або шкоду репутації.

Крок 4. Зображення ймовірності як теплової карти

Юрисдикції складають графік рейтингу для кожної загрози та її відповідного рейтингу вразливості на тепловій карті.

ТАБЛ. 1.10. Електронна таблиця: Теплова карта ймовірності

РІВЕНЬ ЗАГРОЗИ	Високий			Використання підставних компаній для отримання торгового фінансування
	Середній			
	Низький		Кіберзлочинність	
		Низький	Середній	Високий
		РІВЕНЬ ВРАЗЛИВОСТІ		

Ця електронна таблиця забезпечує легку візуальну довідку про ймовірність виникнення різних ризиків. Для кожної загрози береться рейтинг загрози та будується графік щодо вертикальної осі. Потім береться загальний рейтинг вразливості для цієї загрози та будується графік щодо горизонтальної осі. Вставляється загроза в клітинку, де стикаються дві осі.

Крок 5. Відображення загального ризику у вигляді теплової карти

Юрисдикції повинні наносити рейтинг вірогідності для кожної загрози (поєднання загроз та вразливостей) та відповідний рейтинг наслідків на тепловій карті.

ТАБЛ. 1.11. Електронна таблиця: Теплова карта ризику

ЙМОВІРНІСТЬ	Висока			Використання підставних компаній для отримання торгового фінансування
	Середня			
	Низька		Кіберзлочинність	
		Легкі	Середні	Тяжкі
		НАСЛІДКИ		

Електронна таблиця забезпечує легку візуальну інформацію про загальний ризик з урахуванням наслідків. Для кожної загрози береться рейтинг вірогідності та будується графік щодо вертикальної осі. Потім береться рейтинг наслідків для цієї загрози та будується графік щодо горизонтальної осі. Вставляється загроза в клітинку, де перетинаються дві осі.

Оцінка секторальних ризиків

Секторальні вразливості розглядаються за трьома категоріями: фінансові установи, ВНУП, інші сектори високого ризику. Кожна з цих категорій розглядається на макрорівні на основі аналізу даних та інформації зверху вниз у цих секторах.

Крок I. Виявлення та оцінка загроз

Щоб отримати загальний рейтинг загроз, кожна загроза розглядається та оцінюється за такими контекстуальними факторами: товари та послуги; обсяг діяльності; клієнти; розподіл; та юрисдикції.

Крок II. Виявлення та оцінка вразливостей

Крок III. Виявлення та оцінка наслідків

Наслідки поділяються на такі категорії: тяжкі; середні; і легкі. Описи для кожної категорії подані як керівництво для визначення того, чи можна вважати наслідки загрози важкими (3), середніми (2) чи легкими (1).

Крок IV. Розрахунок ризику

Юрисдикції та приватний сектор повинні розглядати аналіз кожної загрози для кожного сектора, а не просто покладатися на підсумковий рейтинг ризику, який використовується лише з метою загального короткого опису інформації.

Після завершення швидкої оцінки ризику, юрисдикція може виявити, що результати не узгоджуються з її заздалегідь зрозумілим розумінням ризику ФРЗМЗ.

Можливо, юрисдикція занижила або завищила наявність пов'язаних з ФРЗМЗ загроз та вразливостей у своїй економіці або неправильно розрахувала їхній вплив на економіку та суспільство. Таким чином, оцінка ризику може бути корисною для коригування національного сприйняття та реагування на ризик, пов'язаний з ФРЗМЗ.

Як варіант, неочікуваний результат може бути наслідком неточної або неповної оцінки загроз та вразливостей або ж того, що наслідки діяльності ФРЗМЗ не були оцінені точно.

Юрисдикції повинні забезпечувати врахування всіх потенційних наслідків. Наслідки конкретної діяльності ФРЗМЗ спочатку можуть бути не очевидними і можуть вимагати подальшого аналізу їхнього потенційного впливу на економіку та суспільство.

OSCE Handbook on Data Collection in support of Money Laundering and Terrorism Financing National Risk Assessments

1.3.5. КЕРІВНИЦТВО ОБСЄ ЗІ ЗБОРУ ДАНИХ ПРИ ПРОВЕДЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ВІДМИВАННЯ КОШТІВ ТА ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ¹⁵

У керівництві розглядаються процедури збору даних, які можуть допомогти країнам у розробці або удосконаленні систем збору корисних статистичних даних про національні системи ПВК/ФТ.

Для найбільш ефективного використання даних недостатньо лише здійснювати їх збір. Необхідно забезпечити швидкий доступ до цих даних на національному рівні.

Як зазначається у Керівництві, при комплексній оцінці ризиків ВК/ФТ в юрисдикції важливі як кількісні, так і якісні дані, які базуються на статистичних показниках, і думках експертів у різних областях ПВК/ФТ.

В контексті ПВК/ФТ до кількісних даних може відноситися статистика щодо повідомлень про підозрілі операції, повідомлення про операції з готівковими коштами та інші повідомлення, які направляються до ПФР; статистика з кримінального судочинства і щодо накладення обмежень на активи; ресурсів ПВК/ФТ; обсягу та кількості операцій у підзвітних організаціях (СПФМ). До якісних даних можуть відноситись оцінки експертів, отримані за допомогою опитувань, опитувальних листів, семінарів, інтерв'ю та інших оціночних інструментів. Використання даних кожного типу має свої плюси і мінуси, при цьому переваги одного типу можуть заповнити недоліки іншого. Кількісні дані мають перевагу через свою неупередженість і постійність, їх легше вимірювати і порівнювати, але при цьому однієї статистики часто недостатньо для аналізу надскладних компонентів режимів ПВК/ФТ.

З іншого боку, перевага якісних даних у тому, що вони засновані на думках експертів ПВК/ФТ, знайомих з роботою системи, її складнощами і недоліками. Але при цьому експерти можуть бути суб'єктивними, упередженими, хоча і ненавмисно. Вони можуть приділити надмірну увагу одним аспектам і не врахувати інші, або можуть бути недостатньо компетентні у конкретній предметній сфері.

---

15 OSCE Handbook on Data Collection in support of Money Laundering and Terrorism Financing National Risk Assessments [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3ffHIXz>

При зборі у статистично значущі масиви, якісні судження, отримані при опитуванні, можуть використовуватися і як кількісні дані. Тому межа між якісними та кількісними даними може стиратися. Завдяки поєднанню кількісних статистичних даних та експертних думок, що містять якісну оцінку, якість аналізу при оцінці ризиків ВК/ФТ підвищується; така оцінка стає більш повною і збалансованою і дозволяє врахувати всі доступні джерела інформації.

Відповідно до Керівництва, поєднання кількісних і якісних даних важливе не тільки на етапі аналізу при оцінці ризиків ВК/ФТ, але й під час збору даних, тому що даними одного типу можна підтвердити або доповнити дані іншого типу.

До такої роботи з даними можуть бути залучені експерти у сфері ПВК/ФТ, за умови, що це не вплине на їхню об'єктивність. Експерти можуть, з одного боку, перевірити статистику у рамках своєї компетенції і підтвердити її достовірність та точність, а, з іншого боку, краще підготуватися до проведення своїх власних якісних оцінок.

У Керівництві представлений системний підхід до збору кількісних даних у сфері ПВК/ФТ, який дозволяє отримати зрозумілі, чіткі і відтворювані показники і результати.

Керівництво включає практичні рекомендації з проведення збору даних загального характеру і даних за тематичними розділами, а також рекомендації щодо їх інтерпретації, наводить приклади збору подібних даних з досвіду минулих років і базується на практиці.

Керівництво пропонує сім тематичних блоків даних у сфері ПВК/ФТ:

- повідомлення, що надаються до ПФР;
- ПО і система кримінального правосуддя;
- блокування активів;
- ресурси системи ПВК/ФТ та нагляд;
- міжнародна співпраця;
- сектори регулювання та нагляду;
- доходи від злочинів і засоби ФТ.

Відповідно до Керівництва, тип даних, які необхідно збирати, повинен бути визначений головним відомством (зазвичай ПФР), виходячи з потреб національної системи ПВК/ФТ та НОР. Далі, необхідно визначити пріоритети з урахуванням наявних ресурсів.

В ході розробки показників та інструкцій щодо збору даних, незалежно від того, базується ця розробка на існуючій методології НОР, або виробляється безвідносно до неї, головне відомство (ПФР) має розглянути доцільність збору таких даних про ПВК/ФТ.

РОЗДІЛ II.

СВІТОВИЙ ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РИЗИКІВ У СФЕРІ ПБК/ФТ

METHODOLOGY

FOR ASSESSING TECHNICAL
COMPLIANCE WITH THE FATF
RECOMMENDATIONS AND THE
EFFECTIVENESS OF AML/CFT SYSTEMS

Updated November 2020

2.1 АНАЛІЗ КРАЇН З ПОЗИТИВНИМ МІЖНАРОДНИМ РЕЙТИНГОМ ЩОДО РІВНЯ ВИЯВЛЕННЯ, ОЦІНКИ ТА РОЗУМІННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ РИЗИКІВ

Методологія з оцінки відповідності Рекомендаціям FATF та ефективності систем ПВК/ФТ, прийнята 22 лютого 2013 року¹⁶, є основою для здійснення оцінки технічної відповідності та перегляду рівня ефективності функціонування національних систем ПВК/ФТ.

Ознаками ефективною системи ПВК/ФТ країни, відповідно до Безпосереднього результату 1 (Ризики ВК та ФТ), є висновки про те, що країна належним чином виявляє, оцінює та розуміє свої ризики ВК та ФТ, а також здійснює координацію заходів на національному рівні, спрямованих на пом'якшення виявлених ризиків, що включає:

- залучення компетентних органів та інших відповідних органів;
- використання широкого спектру надійних джерел інформації;
- застосування оцінки ризиків як основи для розвитку та встановлення пріоритету політики та заходів з ПВК/ФТ та впровадження цієї політики і заходів координуваним шляхом через відповідні канали.

Відповідні компетентні органи також співпрацюють та координують політику і заходи, спрямовані на боротьбу з ФРЗМЗ. З часом результатом цього має стати значне пом'якшення ризиків ВК, ФТ та ФРЗМЗ.

Цей результат першочергово стосується Рекомендацій FATF 1, 2, 33 та 34, а також елементів Рекомендації FATF 15.

16 Methodology for assessing technical compliance with the FATF recommendations and the effectiveness of AML/CFT systems. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fFKRRu>

Відповідно до Методології з оцінки відповідності Рекомендаціям FATF, відправною точкою для оцінки країн є початкове розуміння експертами з оцінки ризиків особливостей країни, у широкому сенсі, та елементів, які їх формують.

Вказане включає розуміння:

- характеру та рівня ризиків ВК та ФТ; особливостей країни, які впливають на суттєвість різних рекомендацій (наприклад, структура її економіки та фінансового сектору);
- структурних елементів, які складають основу системи ПВК/ФТ;
- інших контекстуальних факторів, які можуть вплинути на спосіб впровадження заходів у сфері ПВК/ФТ та рівень їх ефективності.

Ризики ВК/ФТ є особливо важливими для оцінки технічної відповідності Рекомендації FATF 1 та ризик-орієнтованим елементам інших Рекомендацій, а також для оцінки ефективності.

На початку та у процесі здійснення оцінки, експерти з НОР повинні враховувати характер та рівень ризиків ВК/ФТ країни.

Відповідні фактори можуть включати рівень та вид злочинів, що генерують доходи в країні; терористичні групи, що діють або збирають кошти на території країни; проходження через країну транскордонних потоків кримінальних або незаконних активів.

На рисунку 2.1 відображено витяг із консолідованої таблиці оцінки рейтингів з переліком країн з позитивним висновком щодо розуміння ризиків ВК/ФТ (для Безпосереднього результату 1 та Рекомендацій FATF 1, 2, 15, 32 та 33).

За станом на 21.01.2021 р., із 103 країн, які пройшли оцінку, позитивний рейтинг за ознакою ефективної системи ПВК/ФТ (позитивна оцінка Безпосереднього результату 1 та Рекомендацій FATF 1, 2, 15, 32 та 33) отримали лише 22 країни (21%), з яких лише Великобританія отримала високий рівень ефективності за Безпосереднім результатом 1.

Розглянемо детальніше особливості проведення НОР ВК/ФТ окремими країнами з позитивним рейтингом оцінки.

Updated 21 January 2021

Jurisdiction (click on the country name to go to the report on www.fatf-gafi.org)	Report Type	Report Date	Assessment body/bodies	Effectiveness	Technical Compliance				
				IO1	R.1	R.2	R.15	R.32	R.33
Andorra	MER+FUR	Dec. 18	MONEYVAL	SE	LC	C	C	C	LC
Belgium	MER+FUR	Sep. 18	FATF	SE	C	C	LC	C	LC
Canada	MER	Sep. 16	IMF/FATF/APG	SE	LC	C	NC	LC	C
China	MER+FUR	Sep. 20	FATF	SE	LC	C	LC	LC	LC
Cook Islands	MER	Sep. 18	APG	SE	LC	C	LC	LC	LC
Cyprus	MER	Dec. 19	MONEYVAL	SE	LC	LC	LC	LC	C
Hong Kong, China	MER	Sep. 19	FATF	SE	LC	LC	LC	C	C
Indonesia	MER	Sep. 18	APG	SE	LC	LC	LC	LC	LC
Isle of Man	MER+FUR	Jul. 18	MONEYVAL	SE	LC	C	C	C	C
Israel	MER	Dec. 18	FATF/MONEYVAL	SE	LC	C	C	C	C
Italy	MER+FUR	Mar. 19	IMF/FATF	SE	C	LC	LC	LC	LC
Korea	MER	Apr. 20	FATF/APG	SE	LC	LC	C	LC	C
Malaysia	MER+FUR	Oct. 18	APG/FATF	SE	LC	C	C	C	C
Moldova	MER	Jul. 19	MONEYVAL	SE	LC	LC	LC	LC	LC
Portugal	MER	Dec. 17	FATF	SE	LC	LC	LC	LC	LC
Russian Federation	MER	Dec. 19	FATF/EAG/MONEYVAL	SE	LC	C	C	LC	C
Singapore	MER+FUR	Nov. 19	FATF/APG	SE	LC	C	C	C	LC
Spain	MER+FUR+FUAR	Dec. 19	FATF	SE	C	LC	C	C	C
Switzerland	MER+FUR	Jan. 20	FATF	SE	LC	LC	C	LC	LC
Chinese Taipei	MER	Oct. 19	APG	SE	LC	LC	C	LC	LC
Turkey	MER	Dec. 19	FATF	SE	LC	LC	LC	LC	LC
United Kingdom	MER	Dec. 18	FATF	HE	LC	C	LC	LC	LC
	MER	Mutual Evaluation Report		HE		C			
	FUR	Follow-Up Report		SE		LC			
				ME		PC			
				LE		NC			
						NA			

РИС. 2.1. Консолідована таблиця оцінки рейтингів (витяг)¹⁷17 Consolidated table of assessment ratings [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uiXCGP>

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ

Великобританія є єдиною країною яка отримала найвищий рейтинг за результатами оцінки Безпосереднього результату 1.

Великобританією проведено три національних оцінки ризиків ВК/ФТ.

Третя НОР Великобританії, яка проведена у 2020 році¹⁸ спирається на глибоке розуміння Великобританією загроз ВК/ФТ і створює основу для уряду та приватного сектору для вирішення цієї проблеми, оцінюючи дії, які певні сектори повинні вжити для захисту приватних осіб, бізнесу та суспільства, щоб залишатися стійкими до ВК/ФТ.

При проведенні Великобританією НОР, використана методологія яка базується на 3 ключових етапах, визначених у керівництві FATF щодо ідентифікації, виявлення та оцінки доказів у контексті моделі «Управління ризиком у правоохоронних органах» (MoRiLE)¹⁹.

Великобританією використано адаптовану модель MoRiLE для встановлення рейтингу ризиків ВК/ФТ для кожного сектору. Модель MoRiLE оцінює властивий ризик на основі вразливості та ймовірності використання сектору злочинцями або терористами, а потім оцінює пом'якшувальні фактори для розрахунку чистого ризику у секторі.

Враховуючи в основному прихований характер ВК/ФТ, докази, що використовуються для оцінки відповідних факторів ризику, ґрунтуються на поєднанні достовірних статистичних даних, тематичних досліджень та експертних оцінок ПО, наглядових органів та відповідальних працівників за ПВК/ФТ у приватному секторі.

18 UK National risk assessment of money laundering and terrorist financing – 2020, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vjeNjF>

19 Guidance for crime and financial investigators and immigration intelligence on how to apply the Management of Risk in Law Enforcement (MoRiLE) scoring to immigration enforcement operational work, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fJEp5>

ТАБЛ. 2.1. Модель MoRiLE для встановлення рейтингів ризиків

Категорія MoRiLE	Фактор ризику
Вразливість	<ul style="list-style-type: none"> Рівень прозорості та анонімності у секторі Складність товару або послуги Рівень використання товару чи послуги особами високого ризику або юрисдикціями Швидкість, з якою здійснюються операції, пов'язані з продуктом або послугою Типовий обсяг і частота операцій стосовно товару чи послуги Доступність товару або послуги
Ймовірність	<ul style="list-style-type: none"> Оцінка масштабу ВК/ФТ, включаючи аналіз намірів та можливості учасників
Пом'якшення наслідків	<ul style="list-style-type: none"> Здатність та спроможність ПО зменшити ризики ВК/ФТ щодо товару або послуги Потенціал і можливості керівників або регуляторних органів для зменшення ризиків ВК/ФТ щодо продукту або послуги Здатність та спроможність фірм пом'якшити ризики ВК/ФТ щодо товару чи послуги

Великобританією визначено основні внутрішні та міжнародні загрози ВК для країни.

Внутрішніми загрозами ВК Великобританія визначила:

- шахрайство та ухилення від сплати податків;
- постачання наркотиків та пов'язані злочини;
- кіберзлочинність;
- організована злочинність;
- організована імміграційна злочинність;
- злочини, пов'язані з торгівлею людьми, рабством та примусовою чи обов'язковою працею;
- незаконна торгівля дикою природою.

До міжнародних загроз ВК Великобританія віднесла:

- використання як внутрішньої торгівлі, так і міжнародної системи імпорту та експорту для маскуванню, конвертації та передачі доходів, отриманих злочинним шляхом через рух коштів і товарів;
- РЕР;
- незаконні фінансові потоки.

Крім того, у ході проведення НОР, Великобританія розглянула способи та масштаби ФТ в країні, а також оцінила рівень загроз тероризму для країни, у тому числі як внутрішнього тероризму, так і міжнародного.

Окрему увагу Великобританія приділила питанням впливу COVID-19 на систему ПВК/ФТ у країні.

Разом з тим, у ході НОР, Великобританією детально оцінено ризики ВК/ФТ фінансових послуг, у тому числі: роздрібного банкінгу, платіжних послуг та використання електронних грошей, корпоративних банківських послуг, послуг з управління активами, приватного банкінгу та послуг страхування.

Крім того, з метою виконання вимог рекомендації FATF 15, Великобританією було оцінено ризики використання ВА з метою ВК/ФТ.

Особливу увагу, Великобританія приділила секторальній оцінці ризиків, а саме: ризикам ВК/ФТ бухгалтерських послуг, юридичних послуг, трастів та подібних до трастів правових утворень, сектору агентств з нерухомості, сектору використання готівки, сектору азартних ігор, торговців товарами високої вартості.

Значну увагу приділено також аналізу та оцінці ризиків використання неприбуткового сектору з метою ВК/ФТ.

ІЗРАЇЛЬ

НОР Ізраїлю складається з трьох основних документів:

- НОР ВК²⁰ – включає ризики, які аналізуються із двох різних точок зору: основні злочини та типології; методи та інструментарій. Аналіз включає дані та аналітичні дані, отримані органами місцевого самоврядування, у поєднанні з секторальними оцінками ризиків фінансової системи.
- Оцінка ризиків фінансової системи²¹ – набір секторальних оцінок ризиків, в яких органи нагляду за фінансовими установами оцінюють конкретні ризики ВК, які є специфічними для кожного сектору.
- НОР ФТ²² – оцінка ризиків, розробляється органами розвідки та безпеки разом із додатковими відповідними партнерами, та включає оцінку ризиків тероризму і ФТ.

Слід зазначити, що Ізраїлем, у рамках міжурядових комітетів, проведено цілий ряд оцінок ризиків, включаючи цілеспрямовані оцінки конкретних секторів та оцінки на національному рівні з питань, що мають відношення до ВК/ФТ. Вказані оцінки стосуються ризиків організованої злочинності, податкових правопорушень, азартних ігор, бізнесу, що обслуговує обіг готівки, корупції та альтернативних способів оплати.

I. Оцінка ризиків ВК

В ході оцінки ризиків ВК здійснено аналіз ризику ВК, що включає аналіз таких компонентів:

- предикатні правопорушення;
- типології, методи та засоби ВК.

20 The Main Findings of the Money Laundering National Risk Assessment, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/34eKZ5v>

21 The Findings of the Money Laundering National Risk Assessment: The Financial System (Non-Restricted Version), [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2RAx6vn>

22 The Main Findings of the Terror Financing National Risk Assessment (Non-Restricted Version), [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3wvgSCb>

Процес оцінки ризиків ВК проводиться у кілька етапів:

- 1. Ідентифікація** – збір інформації: було виявлено та використано широкий спектр кількісної та якісної інформації з різних джерел. Широка інформація була зібрана від усіх відповідних партнерів, включаючи ПО, органи фінансового нагляду та урядові бази даних. Окрім цього, важливу роль відіграв приватний сектор, який надав істотні статистичні дані та інформацію про різні ризики, притаманні його діяльності, послуги, що надаються його представниками для певних типів споживачів, а також про масштаби таких ризиків та введені заходи контролю для їх зменшення. Більшість інформації була класифікована як обмежена, тому не опублікована.
- 2. Аналіз** – дискусії між різними органами влади: зібрані дані були проаналізовані та обговорені серед органів влади з метою виявлення загроз (ймовірність), заходів щодо пом'якшення наслідків (вразливості, заходи контролю) та наслідки (фінансові втрати, соціальні наслідки), характеризуючи їх та оцінюючи на основі зважування різних критеріїв.
- 3. Оцінка:** проводився систематичний та уніфікований процес аналізу, і кожен фактор кожного ризику оцінювався за допомогою матриці ризиків, пояснюючи підстави для кожного рейтингу. Відповідно до цієї оцінки було зважено загальний рейтинг по кожному із з виявлених ризиків.

Оцінка ризику проводилась із використанням статистичної формули, заснованої на рейтингах, що надаються загрози та заходам щодо пом'якшення наслідків.

Формула, що використовувалась для оцінки фактичних ризиків:

$$R = T * e * M$$

***R** являє собою фактичний ризик; величина **T** являє собою рівень загрози; змінна **e** показує швидкість зниження загрози, а змінна **M** є індикатором рівня пом'якшувальних заходів.*

Виявлені ризики ВК- предикатні правопорушення:

- ухилення від сплати податків;
- злочинні організації;
- фіктивні рахунки-фактури;
- незаконний обіг наркотиків;
- азартні ігри;
- шахрайство;
- хабарництво та корупція;

- викрадення та торгівля людьми;
- правопорушення щодо цінних паперів;
- майнові правопорушення.

Виявлені ризики ВК – типології, методи та інструменти:

- бізнес з обслуговування грошей (грошові послуги);
- використання готівки;
- міжнародна злочинність;
- торгівля алмазами (діамантами);
- ринок нерухомості;
- юридичні особи та правові утворення;
- НПО;
- альтернативні способи оплати;
- постачальники бізнес-послуг (юристи та бухгалтери);
- торгівля золотом;
- транскордонний переказ грошей;
- торгівля (фіктивні рахунки-фактури) та контрабанда товарів;
- придбання виграшу в лотерею.

II. Оцінка ризику для фінансової системи

Оцінка ризику для фінансової системи стосується таких фінансових установ:

- банківська система;
- фондові біржі та учасники торгівлі цінними паперами;
- управління активами;
- страхові компанії та фонди заощаджень;
- поштовий банк;
- бізнес з питань грошових послуг.

У кожному секторі було визначено фінансову діяльність, категорії споживачів та схеми діяльності, які становлять ризики. Кожен ризик характеризувався та оцінювався відповідно до масштабу загрози, який він представляє, та вразливості щодо нього.

Оцінка ризику фінансової системи проводилася шляхом виявлення та оцінки конкретних ризиків для кожного з фінансових секторів відповідно до його характеристик та послуг, які він надає своїм клієнтам.

III. Національна оцінка ризиків ФТ

Опитування з метою виявлення ризиків ФТ у Ізраїлі проводили всі органи влади, які займаються запобіганням тероризму та ФТ (Рада національної безпеки, органи безпеки, військова розвідка, поліція, орган заборони ВК та ФТ Ізраїлю, Податковий орган, Міністерство оборони, Міністерство фінансів, Міністерство закордонних справ). Опитування мало на меті допомогти зрозуміти потенційний ризик цих явищ для фінансової системи та національної безпеки, а також окреслити дії, вжиті державою для боротьби з цими ризиками, включаючи чинну правову інфраструктуру у даному питанні.

Кожен із виявлених ризиків ФТ оцінювався та класифікувався відповідно до масштабів загрози, яку він представляє (масштаб та тяжкість явища та джерело фінансування), і одночасно вивчались засоби боротьби із загрозою. Відповідно до цих висновків зважено загальний рейтинг усіх виявлених ризиків.

Ізраїль визначив наступні основні ризики ФТ:

- країни та території, що підтримують тероризм, які мають організаційні можливості збирати та розміщувати кошти та робити їх доступними для використання терористичними організаціями;
- жертви від широких верств населення (наприклад, щотижневі жертви в молитовних будинках тощо) або від осіб, які мають гроші;
- самофінансування терористичних організацій шляхом нібито законних ділових операцій, частина доходу або прибутку спрямовується на інші цілі;
- здійснення незаконної діяльності, ВК, отриманих внаслідок правопорушення, та передача грошей, повністю або частково, з метою фінансування діяльності терористичної організації;
- переказ коштів терористичним організаціям: контрабанда майна через пункти перетину кордону, у тому числі шляхом торгівлі, та перекази засновані на механізмах грошових переказів, які включають кореспондентську діяльність, постачальників валютних послуг, картки з попередньою оплатою та іноземні кредитні картки.

ІТАЛІЯ

В Італії НОР²³ проводилась з чіткою різницею між ризиками ВК та ризиками ФТ, хоча методологія, застосована до ФТ, походить від методології, яка застосовується до оцінки ризиків ВК, із необхідними змінами з урахуванням галузевих положень та відповідних процесів.

Застосовувана Італією методологія вимагає виявлення, аналізу та оцінки основних внутрішніх ризиків (шляхом вивчення пов'язаних з ними причин чи загроз) та основних вразливих місць та наслідків, що виникають у результаті.

Виходячи з таких підстав, аналіз розбивається на наступні етапи:

- оцінка невід'ємних ризиків, пов'язаних із ВК/ФТ у системі;
- оцінка ефективності запобіжних, слідчих та репресивних заходів.

Внутрішній ризик соціально-економічної системи Італії оцінюється, виходячи із виявлених загроз та проблем, пов'язаних з неформальною економікою та використанням готівки.

Аналіз ВК визначає загрози, пов'язані з предикатними злочинами, пов'язаними з ВК; аналіз ФТ виявляє складний процес, що включає збір, передачу та використання коштів та економічних ресурсів.

Що стосується аналізу ВК, то його метою є визначення основних загроз, а також, шляхом кількісної оцінки доходів, отриманих злочинним шляхом, визначення основних методів ВК та можливих секторів економіки, в які інвестуються злочинні доходи, одержані від злочинів скоєних як в Італії, так і за її межами.

Подальший етап полягає в аналізі ефективності запобіжних, слідчих та репресивних заходів, що діють в Італії для протидії злочинам, пов'язаним з ВК. На цьому етапі оцінюються основні вразливі місця, виявлені в превентивних та репресивних системах Італії, які дозволяють існуючим загрозам спричинити явища ВК та ФТ.

23 National risk assessment of money laundering and terrorist financing – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3ywj8vZ>

Ефективність превентивних заходів аналізується з урахуванням таких елементів, як: заходи, запроваджені зобов'язаними суб'єктами; адекватність заходів, передбачених для транскордонного контролю, елементи управління ними; прозорість юридичних осіб та трастів; адекватність діяльності, пов'язаної з аналізом підозрілих операцій.

Ефективність фази розслідування оцінюється шляхом розмежування між поглибленим аналізом повідомлень про підозрілі операції та незалежними слідчими діями, беручи до уваги такі фактори, як: достатність ресурсів; прийоми розслідування; доступ до інформації; міжнародне співробітництво; та результати, досягнуті за допомогою виконаної діяльності.

Ефективність реалізованої репресивної діяльності оцінюється на основі адекватності дисциплінарної системи щодо виправлення ідентифікованих правопорушень, санкціонування винних осіб, та спроможності вилучити (конфіскувати) активи, пов'язані із злочинними явищами.

Крім того, аналіз також спрямований на оцінку конкретних заходів, що застосовуються для протидії ФТ.

Таким чином, аналіз ефективності запобіжних, слідчих та репресивних гарантій має на меті визначити, наскільки вони можуть фактично пом'якшити ризик ВК/ФТ.

Зокрема, у світлі виявленого ризику, чим менша уразливість виявляється в рамках вжитих превентивних, слідчих та репресивних заходів, тим більше захисних засобів ефективно пом'якшують пов'язані з цим властиві ризики.

Модель аналізу ризиків ВК Італії

1. Аналіз загроз

Загрози визначаються на підставі виявлених предикатних злочинів, пов'язаних з ВК та подальших кримінальних проваджень, розпочатих відповідними органами.

На цьому етапі загрози класифікуються за ступенем серйозності наслідків (так званий показник релевантності).

ТАБЛ. 2.2. Рівень актуальності загрози

Актуальність загрози (рівень)	Показник релевантності - Значення
Незначний / дуже низький	1
Малозначущий	2
Досить значущий	3
Дуже значущий	4

Наслідки оцінюються за такими параметрами:

- фінансова оцінка – вимірювання фінансової відповідності загроз;
- штраф, передбачений законом – вимірювання негативної соціальної вартості (завданого збитку, нанесеної шкоди), що приписується загрози, і, отже, оцінка політичної чутливості до проблеми. Вартість оцінюється на основі відповідних положень Кримінального кодексу Італії або спеціального законодавства;
- звіти – вимірювання фактичного рівня загрози на території.

Показник ризику визначається виключно на основі оцінок, зроблених компетентними органами.

2. Аналіз вразливостей у соціально-економічній системі Італії

Для оцінки властивого системі ризику аналіз враховує вразливість соціально-економічної системи Італії – тобто неформальну економіку та використання готівки. У національному контексті такі контекстуальні фактори вважаються найбільш значущими з точки зору здатності впливати на характерний для країни рівень ризику.

ТАБЛ. 2.3. Рівень актуальності вразливості

Актуальність загрози (рівень)	Показник релевантності - Значення
Незначний / дуже низький	1
Малозначущий	2
Досить значущий	3
Дуже значущий	4

3. Оцінка властивого ризику

Рівень притаманних ризиків оцінюється на основі поєднання загроз та вразливостей у системі.

ТАБЛ. 2.4. Матриця розрахунку рівня ризику

ЗАГРОЗА	Дуже значущий				Дуже значущий
	Досить значущий			Досить значущий	
	Малозначущий		Малозначущий		
	Незначний	Незначний			
		Незначний	Малозначущий	Досить значущий	Дуже значущий

ВРАЗЛИВОСТІ СИСТЕМИ

З метою оцінки ризиків ВК Італією здійснено аналіз наступних факторів ризику:

- використання готівки та тіньова (неформальна) економіка;
- предикатні злочини.

При оцінці ризиків ФТ Італією проаналізовано наступні складові **терористичної загрози**:

- внутрішній тероризм;
- анархічно-повстанський район;
- праві екстремістські угруповання;
- релігійний тероризм;
- нерелігійний тероризм.

Крім того, Італія провела аналіз походження, переказу та використання коштів з метою ФТ.

Аналіз вразливостей проводився Італією шляхом розбиття загальної системи на наступні фази: запобігання, розслідування та репресії.

Аналіз є загальним як для ВК, так і для ФТ, за винятком заходів, спеціально розроблених для протидії ФТ. У зв'язку з вказаним, Італія проаналізувала вразливість до ВК/ФТ різних типів СПФМ, юридичних осіб та трастів. Як висновок, Італією визначено перелік необхідних заходів з метою мінімізації ризиків ВК/ФТ.

ШВЕЙЦАРІЯ

Спираючись на досвід використання підходу, заснованого на оцінці ризиків, Швейцарія використала при проведенні НОР комбінацію кількісних та якісних підходів²⁴.

З метою більш реалістичного сприйняття ризиків, кількісні вимірювання порівнювали з потенційними загрозами, встановленими за допомогою великої кількості джерел.

З цією метою Швейцарією було розглянуто всю відповідну інформацію міжнародних та національних звітів, публічних та внутрішніх звітів, а також офіційну статистику, яка, була зосереджена на ризиках ВК та ФТ.

Швейцарія також провела аналіз сфер діяльності, які безпосередньо не охоплюються законодавством у сфері ПВК/ФТ, виходячи з їхнього економічного значення та інтересу.

Для виявлення реальної загрози Швейцарія спиралася на базу даних звітів про підозрілу діяльність.

Паралельно, на основі поданих звітів про підозрілу діяльність, була підготовлена кількісна матриця ризиків з метою встановлення об'єктивного вимірювання ризику щодо сфер, активних у фінансовому посередництві та охоплених законодавством у сфері ПВК/ФТ. З цією метою було враховано п'ять основних факторів ризику, пов'язаних із:

- задіяними країнами;
- розміром залучених сум;
- кількістю задіяних гравців;
- залученням доміцильованих (трейдингових) компаній та
- наявність PEP як фактору підвищеного ризику.

24 Report on the national evaluation of the risks of money laundering and terrorist financing in Switzerland – 2015, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fPD9nN>

Результат по кожному фактору зважували за допомогою коефіцієнта, який вважався релевантним, який таким чином доповнював алгоритм розрахунку рівня ризику. Результати, досягнуті у такий спосіб, були додатковим початковим показником для загальної оцінки ризиків у розрізі кожної із досліджуваних областей.

Для загальної оцінки ризиків Швейцарія здійснила оцінку з урахуванням кожного сектору на другому етапі, яка враховувала інформацію, надану гравцями приватного сектору, та всю відповідну інформацію щодо рівня та розвитку як загроз, так і вразливих місць (існуючих та потенційних) у даній зоні.

Результат цього загального процесу оцінки ризиків був узагальнений у двовісну матрицю, яка представляє рівні загроз та вразливостей, виявлених у відповідних сферах.

Вказаний результат, досягнутий таким чином, класифікували за одним із наступних п'яти рівнів ризику: дуже низький ризик, низький ризик, середній ризик, високий ризик та дуже високий ризик. З огляду на те, що критерії ризику, що використовуються для кількісного розрахунку, застосовувалися виключно до фінансових посередників, було проведено лише якісний аналіз у сферах, які не охоплюються законодавством у сфері ПВК/ФТ.

Результати НОР Швейцарії

На основі методології, що поєднує кількісні дані та якісний підхід, основними загрозами для швейцарського фінансового сектору з точки зору предикатних злочинів є шахрайство, включаючи онлайн-шахрайство, хабарництво, вчинене за кордоном, привласнення, підтримка та участь у злочинній організації.

Основні злочини здебільшого вчиняються за кордоном. Більше того, загроза ВК, пов'язана з хабарництвом за кордоном та участю у злочинній організації, представляє вищий ризик через її складність, великі суми грошей та труднощі, з якими стикаються органи кримінального переслідування при наданні доказів злочинів, скоєних за кордоном.

На національному рівні основні злочини стосуються, зокрема, вуличної злочинності, включаючи торгівлю наркотиками.

Звіт НОР Швейцарії визначив, що фінансовими посередниками, які найбільше піддаються ризику ВК, є банки (особливо універсальні банки та приватні банки), незалежні розпорядники активів, довірчі органи, адвокати та нотаріуси, а також грошові перекази.

Критерії ризику, враховані у звіті про НОР, походять із стандартів, розроблених Швейцарським органом нагляду за фінансовим ринком (FINMA).

Як ключовий компонент фінансового центру, банківський сектор уразливий відносно всіх загроз. Тим не менше, ризик знижується завдяки консолідованим нормативним актам, які суворо застосовуються у секторі, та безпосередньому нагляду на основі ризиків FINMA. Аналіз показує середній ризик для всіх банків, але вищий для універсальних та приватних банків. Менеджери активів, довірені особи, адвокати та нотаріуси несуть відносно високий ризик через складність їх ділових відносин, які дуже часто пов'язані з складними юридичними структурами та вищими ризиками, пов'язаними із присутністю PER.

Незалежні торговці цінними паперами вразливі до ризику ВК, який варіюється залежно від виду їх діяльності: хоча ризик, як правило, є низьким для приватної торгівлі, він вищий у випадку, коли дилери діють від імені клієнтів та пропонують послуги з управління активами та бухгалтерського обліку.

Грошові перекази становлять середній та високий ризик, залежно від країн, що отримують перераховані кошти, та з огляду на труднощі проведення перевірок осіб, які діють від імені вигодоодержувача та від імені головного фінансового посередника.

Послуги платіжних операцій генерують середній ризик, але він варіюється залежно від використовуваної технології та ступеня регулювання у місці, де служба має зареєстрований офіс.

Існує середній ризик, пов'язаний з торгівлею дорогоцінними металами, який, однак, вищий для транскордонної торгівлі рафінованим золотом із залученням ливарних цехів та для роздрібною торгівлі старим золотом.

Страховики та казино генерують ризик ВК, який можна вважати низьким, як і кредитні та лізингові послуги.

Загальна оцінка ризиків ВК показала середній ризик для всіх секторів, охоплених законодавством у сфері ПВК/ФТ. Існуюче законодавство та відповідні заходи дозволяють адекватно контролювати вразливі місця щодо поточної загрози.

Швейцарія має обмежений ризик щодо ФТ, у першу чергу через фінансове посередництво. В даний час найбільш вразливими фінансовими посередниками є банки, установи грошових переказів та кредитні служби. Суми грошей, що беруть участь, часто невеликі. Поряд із методом збору та передачі коштів та активів через фінансові послуги, що підпадають під дію законодавства у сфері ПВК/ФТ, було виявлено, що альтернативні способи передачі грошей, такі як система хавала або фізичний переказ коштів, можуть застосовуватися у Швейцарії для фінансування можливих терористичних актів. Отже, ризик ФТ міг би швидко розвиватися, особливо, якщо мережі ФТ мали б змогу більш систематично використовувати ці альтернативні методи грошового переказу.

У сфері ФТ існує тісна співпраця як на національному, так і на міжнародному рівнях. Продовження та посилення цієї співпраці, підвищення обізнаності серед соціальних партнерів, потенційно зачеплених проблемою ФТ – особливо НПО – та застосування інших доступних правових засобів боротьби з цією загрозою є надзвичайно важливими з точки зору ефективного контролю за ризиком.

НОР Швейцарії також включає аналіз шести сфер, заснованих на якісних дослідженнях, які безпосередньо не підпадають під дію вимог законодавства у сфері ПВК/ФТ, та які були обрані внаслідок їхньої економічної значущості та інтересу, породженого Швейцарією у цих областях в останні роки. Це сфери нерухомості, НПО, транскордонні грошові перекази, вільні порти, торгівля творами мистецтва та торгівля товарами.

СІНГАПУР

Підхід Сінгапуру до оцінки є широким, охоплює зацікавлені сторони та представників як державного, так і приватного секторів. Це сприяє всебічному обміну думками та аналізом, забезпечує послідовний підхід до оцінки рівнів ризиків, ефективного контролю та нагляду у кожному секторі.

У рамках процесу оцінювання ризиків ВК/ФТ, було розроблено галузеві опитувальники, направлені в різні сектори для збору додаткової інформації та статистичних даних для доповнення існуючих даних. Ближче до завершення НОР були скликані секторальні фокус-групи для перевірки висновків.

Звіт про НОР²⁵ Сінгапуру охоплює 14 фінансових секторів та 8 нефінансових секторів. Оцінка враховує економічне та географічне середовище Сінгапуру; його правову, судову та інституційну базу; а також тенденції злочинності.

У 2020 році Сінгапуром проведено оцінку ризиків ФТ²⁶.

Процес національної оцінки ризиків ФТ включав наступні етапи:

1. Дослідження загальної загрози тероризму та ФТ

На цьому етапі визначено терористичні групи, які становили найбільш значну загрозу тероризму для Сінгапуру та регіону, та вивчено основні способи фінансування цих груп. Водночас окреслено загрози ФТ для різних секторів, обґрунтовані інформацією розслідувань та фінансової розвідки, включаючи звіти про підозрілі транзакції, запити про взаємну правову допомогу.

Основні загрози ФТ походять від: терористичних угруповань, таких як: Ісламська держава Іраку та Сирії (ІДІЛ), Аль-Каїда (AQ) та Джемаа Ісламія (СВ); радикалізованих осіб, які прихильно ставляться до справи терористичних груп, переважно ІДІЛ.

25 Singapore National Money Laundering and Terrorist Financing Risk Assessment Report – 2013, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3hYEECN>

26 Terrorism Financing National Risk Assessment 2020, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3utHoe2>

При оцінці загроз ФТ, що виникають у цих сферах, були враховані такі ключові заходи, як збір, переміщення та використання фінансових ресурсів для цілей тероризму.

2. Аналіз вразливостей секторів до ФТ

Регулятори та наглядові органи контролювали оцінку вразливості відповідних секторів, беручи до уваги ключові загрози ФТ свого сектору, а також те, як певні продукти, послуги та діяльність у секторі можуть бути використані для цілей ФТ.

3. Оцінка ризиків ФТ різних секторів

На цьому етапі оцінено ризик терористів/ терористичних угруповань, які використовують певний сектор для ФТ, як функцію загроз та вразливостей сектору (включаючи засоби контролю), з наслідками, визнаними серйозними.

ТАБЛ. 2.5. Матриця рейтингу ризиків ФТ

ЗАГРОЗИ	H	MH	MH	H	H
	MH	MH	MH	MH	H
	ML	ML	ML	MH	MH
	L	L	L	ML	ML
		L	ML	MH	H
	ВРАЗЛИВОСТІ				

Для визначення рейтингів ризику ФТ у різних секторах була використана наступна матриця (тобто H: Високий; MH: Середньо високий; ML: Середньо низький або L: Низький).

АНДОРРА

Методологія, згідно з якою Андорра провела НОР, враховує модель, розроблену Світовим банком, рекомендації FATF, а також думку та інформацію, надану усіма приватними та державними зацікавленими сторонами секторів, з якими проводились консультації.

НОР²⁷ проходила у три етапи:

1. **Збір даних на секторному рівні:** на цьому першому етапі було проведено консультації з усіма державними та приватними зацікавленими сторонами, які беруть участь у боротьбі з ВК/ФТ, на двосторонніх зустрічах з метою збору необхідної якісної та кількісної інформації для оцінки ризиків кожного сектору, включеного у звіт. Основними зацікавленими сторонами є приватні організації, галузеві асоціації, наглядові органи, ПО та представники Уряду.
2. **Консультації та обмін основними висновками на секторальних семінарах,** в ході яких було досягнуто домовленості щодо остаточної оцінки ризиків для кожної зі змінних, визначених у методології Світового банку. Цей етап передбачав консолідацію та аналіз усіх даних, зібраних протягом попереднього етапу.
3. **Оцінка та консолідація ризиків:** заключний етап НОР включав консолідацію всіх висновків, отриманих для кожного сектору, та остаточний рейтинг ризиків ВК/ФТ. Після підрахунку вразливостей та загроз методологія Світового банку надає матрицю, яка класифікує загальний ризик ВК/ФТ кожного сектора.

Андорра детально проаналізувала ризик ВК/ФТ кожного економічного сектору. Фінансові послуги складаються з чотирьох підгалузей: банківська справа, управління активами, страхування та інші (насамперед поштові фінансові послуги).

27 Sectorial National Risk Assessment (NRA) – 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3yLKayI>

Разом з тим, Андорра також провела аналіз ризиків ВК/ФТ для нефінансових професій бізнесу. Для цілей цього аналізу були розглянуті професії нефінансового бізнесу: юристи, нотаріуси, економісти, зовнішні бухгалтери, аудитори, податкові консультанти, ділові агенти, гральні заклади, агенти з нерухомості, автодилери та дилери дорогоцінних металів та каміння.

Дотримуючись методології, визначеної Світовим банком, Андорра склала карту ризику ВК/ФТ для кожного сектору. Ця методологія розглядає ризик у двох вимірах: внутрішня загроза, що створюється характеристиками кожного сектору, та вразливість системи та самого сектору до ВК/ФТ.

На основі НОР на секторальному рівні, уряд Андорри розробив детальний план дій разом із приватним сектором та усіма державними установами, щоб спиратися на прогрес останніх років та ще більше зменшувати ризик ВК/ФТ. План дій включає міжсекторальні ініціативи, а також секторальні ініціативи.

Міжсекторальні ініціативи включають впровадження всіх необхідних нормативних поправок, щоб повністю відповідати рекомендаціям FATF, а також посилену модель співпраці між різними зацікавленими сторонами щодо збору даних для оцінки ризиків ВК/ФТ.

На секторному рівні були визначені різні ініціативи для посилення функції дотримання вимог, культури, моніторингу та звітності підконтрольних суб'єктів у справах ПВК/ФТ.

ПОРТУГАЛІЯ

Португалією в ході НОР 2019 року оцінено ризики ВК, ФТ та ФРЗМЗ. Звіт про проведення другої НОР опубліковано Португалією у грудні 2019 року²⁸.

Методологія оцінки

В ході проведення НОР Португалією використані наступні інструменти: рівень загрози, ступінь внутрішньої вразливості, вплив, міцність системи ПВК/ФТ, ступінь залишкової вразливості.

Оцінка рівня загроз та ступінь внутрішньої вразливості передбачали оцінку ймовірності та впливу. Ймовірність виникнення факту, що підсилює ВК, розглядається як «Низька», коли подія трапляється дуже рідко, «Помірна» – коли факт може траплятися час від часу, «Часта» – коли факт трапляється багато разів, і «Висока» – коли факт трапляється неодноразово.

Вплив на сектор визначається як «Незначний», коли наслідки незначні, «Терпимий», коли вплив породжує контрольовані наслідки, «Важливий», коли вплив має значні наслідки, і «Критичний», коли вплив породжує наслідки, які дуже важко пом'якшити.

Оцінка надійності систем ПВК/ФТ проводилася за шкалою з чотирма рівнями: високий, середньо-високий, середньо-низький та низький.

В свою чергу, ступінь залишкової вразливості впливає із поєднання ступеня внутрішньої (притаманної) вразливості та надійності системи ПВК/ФТ. Галузевий та національний ризик розраховується відповідно до залишкового ступеня вразливості та рівня загрози.

Різні органи влади проводили оцінку на основі наведених інструментів, маючи повноваження формулювати та пропонувати заходи, які видаються послідовними та доречними для посилення контролю, механізмів та процедур ПВК/ФТ та, таким чином, пом'якшення виявлених вразливих місць.

28 Avaliação nacional de riscos de branqueamento de capitais e de financiamento do terrorismo – 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3bXyvm0>

Органам влади було запропоновано встановити рівні пріоритету для пропонуванних заходів, для того, щоб дозволити застосовувати посилені або спрощені заходи, пропорційні ризику, і, таким чином, забезпечити найкращий розподіл людських, фінансових та матеріальних ресурсів.

Крім того, за участю 24 суб'єктів господарювання була оцінена здатність Португалії боротися з ВК. Усі суб'єкти господарювання провели, відповідно до сфери своєї діяльності та сфери компетенції, оцінку якості конкретних характеристик з посиланням на міжнародні стандарти FATF, щодо ризиків та контексту, структурних елементів, рекомендацій та негайних результатів.

Португалією було оцінено ризик ВК/ФТ/ФРЗМЗ для юридичних осіб та інших правових утворень.

Національні ризики ФТ та ФРЗМЗ для Португалії, оцінювались відповідно до міжнародних еталонних стандартів та керівних принципів FATF, а також факторів контексту (географічних, соціальних, економічних, демографічних), які можуть сприяти тероризму чи РЗМЗ та підвищувати вразливість до ФТ чи ФРЗМЗ.

Оцінка вразливості, як до ВК/ФТ, так і до ФРЗМЗ, була результатом зібраних даних щодо широкого спектру показників, що сприяло визначенню шкали впливу на оцінену вразливість: низький, середньо-низький, середньо-високий і високий.

Оцінені фактори та показники мали законодавчий, оперативний, політичний характер та географічний і демографічний контекст.

Результати НОР Португалії

1. Оцінка ВК

Що стосується загроз ВК, то високий рівень загрози був виявлений у податкових злочинах (хоча вони можуть «приховувати» деякі інші основні злочини), злочинах, пов'язаних з наркотиками, торгівлею людьми та корупцією.

На другому рівні, на середньо-високому рівні, є злочини розкрадання, скоєні за допомогою комп'ютерних технологій, шахрайство та підробка.

Приховування КБВ діяльності клієнта як на національному, так і на міжнародному рівні для здійснення податкових злочинів є загальними уразливими місцями як у фінансовому, так і в нефінансовому секторах.

Використання готівки у діяльності та транскордонні операції також є суттєвою вразливістю, особливо у банківському секторі.

2. Оцінка ФТ

Беручи до уваги основні ідеологічні матриці тероризму, які мають потенційний вплив у Португалії, а також кількісні та, насамперед, якісні показники, надані компетентними національними органами, Португалія виділила таких агентів загроз:

- терористична організація «Ісламська держава» та пов'язані з нею групи;
- іноземні терористи португальської національності або пов'язані із Португалією;
- «Аль-Каїда» та дочірні групи;
- «Хезболла» – шиїтська ісламістська терористична організація, вважається головним агентом цього типу загроз;
- особи з екстремістськими профілями.

Щодо ризику ФТ, Португалія зробила висновок, що його рівень в основному є середньо-низьким.

3. Оцінка ФРЗМЗ

Суб'єкти, які мають компетенцію у запобіганні ФРЗМЗ, застосовують комплексний підхід до явища у будь-якому контексті, пов'язаному з виробництвом, придбанням або продажем ядерної, хімічної або біологічної зброї та відповідних векторів запуску або супутніх матеріалів, а також товарів, технологій та знання, які можуть бути призначені для програм ЗМЗ у країнах ризику.

Ризик ФРЗМЗ Португалія оцінила як низький, що визначається низьким рівнем загрози та низьким ступенем вразливості.

4. Оцінка географічних та секторальних ризиків

У НОР Португалії зроблено висновок щодо найвищих ризиків ВК/ФТ/ФРЗМЗ як за секторами, так і за географічними показниками.

Найбільш високий ризик присвоєно банківському сектору.

У нефінансовому секторі найвищі ризики визначено у секторі нерухомості та щодо осіб, які здійснюють операції з товарами, оплата яких здійснюється готівкою, податкових консультантів, імпортерів та експортерів діамантів, операцій з відчуження та набуття прав на професійних спортсменів, аукціоністів та позикодавців.

З точки зору географічного ризику, виявляється, що найвищі ризики походять від країн, з якими Португалія має найсильніші комерційні та фінансові зв'язки.

КАНАДА

Канада у 2015 році опублікувала Звіт щодо оцінки ризиків ВК та ФТ²⁹.

Методологія

Уряд Канади розробив оцінку для виявлення та розуміння властивих Канаді ризиків ВК/ФТ та їх відносної важливості шляхом суворого та систематичного аналізу якісних та кількісних даних, та висновку експертів щодо ВК/ФТ.

В основі оцінки ризику покладено розуміння того, що ризик є функцією трьох складових: загроз, властивої вразливості та наслідків. Крім того, ризик розглядається як функція ймовірності того, що суб'єкти загрози експлуатують властиві вразливі місця для ВК або ФТ, а також породжують негативні наслідки такими діями.

Загрозу ВК Канада оцінювала окремо від загрози ФТ. На відміну від цього, оцінка вразливостей, пов'язаних з ВК/ФТ, не вимагала такого відокремлення, оскільки загрози ВК/ФТ прагнуть використати той самий набір вразливих особливостей та характеристик продуктів та послуг, що пропонуються секторами для ВК/ФТ.

На першому кроці Канадою було визначено та класифіковано основні компоненти загроз ВК/ФТ та властиві їм уразливості. Для цих категорій були розроблені критерії, щоб оцінити ступінь загрози ВК/ФТ та властиві вразливості ВК/ФТ.

Потім ці рейтинги використовувались для оцінки ймовірності ВК/ФТ, що передбачало узгодження загроз із притаманними вразливими місцями, одночасно з урахуванням наслідків ВК/ФТ, що призвело до оцінки властивих ризиків ВК/ФТ.

29 Assessment of Inherent Risks of Money Laundering and Terrorist Financing in Canada – July 2015, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3yNtGG7>

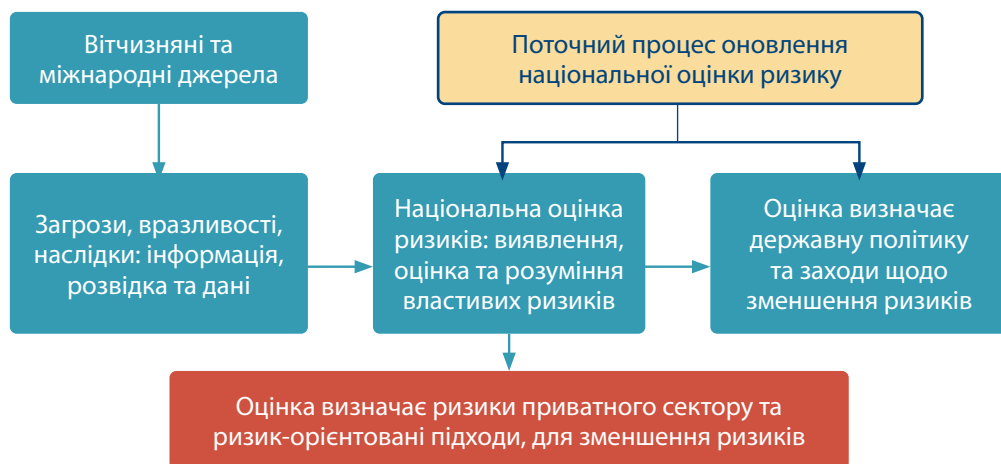

РИС. 2.3. Система оцінювання ризиків ВК/ФТ Канади

Оцінка загроз ВК

Експерти Канади оцінили загрози, пов'язані з 21 злочинном, орієнтованим на прибуток, та ВК, використовуючи такі критерії:

- 1. Вишуканість:** критерій, який характеризує рівень знань учасників загрози, їхні навички та досвід для ВК та уникнення виявлення владою.
- 2. Можливість:** критерій, який характеризує рівень наявності ресурсів в учасників загрози та їхню мережу для ВК (наприклад, зв'язки з організованою злочинністю).
- 3. Сфера застосування:** міра, яка характеризує частоту та інтенсивність, з якою суб'єкти загрози використовують фінансові установи, ВНУП та інші сектори для ВК.
- 4. Доходи від злочину:** величина оціночної доларової вартості доходів, одержаних злочинним шляхом, яка щороку генерується від злочинів, орієнтованих на прибуток.

ТАБЛ. 2.6. Загальний результат рейтингу загроз ВК

Дуже висока загроза	
<ul style="list-style-type: none"> • Шахрайство на ринках капіталу • Комерційне (торговельне) шахрайство • Корупція та хабарництво • Підробка та піратство • Незаконний обіг наркотиків 	<ul style="list-style-type: none"> • Шахрайство з масовим маркетингом • Іпотечне шахрайство • ВК третіми сторонами • Контрабанда та торгівля тютюном

Висока загроза	
<ul style="list-style-type: none"> Підробка валюти Контрабанда людей Торгівля людьми Крадіжка особи та шахрайство 	<ul style="list-style-type: none"> Незаконні азартні ігри Шахрайство з платіжними картками Злочини щодо навколишнього середовища Пограбування та крадіжка
Середня загроза	
<ul style="list-style-type: none"> Контрабанда та торгівля вогнепальною зброєю Вимагання 	<ul style="list-style-type: none"> Позикове шахрайство (лихварство) Ухилення від сплати податків / шахрайство з податками
Низька загроза	
<ul style="list-style-type: none"> Злочин проти дикої природи 	

Оцінка загроз ФТ

Після ретельного огляду загальнодоступної та таємної інформації, пов'язаної з терористичними угрупованнями з канадським зв'язком, була оцінена загроза ФТ, яку представляють суб'єкти, пов'язані з 10-ма терористичними групами та іноземними бойовиками.

ТАБЛ. 2.7. Групи суб'єктів загрози ФТ

<ul style="list-style-type: none"> Аль-Каїда на Аравійському півострові Ядро Аль-Каїди Аль-Каїда в Ісламському Магрибі Аль-Шабаб Іноземні бійці / екстремістські мандрівники ХАМАС 	<ul style="list-style-type: none"> Хезболла Ісламська держава Іраку та Сирії Джабхат Ан-Нусра Екстремістські групи Халістану Залишки визвольних тигрів тамільського Іламу
--	--

Експерти Канади використовували наступні шість рейтингових критеріїв для оцінки загрози ФТ, яку представляють суб'єкти, пов'язані з цими групами та працюють у Канаді:

- Вишуканість:** ступінь знань, умінь та досвіду суб'єктів загрози для проведення стійких, довгострокових та широкомасштабних операцій з питань фінансування в Канаді без виявлення владою.
- Можливість:** масштаби мережі суб'єктів загрози, ресурси та загальна спроможність проводити операції з питань ФТ в Канаді.

3. **Сфера ФТ:** в якій мірі суб'єкти загроз мають мережу прихильників та симпатиків у Канаді та в усьому світі.
4. **Орієнтовний збір коштів:** оціночна вартість їхньої діяльності в Канаді.
5. **Диверсифікація методів:** різноманітність та складність методів ФТ, пов'язаних зі збором, агрегуванням, переказом та використанням коштів у Канаді.
6. **Підозріле використання коштів:** ступінь підозри використання коштів, зібраних в Канаді чи за кордоном суб'єктами тероризму, проти канадських інтересів у Канаді чи за кордоном.

Оцінка вразливостей ВК/ФТ

Експерти Канади оцінили властиві вразливості ВК/ФТ для 27-ми економічних секторів та фінансових продуктів, використовуючи наступні п'ять критеріїв рейтингу:

1. **Властиві характеристики:** ступінь економічної значущості сектору, складність операційної структури, інтеграція з іншими секторами, обсяг та доступність операцій.
2. **Характер продукції та послуг:** характер і масштаби вразливих продуктів і послуг, а також обсяг, швидкість і частота клієнтських операцій, пов'язаних з цими продуктами та послугами.
3. **Характер ділових відносин:** ступінь трансакційних та поточних ділових відносин, прямих та непрямих ділових відносин та впливу клієнтів та підприємств із високим ризиком.
4. **Географічне охоплення:** вплив юрисдикцій високого ризику та місць, що викликають занепокоєння.
5. **Характер каналів доставки:** ступінь анонімності та складності постачання продуктів та надання послуг.

ТАБЛ. 2.8. **Вразливості, пов'язані з ВК/ФТ**

Дуже висока вразливість	
<ul style="list-style-type: none"> • Корпорації • Вітчизняні банки • Експрес-трасти 	<ul style="list-style-type: none"> • Національні постачальники грошових послуг (ПГП) з повним спектром послуг • Малі незалежні ПГП
Висока вразливість	
<ul style="list-style-type: none"> • Казино • Постачальники послуг 	<ul style="list-style-type: none"> • Компанії страхування життя • Зареєстровані благодійні організації

<ul style="list-style-type: none"> • Кредитні спілки • Дилери дорогоцінних металів та каміння • Відділення іноземних банків • Дочірні компанії іноземних банків • Інтернет-бази даних • Юридичні фахівці 	<ul style="list-style-type: none"> • Передплачений доступ із відкритим циклом • Агенти з нерухомості та забудовники • Дилери цінних паперів • Менші роздрібні ПГП • Довірчі та позикові компанії • Віртуальні валюти
Середня вразливість	
<ul style="list-style-type: none"> • Бухгалтери • Нотаріуси • Незалежні агенти та брокери зі страхування життя 	<ul style="list-style-type: none"> • Провінційні Інтернет-казино • Оптові та корпоративні ПГП
Низька вразливість	
<ul style="list-style-type: none"> • Посередницькі організації та агенції зі страхування життя 	

Оцінка ризиків ВК

Транснаціональні ОЗГ, що діють у Канаді, становлять найбільшу загрозу ОЗ та найбільший ризик ОЗ, оскільки вони беруть участь у численних злочинних діях, що мають наслідком ВК. Більшість із цих груп використовують професійних відмивачів грошей, щоб уникнути виявлення владою.

Це пов'язано з тим, що ці відмивачі, як правило, не беруть участь у фактичних попередніх злочинах і мають досвід для розробки схем, що використовують безліч методів ВК, які часто залучають різні галузі, товари та послуги.

Контрабанда готівки або використання кур'єрських переказів готівки в межах Канади та через канадський кордон – це метод ВК, який часто використовується, в тому числі професійними відмивачами грошей, як перший крок у процесі ВК та не включає жодного сектора, товару або обслуговування.

ВК на основі торгівлі це ще одна методика, що використовується професійними відмивачами грошей та ОЗГ, що створює багато проблем із виявленням та розслідуванням, оскільки часто залучається до ВК багато суб'єктів та секторів, включаючи різні типи корпорацій, фінансові установи, що приймають депозити, державні банки та брокери, які, як правило, розташовані в різних юрисдикціях.

Оцінка ризиків ФТ

Оцінка ризиків ФТ дала змогу виявити п'ять сценаріїв ризику ФТ, які залучають п'ять різних секторів (тобто корпорації, вітчизняні банки, національні ПГП, малі та переважно сімейні ПГП та експрес-трасти).

Окремо Канадою оцінено ризики ФТ через НПО.

Методи ФТ, що використовуються у більшості сценаріїв ризику ФТ із залученням канадських та іноземних благодійних організацій, можуть бути зведені наступним чином:

- перенаправлення коштів – організація або особа, яка діє від імені організації, перенаправляє кошти до відомого або підозрюваного у терористичному утворенні;
- приналежність до терористичної організації – організація або особа, яка діє від імені організації, підтримує оперативну приналежність до терористичної організації або прихильника тероризму, включаючи загальну матеріально-технічну підтримку терористичної організації;
- зловживання програмами – програми, що фінансуються організацією, призначені для підтримки законних гуманітарних цілей, маніпулюються в місці доставки для підтримки тероризму;
- підтримка вербування – програми чи засоби, що фінансуються організацією, використовуються для створення середовища, яке підтримує та / або сприяє терористичній діяльності, пов'язаній з вербуванням; і
- неправдиве представництво та фіктивні організації – під виглядом благодійної діяльності організація чи приватна особа збирає кошти, пропагує причини та / або здійснює іншу діяльність на підтримку тероризму.

КІПР

НОР Кіпру проведена з використанням методології Світового банку, яка в якості основних опор оцінює відповідні загрози для країни та аналіз вразливості як на національному рівні так із точки зору основних фінансово-економічних секторів. Поєднання оціненого рівня загрози та вразливості дає загальну оцінку ризикам ВК та ФТ.

Звіт про НОР Кіпру³⁰ опублікований у 2018 році. Звіт складається з двох розділів: перший стосується питань ВК, а другий – ФТ.

У звіті НОР наведено детальний аналіз загроз ВК, за яким слідує аналіз національної вразливості, пов'язаної з ВК.

Крім того, у звіті НОР викладаються оцінки різних фінансових та нефінансових секторів (банківський сектор, сектор цінних паперів, страховий сектор, сектор інших фінансових послуг та ВНУП).

В ході НОР державні органи, ПО та представники приватного сектору співпрацювали, надаючи свої експертні знання, статистичні дані, а також ідентифікуючи вразливості та загрози ВК/ФТ, які були виявлені протягом багатьох років, у відповідних секторах.

В рамках НОР було організовано семінари-практикуми з представниками всіх зацікавлених сторін та представниками Світового банку.

Під час процесу виявлення загроз та вразливостей, що стосуються Кіпру, зацікавлені сторони надавали інформацію, включаючи статистичні дані, які стосуються державного та приватного секторів.

Крім того, були враховані звіти про взаємну оцінку MONEYVAL, а також інші опубліковані звіти, включаючи академічні дослідження.

---

30 National Assessment of Money Laundering and Terrorist Financing Risks – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vwHK50>

Інформація була проаналізована та оцінена під час семінарів та зустрічей, а загрози та вразливі місця були виявлені на основі ряду факторів ризику, що стосуються кожного сектору.

Такими факторами були, серед іншого, характер та масштаби секторів, продуктів та послуг відповідного сектору, розслідування, переслідування, судові вироби, а також запити, надіслані та отримані у галузі міжнародного співробітництва, між Кіпром та іншими країнами.

Результати були ретельно обговорені, висновки та рейтинги були надані для кожного сектору.

Загальні висновки стали основою для розробки звіту та відповідного Плану дій щодо пом'якшення проблемних сфер.

Загрози ВК

Аналіз загроз ВК розмежував міжнародні загрози та внутрішні загрози ВК Кіпру.

Кіпром встановлено, що шахрайство та пов'язані з ним правопорушення, вчинені в межах кіпрської юрисдикції, становлять високу загрозу протидії злочинності, тоді як злочини проти наркотиків та корупція становлять середню та високу загрозу. Ухилення від сплати податків (прямі та непрямі податки), крадіжки та пов'язані з ними правопорушення, контрабанда сигарет/тютюну та торгівля людьми були визначені як такі, що створюють загрозу ВК середнього рівня. Нижчі рівні ризику – контрабанда контрафактних товарів та маніпуляції на ринку.

Аналізуючи міжнародні загрози Кіпр встановив, що банківський сектор має найбільшу потенційну загрозу та його в першу чергу використовують для ВК, за ним слідують постачальники послуг із реєстрації та управління трастами і компаніями, юристи та бухгалтери, що представляють середньо-високу загрозу ВК, оскільки цей сектор звертається переважно до міжнародної клієнтури.

Вразливість до ВК

Вразливість до ВК включає як національну здатність до боротьби з ВК, оцінену на основі численних факторів (таких як якість політики та стратегії протидії ВК, законодавча база, яка впливає на боротьбу з ВК, ефективність діяльності установ, відповідальних за боротьбу з ВК, спроможність та ресурси, присвячені цій боротьбі, прикордонний контроль, внутрішнє та міжнародне співробітництво, наявність ліній оборони та міцність перешкод для фінансової цілісності, податкове забезпечення, наявність надійних засобів ідентифікації, незалежних джерел інформації та наявність та доступ до інформації про бенефіціарну власність), так і вразливість основних секторів економіки.

Оцінка вразливості ВК у різних фінансових секторах була доручена окремим групам, до складу яких входили як компетентні органи, так і представники приватного сектору.

Окремими досліджуваними секторами були банківський сектор, сектор цінних паперів, страхування, фінансові установи та ВНУП (включаючи агентів з нерухомості, дилерів виробів з дорогоцінних металів та каміння, юристів, бухгалтерів та постачальників послуг із реєстрації та управління трастами і компаніями).

Для кожного сектору розглянуто ряд змінних, які складають переважну правову та нормативну базу, а також реалізацію політики та практики.

Аналізовані змінні включали всебічність відповідної законодавчої бази, ефективність процедур та практик нагляду, доступність та виконання адміністративних санкцій, наявність та виконання кримінальних санкцій, доступність та ефективність виїзного контролю, цілісність банківського персоналу, відповідні знання персоналу банків, ефективність функції дотримання ліцензованих установ, ефективність моніторингу та звітності про підозрілу діяльність, рівень тиску на ринку для досягнення високих стандартів протидії ВК.

Крім того, були розглянуті репрезентативні продукти з кожного сектору, які сприймалися як такі, що по суті, представляли вразливість до ризиків ВК.

Загрози ФТ

При оцінці загрози ФТ Кіпром взято до уваги: поточний рівень загрози тероризму та її очікувана тенденція в майбутньому, результати аналізу та оцінки відповідних компетентних органів, статистична інформація від ПФР, поліції, Міністерства юстиції та органів громадського порядку, а також дані з конкретних випадків.

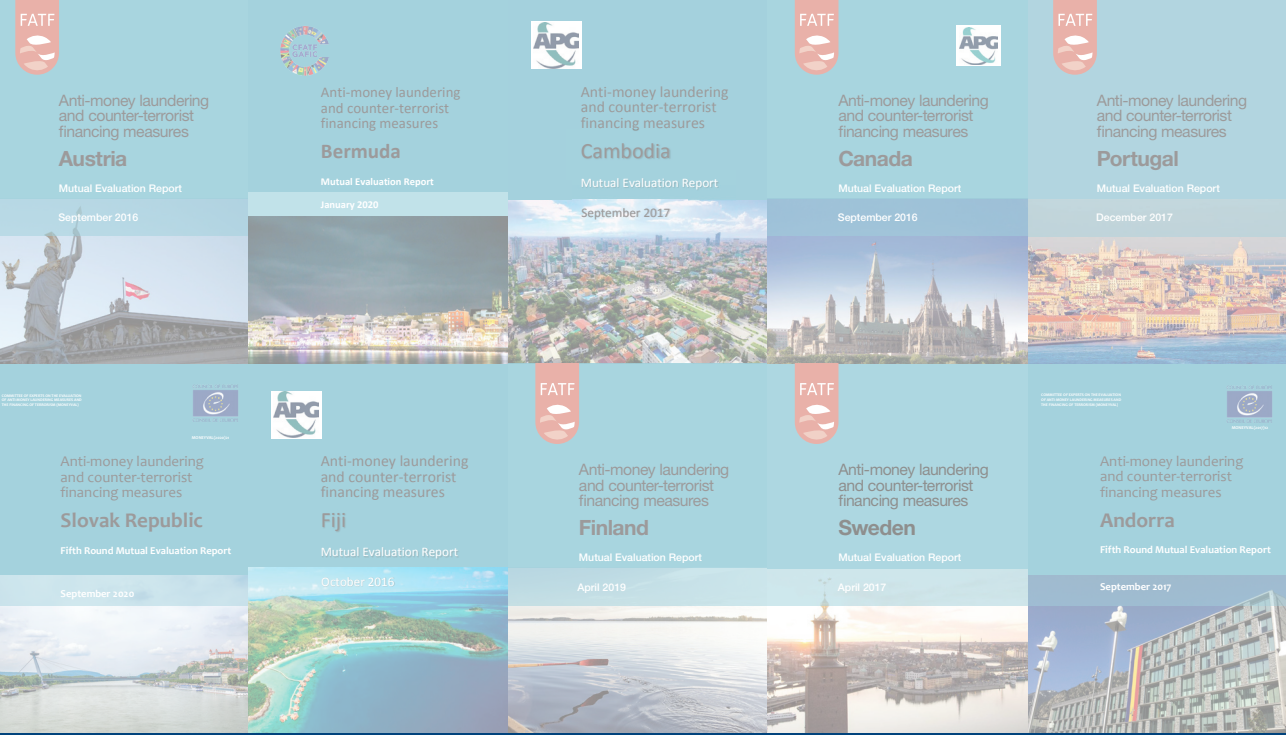
Кіпром визначено, що загроза ФТ, що виникає із зовнішнього фінансування, є вищою, ніж загроза, що виникає із внутрішнього фінансування.

За висновками НОР, Кіпр, будучи фінансовим центром, що пропонує міжнародні бізнес-можливості, може бути використаний для ФТ. Тому рівень загрози оцінено як середній.

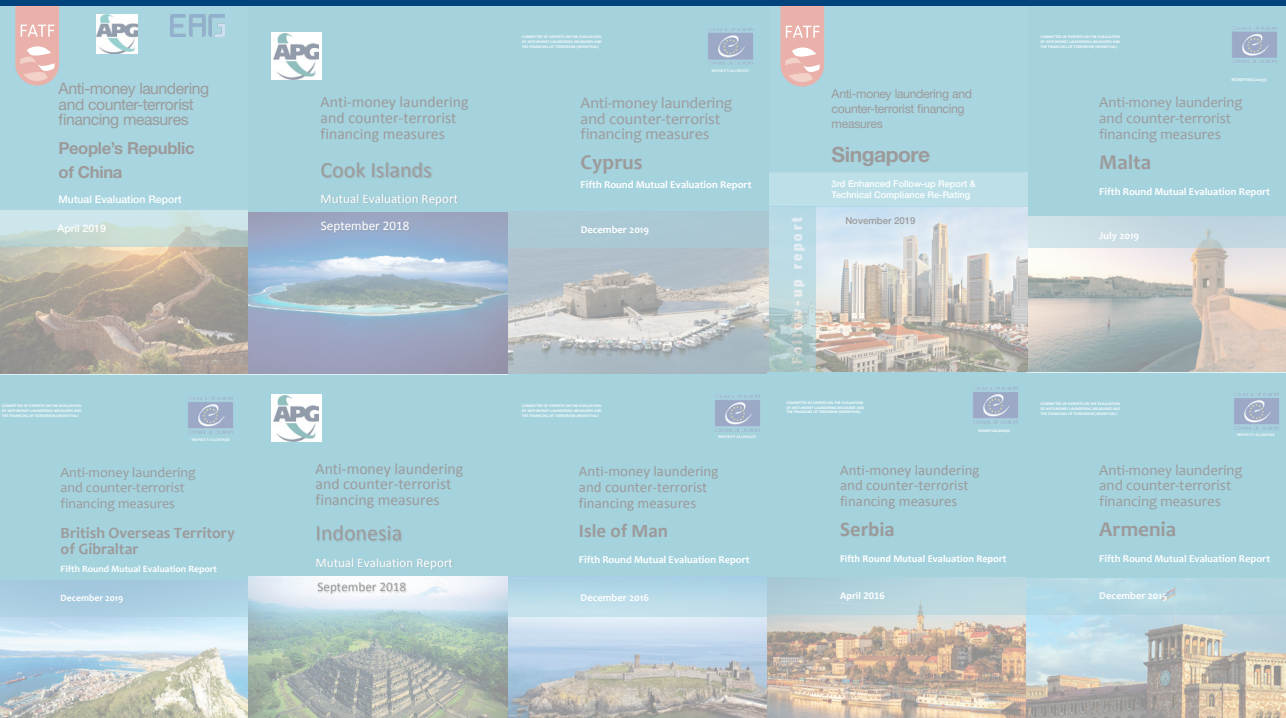
Вразливість до ФТ

Для оцінки вразливості до ФТ Кіпром проаналізовані наступні фактори:

- криміналізація ФТ та огляд інших законів;
- неприбутковий сектор;
- фінансові санкції, що стосуються ФТ;
- внутрішнє співробітництво;
- міжнародне співробітництво;
- політична воля у боротьбі з ФТ.

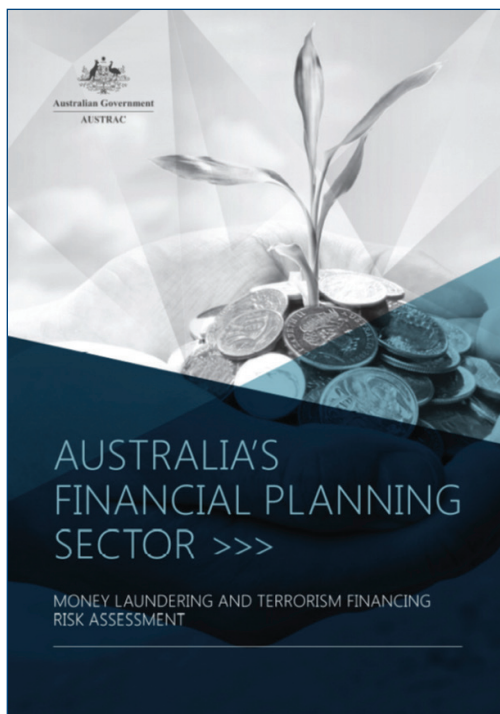
ВИСНОВКИ FATF ТА РЕГІОНАЛЬНИХ ГРУП, СТВОРЕНИХ ЗА ТИПОМ FATF

2.2 ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ПРОВЕДЕННЯ НОР, ВИЗНАЧЕНІ FATF ТА РЕГІОНАЛЬНИМИ ГРУПАМИ, СТВОРЕНИМИ ЗА ТИПОМ FATF, ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ВЗАЄМНИХ МІЖНАРОДНИХ ОЦІНОК КРАЇН

З метою визначення кращого сценарію проведення НОР, доцільно проаналізувати висновки FATF та регіональних груп, створених за типом FATF, за результатами взаємних міжнародних оцінок країн з позитивним висновком щодо розуміння країною ризиків ВК/ФТ відповідно до *рис. 2.1*.

АВСТРАЛІЯ³¹

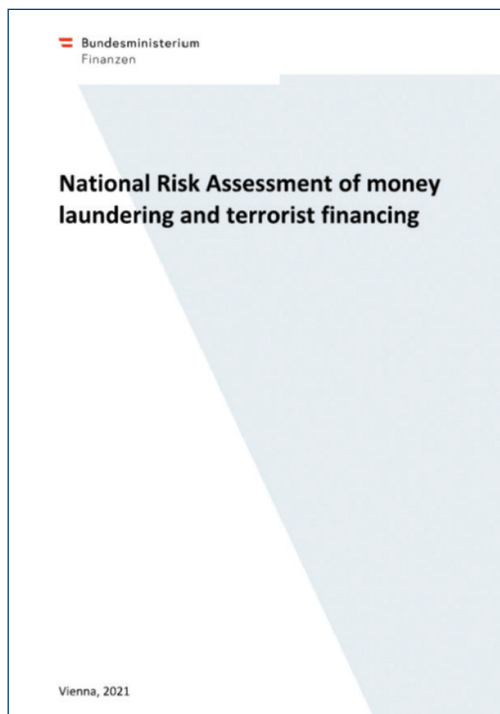

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Австралія добре розуміє більшість своїх основних ризиків ВК/ФТ. ■ НОР ВК оцінює загрози ВК, досліджуючи заходи, розвідувальні дані, існуючі механізми та прогалини в системі ПВК. НОР також оцінює країни з високим рівнем ризику, які впливають на систему ВК в Австралії. ■ НОР ФТ основну увагу приділяє ризикам ФТ в Австралії та за кордоном, які впливають на внутрішнє середовище Австралії. НОР ФТ оцінює ризики, пов'язані з методами та фінансовими каналами, що використовуються для збору або переказу коштів для ФТ. Також розглядаються країни з високим ризиком, які впливають на ФТ в Австралії.	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР ВК більше уваги приділяє предикатним злочинам, а не злочинам ВК. ■ В НОР ФТ не проведено аналіз ризиків сектору НПО з метою виявлення особливостей та типів НПО, щодо зловживання з метою ФТ. ■ НОР ВК не розглядає збитки чи наслідки виявлених ризиків. ■ Публічна версія НОР ВК у багатьох частинах виглядає як загальний звіт про типології ВК та не містить інформації про ключові результати оцінки ризиків – країни з високим рівнем ризику, а також не акцентує увагу на важливості транснаціональних ризиків ВК. ■ Приватний сектор не ознайомлений з результатами звітів НОР.

31 Mutual Evaluation Report Australia – 2015, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3i7qLIT>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР ВК оцінила загрозу ВК через корпоративні структури та інших юридичних осіб. ■ Засекречений звіт НОР ВК був переданий всім партнерським агентствам, а публічна версія звіту опублікована в інтернеті для використання органами саморегулювання, фінансовими установами та ВНУП. ■ Влада планує оновлювати НОР кожні п'ять років.	

АВСТРІЯ³²

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Усі відповідні компетентні органи, органи саморегулювання, фінансові установи та ВНУП брали участь у процесі НОР та були ознайомлені з її результатами. ■ Влада планує оновлювати НОР щорічно.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Австрія не продемонструвала належним чином, що вона всебічно визначила і зрозуміла свої ризики ВК/ФТ. Кожен компетентний орган має власне уявлення про ризики ВК/ФТ на основі свого практичного досвіду, проте в більшості випадків вони не збігаються один з одним та не дають повної картини ризиків країни щодо ВК/ФТ і, як результат, НОР враховує ризики тільки деяких агентств у тій мірі, в якій вони вважають їх актуальними. ■ Ризики, пов'язані із неправомірним використанням сектору ВНУП (за винятком казино), не були належним чином розглянуті у НОР.

32 Mutual Evaluation Report Austria – 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3cb1THm>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="667 274 1138 766">■ Підхід країни до розробки свого НОР був зосереджений більше на окремих факторах, незалежно від того, чи ці фактори мають значення у контексті ВК/ФТ. Як результат, НОР структурований у вигляді переліку 176 факторів ризику з відповідним рейтингом. У більшості випадків ці фактори розглядаються ізольовано один від одного та від реальних ризиків ВК/ФТ, які існують у країні. Як результат – важлива та корисна інформація про фактичні ризики ВК/ФТ втрачається в надмірних деталях, які не мають безпосереднього значення. <li data-bbox="667 793 1138 1015">■ Звіт НОР не має адекватних доказів своїх висновків. Описові розділи в аналізі багатьох факторів ризику є тільки загальними описами чинників без будь-яких підтверджуючих даних, типологій або тематичних досліджень. <li data-bbox="667 1042 1138 1264">■ Висновки НОР не представляють узгодженого загальнодержавного погляду на ризики, пов'язані з ВК/ФТ, що існують у країні, а становлять собою сукупність індивідуальних суджень кожного компетентного органу. <li data-bbox="667 1292 1138 1343">■ НОР не оцінює ризики або вразливості юридичних осіб.

АНДОРРА³³

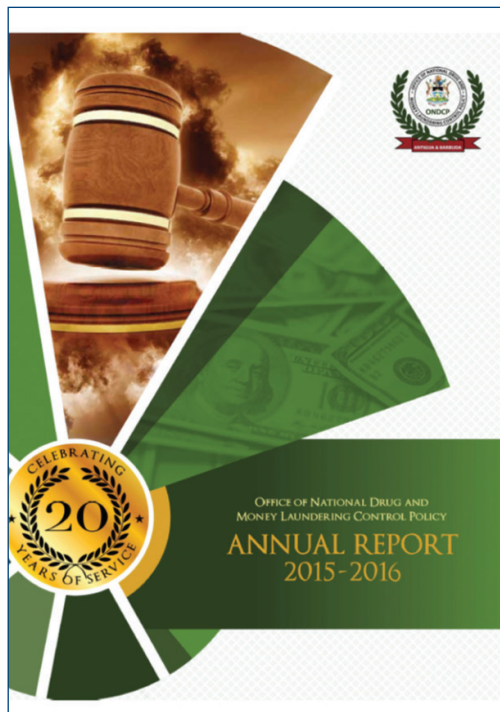

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР є достатньо вичерпним та відвертим щодо існуючих ризиків ВК/ФТ. ■ НОР визначає ризики як на національному, так і на секторальному рівні. <p>Вони класифікуються як:</p> <ul style="list-style-type: none"> • загальні та структурні ризики; • ризики, пов'язані з податковими злочинами; • ризики, пов'язані з готівкою; • ризики, пов'язані з контрабандою; • ризики, пов'язані з юридичними структурами; • ризик ФТ; • ризики, пов'язані з НПО; • інші ризики. <ul style="list-style-type: none"> ■ В ході НОР виявлено потенційну внутрішню загрозу стосовно ФТ, а також ряд вразливих місць у законодавстві.	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР не повністю враховує ризик, який притаманний діяльності іноземних дочірніх компаній андорських банківських груп. Також інформація про географічне походження КБВ клієнтів банків та ВНУП не була доступна для оцінки ризику. ■ Відсутні деякі ключові якісні дані для оцінки:<ul style="list-style-type: none"> • інформація про місце проживання КБВ клієнтів банків відсутня; • дані про фінансовий приплив та відтік не збирались рівномірно, що могло б підірвати розуміння Андоррою своєї загрози ФТ. ■ Картографування сектору НПО має обмежений обсяг.

33 MONEYVAL Mutual Evaluation Report of Andorra – 2017, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uvBh8Q>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР підкреслює важливість загрози ОЗ, що виникає перед юрисдикцією, оскільки податкові злочини не були основним злочином для ОЗ. ■ Андорра підготувала НОР на рівні секторів та пов'язані з ними плани дій щодо зменшення ризику ВК/ФТ у кожному секторі. НОР включає якісну та кількісну інформацію, надану органами нагляду, приватним сектором та професійними асоціаціями. ■ Однією з сильних сторін НОР є відверте виявлення та опис вразливих місць та прогалин у сучасній правовій та інституційній базі, що стосуються: розслідування та судового переслідування ВК; конфіскації доходів, отриманих злочинним шляхом. ■ Андорра доклала значних зусиль для розуміння ризиків, пов'язаних із злочином ФТ. ■ Ризик ФТ оцінено як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні – був предметом пильної уваги в НОР та з боку органів влади. ■ НОР включає національний план дій та секторальні плани дій, з яких органи влади розробили більш детальні плани дій щодо здійснення ключових реформ на національному та секторальному рівнях <p>У цих детальних планах визначено:</p> <ul style="list-style-type: none"> • агенцію, яка несе основну відповідальність за вжиття заходів; • установи, які відіграватимуть допоміжну роль у здійсненні; • кроки, які слід вжити; • терміни реалізації; • фінансові наслідки. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Влада країни не здійснювала попередніх контактів із зарубіжними агенціями з питань ПБК/ФТ з метою аналізу інформації щодо загроз та вразливостей, пов'язаних із злочином та ФТ.

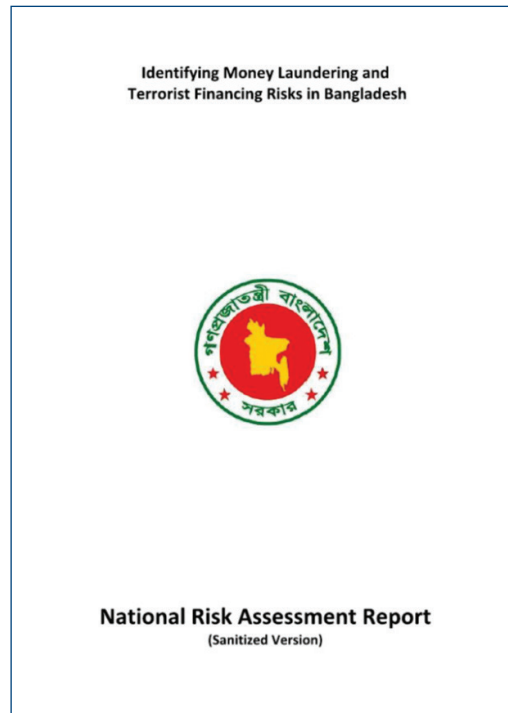
АНТИГУА І БАРБУДА³⁴

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Антигуа і Барбуда продемонстрували розуміння ризиків ВК/ФТ. ■ Приватний сектор, включаючи представників банківського, страхового та ВНУП-секторів, був залучений до процесу НОР з самого раннього етапу. ■ НОР провела оцінку всіх типів юридичних осіб. ■ Влада планує оновлювати НОР кожні три-чотири роки.	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР не у повній мірі оцінює ризик, який представляє Антигуа і Барбуда в контексті готівково-орієнтованої економіки. ■ Компетентні органи та приватний сектор не були ознайомлені з результатами НОР.

34 CFATF Mutual Evaluation Report of Antigua Barbuda, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2SSJqaj>

БАНГЛАДЕШ³⁵

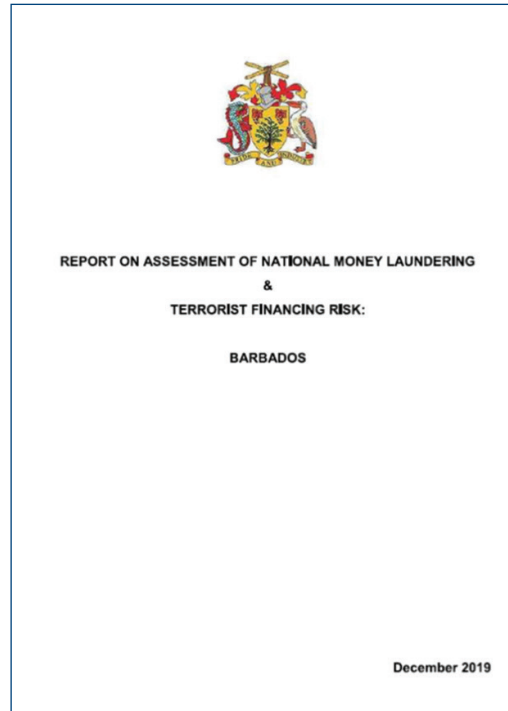

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Бангладеш провів секторальні оцінки ризиків ВК/ФТ, які доповнюють його розуміння ризику ВК/ФТ. ■ Зацікавлені представники приватного сектору, незалежні професійні організації, а також представники засобів масової інформації були залучені до дискусій у процесі НОР. ■ В НОР розглянуто географічний аналіз ризиків районів, найбільш вразливих для нелегальної торгівлі, контрабанди наркотиків, торгівлі людьми. Визначено низку ключових географічних областей для ризику ВК. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР не досить детально охоплює ключові сфери ризику (торгівля наркотиками, ухилення від сплати податків, контрабанда товарів та золота). ■ Наявні прогалини у виявленні та аналізі загроз (суб'єктів, видів злочинів, джерел та призначення коштів, отриманих злочинним шляхом), з якими стикається Бангладеш. ■ Основні ризики ВК, що виникають у державних комерційних банках, розглянуті недостатньо детально. ■ Недостатньо оцінені ризики сектору цінних паперів. ■ Ризики ФТ не були суттєво ідентифіковані та проаналізовані в НОР.

35 APG-Follow-Up-Report-Bangladesh-2020, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2S2Vl5u>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Результати оцінки ризику ФТ недоступні приватному сектору. ■ Потрібно зробити більше для належної оцінки транснаціонального тероризму та ризиків, пов'язаних з тероризмом. ■ Оцінка ризиків НПО не посиляється на фактичні випадки використання НПО. ■ Оскільки НОР фокусується на правових та інституційних вразливостях, приватний сектор не може застосувати висновки НОР в своїй діяльності.

БАРБАДОС³⁶

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР має загальний характер і не відображає якісної та кількісної інформації для підтвердження її висновків. Рейтинги ризиків не базуються на відповідних емпіричних даних. ■ Країна не продемонструвала всебічного розуміння ризиків ВК/ФТ. ■ НОР недостатньо ідентифікує загрози та вразливості ВК/ФТ. ■ НОР не передбачає конкретних зобов'язань та рішень щодо постійного виявлення та оцінки ризиків ВК/ФТ, та не відображає на рівні країни, що інформація, одержана в рамках НОР, може забезпечити вдосконалення режиму ПВК/ФТ, в тому числі шляхом формулювання або удосконалення національної політики ПВК/ФТ.

36 CFATF Mutual Evaluation Report of Barbados – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uJzpKZ>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="637 274 1114 602">■ НОР визначила торгівлю наркотиками як значний ризик, однак щодо цього ризику було проведено обмежений аналіз, що унеможлиблює складання ефективної національної стратегії зменшення цього ризику. НОР повинна включати більш вичерпні дані для полегшення ідентифікації конкретних загроз та вразливостей щодо ризиків торгівлі наркотиками. <li data-bbox="637 626 1114 717">■ Висновки НОР не повністю відповідали інформації, отриманій на місці від представників місцевої влади. <li data-bbox="637 740 1114 868">■ НОР прямо не визначила ВК як специфічний самостійний ризик, та в цілому, як конкретне самостійне правопорушення. <li data-bbox="637 891 1114 1110">■ У НОР відсутня інформація про те, яким чином органи влади мають намір пом'якшити ризик злочинності, що виникає внаслідок виявлених злочинних дій/предикатних злочинів, особливо тих, які мають підвищений ризик. <li data-bbox="637 1133 1114 1297">■ Оцінка ризику ФТ є суттєво недостатньою. Для підтвердження низького рейтингу цього ризику було використано недостатньо якісних та кількісних даних. <li data-bbox="637 1321 1114 1485">■ НОР не містила підтвердження прямого внеску приватного сектору та інформації, яка відображала б участь приватного сектору, включаючи фінансові установи та ВНУП. <li data-bbox="637 1508 1114 1563">■ Приватний сектор не був поінформований щодо результатів та змісту НОР. <li data-bbox="637 1587 1114 1641">■ В рамках НОР не було проведено секторальних оцінок ризиків.

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="667 274 1139 505">■ Барбадос не проводив оцінку ризиків використання з метою ВК/ФТ різних типів юридичних осіб, ризиків, пов'язаних з постачальниками трастових та корпоративних послуг, та ризиків переміщення готівкових коштів через кордон. <li data-bbox="667 524 1139 620">■ Відсутній механізм надання інформації про результати НОР всім відповідним компетентним органам та СПФМ.

БАХРЕЙН³⁷

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР проводилась на основі секторальних оцінок ризиків. ■ Процес НОР здійснювався із залученням заінтересованих органів та представників приватного сектору. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ризик ФТ, у порівнянні з ризиком ВК, було розкрито та оцінено не повністю. ■ Секторальну оцінку ризиків НПО проведено обмежено. ■ Недостатньо глибоко проаналізовано загрози та вразливості з таких питань: транснаціональні потоки, юридичні особи та правові утворення, організована злочинність. ■ Відсутня оцінка ризиків ВК, пов'язана з організованою злочинністю. Для аналізу злочинності слід застосувати більш ширший підхід та використовувати джерела інформації за межами Бахрейну.

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="667 274 1139 369">■ Транскордонний аспект ризиків ВК окремо не розглядався в рамках загального аналізу ризиків. <li data-bbox="667 393 1139 651">■ НОР потребує доопрацювання, в тому числі з використанням інформації із зовнішніх джерел, більшої кількості надійної статистичної інформації, в частині проведення подальшого аналізу зовнішніх ризиків, ризиків організованої злочинності та ризиків сектору ВНУП.

БЕЛЬГІЯ³⁸

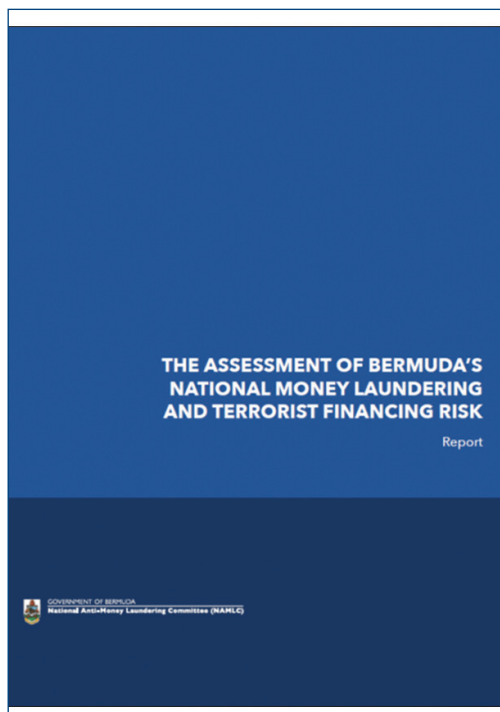

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Компетентні органи влади визначили конкретні ризики та вразливості щодо ВК/ФТ для юридичних осіб. ■ Бельгія визначила НПО, які перебувають під загрозою ВК/ФТ та налагодила постійний моніторинг їх діяльності та операцій. ■ Бельгія встановила основу для оцінки загроз та вразливостей, пов'язаних з ВК/ФТ, а також для національного співробітництва та координації. ■ У НОР висвітлюються загрози злочинності та предикатні злочини і фактори, що посилюють загрози та ризики, та даються рекомендації щодо вдосконалення системи. Це забезпечує хорошу основу для виявлення ризиків, з якими стикається Бельгія.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Відсутній офіційний механізм розкриття неконфіденційних результатів оцінки ризику компетентним органам та органам саморегулювання, а також бізнесу та професіям, на яких поширюються зобов'язання. ■ Незважаючи на те, що ризики ВК були загально визначені та зрозумілі, аналіз цієї діяльності не базується на ініціативному підході, який би дозволив виявити тенденції та нові явища, особливо щодо вразливостей. Зокрема, в оцінках не брали участь усі компетентні органи і приватний сектор. ■ Відсутній загальний, інтегрований підхід, який адекватно класифікує ризики ВК/ФТ з метою забезпечення організації та послідовного планування діяльності та політики у сфері ПВК/ФТ.

38 Mutual Evaluation of Belgium's measures to combat money laundering and terrorist financing – April 2015, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3yHijQ6>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<p>У висновках звіту НОР визначено види злочинної діяльності, що мають високий ризик щодо злочинності (фінансова злочинність, податкове шахрайство) та діяльність, яка зазнає впливу злочинності (транскордонне перевезення готівки, торгівля дорогоцінними металами, структуровані компанії).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Наглядові та саморегулюючі органи не включили основні ризики ВК/ФТ у свою політику інспектування. ■ Неповне розповсюдження неконфіденційних результатів оцінки ризиків серед фінансових установ та ВНУП уповільнює їх врахування у внутрішніх процедурах зобов'язаних суб'єктів. ■ Звіт НОР не містить узагальнення зауважень, зроблених окремо кожним органом влади, який зробив свій внесок. ■ З огляду на те, що деякі органи влади мало чи зовсім не сприяли оцінці ризиків, всебічне розуміння ризиків поки що неможливе. Аналіз загроз не отримував підтверджень з інших потенційно корисних джерел, те ж стосується розуміння вразливостей. Внесок фінансових наглядачів також був обмежений, що, враховуючи використання фінансового сектору для цілей ВК, шкодить розумінню. Крім цього, приватний сектор не був залучений до НОР, оскільки секторні оцінки ризиків ще не проводились (за винятком сектору дорогоцінного каміння). ■ У оцінці ризиків ФТ відсутні висновки та рекомендації, крім рекомендацій щодо імплементації правил замороження терористичних активів.

БЕРМУДСЬКІ ОСТРОВИ³⁹

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Країна провела ретельну оцінку ризиків ВК/ФТ, яка ґрунтується на фактичних даних і продемонструвала чітке розуміння цих ризиків. ■ До процесу НОР було залучено широке коло представників державних установ та приватного сектору. ■ Процес оцінки ризику ФТ був всеохоплюючим та розглядав засоби контролю, які були прийняті для виявлення та протидії ФТ (такі як діяльність ПО, наглядові та регулятивні ініціативи та допомога в рамках міжнародного співробітництва), а також такі фактори, як географія, доступ через різні порти та фінансові потоки.	

39 CFATF Mutual Evaluation Report Bermuda 2020, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fEVlBD>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР було розповсюджено серед СПФМ та розміщено в Інтернеті для доступу всіх зацікавлених сторін. Наглядові органи повідомляли зацікавлені сторони про випадки підвищення оцінки ризику сектору, порівняно з результатами попередньої НОР. ■ Там, де дані були обмеженими або недоступними через нерегульованість секторів чи якщо сектори перебувають на ранніх стадіях регулювання, інструмент НОР визначає вказані сектори потенційно вразливими. ■ Оцінка вразливості щодо ФТ проводилась на основі міжнародних типологій та базувалася на потенційному ризику, так як на Бермудських островах не було жодних доказів тероризму чи ФТ. ■ Бермудські острови провели оцінку вразливості юридичних осіб, в тому числі пов'язаних з НПО, а також оцінили нові ризики ВК/ФТ, що виникають у галузях, що розвиваються (ігрові казино, сфера ВА та ICO). ■ Після завершення НОР частиною процесу стало ініціювання зворотного зв'язку. ■ Для оцінки ризику у кожному секторі було використано широкий спектр властивих факторів вразливості. Такі фактори включали: <ul style="list-style-type: none"> • розмір бізнесу та середній розмір транзакції в межах різних напрямів бізнесу / товару / послуги; • профіль клієнтської бази; • рівень касової діяльності; 	

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> • рівень та частота здійснення міжнародних операцій; • анонімне/універсальне використання товару/послуги; • існування типологій ВК щодо зловживання товаром або послугою; • відстежуваність операцій; • можливість особистого використання продукту/послуги; • використовувані канали доставки; • та інші фактори та вразливості, унікальні для кожного сектора.	

БІЛОРУСЬ⁴⁰

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

Belarus

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Оцінки ризиків ВК/ФТ проводились у всіх секторах, у тому числі на рівні суб'єктів господарювання, і лягли в основу НОР. ■ Білорусь продемонструвала добре розуміння загроз ВК/ФТ, притаманних країні. ■ До проведення оцінки ризиків були залучені усі компетентні органи, що беруть участь у розробці політики та оперативній діяльності у сфері ПВК/ФТ, а також представники приватного сектору та їх асоціації (профспілки). ■ Усі категорії ВНУП без винятку брали участь у НОР. ■ Проведення НОР дозволило консолідувати існуючий досвід щодо нагляду. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР не повною мірою використовує якісну та кількісну інформацію. Необхідно використовувати більш широкий спектр інформації, включаючи вичерпні статистичні дані. ■ Деякі висновки НОР ґрунтуються на думці експертів та аналізі світових тенденцій. ■ В НОР недостатньо проаналізовано ризики, пов'язані з використанням юридичних осіб та НПО з метою ВК/ФТ, а також відсутній всебічний аналіз транскордонних ризиків. ■ НОР містить певний аналіз потенційних ризиків, з якими стикаються НПО, проте не існує всебічного аналізу ризиків, з якими стикається кожен тип НПО, а також НПО не класифікуються за їх профілем ризику.

40 EAG-Mutual-Evaluation-Report-Belarus-2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vJLuQH>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Висновки НОР були передані всім компетентним органам, включаючи наглядові та місцеві органи влади. Підсумки НОР було оприлюднено шляхом публікації на вебсайтах відповідних компетентних органів. ■ В рамках галузевої оцінки ризиків Національний банк провів аналіз операцій суб'єктів звітності за рахунками, пов'язаними з кримінальними справами. Результати такого аналізу підтвердили правильність виявлених ризиків та дозволили синхронізувати розуміння загроз та вразливостей. ■ Розподіл показників частоти підозрілих транзакцій узгоджується з основними ризиками, визначеними в НОР, а також з характером діяльності окремих видів ВНУП. ■ Білорусь створила механізм передачі висновків НОР компетентним органам та приватному сектору. ■ В основу НОР лягли результати роботи ПО щодо аналізу кримінальної ситуації в країні та виявлення конкретних загроз, та результати проведення кожним наглядовим органом галузевих оцінок ризиків, що і дало змогу виявити таким чином вразливі місця. ■ У Республіці Білорусь було вжито певних заходів для ідентифікації видів НПО, щодо яких існує ризик їх можливого використання з метою ФТ, хоча випадків використання НПО з метою ФТ не виявлено.	<ul style="list-style-type: none"> ■ У НОР загрози пов'язані із наркозлочинами, а також аналіз вразливості приватного сектору до ризиків, пов'язаних з інформаційними технологіями були визначені на основі експертної думки та аналізу світових тенденцій, а не конкретної фактичної інформації. Встановлений високий рівень ризику щодо загрози злочинів у сфері наркоторгівлі та інформаційних технологій не підтверджується достатніми кількісними та якісними даними. Потрібно провести всебічний аналіз загроз, пов'язаних із наркозлочинами, а також аналіз вразливості приватного сектору до ризиків, пов'язаних з інформаційними технологіями. ■ В країні законодавчо не визначено терміни та періодичність оновлення НОР.

БУРКІНА-ФАСО⁴¹

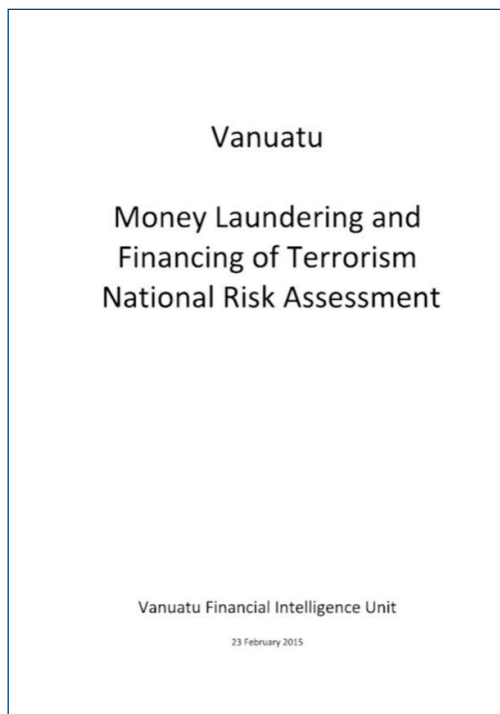
NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

Burkina Faso

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Процес НОР був всеохоплюючим, в ньому брали участь усі ключові зацікавлені сторони з державного, приватного секторів та громадськість. ■ Оцінка охоплює загрози та вразливості як на національному, так і на галузевому рівнях, за винятком фінансової інклюзії. ■ НОР використовує якісний та кількісний підхід для оцінки ризиків ВК/ФТ. Проаналізована інформація включає: звіти про підозрілі операції, фінансові потоки, дані правоохоронних та слідчих органів, відомості та інформацію, що надаються СПФМ та відповідними компетентними органами. ■ НОР визначила та оцінила більшість основних ризиків ВК/ФТ, з якими стикається Буркіна-Фасо. ■ НОР визначає ризики, з якими стикається сектор ВНУП. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР не виявила ризиків, пов'язаних з різними типами юридичних осіб у Буркіна-Фасо. ■ Сектор торгівлі худобою, юридичні особи та правові утворення не були всебічно розглянуті в НОР, як можливі канали ФТ. ■ НОР можна вдосконалити, включивши інформацію про географічне походження інвестицій, особливо у секторі нерухомості. ■ Не проводилася оцінка характеристик і типів НПО, які можуть бути використані з метою ФТ, а також оцінка характеру загроз від терористичних організацій для цих НПО.

ВАНУАТУ⁴²

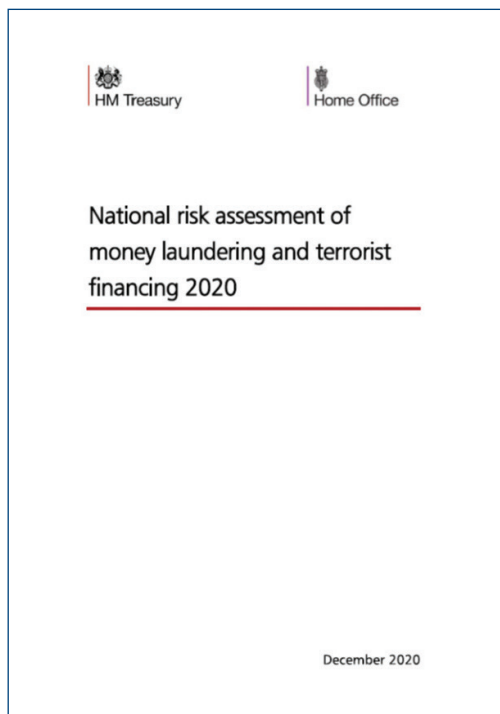

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Державні органи практично не розуміють основних ризиків ВК/ФТ для Вануату, в тому числі тих, які визначені в проекті НОР. ■ В процесі НОР не брали участь деякі важливі державні органи та приватний сектор. ■ Проект НОР зосереджений не на ризиках ВК/ФТ, а на ВК та предикатних злочинах. ■ Проект НОР не визначає всіх ключових ризиків, включаючи ризики та вразливості, пов'язані з ФТ. ■ Ризики ВК/ФТ, пов'язані з усіма типами юридичних осіб, створених у країні, не були оцінені в ході НОР.

42 APG-Mutual Evaluation of Vanuatu – 2015, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3x0ns3V>

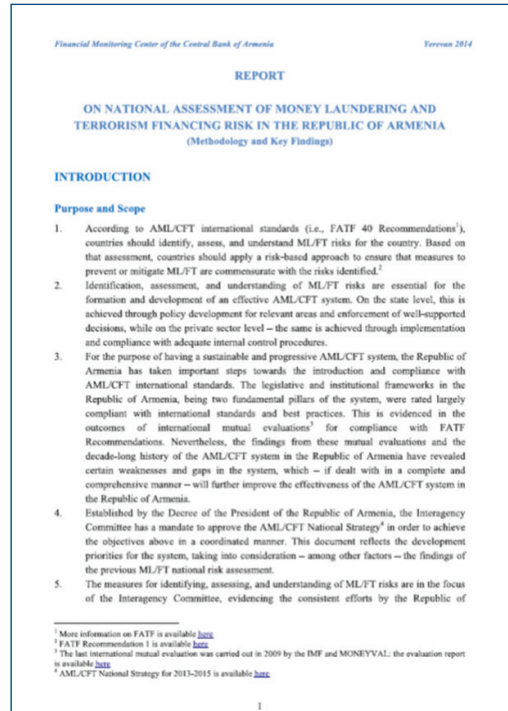
ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Проект НОР не дає кількісної оцінки або оцінки розміру кримінальної економіки Вануату (як вітчизняних, так і іноземних доходів, одержаних злочинним шляхом). ■ Аналіз НОР не враховує національну статистику, оскільки Вануату не збирає та не веде всеосяжну статистику з питань, що мають відношення до ефективності та дієвості системи ПВК/ФТ. ■ Проект НОР не охоплює ризики та вразливості ФТ щодо НПО. ■ У Вануату відсутній механізм надання інформації про результати НОР усім компетентним органам, органам саморегулювання, фінансовим установам та ВНУП. ■ НОР не доопрацьовано та офіційно не затверджено урядом Вануату.

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ⁴³

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР включає огляд найпоширеніших предикатних злочинів, що генерують доходи, у Великобританії (із зазначенням способу ВК, отриманих внаслідок вчинення різних правопорушень), вплив Великобританії на транскордонні ризики ВК/ФТ, а також ризики різних секторів економіки, які використовуються для ВК. ■ Оцінки ризиків ВК/ФТ у Великобританії та розуміння ризиків забезпечуються широким спектром якісних та кількісних даних, включаючи досвід відповідних компетентних органів та відгуки приватного сектору. ■ Звіт НОР є загальнодоступним та широко поширеним. ■ Наявна тісна співпраця, яка включає всі оцінки ризиків та загрози ВК/ФТ. ■ Визначено нові ризики, пов'язані з ВА.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Вимірювання заходів зменшення ризику може бути додатково посилене завдяки більш послідовній, всебічній національній статистиці про правоохоронну діяльність, конфіскацію та міжнародне співробітництво.

43 Mutual Evaluation Report of the United Kingdom – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/34s7FPo>

ВІРМЕНІЯ⁴⁴

ПЕРЕВАГИ

- Найбільш позитивним аспектом є те, що НОР збирає інформацію на високому рівні від усіх зацікавлених сторін у сфері ПВК/ФТ, частина якої раніше аналізувалась виключно на інституційному рівні.
- Для виявлення загроз ВК НОР розглядає закономірності, характер та тенденції злочинності в країні.
- Для виявлення загроз ФТ НОР враховує умови в країні, які можуть сприяти вчиненню актів тероризму, функціонуванню терористичних організацій або ФТ, а також будь-яку можливу інформацію про залучення ФТ на національному та міжнародному рівнях.
- Звіт НОР є загальнодоступним.

НЕДОЛІКИ

- Інформація, яку розглядає НОР, не завжди була повною, і, як наслідок, деякі висновки видаються спірними. Наприклад, загроза ВК базується на аналізі засуджених за всі предикатні злочини та ВК, не враховуючи особливості та значення загальної злочинної діяльності у Вірменії.
- НОР належним чином не визначає, не оцінює певні ризики та не в повному обсязі розглядає ризики ВК, що існують у країні.
- НОР не формулює жодних конкретних висновків щодо того, якими є залишкові ризики на практиці: НОР представляє рівень загроз та вразливостей, з одного боку, та висновок щодо залишкового ризику з іншого, без досконалого опису, яким чином зроблено цей висновок.

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Вірменія проаналізувала деяку інформацію про юридичних осіб у своєму НОР та зробила загальні висновки щодо ризиків неправомірного використання юридичних осіб.	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР не містить аналізу діяльності, розміру та інших відповідних особливостей сектору НПО для виявлення типів НПО, які є особливо вразливими до зловживань з метою ФТ. ■ НОР не розглядає у значній мірі рівень транскордонних незаконних потоків, за винятком фізичного транспортування готівки.

ГАНА⁴⁵

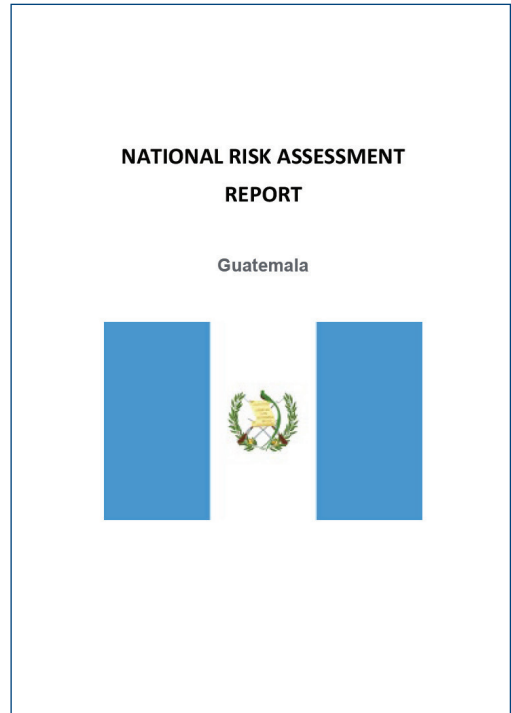
NATIONAL RISK ASSESSMENT ON MONEY LAUNDERING AND TERRORIST FINANCING REPUBLIC OF GHANA

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Влада Гани демонструє добре розуміння ризиків, з якими стикається країна. ■ Процес проведення НОР був всеохоплюючим та до нього було залучено всі ключові зацікавлені сторони у державному та приватному секторах. ■ НОР визначив предикати високого ризику та основні злочини, що генерують доходи, та ключові сектори, що піддаються значному ризику ВК/ФТ. ■ Публічна версія НОР має високу якість. НОР ґрунтується на надійних доказах та судженнях, які підтверджуються переконливими обґрунтуваннями. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР обмежено оцінив ризики ФТ. ■ Існує потреба в подальшому вдосконаленні розуміння ризиків в певних сферах. Інформація та аналіз щодо транскордонного контролю та незаконних потоків, НПО, юридичних осіб та трастів, а також ВНУП, особливо, пов'язаних з іграми, торговців дорожцями, камінням, агентів з нерухомості та юристів має обмежений характер. ■ НОР недостатньо розглянула ризики, пов'язані з готельними послугами та взаємозв'язками фінансового сектору та деяких нових сфер, таких як розважальні клуби, нафтовий сектор, НПО, релігійні організації, торгівля деревиною та какао-промисловість.

45 GIABA Mutual Evaluation Report of Ghana – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3z2L4Xx>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Країна застосувала підхід, заснований на дослідженнях та застосувала інструменти, що надаються Світовим банком, для збору даних із відповідних секторів суспільства. ■ НОР охоплює оцінку сектору банківських послуг, страхування, ринок цінних паперів та ВНУП. Оцінка також відображає інституційні сильні та слабкі місця, що вважається позитивною практикою у процесі НОР. ■ Влада продемонструвала дуже добре розуміння ризиків, пов'язаних із предикатним середовищем злочинності, внутрішньою географією, аспектами транскордонних потоків та каналами, найбільш уразливими до ВК. ■ НОР надає інформацію щодо загроз та зниження рівня ризиків на національному рівні, впливу фінансового сектору та ВНУП, оцінку ризику фінансового включення, а також загальну національну здатність до боротьби з ВК/ФТ. Аналіз ризиків ВК та ФТ на національному рівні базується на цих даних, а також на інформації, наданій іншими компетентними органами, в тому числі судовими та ПО. ■ Гана має механізми надання інформації про результати НОР усім відповідним компетентним органам, органам саморегулювання, фінансовим установам та ВНУП. Інформація розповсюджується за допомогою семінарів, розміщення на вебсайті, направлення друкованих копій до компетентних органів, органів саморегулювання, фінансових установ та ВНУП.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Необхідно вдосконалити методологію та обсяг майбутньої оцінки ризиків, щоб забезпечити всебічну ідентифікацію та розуміння всього спектру ризиків ВК/ФТ у межах країни. Зокрема, необхідно краще оцінити, зрозуміти, та пом'якшити ризики ВК/ФТ, пов'язані з ВНУП, юридичними особами та правовими утвореннями, НПО, готівковою діяльністю та охопити інші сектори, які можуть бути вразливими до ризиків ВК/ФТ, такі як готельний, нафтовий сектор та розважальні клуби, які не були оцінені в поточній НОР. ■ Влада Гани поширила публічну версію НОР основним суб'єктам звітності, але могла б покращити розповсюдження серед суб'єктів звітності нижчого рівня. ■ НОР Гани оцінила деякі елементи ризиків використання юридичних осіб та правових утворень для цілей ВК/ФТ, але необхідно провести оцінку їх ризиків більш детально. НОР не розглядала конкретні випадки їх незаконного використання. ■ Гана не здійснила всебічного огляду свого сектору НПО, та не визначила, які з них піддаються ризику ФТ.

ГВАТЕМАЛА⁴⁶

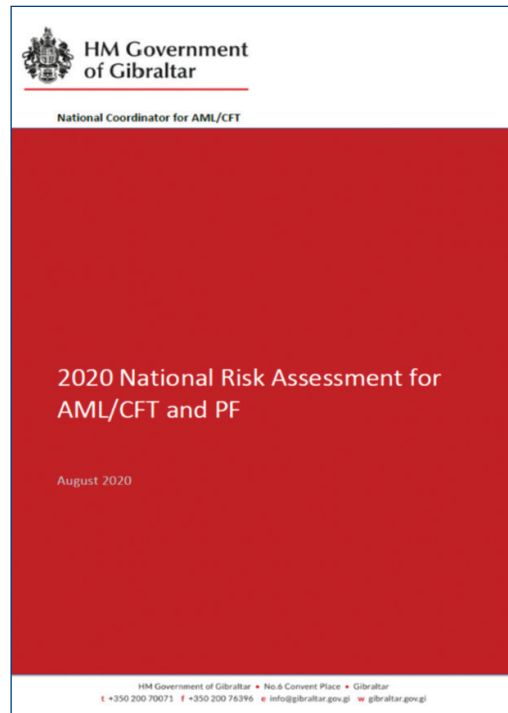

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Для проведення НОР ВК/ФТ Гватемала звернулася до Світового банку з проханням надати технічну допомогу щодо використання методології та методологічних інструментів. Розроблена методологія НОР передбачала вісім модулів для аналізу: 1) національних загроз та продуктів злочинності; 2) національної вразливості; 3) вразливості банківського сектору; 4) вразливості сектору цінних паперів; 5) вразливості страхового сектору; 6) вразливості інших фінансових установ; 7) вразливості ВНУП; 8) фінансової інклюзії. ■ НОР Гватемали містить аналіз ризиків юридичних осіб, зокрема НПО. Зазначений аналіз підтвердив результати раніше проведених ПФР досліджень щодо НПО та звітів про типології. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ризик ФТ проаналізовано недостатньо. Необхідно посилити його розуміння шляхом проведення аналізу секторальних вразливостей. ■ Потрібно дослідити вразливості фінансового сектору, зокрема такі як потік міжнародних операцій, та організації, що здійснюють грошові перекази. ■ В аналіз ризику ФТ необхідно включити інформацію про можливі зловживання ВНУП та НПО, та особливо щодо тих з них, діяльність яких не регулюється.

46 GAFILAT-CFATF Mutual Evaluation Report of Guatemala, 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3f1SXdD>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ В рамках НОР було проведено аналіз вразливостей ВК/ФТ на національному та галузевому рівнях. ■ При дослідженні на національному рівні вразливості ВК/ФТ було враховано потенціал національної системи ПВК/ФТ, виходячи з аналізу та стану реалізації політики, криміналізації, розслідування та судового переслідування щодо ВК, засуджень та арешту активів. ■ Секторальний аналіз вразливості ВК/ФТ проводився із залученням відповідних органів, та із залученням та збором інформації від приватного та фінансового сектору. ■ НОР містить План дій та визначає низку заходів для пом'якшення виявлених ризиків. ■ Після завершення процесу НОР було видано звіт, який було надіслано до 2071 СПФМ.	

ГІБРАЛТАР⁴⁷

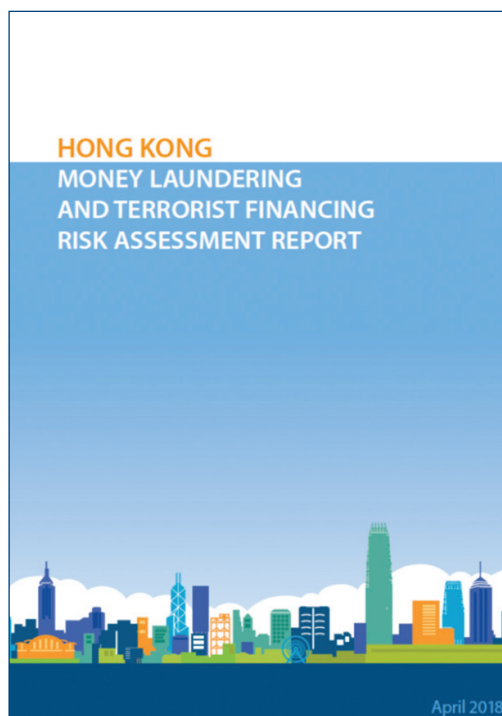

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Гібралтар переглянув свою попередню НОР, з метою приведення її у відповідність до Наднаціональної оцінки ризиків ЄС. Оновлена НОР спрямована на оцінку нових ризиків, новітніх продуктів та послуг, існуючих загроз та вразливостей у контексті Гібралтару, як щодо ВК, так і щодо ФТ, та поглиблення висновків раніше проведеної НОР. ■ В НОР була проаналізована загроза збору та переказу коштів через НПО для цілей ФТ. ■ НОР є загальнодоступною. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Оцінка загроз та вразливостей ВК/ФТ не є всебічною, необхідно застосовувати більш комплексний підхід для оцінки загроз та вразливостей. ■ Недоліками НОР є обмежений аналіз кількісних та якісних даних та недостатнє розуміння деяких важливих загроз та вразливостей щодо ВК/ФТ. Статистичні дані повинні збиратись більш систематизовано для всіх секторів (включаючи ВНУП) і використовуватись для ідентифікації, оцінки та більш всебічного розуміння ризиків в секторах. ■ Транскордонна загроза з якою стикається Гібралтар, як міжнародний фінансовий центр, оцінена недостатньо. Необхідно провести більш всеохоплюючу оцінку зовнішніх загроз ВК, з якими стикається Гібралтар.

47 Moneyval Mutual Evaluation Report – Gibraltar 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3gmw7r5>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Оцінка вразливості для ВК/ФТ часто обмежувалась розглядом питання про те, чи підлягає певний продукт чи послуга запобіжним заходам, та не враховувала проблеми з ресурсами/потенціалом, з якими стикаються представники місцевих органів влади. ■ Зацікавлені сторони були залучені до процесу НОР частково. ■ Необхідно провести більш всебічну оцінку ризику ВК, роблячи висновки на основі більшої кількості статистичних даних, зокрема даних про фінансові злочини та транзакції в/з країн з високим ризиком. ■ Необхідно оцінити ризик, який може становити готівка, особливо транскордонне перевезення готівки. ■ Висновки щодо того, які типи злочинів становлять найвищу загрозу для Гібралтару є обмежені. ■ Необхідно оцінити загрозу, яку становлять організовані злочинні групи для Гібралтару. ■ НОР не враховує ризику ВК/ФТ, пов'язані з усіма типами юридичних осіб, створеними в країні. Однак, хоча оцінка розглядає загальну вразливість (наприклад, номіновані пакети акцій та створення складних та непрозорих структур), а також загальні види діяльності (зазначаючи, що юридичні особи Гібралтару зазвичай використовуються як інструменти для зберігання активів, інвестицій та транзакцій для як національної, так і міжнародної спільноти), вона не дуже конкретна, оскільки не аналізує прибутковості вразливості конкретних типів юридичних осіб, які можуть бути створені в Гібралтарі або їх діяльності.

ГОНКОНГ, КИТАЙ⁴⁸

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ В ході НОР, оцінені ризики ВК/ФТ та зловживання юридичними особами та іншими правовими утвореннями. ■ Гонконг глибоко розуміє свої основні ризики, пов'язані з шахрайством, обманом та незаконним обігом наркотиків, а також типологіями, що використовуються для ВК (наприклад, через банківські рахунки, включаючи касові рахунки, та компанії, що надають грошові послуги). 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Необхідно поглибити розуміння ризиків ВК, пов'язаних із іноземними податковими та корупційними правопорушеннями. ■ Злочинна діяльність пов'язана з шахрайством розслідується як найвищий ризик, але спостерігається помітне падіння у розслідуванні інших основних ризиків, пов'язаних із зловживанням, таких як: іноземні наркотики, податкові злочини та корупція. ■ Не проведено детальної оцінки ризиків для фінансових лізингових компаній.

ГРУЗІЯ⁴⁹

Money Laundering and Terrorism Financing Risk Assessment of Georgia

Report
2019

ПЕРЕВАГИ

- Грузія чітко розуміє більшість своїх ризиків ВК/ФТ, НОР містить глибокий аналіз загроз та вразливостей, з якими стикається країна.
- До процесу проведення НОР були залучені всі компетентні органи з питань ПВК/ФТ, включаючи органи місцевого самоврядування, наглядові органи та інші державні органи. Участь приватного сектору забезпечувалася за допомогою процесу збору даних, проведеного на основі заздалегідь визначених анкет, та обговорення висновків до прийняття НОР.
- Тематичні напрямки, представлені у звіті НОР, взаємопов'язані та впливають на рівень ризику один одного.

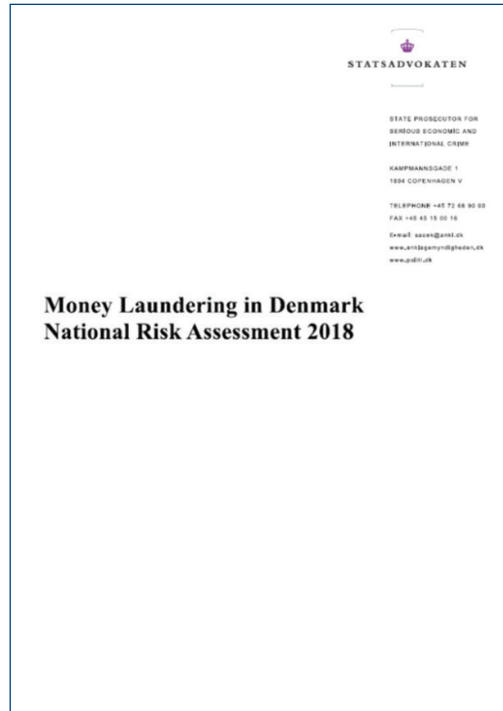
НЕДОЛІКИ

- Аналіз, проведений окремими робочими групами, відповідальними за оцінку різних сфер, був об'єднаний в рамках НОР, але не був повністю корельований.
- В НОР є прогалини у розгляді впливу деяких властивих контекстуальних факторів, які можуть вплинути на профіль ризику країни, таких як рівень доброчесності в державному та приватному секторах, неформальна економіка/поширеність готівки, наявність іноземних та вітчизняних РЕР та їхніх партнерів, географічні, економічні, демографічні та інші фактори та недоліки у виявленні деяких загроз та вразливостей у НОР, що призводить до обмежень у подальшому розумінні деяких ризиків ВК/ФТ.
- Влада не повністю оцінила всі загрози ризику ФТ.

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Влада зібрала значну кількість інформації для аналізу ризиків ВК/ФТ країни, особливо від Національного банку (який збирає дані кожні шість місяців для підтримки нагляду на основі ризиків). ■ НОР було підготовлено відповідно до Керівництва FATF щодо національних оцінок ризиків ВК та ФТ та з урахуванням досвіду інших країн, та з використанням методологічної підтримки експерта Ради Європи. ■ НОР оцінив ризик ВК/ФТ на національному та галузевому рівнях. ■ Ризики ВК/ФТ були розглянуті із врахуванням загрози кіберзлочинності, її впливу на фінансовий сектор та заходів, які вживає влада у відповідь на цю загрозу. ■ Проект Звіту НОР обговорювався з представниками приватного сектору до прийняття. Результати цього обговорення були відображені в остаточному звіті НОР. ■ Звіт НОР є загальнодоступним. Крім того, робоча група повинна негайно інформувати СПФМ про ризики ВК/ФТ. ■ Представники всіх видів СФПМ відвідали семінари, організовані владою. Фінансові установи та ВНУП значною мірою були поінформовані про відповідні результати НОР. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ В НОР не були належним чином розглянуті географічна близькість Грузії та її торгових шляхів до районів, де діють терористичні групи, та юрисдикцій з високим ризиком, а також дані щодо імміграції. ■ Грузія провела загальну оцінку сектору НПО. Відображений у НОР аналіз не робить висновку щодо рівня ризику ФТ у секторі НПО, він містить лише фактичний огляд інформації. ■ Ризики, спричинені високим рівнем обігу готівки в Грузії, недооцінені. ■ У звіті НОР системно не розглядається якою мірою зареєстровані в Грузії юридичні особи використовувались з метою ВК чи ФТ. ■ Грузинська влада не аналізувала вплив неформальної економіки/використання готівки на середовище ВК/ФТ, відсутня оцінка обсягу готівки, що генерується та використовується для здійснення злочинної діяльності. ■ Більшість оцінок секторних ризиків отримали середній та низький рейтинг ризику, хоча більшість випадків ВК у країні відбувається з використанням банків, готівки чи нерухомості. ■ Грузія визначила шість пріоритетних завдань для сприяння ефективному управлінню ризиками, пов'язаними із ВК/ФТ. Однак зв'язок між цими пріоритетними завданнями та національними і галузевими ризиками, визначеними у звіті не завжди очевидний. ■ Відсутній аналіз ризиків ВК/ФТ, пов'язаних з постачальниками послуг з ВА, колективними інвестиційними фондами, розпорядниками коштів, трастами та постачальниками послуг зі створення юридичних осіб.

ДАНІЯ⁵⁰

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Оцінка ризику ВК в Данії складається з ряду секторальних оцінок ризику, які лежать в основі НОР ВК. ■ НОР визначила методи ВК, які ще не застосовуються в Данії, але відомі на міжнародному рівні і які спричиняють потенційний ризик. ■ Публічна версія НОР ВК була опублікована в мережі поліцейської служби Polnet та на вебсайті Агентства з фінансового нагляду. Непублічна версія була розповсюджена захищеною електронною поштою серед усіх урядових міністерств та відомств, що брали участь у її розробці. Результати також повідомлялись фінансовим установам та ВНУП контролюючими органами. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Методологія, використана при проведенні НОР ВК та НОР ФТ, була обмежена за своїм вкладом та обсягом, в моделі та аналізі матриці ризиків були недоліки, а отримані результати недостатньо актуальні і корисні для приватного сектору. ■ НОР ВК та НОР ФТ не аналізували ризику ВК/ФТ у Гренландії та Фарерських островах. ■ Данія не веде всеосяжну статистику з питань, що стосуються ефективності та результативності системи ПВК, і це негативно вплинуло на НОР ВК. ■ НОР ВК не дає цілісної оцінки ризиків ВК, що наявні у Данії. ■ Приватний сектор не був задіяний при проведенні НОР ВК.

50 Mutual Evaluation of Denmark – 2017, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2Tv9Mzw>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="658 269 1157 469">■ НОР ФТ не оцінює існуючі вразливості Данії (за винятком загроз щодо сучасних тенденцій ФТ) та не застосовує методологію для виявлення секторів або методів з низьким, середнім або високим рівнем ризику. <li data-bbox="658 487 1157 578">■ НОР ФТ не надає пріоритет виявленим ризикам і не пропонує стратегію пом'якшення наслідків. <li data-bbox="658 596 1157 797">■ Відсутня оцінка ризиків фінансових компаній та ВНУП щодо ВК/ФТ. Таким чином, ризики, пов'язані з використанням більшості секторів ВНУП (за винятком казино), не були розглянуті належним чином. <li data-bbox="658 815 1157 1115">■ НОР ФТ частково визначає особливості і типи НПО, які найбільш вразливі до ризику використання з метою ФТ та у зв'язку з цим не може бути міцною основою для встановлення всебічної національної політики щодо ФТ та пріоритетних заходів щодо зменшення ризиків у секторі НПО. <li data-bbox="658 1133 1157 1334">■ Данії слід переглянути свою методологію проведення НОР, включаючи розширення джерел інформації щодо ризиків, що підлягають оцінці; залучення приватного сектору; врахування особливостей всього Королівства.

ДОМІНІКАНСЬКА РЕСПУБЛІКА⁵¹

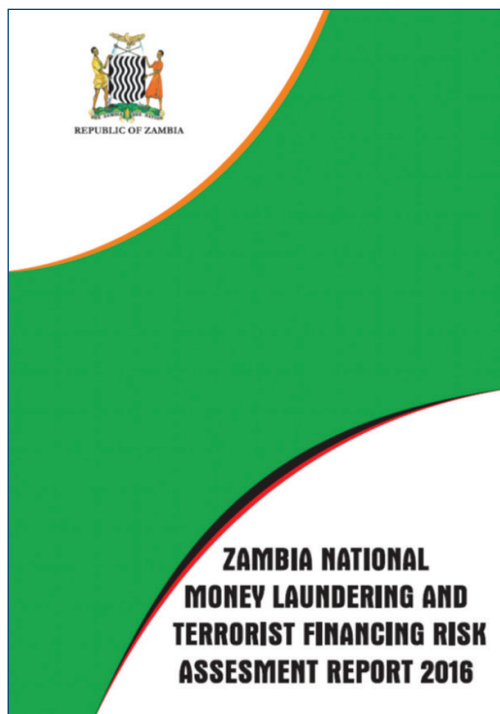

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Висновки, надані у звіті НОР, є обґрунтованими та мають задовільний рівень надійності, незважаючи на труднощі з отриманням надійної статистики у деяких секторах. ■ НОР Домініканської Республіки проаналізувала вразливість щодо ВК на секторальному рівні. Для розробки такої оцінки були визначені такі структурні показники вразливості: розмір сектору; обсяг бізнесу; наявність продуктів та послуг, що вимагають великих грошових витрат; частота або відсоток міжнародних операцій; відсоток клієнтів нерезидентів; відсоток високоризикових клієнтів; показники потенційних видів діяльності чи поведінки щодо ВК.	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР не оцінює тіньову економіку, як фактор, що має значний вплив на економіку Домініканської Республіки. ■ Домініканська Республіка визначила та оцінила свої ризики, але потрібен більш глибокий аналіз деяких секторів, таких як грошові перекази. Більш того, не було інформації про те, як злочини, що мають високий ризик, негативно впливають на економіку країни в цілому. ■ Немає ніяких законодавчих актів, що встановлюють, коли потрібно оновлювати НОР.

51 GAFILAT Mutual Evaluation Report Dominican Republic – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/34NA9TC>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ В ході НОР використовувались специфічні показники для оцінки кожного сектору, при цьому брались до уваги, серед іншого, такі фактори, як: обсяг операцій; репрезентативність; типи клієнтів; звіти; відповідність; наявність відповідального органу, тощо. ■ НОР визначає основні недоліки та заходи щодо пом'якшення виявлених проблем. ■ НОР проводилась на основі методології Світового банку. Було створено дев'ять модулів з різними секторами національної економіки, які могли б використовуватися як засоби ВК. ■ Результати НОР були офіційно передані всім компетентним органам, що брали участь у процесі. Учасники системи ПВК/ФТ, не залучені до процесу, були проінформовані про результати та висновки НОР. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Домініканська Республіка в цілому досліджувала ризик ФТ в секторі НПО в рамках НОР. Проте, ніяких дій по ідентифікації підгрупи організацій, що підпадають під визначення FATF, не проводилося, що не дозволило визначити характеристики та конкретні типи НПО, які особливо вразливі до неправомірного використання з метою ФТ. Крім того, НОР не виявила характер загроз, які представляють терористичні організації для НПО.

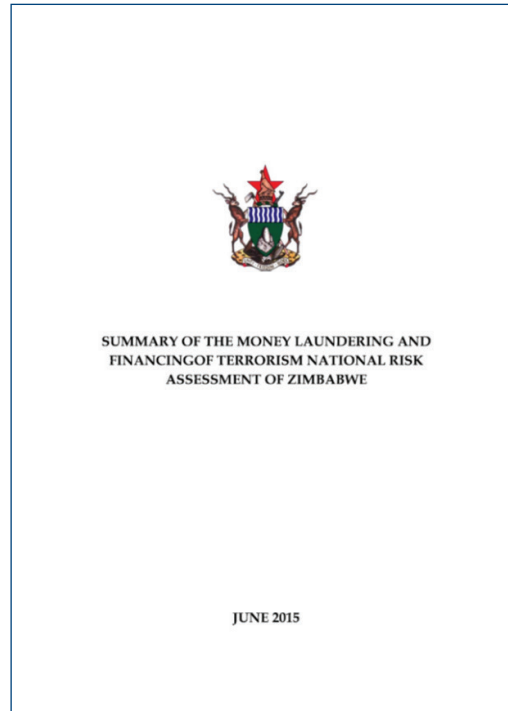
ЗАМБІЯ⁵²

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Влада Замбії добре розуміє основні ризики ВК/ФТ, з якими стикається країна. У процесі НОР задіяно широке коло ключових представників державного та приватного секторів. ■ Державний та приватний сектори були ознайомлені з результатами НОР. ■ НОР ідентифікує ризики ВК/ФТ, пов'язані з фінансовими установами та ВНУП.	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР не оцінює належним чином ризики ВК/ФТ, пов'язані з юридичними особами та правовими утвореннями, а також ризики ВК/ФТ щодо злочинів, пов'язаних з незаконним видобутком корисних копалин та незаконним оборотом дикої природи. ■ Замбія не оцінила ризик використання НПО з метою ФТ.

52 ESAAMLG Mutual Evaluation Report of Zambia – June 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uPAvDZ>

ЗІМБАБВЕ⁵³

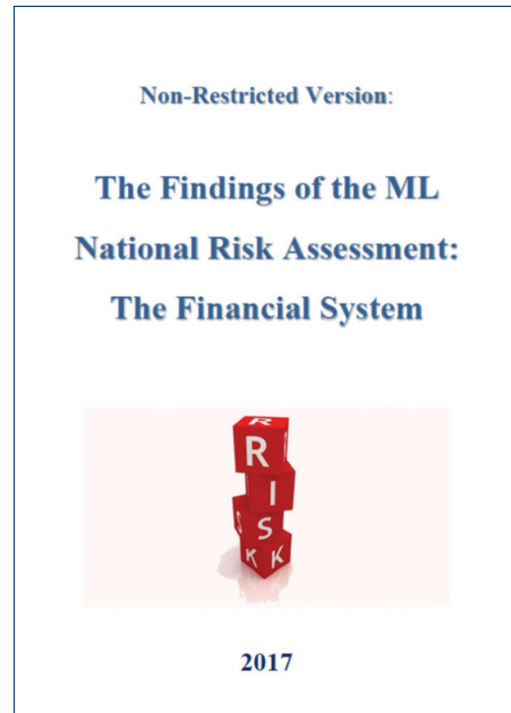
ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР проводилась на основі методології Світового банку для збору і інтерпретації даних та інформації, отриманих з різних джерел (включаючи ПФР, правоохоронні та наглядові органи, національну прокуратуру, регіональні та міжнародні організації, публічні бази даних, повідомлення у засобах масової інформації та відповіді на анкети приватного сектору). ■ Приватний сектор, зокрема фінансові установи, ВНУП та їх асоціації брали активну участь у процесі НОР. ■ Висновки НОР є корисним джерелом для розвитку єдиного розуміння ризиків ВК/ФТ та реалізації стратегії пом'якшення наслідків на основі ризиків у Зімбабве. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Зімбабве не має ні загального розуміння ризиків ВК/ФТ, ні скоординованого підходу до мінімізації виявлених ризиків. ■ Зімбабве рекомендується докласти значних зусиль для збору статистичних даних та інформації, щоб регулярно оновлювати НОР та розвивати загальне розуміння ризиків, пов'язаних з ВК/ФТ. ■ НОР не провела всебічної ідентифікації та оцінки загроз і ризиків ВК/ФТ, що пов'язані з юридичними особами та правовими утвореннями. Процес НОР також не зосереджувався на тому, чи пов'язаний з компаніями і трастами який-небудь із п'яти основних злочинів щодо ВК, зазначених у звіті.

53 ESAAMLG Mutual Evaluation Report of Zimbabwe – 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3g8Y0Tg>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Хоча Зімбабве стикається із деякими проблемами щодо наявності необхідних даних та інформації, висновки НОР є обґрунтованими і в основному відповідають загальним ризикам ВК/ФТ, з якими стикається країна. ■ НОР містить детальний план дій щодо пом'якшення виявлених ризиків ВК/ФТ.	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР не розглядає потенційне зловживання вітчизняними довірчими угодами, а також не враховує ризик, пов'язаний з іноземними компаніями, що працюють в Зімбабве. ■ НОР не містить галузевої розбивки ризиків ФТ. ■ Державний та приватний сектори не ознайомлені з результатами НОР. Звіт НОР класифікується як «конфіденційний» документ.

ІЗРАЇЛЬ⁵⁴

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Основні ризики ВК в Ізраїлі в основному виявлялися та оцінювалися. ■ Розуміння ризиків ФТ, як правило, дуже добре. ■ Основні ризики ФТ Ізраїлю виявлені та оцінені. Діяльність та політика відповідають виявленим ризикам ВК/ФТ. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ізраїль не включив агентів з нерухомості, дилерів з дорогоцінних металів, а також постачальників послуг, пов'язаних із реєстрацією та управлінням трастами та компаніями у свою систему ПВК/ФТ. ■ Оцінка ризиків та розуміння вразливостей та зловживань юридичними особами та іншими правовими утвореннями і НПО не були всебічними.

54 Mutual Evaluation Report Israel – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3c6194Z>

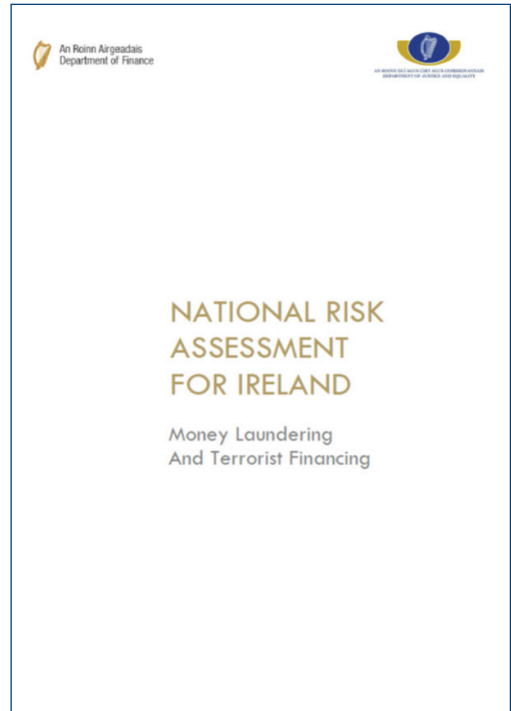
ІНДОНЕЗІЯ⁵⁵

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Індонезія оцінила ризики ВК/ФТ для юридичних осіб. ■ НОР та інші оцінки ризиків класифікували ризики на географічній основі. ■ Індонезія також розглянула взаємозв'язок конкретних злочинів, фінансової діяльності та фінансового сектору. ■ Проведено оцінку секторальних ризиків, яка визначила нерухомість та транспортні засоби як два нефінансові сектори з найбільшим ризиком.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Необхідно більш детально здійснити оцінки з метою виявлення ризиків ВК щодо компаній з обмеженою відповідальністю, що перебувають в іноземній власності, та оцінити ризик іноземних правових утворень.

55 APG Mutual Evaluation Report Indonesia – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2Txnngl>

ІРЛАНДІЯ⁵⁶

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Ірландія досить добре розуміє свої ризики ВК/ФТ. ■ Звіт НОР в значній мірі спирається на якісну інформацію та використовує деякі кількісні дані, такі як: розмір сектору; інформація щодо повідомлень про підозрілі операції; конфісковані або арештовані доходи, одержані злочинним шляхом; та загальні слідчі дані. ■ Ірландія розглянула потенційні вразливі місця в секторі НПО у процесі проведення НОР. ■ НОР було опубліковано на вебсайті Міністерства фінансів та надано ключовим зацікавленим сторонам. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР може включати більш повний спектр кількісних даних, таких як, наприклад, дані щодо міжнародного співробітництва (як офіційного, так і неофіційного). ■ Зв'язок між оцінкою загроз та вразливостей повинен бути чіткішим та приділяти більше уваги транскордонним ризикам ВК/ФТ. ■ Оцінка міжнародних ризиків ВК, особливо складних схем, була нерівномірною, особливо для суб'єктів приватного сектору. ■ НОР не містить всебічної оцінки ризиків ВК/ФТ юридичних осіб та правових утворень. ■ НОР повинна містити додаткові рекомендації щодо методів або типологій, що використовуються для ВК у певних секторах.

ІСЛАНДІЯ⁵⁷

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР базується на припущеннях або теоретичному розумінні загальних ризиків ВК/ФТ, а не на фактичних загрозах та вразливостях щодо ВК/ФТ, характерних для Ісландії. ■ Ісландія не намагалася виявити НПО, що перебувають у групі ризику бути використаними з метою ФТ. ■ Висновки НОР не були широко розповсюджені ні в державному, ні в приватному секторі.

57 Mutual Evaluation Report of Iceland – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/34N3T3f>

ІСПАНІЯ⁵⁸

FSC National Risk Assessment	
For Spain	
DEVELOPED IN COMPLIANCE WITH PROCEDURE FSC-PRO-60-002 V3-0	
Version	V1-1
Code	FSC-NRA-ES V1-1 (ENG)
National approval	National decision-making body: FSC Spain Board of Directors Date: 10 May 2018
International approval	FSC International Center: Performance and Standards Unit Date: 11 September 2018
International contact	First Name: Silvia Martínez Email: s.martinez@es.fsc.org
Period of validity	Date of approval: 11 September 2018 Valid until: (approval date + 5 years)
Body responsible for the maintenance of the NRA	FSC Spain C/ Alcalá nº20, 2ª planta. Oficina 202 28014 Madrid - España Tel.: +34 91 446 48 81

FSC-NRA-ES V1-1
NATIONAL RISK ASSESSMENT FOR SPAIN 2018
- 1 of 178 -

ПЕРЕВАГИ

- Іспанія провела різноманітні оцінки ризиків, зосереджені на: тероризмі та його фінансуванні; організованій злочинності та пов'язаних з нею злочинами; фінансовому секторі та секторі ВНУП; конкретних типах фінансової діяльності та діяльності ВНУП; пунктах пропуску через кордон. Детальна основа для кожної оцінки різна, але в цілому оцінки використовуються безліч джерел інформації та даних, застосовують добре розроблені аналітичні методи та мають міжвідомчий внесок у свої висновки.

НЕДОЛІКИ

- Більшість оцінок ризиків не оприлюднюються.
- Необхідно забезпечити участь у оцінці ризиків більшої кількості секторів СПФМ і продовжувати забезпечувати їх узгоджену участь.
- Для підвищення ефективності механізму оцінки ризику, Іспанія повинна залучати приватний сектор до процесу оцінки у майбутньому.
- Оцінки ризиків проводились кількома різними відомствами без офіційної координації.

ИТАЛИЯ⁵⁹

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Влада продемонструвала добре розуміння ризику ФТ. ■ Влада добре усвідомлює ризик зловживання юридичними особами з боку ОЗГ. ■ НОР визначає та оцінює нові та виникаючі ризики, відображені в останньому стандарті FATF, включаючи вітчизняних РЕР та ухилення від сплати податків. ■ НОР має високу якість, передбачає тісну координацію між зацікавленими відомствами, приватним сектором та науковими колами та використовує безліч джерел інформації.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Поточні результати НОР не є повністю співмірними з масштабами ризиків ВК.

59 Mutual Evaluation Report Italy – 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3yOycnW>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Оцінка ризику була зосереджена на ВК, внаслідок злочинів, вчинених в Італії та за кордоном, на предикатних злочинах, а також на секторах, що постраждали від злочинності. НОР також включає оцінку наступних превентивних заходів:<ul style="list-style-type: none"> • у фінансовому секторі та у секторах ВНУП; • у транскордонному контролі; • щодо юридичних осіб та трастів; • у слідчих заходах та репресивних заходах.	

КАБО-ВЕРДЕ⁶⁰

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

Cape Verde (Cabo Verde)

ПЕРЕВАГИ

- У проведенні НОР брали участь як суб'єкти державного, так і приватного секторів із представниками відповідних наглядових та регуляторних органів. Було створено шість робочих груп для збору та аналізу даних за допомогою дев'яти модулів Інструменту Світового банку.
- НОР аналізує національні та секторальні ризики, загрози та вразливості щодо ВК, та включає аналіз ризику ФТ на національному рівні.
- Висновки НОР були передані зацікавленим сторонам у сфері ПВК/ФТ, які були залучені до процесу НОР через робочі групи.

НЕДОЛІКИ

- Дані та інформація, що використовуються у НОР, не відповідають прийнятним стандартам щодо кількості та якості.
- НОР не проводила поглибленої оцінки ризиків ВК/ФТ у секторах.
- НОР не включає аналіз переказів, пов'язаних із платформами швидких грошових переказів.
- НОР Кабо-Верде не містить всебічної оцінки ризиків ВК/ФТ, пов'язаних з різними типами юридичних осіб/правових утворень та НПО, з метою виявлення природи вразливостей та типологій зловживання цими суб'єктами для ВК/ФТ.
- Не існує офіційного механізму розповсюдження результатів НОР усім відповідним зацікавленим сторонам у сфері ПВК/ФТ.

КАЙМАНОВІ ОСТРОВИ⁶¹

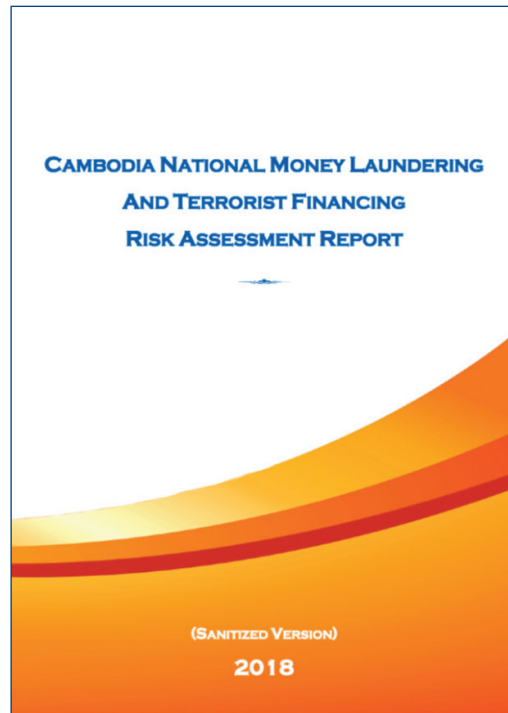
Results of the 2015 Cayman
Islands National Risk
Assessment Relating to Money
Laundering, Terrorism
Financing and Proliferation
Financing

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Кайманові острови провели свою першу НОР ВК/ФТ, яка забезпечує достатній рівень розуміння внутрішніх ризиків ВК/ФТ в межах юрисдикції. ■ Юрисдикція застосовувала всеохоплюючий підхід при проведенні НОР, оскільки представники приватного та державного секторів брали участь у робочих групах для виявлення та оцінки ризиків ВК/ФТ на Кайманових островах. ■ НОР та її результати, включаючи ключові висновки та план дій на основі ризиків, були обговорені робочими групами НОР, до складу яких входили члени компетентних органів, приватних організацій, а також члени асоціації. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР не містить оцінки юридичних осіб або правових утворень, а також не проводила достатнього аналізу ризиків, що існують у частинах фінансового сектору, що не підлягають нагляду. ■ Крім того, оцінка ризиків не повністю розглядала міжнародні аспекти ризиків, з якими стикається юрисдикція, як важливий міжнародний фінансовий центр, що призвело до серйозних недоліків, які стримували здатність юрисдикції аналізувати та розуміти свої ризики. ■ Кайманові острови опублікували підсумки результатів НОР, які не містять достатньої інформації, щоб дати змогу зацікавленим сторонам розробити всебічне розуміння ризиків ВК/ФТ, з якими вони стикаються.

61 CFATF Cayman Islands Mutual Evaluation 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uKEXni>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР проводилась на основі даних та інформації, наданої державними органами та агенціями приватного сектору. ■ Країна використовувала інструмент Світового банку для оцінки ризиків. ■ Виявлені в ході НОР ризики ВК/ФТ визначались кількома факторами, включаючи інформацію, отриману в результаті конкретних секторальних обстежень, дані наглядової діяльності, дані повідомлень про підозрілі операції, дані розслідувань та взаємної правової допомоги, а також інтерв'ю з експертами галузі. ■ Після завершення НОР учасники робочих груп відвідали семінар-практикум. Цей інструмент комунікації поінформував про результати оцінки ризиків приватний сектор та представників галузевих асоціацій та контролюючих органів. ■ Встановлені механізми для координації проведення оцінки ризиків ВК/ФТ, постійного її оновлення та поширення результатів. ■ Юрисдикція використовувала процес НОР для виявлення недоліків у регулюванні та дефіциту ресурсів.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ризик ФТ недостатньо ретельно проаналізовано. ■ Процес оцінки ризиків потребує вдосконалення шляхом збору та аналізу додаткових даних. ■ Значна увага приділялась підтвердженню вже відомих ризиків.

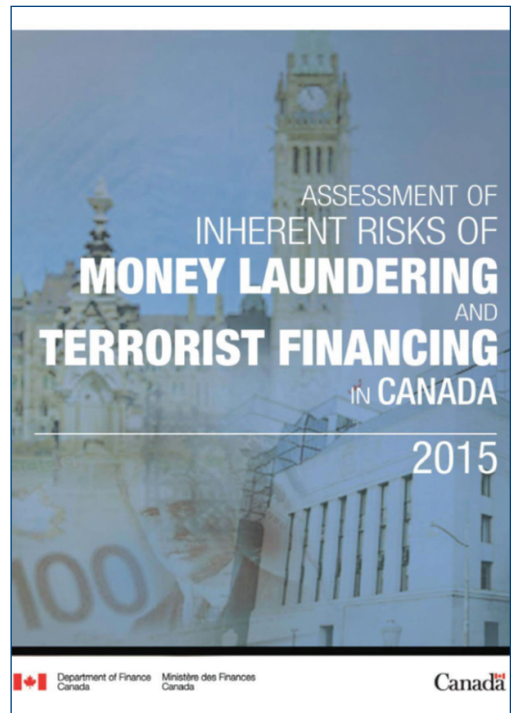
КАМБОДЖА⁶²

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Сильна сторона НОР Камбоджі полягає в тому, що вона визначила основні загрози ВК/ФТ за секторами та злочинами, що приносять доходи. ■ НОР застосовує відкритий, самокритичний підхід і приймає деякі недоліки у процесі оцінки ризику (наприклад, відсутність даних) та окреслює низку заходів для покращення розуміння ризиків у майбутньому. ■ Камбоджа провела семінар для всіх відповідних компетентних органів та органів саморегулювання, що беруть участь у процесі НОР, з метою обміну результатами НОР. Крім того, Камбоджа надала деякі висновки про результати НОР обмеженій кількості зацікавлених сторін приватного сектору. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Камбоджа демонструє деяке розуміння ризиків ВК/ФТ, але це розуміння вимагає подальшого розвитку. ■ У НОР є прогалини щодо ризиків, які представляють юридичні особи, іноземні трасти, сектор НПО та торговці дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням. ■ НОР не брала до уваги ризику, пов'язані з незаконним припливом і відтоком грошових коштів (як у результаті руху готівки, так і в результаті ВК). ■ Відсутність широкого спектру даних та інших оцінок ВК/ФТ, негативно вплинула на НОР.

62 Mutual Evaluation Report of Cambodia, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3g7euLs>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Влада планує оновлювати НОР кожні п'ять років.	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР досить обмежена, оскільки вона ґрунтується виключно на інформації про ідентифіковану (виявлену) злочинну діяльність і не включає інформацію про ризики ВК/ФТ з інших достовірних джерел, таких як розвідувальні дані, експертні дослідження або звіти, аналіз стратегічної оперативної інформації, тенденції та типології щодо ВК/ФТ.

КАНАДА⁶³

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Канада добре розуміє основні ризики ВК/ФТ. ■ Звіт НОР 2015 року ґрунтується на надійних доказах та обґрунтованих судженнях та підтверджується переконливими доказами. Багато в чому НОР підтвердила загальне розуміння органами влади секторів, видів діяльності, послуг та продуктів, що уразливі до ризику ВК/ФТ. ■ Хоча висновки НОР не містили серйозних несподіваних розкриттів, процес був корисним для з'ясування масштабів загрози, зокрема загрози, що впливає на сектор нерухомості та виходить від сторонніх відмивачів грошей. ■ Влада Канади добре розуміє ризик ФТ Канади та ефективно співпрацює у зусиллях щодо протидії ФТ. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Канада недооцінює масштаби ризиків, пов'язаних із податковими злочинами та іноземною корупцією. ■ Усі зони високого ризику охоплені режимом ПВК/ФТ, за винятком юридичних професій, крім нотаріусів Британської Колумбії, що є значною ланкою в рамках канадської системи ПВК/ФТ, а також онлайн-казино з відкритим циклом передплати. ■ Співпраця у сфері ПВК/ФТ є ефективною на політичному рівні, але в деяких провінціях кориснішим може бути розширений діалог між органами місцевого самоврядування та прокуратурою Канади. ■ Публічна версія НОР не включає детальний аналіз ризиків, пов'язаних із методами та фінансовими каналами, що використовуються для залучення, збору або переказу коштів для ФТ.

КИРГИЗЬКА РЕСПУБЛІКА⁶⁴

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

Kyrgyzstan

ПЕРЕВАГИ

- Оцінка ризиків проводилась на основі методології Світового банку.
- Коротка версія Звіту про проведення НОР розміщена на сайті ПФР.

НЕДОЛІКИ

- Розуміння ризиків ВК/ФТ, в Киргизькій Республіці є обмеженим, і ризики ВК/ФТ, в цілому не визначені.
- В підготовці Звіту НОР прийняла участь обмежена кількість державних органів.
- В Звіті НОР не визначено конкретних заходів щодо мінімізації ризиків.
- Секторальні оцінки ризиків ВК/ФТ не проводились.
- Не було проведено оцінку ризиків використання з метою ВК/ФТ різних видів НПО.
- Звіт про проведення першої НОР щодо ризиків ВК та Звіт про проведення наступної НОР щодо ВК/ФТ не пов'язані між собою, та не доповнюють один одного.

64 EAG Mutual Evaluation Report of the Kyrgyz Republic, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3poKXRN>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="667 274 1138 602">■ При проведенні НОР приділялось багато уваги збору статистичних даних, але без їх подальшого аналізу, в результаті Звіт про проведення НОР представляє набір статистичних таблиць з присвоєнням даним, що містяться в них, рівнів ризику «низький», «середній» або «високий». Ці дані розглядались без врахування існуючих ризиків ВК/ФТ. <li data-bbox="667 626 1138 684">■ У Звіті про проведення НОР відсутні будь-які підсумки та висновки. <li data-bbox="667 707 1138 966">■ В короткій версії Звіту про проведення НОР наведено лише таблицю, присвоєних рівнів вразливостей у секторі комерційних та некомерційних організацій. У звіті відсутня будь-яка описова інформація щодо вразливостей для юридичних осіб, та ризиків, що впливають з них. <li data-bbox="667 990 1138 1148">■ Органи саморегулювання, що здійснюють готівкові операції з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням та ріелтори не приймали участь у НОР. <li data-bbox="667 1172 1138 1266">■ Відсутній механізм доведення інформації про результати оцінки ризиків приватному сектору. <li data-bbox="667 1290 1138 1348">■ Не проводився аналіз ризиків ВК/ФТ щодо різних типів юридичних осіб.

КИТАЙ⁶⁵

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

China

ПЕРЕВАГИ

- Аналіз НОР базується на кількісних та якісних даних (включаючи випадки), а також інформацію, отриману в результаті співбесід з департаментами боротьби з тероризмом.
- НОР аналізує властиві ризики та пом'якшувальний контроль, що застосовується до продуктів фінансового сектору та діяльності деяких ВНУП.
- НОР аналізує різні злочини, що приносять доходи в Китаї, як на національному, так і на регіональному рівні. НОР визначає незаконний збір коштів, корупцію, шахрайство з обманом в Інтернеті та торгівлю наркотиками як чотири основних злочини, що приносять доходи.

НЕДОЛІКИ

- Відсутнє чітке розуміння ризиків ВК/ФТ для кожного типу юридичної особи, класифікація ризиків, яка була розроблена для цілей НОР, фокусується на контрольних заходах, пов'язаних з технічним дотриманням.
- Китаю слід розширити джерела інформації, на які покладаються при НОР, включивши більш широкі перспективи загроз, вразливостей та ризиків, пов'язаних з ВК/ФТ, таких як публікації академічних та міжнародних організацій та відгуки іноземних юрисдикцій.
- Сектори постачальників послуг реєстрації та управління компаніями та торговців дорогоцінним камінням не обговорюються в НОР та не оцінюються.

65 Mutual Evaluation Report of China – 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3c0JVVu>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР містить план дій щодо пріоритетності ініціатив у сфері ПВК/ФТ. Плани дій посиляються на спрямування ресурсів у географічні райони, які мають найбільший ризик розвитку злочинності та торгівлі людьми; надання пріоритетних напрямків розробці рекомендацій щодо ВК/ФТ у ключових сферах ризику; посилення законів, систем та обміну інформацією для усунення вразливостей у системі, що впливають на їхній ризик. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Основна увага НОР зосереджена на правилах та контрольних заходах, що існують для кожного типу суб'єктів господарювання, а інформації про загрози та вразливості недостатньо. Без такої інформації важко зрозуміти включену класифікацію ризиків. Особливо це стосується класифікації державних компаній як груп низького ризику. Це не узгоджується з багатьма відомими випадками корупції, що походять від державних компаній, і з пріоритетом, який уряд надає боротьбі з такою корупцією. Те саме стосується інших типів суб'єктів господарювання, пов'язаних із державою, які вважаються низьким ризиком.

КИТАЙСЬКИЙ ТАЙБЕЙ⁶⁶

National Money Laundering and
Terrorist Financing Risk Assessment
Report

Anti-Money Laundering Office, Executive Yuan:
May 2018

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР висвітлив вітчизняні та транснаціональні технології ВК через офіційний та неформальний сектори, включаючи ВК, яке базується на: торгівлі, неформальних грошових переказах, контрабанді готівки, використанні підставних компаній та інших засобах. ■ Оцінка ризиків ФТ враховувала як внутрішні, так і транскордонні ризики, внутрішні та іноземні загрози, а також ризики переміщення людей та коштів через юрисдикцію (включаючи можливий транзит іноземних бійців терористів). Пильну увагу було приділено елементам ризиків ФТ із іноземними працівниками, що знаходяться під юрисдикцією.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Влада неоднозначно розуміє ризики, пов'язані з юридичними особами та іншими правовими утвореннями. ■ Існують прогалини щодо оцінки ризиків транскордонного руху готівки та карток із збереженою вартістю (передплачених). ■ Необхідно у подальшому здійснити комплексні оцінки ризику, включаючи: питання готівкової економіки; транскордонний рух готівки; іноземні юридичні особи та правові утворення в офшорному секторі Китайського Тайбею; причетність до організованої злочинності третіх сторін ВК (професійних відмивачів); проблеми, що виникають в рамках ФТ (включаючи глобальні тенденції боротьби з тероризмом та ФТ).

66 APG Mutual Evaluation Report of Chinese Taipei – October 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3c3esDp>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Оцінено внутрішній та транснаціональний ризик ФТ. ■ Після публікації НОР, проведено поглиблену оцінку ризику юридичних осіб у Китайському Тайбеї та ризику зловживання НПО для ФТ. ■ НОР розглянув ризики транснаціонального руху доходів, одержаних злочинним шляхом. Влада обґрунтовано враховувала географічні ризики, включаючи основну юрисдикцію призначення та джерела незаконних доходів. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Хоча НОР охоплює ризики злочинності, пов'язані з наркотиками, шахрайством, торгівлею людьми, корупцією, податками, контрабандою, азартними іграми, більш детальних оцінок не було для кожного виду злочину. Потрібні подальші оцінки корупційних ризиків. ■ НОР недостатньо оцінила ризик іноземних юридичних осіб та правових утворень та як ними зловживають для ВК/ФТ, а також особливості різних типів юридичних осіб, які роблять їх вразливими для ВК/ФТ. ■ НОР недостатньо врахувала природу ризиків, пов'язаних з неформальними каналами та готівкою. ■ Для оцінки ризиків ВК/ФТ у більшості секторів використовувались якісні та кількісні дані, однак цього не було при оцінці трастів та НПО. ■ Потрібна більш поглиблена оцінка ризиків щодо секторальних ризиків ВНУП. ■ НОР не оцінювала ризик ВА.

КІПР⁶⁷

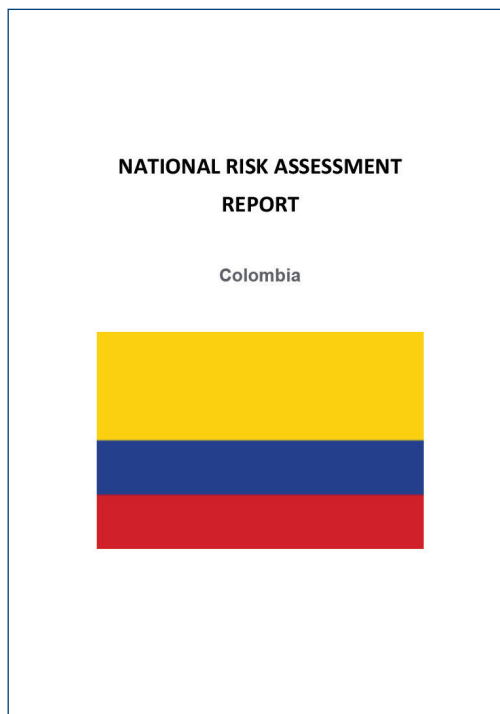
ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ В ході НОР, детально проаналізовано ризик ВК банківських продуктів та послуг, приватного банкінгу, депозитів, позик, грошових депозитів, банківських переказів (вхідних і вихідних), кредитних карток, торгового фінансування, рахунків клієнтів та кореспондентських рахунків банків). Для кожного продукту аналіз включав ряд факторів, таких як його суттєвість, середній розмір операції, профіль клієнтської бази, рівень касової діяльності, частоту міжнародних операцій. Також використовувались інші фактори, такі як анонімність, універсальне використання продукту/послуги, типології ВК/ФТ, можливість використання товару/послуги для злочинної діяльності (включаючи схеми шахрайства або ухилення від сплати податків). 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Компетентні органи недостатньо проводять аналіз ВК за рахунок злочинних доходів, отриманих за межами Кіпру, які становлять найбільшу загрозу для кіпрської фінансової системи. ■ Кіпр офіційно не оцінював ризики юридичних осіб та інших правових утворень. ■ Ризики, пов'язані з Кіпрською інвестиційною програмою, не були оцінені комплексно. ■ Деякі елементи не були ідентифіковані та детально не оцінені (наприклад, оцінка грошових потоків до та з районів підвищеного ризику, наслідки, пов'язані з країною походження, або продовження сімейних зав'язків для очевидно великої кількості тимчасово працюючих резидентів тощо).

67 Moneyval Mutual Evaluation Report – Cyprus 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3bX998b>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Приділено особливу увагу транскордонним ризикам. ■ Приватний сектор був належним чином залучений до розробки НОР за допомогою збору даних та участі різних асоціацій та професійних органів, що представляли фінансові та національні фінансові організації в робочих групах.	

КОЛУМБІЯ⁶⁸

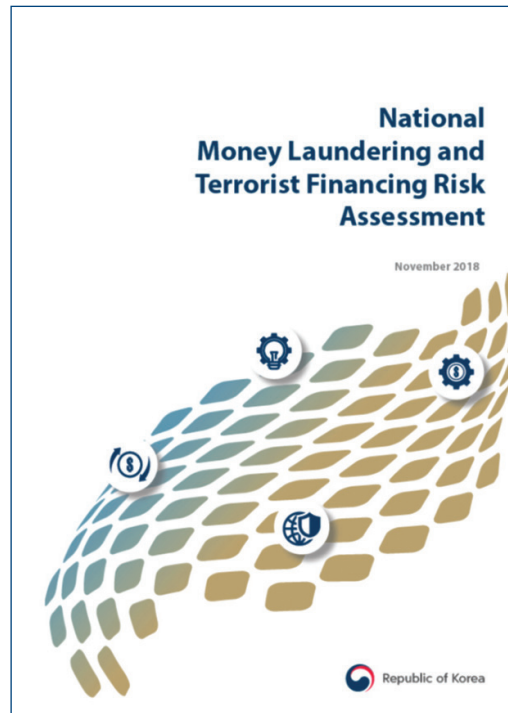
ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Колумбія добре розуміє основні ризики ВК/ФТ на рівні країни. ■ В НОР наведено обґрунтовані висновки щодо ідентифікації основних загроз та вразливостей щодо злочинності. ■ Представники приватного сектору взяли участь у НОР та були проінформовані про її результати. Для широкої громадськості на вебсайті було опубліковано резюме НОР, що містить відповідні результати оцінки ризиків ВК/ФТ. На секторальному рівні документ було передано всім відповідним компетентним органам, які брали участь в оцінці. Також результати НОР були передані суб'єктам приватного сектору, які брали участь у її проведенні.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Деякі ключові зацікавлені сторони мали обмежену участь у процесі НОР, що вплинуло на загальне розуміння ризиків та наявність прогалин у даних. ■ Звіт зосереджений головним чином на внутрішніх предикатних злочинах, і приділяє менше уваги ризикам ВК/ФТ, що виникають внаслідок злочинів, скоєних за межами країни. ■ В деяких випадках звіт НОР відображає сукупність індивідуальних думок компетентних органів, а не колективну точку зору учасників системи на наявні в країні ризики ВК/ФТ. ■ Неформальний сектор економіки був визначений як вразливість, але цьому питанню приділялося мало уваги.

68 GAFILAT Mutual Evaluation Report Colombia 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3pf9MPY>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="667 274 1141 402">■ Висновки секторальних оцінок, були загалом всебічними, але відображають певний розрив щодо відповідності певних ризиків висновкам НОР. <li data-bbox="667 424 1141 748">■ Звіт також обмежується наведенням короткого висновку щодо результатів, пов'язаних із числовими значеннями/оцінками, присвоєними загрозам, вразливостям та розглянутим секторам, але не обґрунтовує належним чином присвоєний рівень ризику, а також не визначає всіх видів діяльності, продуктів, послуг або каналів доставки з високим ризиком. <li data-bbox="667 769 1141 1330">■ Загалом для оцінки ризиків ВК/ФТ, НОР в значній мірі покладається на якісну інформацію (залучення приватного сектору, експертні оцінки тощо), але в деяких випадках недостатньо враховується кількісна інформація та дослідження тенденцій, методів та типологій, що використовуються для ВК. Використання статистичних даних, що стосуються ВК є нерівномірним. Аналіз та висновки ґрунтуються в кількох випадках на надійних та різноманітних джерелах даних. В інших випадках інші відповідні дані або незалежні дані розглядаються мало або взагалі не враховуються джерела інформації. <li data-bbox="667 1352 1141 1612">■ Немає чіткого розуміння ризиків ФТ щодо сектору НПО. Колумбія не проводила огляд сектору НПО з метою виявлення підгрупи організацій, що підпадають під визначення FATE, а також не визначила особливості та типи НПО, які особливо вразливі до використання з метою ФТ.

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="638 274 1108 469">■ НОР не відображає конкретного огляду ризиків ВК/ФТ стосовно нових продуктів, нової ділової практики, нових механізмів доставки або новітніх технологій (таких, що розвиваються). <li data-bbox="638 493 1108 615">■ НОР охоплює лише ті типи юридичних осіб, які вже розглядаються як «суб'єкти звітності» за колумбійською системою ПВК/ФТ. <li data-bbox="638 638 1108 833">■ НОР не включає аналіз ризиків ВК/ФТ для різних типів комерційних компаній. Ризики ВК/ФТ, які можуть виникнути через Спрощені акціонерні товариства (54% компаній в Колумбії), не були оцінені владою.

КОРЕЯ⁶⁹

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Корея має добре розуміння ризиків ВК/ФТ, що базується на постійному процесі їхньої оцінки. Виявлення ризиків та реакція на новітні ризики, спричинені ВА, є особливо позитивними аспектами. ■ НОР визначив типи юридичних осіб, яким загрожує ВК/ФТ. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Необхідно поглибити розуміння ризиків, пов'язаних з юридичними особами та іншими правовими утвореннями.

69 Mutual Evaluation Report Korea 2020, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/34sPl34>

КОСТА-РІКА⁷⁰

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Коста-Ріка адекватно визначила основні ризики щодо ВК. ■ Основні вразливості визначені у Звіті НОР, були виявлені з використанням експертних критеріїв. ■ В ході НОР було визначено низку ризиків, які, в свою чергу, були класифіковані відповідно до їх ймовірності та впливу, при цьому, варто зазначити, що і вірогідність, і вплив вимірювались якісно. ■ Коста-Ріка належним чином визначила і має розуміння ризиків щодо злочинності на національному рівні. В НОР найбільше уваги приділено основній загрозі з якою стикається країна (торгівлі наркотиками).	<ul style="list-style-type: none"> ■ В НОР аналіз загрози тероризму та його фінансування було проведено дуже поверхнево. Висновки Коста-Ріки про те, що тероризм не є прямою загрозою для країни призводять до низького рівня розуміння ризиків, пов'язаних з його фінансуванням. ■ Необхідно переглянути аналіз ризику ФТ, зосереджуючи увагу на аналізі НПО та інших типах підприємницьких організацій, які можуть бути використані терористичними організаціями або для їх фінансування. ■ Не було проведено оцінку ризику різних корпоративних інструментів, які існують у правовій системі, і зокрема публічних корпорацій.

70 GAFILAT Mutual Evaluation Report Costa Rica 2015, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2SVMpid>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ З метою аналізу ризиків було проведено співбесіди з компетентними органами, здійснено огляд нормативних документів та відповідної статистики. Проведений аналіз дозволив виявити основні загрози та вразливості, з якими стикається країна, після цього було підготовлено матрицю ризиків, виходячи з вірогідності та впливу кожного попередньо виявленого ризику. Оновлення оцінки ризиків передбачається кожні два роки. ■ Всі національні органи влади спільно із представниками приватного сектору були залучені до підготовки Звіту НОР в рамках засідань в тематичних робочих групах. ■ Проект Звіту НОР було представлено на Загальних зборах усім установам, які брали участь у його розробці. Окремо було підготовлено документ з короткими підсумками НОР для приватного сектору, та розширений документ для державного сектору. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Не було використано статистичну інформацію щодо сум ВК для визначення рівня наслідків, з огляду на відсутність такої інформації. ■ В НОР сектор онлайн-казино визначено як сектор, що викликає занепокоєння, однак немає чіткого виміру масштабності цього виду бізнесу.

КУБА⁷¹

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

Republic of Cuba

ПЕРЕВАГИ

- Для проведення НОР була розроблена та використана унікальна методологія, що базується на Керівництві FATF щодо національних оцінок ризиків ВК та ФТ та методології SWOT, де аналізуються сильні сторони, слабкі сторони, можливості та загрози.
- Методологічний посібник проведення НОР передбачає, що при аналізі загроз ФТ слід враховувати загрози, яких зазнала країна, перенесені терористичні акти, а також інформацію про валютний ринок та поведінку, неформальну систему грошових переказів, транскордонні переміщення грошей та цінностей.

НЕДОЛІКИ

- У процесі НОР ризики ВК/ФТ не були належним чином визначені.
- Незрозуміло, як використовувалася інформація, яка дозволила органам дійти висновку щодо виявлених ризиків та пом'якшувальних дій. Наприклад, НОР вказує, що дотримання норм контролю за кордонами повинно посилюватися із застосуванням технологій, що відповідають властивим ризикам, але незрозуміло яким конкретно.
- У НОР не передбачається чітких дій щодо пом'якшення ризиків.
- В НОР немає жодних доказів аналізу контексту, який, враховуючи специфічні характеристики Куби, має велике значення для визначення схильності країни до ризиків ВК/ФТ.

71 GAFILAT – MER Cuba 2015, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uMm4Rg>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Методологічний посібник для проведення НОР не був належним чином використаний для ідентифікації ризиків. Як наслідок деякі з виявлених ризиків не пов'язані з ВК/ФТ, а є загальними ризиками для кожної країни. ■ Конкретна ідентифікація ризиків ВК/ФТ щодо грошових переказів, адвокатів та НПО відсутня. ■ Необхідно розробити комплексний аналіз ризиків усіх правових механізмів. ■ Необхідно у процес НОР включити використання кількісних даних та даних від установ, які розробили власні аналізи та стратегії.

ЛИТВА⁷²

Lithuanian National Risk Assessment of Money Laundering and Terrorist Financing

2015, Vilnius

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Джерелами інформації для НОР є законодавчі акти Литви та міжнародні конвенції, звіти та рекомендації MONEYVAL, звіти ПФР Литви, інформація професійних асоціацій, регуляторних та наглядових органів, відповідальних за імплементацію законодавства у сфері ПВК/ФТ, відповіді на анкети та опитування, інтерв'ю з зацікавленими сторонами, статистичні дані про кількість повідомлень про підозрілі транзакції, санкції, розслідування щодо незаконних фінансових операцій, а також матеріали національних та міжнародних засобів масової інформації. ■ Представники більшості учасників національної системи фінансового моніторингу брали участь в аналізі та інших процесах, що передували підготовці остаточного звіту.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Загальне розуміння Литвою ризиків, пов'язаних з ВК/ФТ обмежене, НОР недостатньо вичерпна. ■ НОР фокусується на загрозах та вразливостях і не враховує наслідки ризиків. ■ В НОР не описуються основні методи, тенденції та типології ВК, а також не розглядаються транскордонні загрози та сектор фінансових технологій. ■ Литва не оцінювала ризики різних видів юридичних осіб щодо ВК/ФТ. ■ Литва виявила потенційні вразливі місця в секторі НПО, однак охоплення НПО є недостатнім.

72 MONEYVAL Mutual Evaluation Report of Lithuania – 2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fMU9MD>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Методологія НОР базується на п'яти етапах управління ризиками ВК та ФТ: 1) збір даних; 2) виявлення ризику; 3) оцінка ризику; 4) заходи реагування на ризик; 5) план управління ризиками. ■ Виявлені загрози та вразливості були проаналізовані з метою встановлення їх характеристик та згодом класифіковані з метою встановлення їх природи. За кожним ризиком був закріплений відповідальний орган «власник ризику» з метою належного управління кожним ризиком. ■ Кожній загрозі та вразливості був присвоєний чистий рівень ризику, що представляє висновок НОР щодо цього ризику. НОР визначила 81 ризик ВК/ФТ, який впливає або може вплинути на Литву. ■ На основі результатів оцінки ризику розроблено стратегії реагування: 1) пом'якшення; 2) уникнення; 3) розподіл; 4) прийняття. Більше того, виявлені ризики були розділені на чотири сектори боротьби з ВК та ФТ, беручи до уваги литовську систему ПВК/ФТ: ПО, сектор нагляду та регулювання, фінансовий сектор та нефінансовий сектор. ■ Влада має нерівномірне, але в цілому адекватне розуміння ризиків ФТ, що відповідає профілю ризику Литви. ■ Результати НОР були доведені до всіх суб'єктів приватного сектору різними засобами. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Для удосконалення НОР Литва повинна: <ul style="list-style-type: none"> • залучати наглядові органи більш безпосередньо (наприклад, усі наглядові органи повинні брати участь у робочих групах з обговорення загроз та вразливостей, а не лише заповнювати анкети); • базуватися на більш вичерпному наборі якісних та кількісних джерел інформації; • розглядати в більшій мірі транскордонну загрозу ВК (принаймні, включати оцінку: фінансових потоків до/з країн з високим ризиком, отриманих та відправлених запитів щодо ВПД, міжнародних неформальних запитів від/до ПФР та ПО, та декларацій про готівку), використання фіктивних компаній (шляхом аналізу інформації ПО), використання готівки (шляхом аналізу інформації від ПФР, Банку Литви, митних та податкових органів); • оцінити вразливість сектора фінансових технологій; • з метою оцінки ризиків ФТ окремо розглянути ризики руху, збору, надання та використання коштів та включити оцінку вразливості фінансових інструментів та ризиків, пов'язаних з потоками до юрисдикцій з високим ризиком.

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="637 274 1108 469">■ НОР визначає використання технологій у грошових переказах як пріоритетну сферу ризику у фінансовому секторі, не вказуючи ні технології, що є особливо ризикованими, ні масштаби проблеми. <li data-bbox="637 493 1108 1021">■ НОР не надає опису основних методів, тенденцій та типологій ВК; НОР не заснована на достатньо широкому спектрі джерел інформації; залучення наглядових органів було обмеженим, а деякі органи взагалі не брали участь; НОР не містить достатнього ступеню деталізації (наприклад, немає оцінки продуктів, послуг та клієнтів, які становлять вищий ризик); транскордонні загрози не розглядаються; певні ризики, в тому числі використання фіктивних компаній, ризики у секторі фінансових технологій та використання готівки не були досліджені ретельно. <li data-bbox="637 1044 1108 1135">■ Сумнівно, чи надає НОР корисну основу для підтримки застосування заходів посиленої належної перевірки.

МАКАО, КИТАЙ⁷³

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

Macau Special Administrative Region of the
People's Republic of China

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР відображає чітке планування, хорошу координацію та участь усіх відповідних установ та представників приватного сектору. Макао, Китай заснував Керівний комітет з оцінки ризиків для координації проведення повномасштабної оцінки ризиків з питань ВК/ФТ. До його складу входило 17 відповідних органів влади та представники приватного сектору. ■ Макао, Китай, обґрунтовано оцінив ризик ФТ та, в цілому, оцінив ризики ВК у загальному обсязі. ■ НОР спирається на попередні тематичні оцінки, зокрема щодо ігор, НПО, альтернативних систем грошових переказів та транскордонного контролю, які побудували фундамент для розуміння ризиків у цих секторах та є кроком вперед за масштабом як загальносекторальна оцінка ризиків. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР зосереджується насамперед на ймовірності ризику, але не аналізує детально наслідки його впливу. ■ Випадки ВК не відповідають профілю ризику в НОР та ключовим ризикам ВК. ■ Підхід до розуміння секторальних ризиків неоднозначний. ■ Відсутня комплексна оцінка ризиків для юридичних осіб та правових утворень. В аналізі НОР відсутня ретельна оцінка ризиків юридичних осіб, що перебувають в іноземній власності, та правових утворень, які можуть діяти в цій юрисдикції. ■ Розуміння транскордонних ризиків обмежене, НОР містить недостатньо інформації про транскордонні ризики та не вивчає загрози контрабанди готівки, а також не оцінює типології.

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Для надання допомоги у створенні НОР було залучено зовнішнього консультанта. ■ Макао, Китай провів дві оцінки ризику сектору НПО та добре розуміє ризик ФТ у цьому секторі. ■ Секторальні оцінки ризиків та оцінки ризиків ФТ, є сильними частинами НОР. НОР методично оцінює кожен із п'яти секторів, вивчаючи ключові категорії ризику (продукція, послуги, канали доставки, ділові операції, клієнти, дотримання вимог та звітність про транзакції) та прямо виявляє прогалини та дає логічні рекомендації щодо усунення виявлених вразливостей. ■ НОР забезпечує достатньо обґрунтовану оцінку загроз, вразливостей та ризиків ігрового сектору на всіх трьох рівнях – концесіонер, субконцесіонер та промоутер. ■ НОР визнає прогалини у впровадженні існуючих заходів у сфері ПВК/ФТ та визначає фактори ризику за допомогою звітів про економічну ситуацію та звітування про порогові витрати. ■ Макао, Китай, є гарним прикладом того, як юрисдикція з природно низьким рівнем ризиків тероризму та ФТ повинна ідентифікувати та оцінювати ризики ФТ. НОР спирається на ретельний аналіз потенційних факторів ризику та оцінює ризик ФТ як низький, орієнтуючись на аналіз відповідних потенційних факторів ризику, таких як зростання кількості працівників-мігрантів із юрисдикцій з високим ризиком та низький потік коштів до цих юрисдикцій.	<ul style="list-style-type: none"> ■ В НОР недостатньо інформації стосовно ризиків пов'язаних з організованою злочинністю, та зокрема транснаціональними злочинними синдикатами, які домінують у регіональному злочинному середовищі. ■ НОР лише коротко згадує про корупцію в сусідніх регіонах. Немає жодних підтверджень конфіскації, пов'язаної з доходами від офшорної корупції, хоча саме це визначено як найбільш високий ризик у НОР. ■ В деяких випадках, НОР надто покладається на вимірювані кількісні дані або міжнародні тенденції для оцінки ризику, а не на розвідку ПО, регіональні тенденції злочинності та якісні судження. В НОР необхідно застосувати більше якісний аналіз, щоб доповнити використані кількісні дані. ■ Через секретність було обмежено використання в НОР інформації ПО щодо аналізу іноземних загроз злочинів, однак ймовірно використання цієї інформації поглибило б картину загроз. ■ НОР необґрунтовано високо оцінює ризики пов'язані з нерухомістю. ■ При оцінці ризиків пов'язаних з нерухомістю і наркотиками НОР враховувала закордонні тенденції та типології для коригування оцінки ризиків вгору. Однак, ефективніше було би застосувати підхід порівняння як основу для подальшого аналізу, щоб визначити, як і чому Макао, Китай відрізняється від інших юрисдикцій. ■ Наявні деякі внутрішні суперечності у різних частинах НОР.

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Залучення приватного сектору до збору даних, підготовки попереднього проєкту НОР, подальшої роз'яснювальної роботи та зворотного зв'язку є позитивним елементом підходу Макао до покращення обізнаності щодо ризиків. ■ НОР адаптував модель оцінки ризику МВФ відповідно до існуючих обставин Макао. ■ Аналіз широкого спектру інформації та даних, включаючи приватний сектор, та опитування дев'яти регіональних юрисдикцій підтверджує результати оцінки. ■ Звіт НОР об'ємний (694 сторінки). ■ Загалом НОР є корисним інструментом для посилення превентивних заходів та здійснення нагляду. ■ НОР та його ключові висновки та рекомендації були передані відповідним органам влади. ■ Спрощена версія НОР була випущена для зацікавлених сторін, включаючи приватний сектор. ■ Спрощена версія НОР включала опитування поглядів приватного сектору на точність висновків, інші ризики, не визначені в НОР, та заходи, які суб'єкти господарювання вжили для виявлення ризиків та підвищення обізнаності персоналу. Така форма зворотного зв'язку є хорошим інструментом для перевірки виявлення ризиків у приватному секторі та визначення нових ризиків. Влада також інформувала приватний сектор про висновки НОР за допомогою інформаційно-роз'яснювальних заходів та семінарів. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Деякі найбільш значимі пункти в НОР щодо ігрового сектору та офшорних незаконних доходів можна було б краще поєднати і чітко зазначити їх в загальному висновку в резюме. ■ НОР містить теплову карту ймовірності/наслідків ризику, яка класифікує сектори, але важко знайти подальший аналіз результатів теплової карти або чи були вони включені у висновки НОР. Відображення таких результатів було б корисним для кращого поєднання загрози ВК та секторального аналізу або для ранжування різних рівнів ризику між секторами. ■ Слабкі місця, пов'язані з оцінкою загроз злочинів та різним рівнем ризику злочинності, заважають оцінці НОР визначити пріоритетність оперативних заходів щодо управління ризиками.

МАЛАВІ⁷⁴

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Малаві продемонструвала достатньо добре розуміння своїх ризиків ВК/ФТ. ■ НОР аналізує загрози ВК, яким піддається Малаві, та основні предикатні правопорушення, які приносять великі суми злочинних доходів, а також рівень тероризму та загроз ФТ, з якими стикається країна. ■ В ході НОР було проведено оцінки ризиків деяких підзвітних організацій. Крім того, фінансові установи (в основному банки, пункти обміну валют, страховики, ринки капіталу і депозитні мікрофінансові установи) провели власні оцінки ризиків ВК/ФТ на основі НОР.	<ul style="list-style-type: none"> ■ В рамках НОР Малаві розглянула прозорість юридичних осіб та визначила невід'ємні ризики для деяких з них, але НОР не дає вичерпного опису того, як різні типи юридичних осіб, створені в країні, використовуються для ВК/ФТ. Крім того, НОР не охопила прозорість малавійських юридичних компаній з іноземною участю та питання про «номінальних» акціонерів. Оцінка ризику неправомірного використання юридичних осіб повинна проводитися в контексті основних правопорушень, які НОР вважає більш поширеними, і секторів, які вважаються найбільш схильними до ризику використання для ВК.

74 ESAAMLG Mutual Evaluation Report Malawi-2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3z2Jbdt>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР вивчає спроможність країни щодо боротьби з ВК/ФТ та вразливість фінансового сектору, а також ВНУП, щодо зловживання ВК/ФТ, фінансову інклюзію та ризики ФТ у секторі НПО.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Хоча в ході НОР проаналізовано сектор НПО, висновки, узагальнені в звіті, недостатньо детальні щоб визначити, чи був зроблений належний аналіз ризиків ФТ в секторі НПО та чи виявлені ризики дозволять владі націлити увагу на певні типи НПО з точки зору їх рівня ризику.

МАЛАЙЗІЯ⁷⁵

National Money Laundering (ML) & Terrorism Financing (TF) Risk Assessment (NRA) 2017

 BANK NEGARA MALAYSIA
CENTRAL BANK OF MALAYSIA

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ У НОР висвітлено ризики терористичних угруповань та ФТ, включаючи внутрішні та регіональні загрози. ■ Проведено галузеві та цільові оцінки ризиків ВК/ФТ. ■ Внутрішнє співробітництво у сфері протидії ВК та ФТ є дуже добре розвиненим та ефективним, як на стратегічному, так і на оперативному рівнях. ■ Оцінка ризику НПО є сильною стороною НОР. ■ Взаємодія Малайзії з міжнародними партнерами у справі збирання даних про ризики ВК/ФТ, що виникають в іноземних юрисдикціях, є цінною складовою процесу НОР.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Потрібно посилити увагу до ризиків, з якими Малайзія стикається внаслідок транснаціональної злочинності. ■ НОР недостатньо враховує загрози іноземних джерел, взаємозв'язок конкретних злочинів, фінансового сектору та ФТ. ■ Необхідно посилити міжнародне співробітництво з метою більш точного узгодження з профілем ризику Малайзії, зосередившись, зокрема, на оцінці ризиків, пов'язаних з транснаціональною злочинністю. ■ Рівень деталізації в оцінках ФТ недостатньо орієнтує приватний сектор на відповідні ризики.

75 Mutual Evaluation of Malaysia – full report-2015, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2TukFSn>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Наглядові органи провели оцінку вразливостей для кожного регульованого сектору. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Рекомендовано зробити вдосконалення методології НОР, обсягу та глибини аналізу. ■ Національний та іноземний тероризм та пов'язані з ним загрози ФТ не були повністю висвітлені у НОР. ■ Недостатній аналіз загроз зарубіжних джерел включаючи ті, що пов'язані з транскордонною торгівлею, фінансовими потоками та офшорними секторами. ■ Існуючі оцінки внутрішнього та іноземного тероризму та пов'язані з ними загрози ФТ не були достатньо консолідовані в НОР. ■ Взаємозв'язки загроз/злочинів та їх рейтингів не були адекватно оцінені. ■ Ризики, пов'язані з іноземними операціями казино не розглядалися на консолідованій основі.

МАЛІ⁷⁶

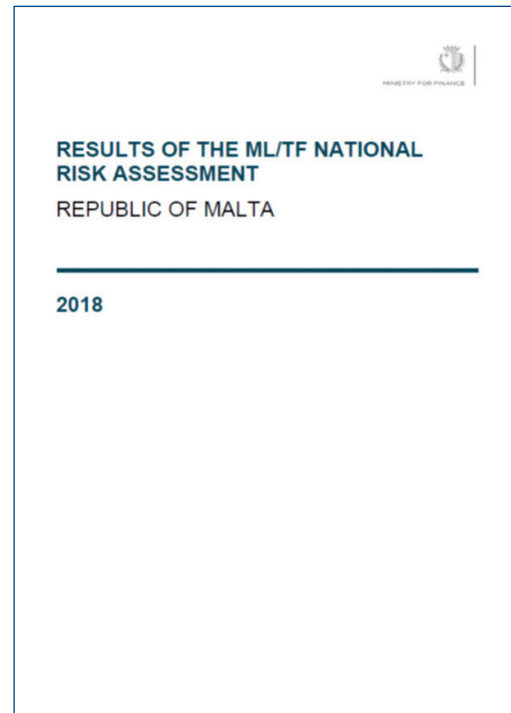

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Для проведення НОР була використана методологія Світового банку, яка передбачала участь відповідних компетентних органів та представників приватного сектору.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Малі має помірний Рівень розуміння своїх ризиків ВК/ФТ. ■ НОР не провела всебічної оцінки з метою виявлення НПО, які можуть бути використані для ФТ. ■ Звіт НОР не включає оцінку того, як юридичні особи, що існують в Малі, можуть бути використані з метою ВК/ФТ. ■ В Малі не існує механізму щодо обміну результатами НОР з компетентними органами, органами саморегулювання, фінансовими установами та ВНУП.

76 GIABA Mutual Evaluation Mali 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3cAuhSn>

МАЛЬТА⁷⁷

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Звіт НОР демонструє розуміння країною загроз, вразливостей та ризиків на Мальті, пов'язаних з ВК/ФТ. ■ НОР проводилась на основі методології Світового банку та передбачала участь різних компетентних органів, органів саморегулювання та представників приватного сектору. ■ Методологія проведення НОР складається з восьми взаємопов'язаних модулів, в яких оцінюється ряд входних змінних для оцінки факторів, пов'язаних із загрозами та вразливістю ВК/ФТ. Інструмент базується на розумінні причинно-наслідкових зв'язків між факторами ризику та змінними, пов'язаними із регуляторним, інституційним та економічним середовищем. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Звіт НОР не містить детальної інформації про основні методи, тенденції та типології, що використовуються для ВК на Мальті. ■ НОР поверхнево оцінює ризики ФТ, не враховує належним чином загрози та вразливості будь-яких конкретних продуктів, послуг чи секторів. ■ Звіт НОР не містить детального аналізу ризиків ВК/ФТ, що виникають внаслідок використання юридичних осіб та правових утворень. ■ Жодних результатів НОР не було надано фінансовим установам чи ВНУП.

77 Moneyval Mutual Evaluation Report Malta 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uRejJR>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Висновки НОР розглядаються шляхом реалізації національної стратегії боротьби ВК/ФТ, зокрема, шляхом розробки детального плану дій. ■ Повна версія НОР не є загальнодоступною, однак результати НОР були опубліковані в окремому документі та розміщені на вебсайті Міністерства фінансів. Крім того, про результати НОР було повідомлено державному та приватному секторам в ході низки семінарів.	

МЕКСИКА⁷⁸

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Влада розуміє ризики ВК/ФТ порівняно добре. ■ Процес НОР відбувався із залученням усіх компетентних органів та приватного сектору та здійснювався за технічної допомоги Міжамериканського банку розвитку, дотримуючись керівництва FATF та інших багатосторонніх органів. ■ НОР також включає секторальну оцінку ризику та аналіз відповідей на опитувальник, який надсилається ПФР суб'єктам звітності, щодо сприйняття ризику. ■ Довідкова інформація, яка використовується для висновків, здається достовірною та фактичною. ■ НОР також включає оцінку економічних наслідків ВК/ФТ. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ В НОР ризики, пов'язані з корупцією проаналізовано недостатньо глибоко. ■ НОР недостатньо висвітила тенденції та типології ВК/ФТ, які зазвичай використовуються у тіншовій економіці. НОР повинна краще визначити ризики ВК, пов'язані з неформальною економікою. ■ Наступна НОР має краще передбачити нові тенденції щодо предикатних злочинів та пов'язані з цим ризики. ■ Мексиці слід додатково переглянути аналіз вразливості деяких секторів ВНУП, таких як нотаріуси, юристи та бухгалтери. ■ В НОР відсутня деталізована інформація щодо сум злочинних доходів, що генерується за кордоном та відмиваються в Мексиці, та каналів ВК.

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Загалом, НОР покладається на багато джерел інформації, але більше уваги надається інформації ПФР. ■ Процес НОР створив основу для приватного сектору та державних установ для кращого розуміння ризиків ВК/ФТ в Мексиці. ■ Мексика добре розуміє ризики ВК, пов'язані з незаконним обігом наркотиків, у контексті внутрішньої та транснаціональної злочинності. Мексика також добре розуміє інші значні загрози, з якими вона стикається (наприклад, організована злочинність, ухилення від сплати податків, вимагання, крадіжка нафти, торгівля людьми, торгівля зброєю). ■ Мексика зобов'язується оновлювати НОР кожні три роки або за необхідності з огляду на суттєві події, які можуть вплинути на профіль ризику ВК/ФТ країни. ■ Органи влади організували кілька семінарів для підзвітних суб'єктів з метою інформування про результати НОР. ■ ПФР підготувала публічну версію НОР, яка була передана суб'єктам звітності через портал ПФР та опублікована на вебсайті уряду.	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР дійшла висновку, що всі типи юридичних осіб мають однаковий рівень ризиків ВК/ФТ (на основі подібності вимог до реєстрації для вітчизняних суб'єктів господарювання), але немає конкретного аналізу підтверджуючого це припущення, і оцінка не охоплює ризики з боку іноземних юридичних осіб. Таким чином, НОР не представляє обґрунтованого погляду на ризики, пов'язані з юридичними особами та правовими утвореннями.

МОЛДОВА⁷⁹

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

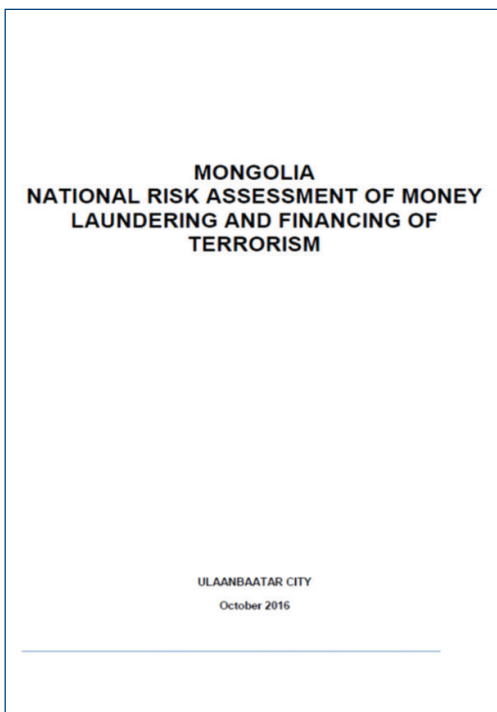
Republic of Moldova

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР становить глобальну та надійну базу для розуміння загроз, вразливостей та ризиків в країні. ■ НОР є досить всеосяжною і охоплює широкий спектр сфер. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР недостатньо широко охопила фінансові ризики, пов'язані з тероризмом. ■ НОР не досліджує окремо ризики, пов'язані з організованими злочинними групами, НПО та всіма аспектами ФТ. ■ Молдова офіційно не визначила типи НПО, які вразливі до зловживання ФТ. ■ В НОР не приділено належної уваги зловживанням юридичними особами та іншими правовими утвореннями у схемах ВК.

79 Moneyval Mutual Evaluation Report Moldova 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3wIYAh3>

МОНГОЛІЯ⁸⁰

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР збирала дані на основі форм збору даних, розроблених ОБСЄ. ■ Робоча група НОР підготувала дві версії НОР: детальна версія має обмежений доступ та розповсюджена серед компетентних органів; публічна версія доступна на вебсайті Верховної Ради і Монголія поінформувала ключових суб'єктів приватного сектору про висновки НОР, та надала цим організаціям копію НОР.	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР не відображає всебічної оцінки ризику ВК/ФТ Монголії, зокрема недостатньо уваги приділено виявленню вразливостей та наслідків ризиків. ■ НОР містить суттєво обмежену ідентифікацію та аналіз загроз, вразливостей та наслідків ФТ Монголії. З інформації, включеної до НОР, не зрозуміло, як Монголія дійшла до деяких своїх висновків щодо ФТ. Необхідно фундаментально покращити НОР в частині аналізу ризику ФТ. ■ Консультації із зацікавленими сторонами приватного сектору при підготовці НОР були обмежені. Залучення приватного сектору до НОР обмежувалось наданням даних та проведенням семінарів щодо мети та процесу НОР. Приватний сектор не залучався до обговорення проекту НОР.

80 Mutual Evaluation Report of Mongolia, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3z2l3Xh>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР було проведено без належного використання експертних досліджень, звітів, аналізу стратегічної розвідки щодо тенденцій та типологій, пов'язаних з ВК. Діапазон та глибина наявних та використаних в НОР даних є сумнівними. ■ НОР не включає оцінку ризиків на секторальному або агентському рівні. Для забезпечення всебічного розуміння ризиків ВК необхідно доповнити НОР оцінками конкретних секторальних ризиків. ■ Монголія не оцінила ризики ВК/ФТ для всіх існуючих типів юридичних осіб. ■ НОР не включає детальний та системний аналіз ризиків, пов'язаних з банківськими продуктами та послугами. ■ В НОР ризики та загрози пов'язані з НПО оцінено невідповідно. Офіційна оцінка ризику та огляд сектору НПО не проводились. ■ В НОР Монголії відсутня інформація про аукціонні будинки, автодилерів, торговців предметами мистецтва та антикваріату. ■ В НОР потрібно адекватно висвітлити незаконний потік та обіг коштів; ризик ВК, пов'язаний з небанківським сектором; ризики сектору ВНУП, особливо ризик ВК, пов'язаний з нерухомістю та торговцями дорогоцінними металами та камінням; ризики, пов'язані з грошовими коштами тіньової економіки, та способи здійснення ВК від предикатних злочинів.

М'ЯНМА⁸¹

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

Myanmar

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Підготовка першої НОР є позитивним кроком. ■ М'янма використовувала методологію МВФ, процес НОР був зосередженим на виявленні загроз, вразливостей та наслідків ВК/ФТ. ■ Процес проведення НОР включає дуже ретельний розгляд вразливостей внутрішніх правових та інституційних спроможностей. ■ Інформація, зібрана для НОР, включала як статистичні дані, так і дані на основі сприйняття. НОР проводилась переважно шляхом опитувань. ■ До діяльності Комітету, сформованого для проведення оцінки, було залучено 34 державні органи та представники приватного сектору.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Влада М'янми не продемонструвала всебічного розуміння значних ризиків ВК у країні, але змогла продемонструвати краще розуміння відносно низьких за рівнем ризиків ФТ. ■ Проект НОР визначає юридичних осіб, що мають високий рівень ризику ВК для М'янми, але НОР не оцінює вразливості різних форм юридичних осіб для ВК/ФТ та не враховує геополітичного контексту М'янми. ■ Не було диференціації між типами та особливостями НПО в межах сектору та не було визначено категорій НПО, що мають можливий ризик зловживання для ФТ. ■ Хоча в проекті НОР згадуються сектори вразливі для ВК, в оцінці відсутні деталі найпоширеніших методів та каналів ВК.

81 APG Mutual Evaluation Report Myanmar – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3хаubJ1>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> ■ У проекті НОР відсутня адекватна оцінка неформального сектору грошових переказів («hundi»), що діє в М'янмі в дуже великих масштабах і відіграє роль у переміщенні доходів, отриманих злочинним шляхом, як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні. ■ Явище корупції в М'янмі недостатньо добре оцінено. ■ У проекті НОР представлені ризики у загальних рисах та бракує достатньої деталізації ризиків, що стосуються районів, контрольованих озброєними етнічними групами, та злочинної діяльності цих груп та пов'язаних з ними мереж. ■ Необхідно провести додаткові оцінки ризиків щодо ключових сфер, зокрема: ВК, пов'язаного з торгівлею наркотиками; мереж ВК, пов'язаних з групами припинення вогню; корупції та ризиків злочинності на державних підприємствах та у сфері державних закупівель; у сфері пов'язаних з правом власності та контролем над основними конгломератами та фінансовими установами; ризики ВК пов'язані з казино; та додаткові галузеві та тематичні оцінки ризиків. ■ Складність та форма звіту НОР ускладнює розуміння ризиків учасниками системи ПВК/ФТ.

ОБ'ЄДНАНІ АРАБСЬКІ ЕМІРАТИ⁸²

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

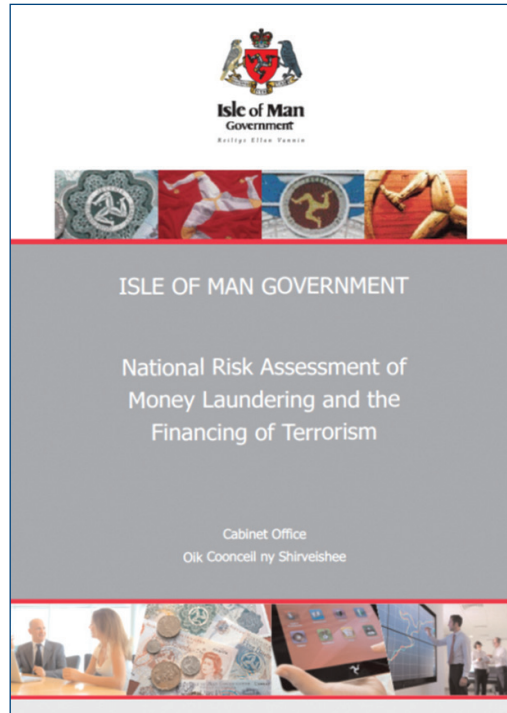
ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Країна розробила власний процес проведення НОР, який включав анкетування та проведення семінарів за участі широкого кола зацікавлених державних органів та представників деяких приватних секторів. ■ НОР оцінила загрози ВК/ФТ та вразливості секторів. Секторальні вразливості розглядалися окремо як на материку (який включає вільні комерційні зони), так і у вільних фінансових зонах. ■ НОР розглядає національний контекст країни та яким чином це може призвести до вразливості ризикам ВК/ФТ.	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР надає лише базовий опис ключових проблем. Незрозуміло, як загрози і вразливості взаємодіють, утворюючи ризики. ■ В НОР досить обмежена інформація щодо ВК у секторі торгівлі, ролі організованих злочинних груп, транскордонних ризиків ВК/ФТ, впливу юрисдикції на іноземні доходи від злочинної діяльності або використання готівки в фінансових операціях. ■ Вразливості по відношенню до ФТ розглядаються так само, як і до ВК у всіх секторах, що не узгоджується з контекстом країни, а також із проведеними тематичними дослідженнями стосовно ФТ.

82 Mutual Evaluation Report United Arab Emirates 2020, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vRdz8B>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ В ході НОР проводились оцінки ризиків юридичних осіб та вразливості сектору НПО щодо ФТ. ■ Влада взяла на себе зобов'язання оновлювати НОР кожні два роки.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Існують обмеження щодо процесу та джерел інформації, що ставить під сумнів обґрунтованість деяких висновків НОР. ■ Країна не повністю визначила та оцінила ризики ВК/ФТ щодо нових технологій.

ОСТРІВ МЕН⁸³

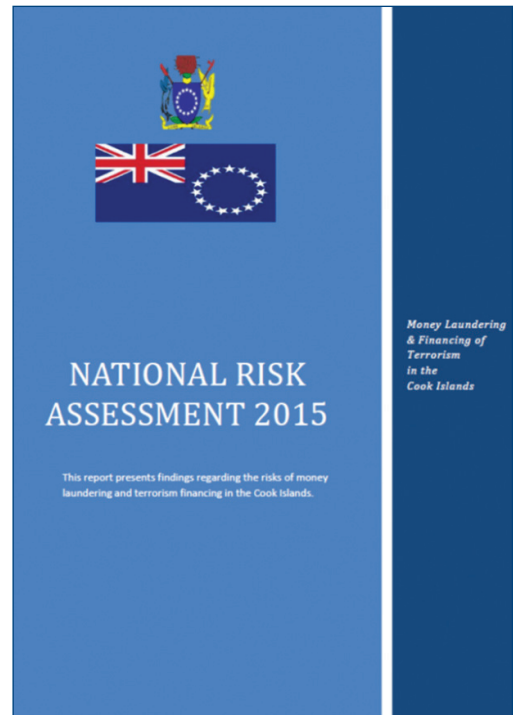
ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Ризики розглядалися з точки зору транскордонних та внутрішніх загроз і вразливостей. ■ НОР вивчає вразливі місця кожної підгалузі у фінансовому секторі та секторі ВНУП. ■ 22 заходи, визначені під час процесу НОР, включені до 10 цілей, що складають Національну стратегію. Цілі стосуються міжнародного співробітництва; політики та законодавства; збору та аналізу даних; ПФР; розслідування фінансових злочинів; конфіскації та повернення активів; регулятивних санкцій; нагляду за ВНУП; контролю готівки та подібних інструментів на кордоні; навчання та обізнаності щодо протидії ВК/ФТ. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Загрози ВК/ФТ є в основному зовнішніми, їх розуміння може бути неповним через: обмежені сукупні дані про обсяг та призначення вихідних та вхідних потоків коштів у фінансовому секторі та відсутність зведених даних про країну КБВ активів, що перебувають в управлінні, або з яких країн ці кошти/активи надходять. ■ В оцінці загрози ФТ бракує важливого елемента, тобто оцінки потоків, що перераховуються з використанням інтернет взаємодії, що потенційно може бути пов'язане з ФТ, терористичними групами або окремими терористами в інших країнах, особливо з юрисдикцій високого ризику.

83 Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures, Isle of Man, Fifth Round Mutual Evaluation Report, December 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uxqbAw>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР містить обґрунтовані висновки щодо секторів, які представляють підвищений ризик у конкретному контексті Острова Мен. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Враховуючи, що острів Мен є центром створення юридичних осіб та трастів для нерезидентів, потенціал зловживань може бути більшим, ніж визначений в NOR. ■ NOR не оцінює загрозу використання Острова Мен як каналу для фінансових потоків, призначених для ФТ, терористичних угруповань або окремих терористів в інших країнах, особливо в районах конфліктних юрисдикцій високого ризику. ■ Необхідна подальша робота, що стосується моніторингу додаткових потенційних ризиків ФТ, таких як ризику, що виникають унаслідок фінансової діяльності іноземних НПО та переказів коштів до юрисдикцій з високим ризиком. ■ Конкретно не розглядалось, як юридичні особи та правові утворення використовувались для маскування власності чи ВК. ■ Влада Острова Мен не виявляла достатньої ініціативи щодо ідентифікації загрози ФТ, а використовувала інформацію, що зберігається службами безпеки Великої Британії. ■ Транскордонні ризики не були оцінені в достатній мірі, оскільки сукупна інформація про обсяг, призначення вихідних та походження вхідних потоків коштів у фінансовому секторі не збиралася на національному рівні.

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="637 274 1108 633">■ Відсутність достовірних статистичних даних про фінансовий приплив та відтік через економіку Острова Мен не дозволило владі повною мірою оцінити загрози ФТ, оскільки невідомо звідки кошти фактично перераховуються до юрисдикції, до юрисдикцій та районів, що межують з Островом Мен, та до юрисдикцій, що співпрацюють з юрисдикціями високого ризику. <li data-bbox="637 657 1108 815">■ Не було розглянуто ступінь, в якій кошти, керовані іноземними фондами НПО, могли надходити через Інтернет для фінансування терористичних організацій у третіх країнах. <li data-bbox="637 839 1108 997">■ НОР не визначає типологій та типових методів, які використовувались або можуть бути використані для ВК/ФТ через фінансовий та нефінансовий сектори.

ОСТРОВИ КУКА⁸⁴

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Ітераційний підхід до оцінки ризику, який проводять Острови Кука, є свідченням зрілого розуміння ризику. ■ Острови Кука провели надійний процес оцінки ризиків, який залучив усіх відповідних зацікавлених сторін та використав відповідні методології для оцінки ризиків. ■ НОР надає детальну, загальнодоступну оцінку ризику ВК/ФТ, пов'язаного з міжнародним фінансовим сектором на Островах Кука. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Поліцією Островів Кука, занижено загрози, спричинені доходами від внутрішніх правопорушень, та вразливі місця, пов'язані з обмеженими ресурсами та можливостями компетентних органів. ■ Потребує переоцінки загроза ВК/ФТ з боку організованих злочинних груп, що діють на Островах Кука, щоб врахувати більш глибоке розуміння цього питання компетентними органами. ■ Низький рівень конфіскації не узгоджується з оцінками ризику ВК, які представляє офшорний фінансовий сектор, як середній, причому кілька злочинів, що генерують доходи, становлять загрозу середнього рівня, такі як хабарництво та корупція, незаконний обіг наркотиків, незаконна риболовля та шахрайство, що представляють загрозу високого рівня.

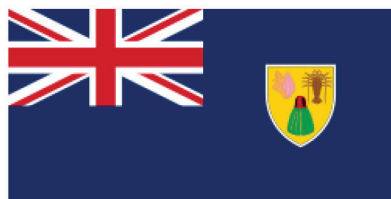
ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="641 274 1112 571">■ Зловживання юридичними особами та іншими правовими утвореннями в офшорному фінансовому секторі Островів Кука оцінюється як основна загроза ВК/ФТ, з якою стикається юрисдикція. Однак є мало доказів того, що фактичний рівень зловживань юридичними особами та іншими правовими утвореннями високий. <li data-bbox="641 589 1112 717">■ Загроза кіберзлочинності та вразливість органів влади та фінансового сектору і сектору ВНУП не отримали офіційної оцінки.

ОСТРОВИ ТЕРКС І КАЙКОС⁸⁵

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

Turks and Caicos Islands

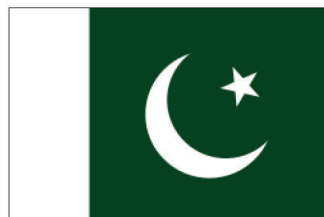
ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Острови Теркс і Кайкос мають чітке уявлення про свої ризики ВК. ■ НОР проведено, використовуючи методологію оцінки ризиків Світового банку, яка є аналітичним інструментом на основі даних та включає модулі для оцінки національних загроз та вразливостей щодо ВК/ФТ та галузеві ризики в секторах фінансових установ та ВНУП. ■ Острови Теркс і Кайкос оцінили ризики ВК/ФТ юридичних осіб. ■ Влада планує проводити повну НОР кожні три роки та проміжну оцінку секторів, які оцінені як середньо та високо ризикові – кожні два роки. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР не в повній мірі розглянула ризики ВК, пов'язані з юридичними особами та правовими утвореннями, ВНУП і фінансовими організаціями, включаючи нагляд і превентивні заходи, що застосовуються до цих секторів. ■ Ризик ФТ не повністю зрозумілий, оскільки НОР не включала розгляд відповідної інформації, такої як транскордонне переміщення грошових коштів і оборотних інструментів на пред'явника через митницю і фінансові потоки (включаючи банківські перекази) через фінансовий сектор. ■ Вразливість НПО для неправомірного використання з метою ФТ не розглядалася владою під час проведення НОР.

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР представляє собою консультативний процес за участю відповідних суб'єктів приватного і державного секторів. Цей процес дозволив країні визначити області, в яких необхідні подальші дії для поліпшення системи ПВК/ФТ, зниження вразливості до ризиків ВК/ФТ та виділення національних ресурсів для зниження цих ризиків. ■ Результати НОР були розповсюджені публічно.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Виявлення та оцінка ризиків ВК/ФТ в НОР ґрунтувалися в основному на загальноприйнятих ризиках, припущеннях і часто не підкріплювалися повним і об'єктивним аналізом, а також інформацією та даними від ПО, наглядових органів та інших компетентних органів. ■ Галузевому аналізу в НОР не вистачало всебічного вивчення продуктів і послуг в таких секторах, як банківська справа, інвестиції, трасти та інші ВНУП, які вразливі для ВК, що водночас, погіршує розуміння галузевих ризики ВК/ФТ. ■ Ризики, пов'язані з корупцією, не були оцінені в НОР.

ПАКИСТАН⁸⁶

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

Pakistan

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Пакистан провів НОР на основі методології Світового банку. ■ У звіті НОР аналізується наступне: <ul style="list-style-type: none"> • національні загрози та вразливості щодо ВК; • галузеві вразливості щодо ВК; • ризики та вразливості ФТ. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР має значні прогалини, зокрема: відсутність оцінки ризиків ВК/ФТ, пов'язаних з усіма типами юридичних осіб; відсутність оцінки ризику ВК/ФТ, пов'язаних з трастами та іншими правовими утвореннями; відсутність оцінки ризиків ФТ у секторі НПО, включаючи оцінку різних форм НПО та благодійних організацій; відсутність аналізу різних терористичних організацій, які, як відомо, діють у Пакистані, та способи фінансування цих різних організацій; відсутність аналізу нових технологій; обмежений аналіз транскордонного ризику ВК/ФТ. ■ Не зрозуміло, як рейтинги вразливості/ризиків присвоювались різним секторам в ході НОР. Не існує чіткої методології або аналізу для присвоєння різних рейтингів.

ПАЛАУ⁸⁷

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

Palau

ПЕРЕВАГИ

- Влада Палау продемонструвала доцільне розуміння ризиків ВК/ФТ.
- Усі наглядові органи Палау доклали зусиль, щоб покращити розуміння ризиків ВК/ФТ та брали участь у підготовці НОР.

НЕДОЛІКИ

- НОР визначає значні вразливості, але не повністю аналізує всі ризики високого та середнього рівня і не надає додаткових пояснень щодо наслідків цих ризиків у контексті Палау.
- Палау не проводив жодних внутрішніх оглядів та оцінок сектору НПО з метою виявлення особливостей та типів НПО, які піддаються ризику зловживання для ФТ.
- Багато загроз та вразливостей, зазначених в НОР, не мають чіткого аналізу, щоб пояснити, чому вони становлять загрозу або вразливість та як це пов'язано з ВК в Палау.

87 APG Mutual Evaluation Report of Palau – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uQW5CG>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="667 274 1138 566">■ Оцінка та аналіз загального ризику для різних типів злочинів проводились лише в обмеженій мірі щодо незаконного обігу наркотиків, але не проводились щодо інших загроз, таких як торгівля людьми та сексуальна експлуатація, податкові злочини, екологічна злочинність та корупція/ хабарництво / шахрайство. <li data-bbox="667 593 1138 784">■ НОР не повністю враховує деякі потенційні ризики (вразливості), зокрема, зловживання юридичними особами, бенефіціарне право власності, фінансові технології та використання сектору грошових переказів. <li data-bbox="667 811 1138 1130">■ НОР перелічує низку предикатних правопорушень та класифікує їх від високого до низького ризику, але незрозуміло, що означає високий, середній чи низький рівень у контексті Палау, що зменшує чіткість аналізу. Крім того, НОР не чітко аналізує, чому ці правопорушення класифікуються як такі, та, що лежить в основі ризику для кожного правопорушення. <li data-bbox="667 1157 1138 1248">■ Ризики ВК/ФТ, пов'язані з усіма формами юридичних осіб, не були оцінені в НОР.

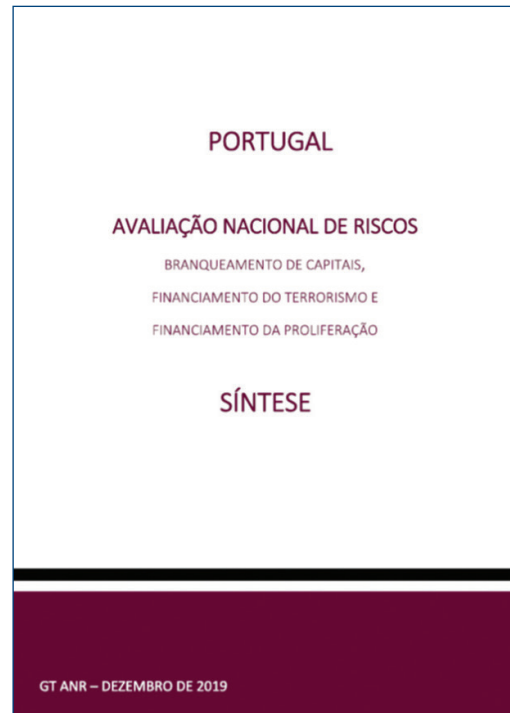
ПЕРУ⁸⁸

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Влада Перу доклала значних зусиль для розуміння ризиків ВК/ФТ. ■ У Перу є механізми для передачі результатів НОР. Таким чином, з повною версією НОР були ознайомлені головні компетентні органи країни. Фінансовим установам та ВНУП результати НОР було направлено офіційними листами. Резюме НОР опубліковано на вебсайті Управління банків, керуючих страховими і пенсійними фондами.	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР не відображає ідентифікації та оцінки ризиків, які б дозволили зрозуміти, як загрози ВК можуть вплинути на систему ПВК/ФТ Перу. ■ НОР не виявляє види економічної діяльності, які використовуються для ВК/ФТ. ■ Основна увага в НОР приділяється вразливості Перу до ВК/ФТ, а не ризикам, з якими стикається країна. ■ Сектор НПО поверхнево розглядається в НОР. Відсутня конкретна інформація щодо потенційної вразливості НПО з метою неправомірного використання в цілях ФТ.

88 GAFILAT Mutual Evaluation of Peru, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3ie5bME>

ПОРТУГАЛІЯ⁸⁹

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР охоплює питання ВК/ФТ та деякі аспекти ФРЗМЗ. ■ НОР визначає конкретні сектори бізнесу, яким загрожує ризик, зокрема банківський сектор, торговці нерухомістю та товарами високої вартості. Крім того, визначаються країни, які становлять для Португалії найбільш значні ризики ВК/ФТ. ■ НОР визначає заходи, які слід вжити для вдосконалення запобігання та пом'якшення наслідків ВК / ФТ. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Необхідно удосконалити методологію НОР, зокрема щодо секторальної оцінки ризиків ВК/ФТ, аналізу ризиків, пов'язаних з юридичними особами та іншими правовими утвореннями, аналізу ризиків використання НПО для ВК/ФТ. ■ У НОР відсутня всебічна оцінка ризиків ВК/ФТ, пов'язаних з НПО та юридичними особами та іншими правовими утвореннями. ■ Недосконала статистика, пов'язана з ВК/ФТ.

89 Mutual Evaluation of Portugal, 2017, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3c0Oe47>

РЕСПУБЛІКА НІКАРАГУА⁹⁰

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

Nicaragua

ПЕРЕВАГИ

НЕДОЛІКИ

- Розуміння ризиків ВК/ФТ для Нікарагуа обмежується на певному рівні відсутністю участі деяких установ, що складають систему ПВК/ФТ, а також відсутністю статистики та інформації в деяких секторах, таких як ВНУП та деякі фінансові установи.
- У процесі НОР Нікарагуа повинна включати: усі залучені сектори (державний та приватний) з питань ПВК/ФТ; використання кількісної інформації, зокрема інформації від регулюючих та наглядових органів щодо підзвітних суб'єктів; аналіз вразливості конкретних секторів до ВК/ФТ, і аналіз того, як впливають неформальність та фінансова ізоляція на глобальну оцінку ризиків ВК/ФТ.

90 GAFILAT – Mutual Evaluation of Nicaragua- 2017, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uNYDqx>

РЕСПУБЛІКА ПАНАМА⁹¹

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

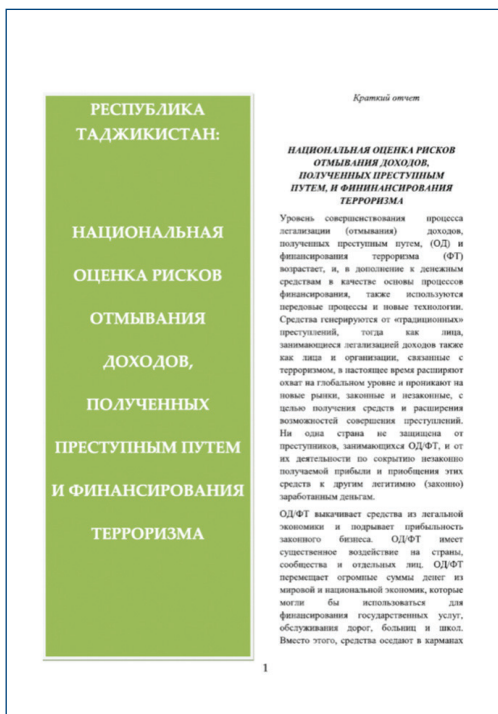
Republic of Panama

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Високий рівень участі різних компетентних органів у проведенні НОР. ■ НОР всебічно проаналізувала вразливості НПО у Панамі. ■ НОР опубліковано на вебсайті Міністерства економіки та фінансів та є доступним будь-якій фізичній або юридичній особі для ознайомлення та завантаження. НОР також опубліковано на вебсторінках ПФР, Панамського автономного кооперативного інституту та фінансових наглядових органів. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР робить акцент на аналізі ризику тероризму або терористичної діяльності в країні, замість ризику ФТ, і не враховує профіль країни як транспортного вузла та міжнародного фінансового центру як чинників, що посилюють ризик. ■ НОР не враховує один з ризиків ВК, з якими стикається Панама з точки зору доходів, одержаних злочинним шляхом, а саме отримання грошових коштів або інших фінансових активів, отриманих в результаті податкових злочинів, скоєних за кордоном. ■ НОР недостатньо аналізує ризики в кожному з різних секторів та видів діяльності, які були визначені найбільш вразливими (адвокати, вільні зони, нерухомість тощо) з метою прийняття відповідних заходів щодо пом'якшення наслідків для кожного сектору.

91 GAFILAT Mutual Evaluation Report of Panama – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fPuHWQ>

РЕСПУБЛІКА ТАДЖИКИСТАН⁹²

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Республіка Таджикистан проводила НОР на основі Керівництва FATF щодо національних оцінок ризиків ВК та ФТ з врахуванням досвіду проведення НОР в деяких країнах. ■ НОР проводилась методом збору наявних даних та інформації, отриманої шляхом проведення інтерв'ю (зустрічей), семінарів, збору статистичних даних, наданих державними органами та приватним сектором, інформації зі засобів масової інформації та інших відкритих джерел, а також використовувались експертні думки відомств. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Країна продемонструвала погане розуміння ризиків ВК. ■ Не було проведено оцінку ризиків ВК юридичних осіб. ■ Республіка Таджикистан не визначила характер загроз, які терористичні організації представляють для НПО, та яким чином терористи використовують НПО. ■ В ході проведення НОР не враховувались та не використовувались результати проведення типологічних досліджень. ■ Не було проведено секторальних оцінок ризиків ВК/ФТ.

92 EAG Mutual Evaluation Report of the Republic of Tajikistan – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3cieSpj>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ В ході проведення НОР приймали участь всі органи учасники системи ПВК/ФТ, а також представники приватного сектору. ■ В процесі НОР було використано великий обсяг інформації, отриманої від різних компетентних органів та представників приватного сектору. ■ З метою доведення до відома, а також обговорення висновків та результатів НОР, було проведено низку семінарів для фінансових установ та ВНУП. ■ Повну версію Звіту НОР було направлено державним органам для внутрішнього користування. Стислу версію Звіту НОР опубліковано на сайті Національного банку Таджикистану. ■ Повна версія НОР містить стратегію по управлінню загрозами, вразливостями та заходи для мінімізації ризиків. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ На процес проведення НОР та точність одержаних висновків негативно вплинула складність в зборі та веденні статистичних даних правоохоронними та регулюючими органами. З метою проведення більш якісної оцінки ризиків необхідно покращити процес збору та ведення статистичних даних.

РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ⁹³

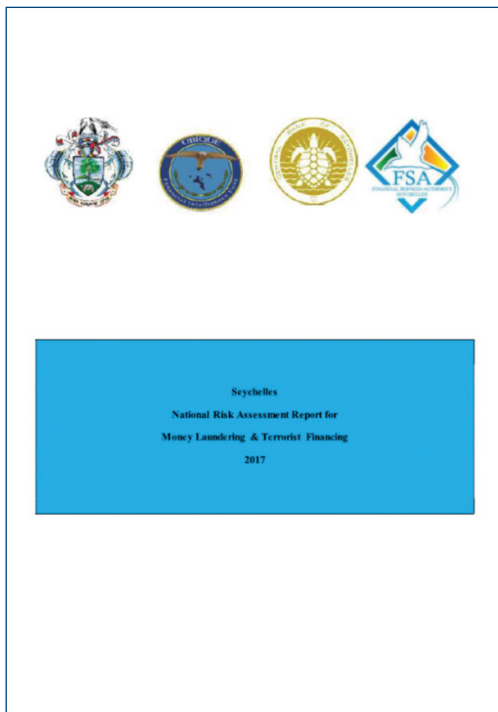

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Ризики ВК/ФТ добре визначені та зрозумілі всіма органами влади. ■ НОР використовує велику кількість кількісних та якісних даних із багатьох публічних та непублічних джерел.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Щодо ФТ, НОР не надає детальної інформації про конкретні загрози. ■ Необхідний систематичний та поглиблений стратегічний аналіз фінансових потоків, потенційно пов'язаних із організованою злочинністю в цілому та особливо її транснаціональними аспектами. Такий аналіз повинен охоплювати всі відповідні предикатні правопорушення, щоб забезпечити цілісне розуміння ризиків ВК. ■ Методологія НОР може бути вдосконалена шляхом чіткого розмежування різних типів детермінантів та суб'єктів ризику, щоб уникнути потенційної плутанини, що виникає внаслідок змішаного використання визначень джерел ризику на основі продуктів та видів діяльності.

93 Mutual Evaluation of the Russian Federation – 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fxmQFb>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="667 274 1143 535">■ Крім того, необхідні подальші вдосконалення методології НОР, щоб, серед іншого, забезпечити більш детальне розуміння різного впливу секторів та типів юридичних осіб на різні види ризиків ВК/ФТ; та краще розрізняти пруденційні фактори та фактори ризику ВК/ФТ. <li data-bbox="667 556 1143 917">■ Оцінка ризику НПО має включати певні параметри (наприклад, інформацію про кількість та типи зареєстрованих суб'єктів господарювання, дані про засновників, членів та учасників, кількість активів під контролем, кількість значущих фінансових операцій, джерела пожертв та напрямки витрат), а також результати нагляду за різними типами НПО з підвищеним ризиком ФТ.

СЕЙШЕЛЬСЬКІ ОСТРОВИ⁹⁴

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Сейшельські острови продемонстрували добре розуміння ризику ФТ в країні. ■ Сейшельські острови використовували методи як кількісного, так і якісного аналізу, при проведенні НОР, фокусуючи свою увагу на загрозах та вразливостях системи ПВК/ФТ в країні. НОР висвітлює прогалини інформації та даних у певних секторах та державних установах, а також визнає наслідки практичних проблем, пов'язаних із точним визначенням ризиків ВК/ФТ. ■ При визначенні основних загроз та вразливостей ВК/ФТ в фінансовому та нефінансовому секторах, НОР враховує як внутрішні, так і міжнародні аспекти.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Сейшельські Острови розглянули та оцінили ризики ФТ, пов'язані з сектором НПО, за допомогою процесу НОР. Однак ступінь охоплення сектору НПО та отримані висновки не дають змоги визначити НПО, які схильні до більш високих ризиків ФТ. ■ НОР не є достатньо вичерпною, оскільки не проводила всеосяжного аналізу діяльності та ризиків ВК/ФТ, що пов'язані з юридичними особами та правовими утвореннями. Крім цього, НОР не дає кількісної оцінки рівнів ризиків, пов'язаних із цими секторами, та впливу таких ризиків як на національному, так і на міжнародному рівнях, щоб адекватно визначити пом'якшувальні заходи.

94 ESAAMLG Mutual Evaluation Report of the Republic of Seychelles – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3pLUUj>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="168 274 638 505">■ НОР виявляє ризики ВК, пов'язані з послугами реєстрації та управління компанією, що пропонуються постачальниками послуг трастових компаній, які можуть бути використані з метою ВК, шляхом створення складних корпоративних структур. <li data-bbox="168 524 638 651">■ Сейшели продемонстрували доцільне розуміння тих типів фінансових установ та ВНУП, які схильні до більш високих ризиків ВК/ФТ.	

СЕНЕГАЛ⁹⁵

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

Republic of Senegal

ПЕРЕВАГИ

- Сенегал добре розуміє ризики ВК/ФТ.
- НОР проведена на основі інструменту оцінки ризиків Світового банку.
- НОР оцінює банківський сектор, фінансові установи, ВНУП та НПО. На додаток до цих областей, оцінка охоплює інституційну вразливість на національному рівні.
- При оцінці ризиків ВК/ФТ Сенегал використовував якісний та кількісний підхід, шляхом збору даних з різних джерел (дані департаментів міністерств, ПФР, приватного сектору); через анкети, інтерв'ю з державним та приватним секторами; ознайомлення із загальнодоступними та відкритими документами (включаючи дослідження, проведені регіональними та міжнародними організаціями).

НЕДОЛІКИ

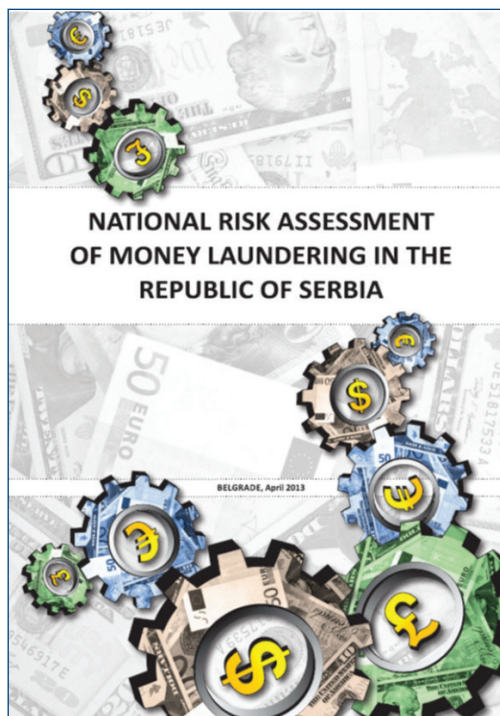
- При визначенні загального рівня ризиків ВК/ФТ в галузевому секторі національної економіки країни, НОР не аналізує торговців іноземною валютою, агентів з нерухомості та торговців дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням.
- Висновки НОР мають бути розповсюджені серед органів саморегулювання, фінансових установ та ВНУП.
- Сенегал не оцінює загрозу місцевого збору коштів для фінансування терористичних організацій. Вектори та прояви цієї загрози, а також розкращення благодійних фондів, не враховані в НОР.
- НОР не визначила ризики ВК/ФТ, пов'язані з кожним типом юридичних осіб, що існують в Сенегалі.

95 GIABA Mutual Evaluation Report Senegal-2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uXgpba>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР виявляє основні предикатні злочини ВК та основні фактори ризику ФТ, а також ризики, пов'язані з різними СПФМ. ■ НОР ідентифікує реальні ризики ВК/ФТ та вразливі місця, пов'язані з правовою та інституційною базою юридичних осіб. ■ Звіт НОР включає план дій, який окреслює проблеми, які країна має намір вирішити, щоб пом'якшити виявлені ризики ВК/ФТ. ■ Висновки НОР є обґрунтованими та відображають ключові ризики ВК/ФТ, з якими стикається країна. 	

СЕРБІЯ⁹⁶

ПЕРЕВАГИ

- Сербія провела НОР ВК та НОР ФТ з використанням ряду національних та міжнародних джерел.
- НОР ВК оцінює загрози, розглядаючи їх з точки зору кримінальних правопорушень і пов'язаних з ними ризиків ВК. Вразливість розглядається з точки зору системи як на національному рівні, так і на галузевому.
- НОР ФТ оцінює загрози та вразливості з точки зору міжнародних терористичних угруповань, які здійснюють ФТ через фінансову та нефінансову систему Сербії.
- Крім загроз та вразливостей, НОР ФТ оцінює існуючі стратегії зниження ризику ФТ, а також операційну ефективність системи запобігання ФТ в країні.

НЕДОЛІКИ

- НОР ВК Сербії містить інформацію про юридичних осіб, але вона не включає загальну оцінку вразливостей, що виникають з боку юридичних осіб (та правових утворень), особливо щодо конкретних секторів та форм предикатних правопорушень. Крім того, інформація не об'єднана для формування загального уявлення про загрози, вразливість та вплив юридичних осіб; їх зв'язки з ухиленням від сплати податків, корупцією, контрабандою, тіньовою економікою та банківськими переказами, і які дії влада повинна вжити в результаті.
- В обох НОР є значна інформація про загрози та вразливості, але незрозуміло, як загрози пов'язані з вразливостями, а отже, наскільки зрозумілими є наслідки та залишковий ризик загроз та вразливостей.

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР ВК та НОР ФТ містять спеціальні плани дій, що передбачають кроки, які слід вжити для зменшення виявлених ризиків. ■ Наслідки тіньової економіки розглядаються в НОР з точки зору потенційної злочинності та використання готівки. ■ НОР ФТ оцінила ризик ФТ в секторі НПО та розглянула потенціал зловживання НПО з метою ФТ. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР не розглядає питання транскордонного ризику комплексно, щоб його вплив можна було оцінити і зрозуміти, або пов'язати із загрозами, що виникають в інших сферах, таких як організована злочинність та торгівля наркотиками. Також, немає чіткої оцінки використання банківських переказів у транскордонному контексті.

СІНГАПУР⁹⁷

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Сінгапур має чітке розуміння ризиків, і вживав заходів для їх пом'якшення. ■ Звіт НОР є точним відображенням розуміння Сінгапуром своїх ризиків ВК/ФТ. ■ Сінгапур досягає значних результатів у розумінні та зменшенні ризиків, у міжнародному співробітництві, зборі та використанні фінансової розвідки та ФРЗМЗ. ■ Влада Сінгапуру консулюється з приватним сектором щодо розробки політики у сфері ВК/ФТ, включаючи НОР. Цей консультативний процес забезпечив широке та однакове розуміння урядових ініціатив та проблем, що стосуються питань ВК/ФТ.	<ul style="list-style-type: none"> ■ У НОР недостатньо відображений зв'язок між транснаціональними загрозами, властивими ризиками, та вразливими місцями у системі ПВК/ФТ. ■ Недостатнє розуміння ризику незаконних потоків у Сінгапур та з нього. ■ Не здійснено адекватної оцінки ризиків ВК/ФТ усіх форм юридичних осіб та інших правових утворень. ■ Зв'язок між транснаціональними загрозами та конкретними вразливими місцями у Сінгапурі необхідно краще сформулювати, щоб сприяти глибшому розумінню того, як ризики ВК/ФТ можуть матеріалізуватися в контексті Сінгапуру.

97 Follow Up Report Singapore 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2R5Dz0V>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ У звіті НОР визначено сектори, які потребують подальшого вивчення, в яких можуть проявлятися новітні ризики. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Національне розуміння ризиків відображає непропорційну спрямованість на вітчизняні предикатні злочини ВК та менші форми транснаціонального ВК. ■ Необхідно зосередити увагу на таких факторах, як: географічні фактори; рівень та ступінь терористичної діяльності у регіоні та властиві ризики. ■ Необхідно провести всебічний огляд сектору НПО, щоб краще зрозуміти які типи організацій у секторі НПО вразливі до зловживання ФТ. ■ Ключова інформація про транснаціональні загрози не оприлюднюється, включаючи інформацію про юрисдикції, що оцінюються як високо ризикові. ■ НОР повинен краще передбачати динамічний та прихований ризик та включати комплексну оцінку ризиків для різних типів юридичних осіб та інших правових утворень, особливо тих, що пов'язані з транснаціональною діяльністю, такою як торгівля, інвестиції та управління активами.

СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА⁹⁸

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР враховує оцінки ризиків, проведені Європейським Союзом та іншими міжнародними інститутами. ■ З метою інформування про результати НОР звіт було опубліковано на вебсайті ПФР та представлено на конференціях/тренінгах.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Країна має помірне розуміння ризиків ВК/ФТ, яке в основному ґрунтується на висновках НОР. ■ НОР має ряд слабких місць, які обмежують точне розуміння загроз ВК/ФТ. ■ У висновках НОР певним ризикам не було приділено значної уваги та надано обмежений опис основних методів, тенденцій та типологій ВК. ■ Оцінка ризиків ФТ вимагає поліпшення. НОР не надає деталізації та включає перелік досить загальних ризиків, пов'язаних з ФТ, ніж ретельний аналіз тенденцій, джерел, фінансових продуктів та послуг, які можуть бути використані не за призначенням.

98 MONEYVAL Mutual Evaluation Slovak Republic – 2020, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uU8bjM>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="671 274 1138 433">■ НОР вивчила НПО, що діють на території Словацької Республіки, з точки зору глобальної тенденції потенційного зловживання, однак оцінка є досить поверхневою. <li data-bbox="671 456 1138 948">■ НОР аналізує вразливість ВК/ФТ фінансових установ, ВНУП щодо ВК/ФТ, а також вразливість фондів, НПО та неінвестиційних фондів щодо ФТ. Проте, це не є достатньо всебічною оцінкою ризиків ВК/ФТ, що впливають із особливостей, характеру та обсягу діяльності різних типів юридичних осіб, що існують у країні. Цей аналіз в основному базується на ефективності впровадження превентивних заходів, а не на випадках використання юридичних осіб з метою ВК/ФТ, виявлених на національному рівні.

СЛОВЕНІЯ⁹⁹

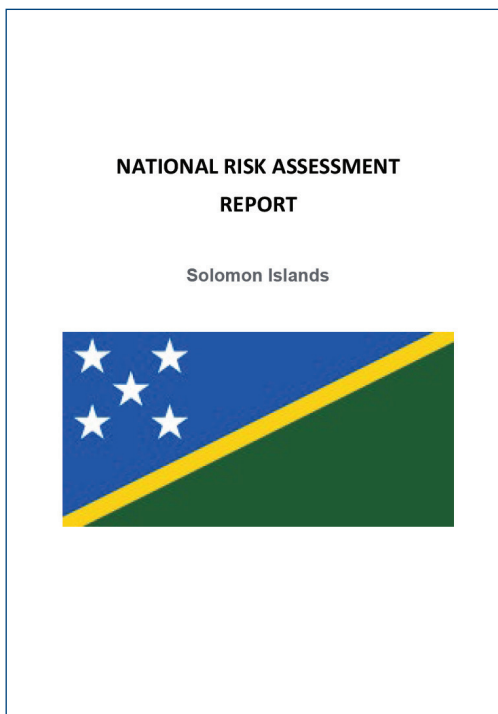
ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР проводилась на основі методології Світового банку. ■ Звіт НОР отримали представники зацікавлених сторін, що брали участь у процесі НОР. ■ Владі частково вдалося виявити, оцінити і зрозуміти ризики ВК за допомогою НОР. Враховувались внутрішні загрози (і в обмеженій мірі транскордонні загрози) та вразливості в національній системі та у фінансовому і нефінансовому секторах. ■ В НОР загроза ФТ була проаналізована з превентивної точки зору, беручи до уваги інституційні, політичні та операційні структури, що існують у країні, а також внутрішнє та міжнародне співробітництво та інформаційні потоки.	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР демонструє деякі слабкі місця, пов'язані з джерелами інформації та інтеграцією результатів оцінки загроз та вразливості, щоб досягти загального розуміння найважливіших ризиків. ■ Словенія має неоднозначне розуміння ризиків ВК серед компетентних органів і приватного сектору. Ризики ФТ оцінювалися в дуже обмеженій мірі і загальне розуміння ризиків ФТ значно відрізняється у різних зацікавлених сторін. Слід зміцнити комунікацію з приватним сектором, щоб підвищити рівень їх розуміння національних ризиків, особливо стосовно ФТ. ■ В НОР відсутній поглиблений аналіз зовнішньої загрози ВК, спричиненої злочинами, пов'язаними з отриманням доходів, скоєних за кордоном.

99 MONEYVAL – Mutual Evaluation of Slovenia – 2017, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3wY2frG>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Національні та галузеві вразливості в НОР оцінювалися з використанням наглядових та інших наявних статистичних даних, оцінки чинного законодавства та висновків деяких міжнародних документів у сфері ПВК/ФТ. Також використовувалися типології, отримані на основі тематичних досліджень. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР не охоплює належним чином зацікавлені сторони в тих областях, де існують прогалини в існуючій наглядовій діяльності, в основному щодо послуг з переказу грошей поза банківським сектором, деяких агентів з нерухомості, фінансових та податкових консультантів і бухгалтерів. ■ Корупція за участю посадових осіб середньої та вищої ланки представляє в Словенії ризик ВК. Хоча використання вітчизняних та іноземних юридичних осіб здається звичайною практикою для ВК від такої злочинної діяльності, це не розглядається як вразлива область в НОР. Крім того, НОР не містить аналізу рівня загрози, з якою Словенія стикається щодо хабарництва за кордоном, враховуючи міцні економічні зв'язки Словенії з країнами, що мають високий ризик корупції. ■ Словенія не проводила всебічної оцінки ризиків ВК/ФТ, що впливають із особливостей, характеру та обсягу діяльності різних типів юридичних осіб, що існують у країні. ■ Приватний сектор не був ознайомлений з результатами НОР.

СОЛОМОНОВІ ОСТРОВИ¹⁰⁰

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Соломонові Острови добре розуміють свої ризики ВК/ФТ. ■ Процес НОР був всебічним та охоплював всі відповідні сектори, включаючи державний та приватний. ■ Підхід НОР полягав у виявленні найвищих ризиків ВК/ФТ, що вимагають найшвидших пом'якшувальних заходів. ■ НОР ґрунтується на найкращих доступних даних та інформації, отриманих в ході інтерв'ю, семінарів, статистичній та іншій інформації від державних органів та фінансових установ, повідомлень ЗМІ та інших відкритих джерел, а також експертних думок.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Не всі форми юридичних осіб та правових утворень розглядалися в НОР. ■ Відсутня оцінка ризиків для конкретних секторів або підприємств. ■ НОР не має гарної статистичної бази і в значній мірі спирається на експертні думки представників уряду і неурядових організацій. ■ Процес НОР враховує ризик сектору НПО, проте, не визначає, які функції та типи НПО є особливо вразливими до зловживань з метою ФТ.

100 APG Mutual Evaluation Report of Solomon Islands – October 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/34QuLPT>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Основні висновки НОР є обґрунтованими в контексті Соломонових Островів. ■ Хоча на законодавчому рівні оновлення НОР не передбачено, НОР включає план оновлення кожні п'ять років.	

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ¹⁰¹

NATIONAL MONEY LAUNDERING RISK ASSESSMENT

2018

ПЕРЕВАГИ

- Висновки НОР ВК та НОР ФТ загалом є обґрунтованими.
- НОР ВК:
  - визначає ризики неправомірного використання юридичних осіб та правових утворень з метою ВК/ФТ;
  - оцінює ризики ВК у секторі нерухомості;
  - враховує ризики, пов'язані з новими технологіями.
- НОР ФТ відображає чітке розуміння США ризиків ФТ, з якими стикається сектор НПО.
- НОР ВК та НОР ФТ роблять великий обсяг інформації про ризики, що формується урядовими структурами США, більш доступним для державного та приватного секторів.
- Звіти НОР ВК та НОР ФТ є публічними.

НЕДОЛІКИ

- НОР ВК не оцінює вразливості сектору ВНУП (крім казино).

101 Mutual Evaluation of the United States – 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3pkUtp2>

СХІДНА РЕСПУБЛІКА УРУГВАЙ¹⁰²

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

Oriental Republic of Uruguay

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Висновки НОР значною мірою є обґрунтованими та добре відображають ризики країни. ■ В ході проведення НОР використовувалася змішана методологія, що має значну емпіричну та практичну основу, з аналізом кожної з інституційних, правових та операційних складових. Процес включав п'ять робочих груп, участь у яких взяли найбільш важливі представники приватного сектору та органи влади, задіяні в сфері ПВК/ФТ. ■ НОР розглядає певні ризики, пов'язані з усіма юридичними особами, та включає статистичні посилання на різні типи компаній, що існують у країні. ■ Повна версія НОР була передана компетентним органам. Публічна версія НОР розміщена на вебсайті Національного Секретаріату з питань боротьби з ВК/ФТ. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ У деяких висновках НОР бракує достовірної інформації щодо певних видів діяльності та не досить поглиблено вивчаються деякі значні внутрішні ризики. ■ НОР не визначає конкретні ризики сектору ВНУП. ■ НОР поверхнево досліджує ризики ФТ. ■ НОР не розглядає ризики ВК в розрізі предикатних злочинів, на які не поширюється законодавство (такі як екологічні злочини, маніпуляції на ринку та внутрішня торгівля). ■ Економічна фінансова діяльність не оцінюється в НОР.

ТАЇЛАНД¹⁰³

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ До процесу НОР було залучено широкє коло представників державного та приватного сектору. ■ НОР всебічно оцінила ризики внутрішнього тероризму та пов'язані з ним загрози ФТ. ■ НОР оцінює ризики ВК/ФТ, пов'язані з юридичними особами та правовими утвореннями. Крім того, в ході НОР застосовано ряд інструментів оцінки ризиків (рейтинги та ранжування) для кожного типу юридичних осіб та правових утворень, що створені у Таїланді (як вітчизняних, так і закордонних).	<ul style="list-style-type: none"> ■ Галузеві ризики всебічно не оцінені в НОР. ■ НОР поверхнево оцінює транснаціональний тероризм та пов'язані з ним загрози ФТ. ■ Існує потреба у більш детальному аналізі ризиків, пов'язаних з наркотиками, шахрайством, торгівлею людьми, корупцією, податками, контрабандою, азартними іграми. ■ НОР поверхнево оцінює загрози ВК від іноземних злочинів.

103 APG Mutual Evaluation Report of Thailand – 2017, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3iepKsg>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ В рамках НОР проведено оцінку ризиків сектору НПО з метою виявлення підгрупи організацій, що підпадають під визначення FATF, а також з метою визначення особливостей та типів НПО, які особливо вразливі до використання з метою ФТ. ■ Таїланд опублікував НОР на вебсайті Управління по боротьбі з відмиванням грошей та провів широкий спектр роз'яснювальних робіт для різних фінансових установ та ВНУП щодо висновків НОР. ■ Таїланд оновлює свою оцінку ризику кожні 3-4 роки.	

ТУРЕЧЧИНА¹⁰⁴

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

Republic of Turkey

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Загрози тероризму розглянуто з двох точок зору: національних та міжнародних загроз. ■ Секторальний аналіз вразливостей, проведений у НОР, поєднує елементи протидії ВК та ФТ, і ця подвійна спрямованість позитивно сприяє результатам звіту.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Потребують поглибленої оцінки транскордонні ризики, зловживання юридичними особами та адвокатами. ■ Рівень деталізації у звіті НОР повинен бути підвищений, особливо з огляду на певний надмірний акцент на думках експертів щодо використання кількісних показників та статистики. ■ У звіті НОР спостерігається надмірна залежність від оцінки предикатної злочинності, на відміну від ВК. ■ Необхідно здійснити більш детальну оцінку ризиків ВК/ФТ, пов'язану із усіма типами юридичних осіб, створених у Туреччині, а також ризиків іноземних юридичних осіб та адвокатів (включаючи участь адвокатів у юридичних особах)

104 Mutual Evaluation Report Turkey-2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vuXGVj>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> ■ В ході НОР не було здійснено оцінку ризиків криптоактивів. ■ Необхідний більш всебічний аналіз ризику ФТ (у тому числі стосовно НПО). ■ Немає конкретного механізму для обміну інформацією про результати оцінки ризику між усіма суб'єктами.

УГОРЩИНА¹⁰⁵

NATIONAL RISK ASSESSMENT REPORT

Hungary

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Угорщина має досить неоднозначне розуміння ризиків ВК/ФТ. ■ Процес НОР не демонструє характеристик комплексної оцінки, заснованої на надійній методології. ■ НОР не містить поглиблених відомостей щодо потенційних загроз і вразливостей ВК/ФТ та їх наслідків. ■ НОР не досліджувала внутрішні і зовнішні загрози та вразливості ВК/ФТ, пов'язані з певними продуктами, клієнтами та фінансовими установами/ВНУП. ■ НОР не може визначити основні джерела, причини та взаємозалежність ризиків ВК. Чітко не визначено найбільш суттєві ризики ВК та які заходи слід враховувати (і яким органом влади) для їх пом'якшення.

105 MONEYVAL Mutual Evaluation Report of Hungary – 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3z0ibLF>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Компонент ФТ в НОР є незначним і зосереджений лише на профілактичних заходах (санкціях ЄС та РБ ООН), а не на аналізі існуючих випадків, пов'язаних з ФТ. ■ НОР не проводить критичного аналізу за результатами виявлених ризиків. Аналіз злочинів, що генерують доходи, дуже обмежений і не пов'язаний з наявністю організованих злочинних груп чи іноземними загрозами. ■ НОР містить обмежений обсяг інформації щодо кількості, складу, дій організованої злочинності, а також її впливу на загальну ситуацію з ризиками ВК в Угорщині. ■ НОР не розглядає загрози ВК/ФТ, пов'язані з контекстом та географічним становищем Угорщини, а також аналіз транскордонного руху коштів (тобто надходжень та видатків, як фізичних, так і через банківські канали та канали послуг з переказу коштів та цінностей), що може свідчити про існування незаконних фінансових потоків. ■ НОР не містить детальної інформації про загрози, що походять від корупції. ■ В процесі НОР було оцінено ризики сектору НПО, однак органи влади застосували загальний підхід і не визначили, які суб'єкти господарювання підпадають під визначення FATF щодо НПО, а які потенційно ризикують бути використаними з метою ФТ. ■ Відсутня оцінка ризиків ВК/ФТ, пов'язаних з різними типами юридичних осіб.

ФІДЖІ¹⁰⁶

ПЕРЕВАГИ

- В цілому Фіджі має розумне уявлення про ризики ВК/ФТ.
- Аналіз та висновки в НОР є обґрунтованими. НОР спирається на: дані та інформацію, отримані в ході інтерв'ю та семінарів; інформацію державних органів та фінансових установ; повідомлення засобів масової інформації та інші відкриті джерела; думки/суб'єктивні оцінки агентств, які беруть участь у зборі даних.
- НОР оцінила вразливість сектору НПО щодо ризиків ВК/ФТ.

НЕДОЛІКИ

- Основна увага НОР була зосереджена на ВК. Оцінка ФТ є дуже обмеженою. Фіджі не застосовує цілісного підходу до виявлення загроз та ризиків, пов'язаних з ФТ.
- НОР не оцінює ризики ФТ щодо іноземних бойовиків-терористів та не бере до уваги глобальне питання фінансування ІПЛ.
- Відсутня оцінка ризиків, пов'язаних з усіма типами юридичних осіб та правових утворень, іноземними інвестиціями та транскордонними перевезеннями валюти та оборотними інструментами на пред'явника щодо транзитних пасажирів з круїзних суден та нелегального бізнесу.

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Повна версія звіту НОР була розіслана всім членам Національної ради протидії відмиванню грошей, а скорочена версія – всім іншим зацікавленим сторонам, включаючи: інші відповідні державні органи, фінансові установи, ВНУП, вітчизняні та іноземні ПО, лише для їх внутрішнього використання. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Не враховуються зв'язки між секторами та їх вплив на рейтинги ризиків окремих секторів. Фактори, що беруться до уваги при визначенні рейтингів ризику для певних секторів, непослідовні і незрозумілі. ■ Хоча НОР робить обґрунтовані висновки щодо основних ризиків ВК/ФТ, вона недостатньо всебічна, щоб охопити всі передбачувані ризики ВК/ФТ, з якими стикається Фіджі. ■ НОР не визначає жодних конкретних країн з високим рівнем ризику ні в якості джерел доходів, одержаних злочинним шляхом та ФТ, де Фіджі є пунктом призначення, ні в якості країн призначення для ВК та ФТ з Фіджі. ■ Висновки НОР базуються на обмежених даних та статистичній інформації, що перешкоджає ретельній оцінці ризиків ВК/ФТ. Вразливість деяких секторів оцінювалася на основі припущень через відсутність статистики та без врахування інших факторів.

ФІНЛЯНДІЯ¹⁰⁷

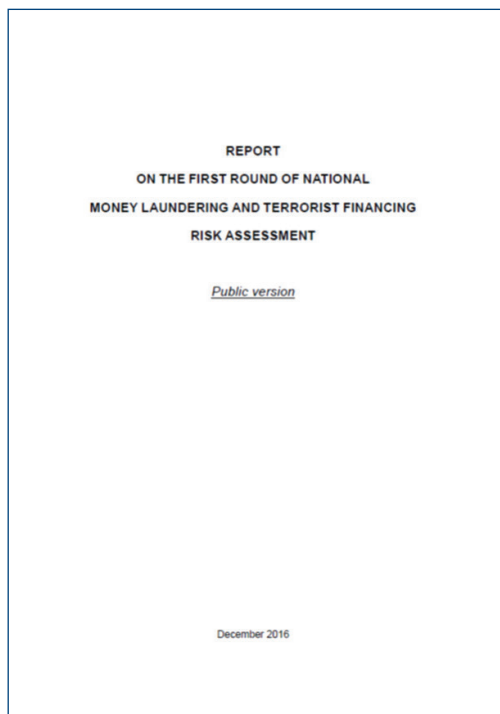

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР зосереджена на методах, які злочинці використовують або потенційно можуть використовувати, в основному для ВК, а остаточний перелік ключових елементів ризику включає лише засоби, за допомогою яких відмиваються гроші в Фінляндії. Однак повна і цілісна картина необхідна як для усунення ризиків ВК/ФТ, з якими стикається Фінляндія, так і для прийняття відповідних заходів щодо пом'якшення наслідків щодо каналів, які використовуються злочинцями. ■ Фінляндія визначила підгрупу НПО, схильних до ризику зловживання ФТ, але її аналіз не актуальний.

107 MER Finland 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/34MnnF0>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="667 274 1139 369">■ Ніякої комплексної або спеціальної оцінки вразливостей юридичних осіб не проводилося. <li data-bbox="667 393 1139 516">■ НОР застаріла, що обмежує можливості органів влади розподіляти ресурси на основі ризиків та застосовувати відповідні заходи щодо ПВК/ФТ. <li data-bbox="667 540 1139 862">■ Одна з цілей NOR – підтримка і посилення розподілу ресурсів та боротьба з ВК/ФТ. Однак відсутність комплексної та оновленої ідентифікації та оцінки ризиків ВК/ФТ обмежує можливість розподілу ресурсів на основі ризиків та реалізації відповідних заходів щодо запобігання та пом'якшення наслідків на національному рівні.

ЧЕХІЯ¹⁰⁸

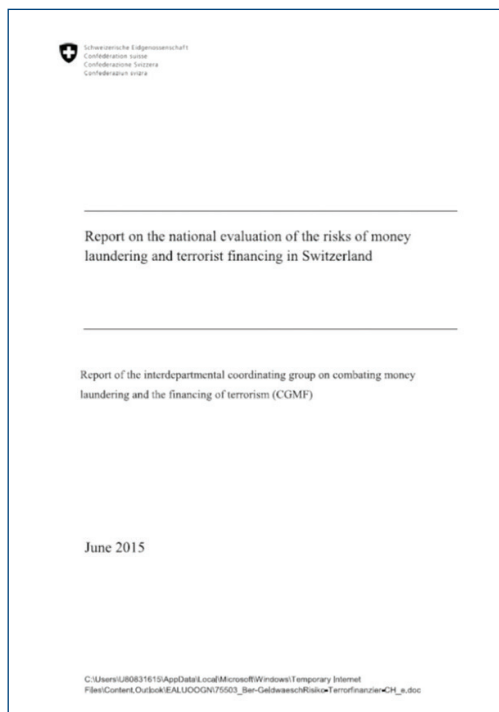
ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР є достатньо всеосяжною, і сприяє розумінню компетентними органами та приватним сектором загроз та вразливостей щодо ВК/ФТ. Звіт НОР є результатом прозорого та реалістичного аналізу ризиків ВК/ФТ, з якими стикається країна. ■ Приватний сектор був залучений до процесу НОР на попередніх етапах складання проекту. ■ Окремий розділ Звіту НОР присвячено аналізу вразливості сектору НПО. ■ НОР, крім переліку певних прикладів злочинної діяльності, що представляють високий ризик для ВК, також більш детально зосередилася на певних конкретних ситуаціях або явищах, що становлять високий ризик для країни щодо ВК.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Є сфери, які не були розглянуті в НОР досить поглиблено (загрози ВК/ФТ пов'язані з контекстом та географічним становищем Чеської Республіки; ризик, пов'язаний з людськими, фінансовими та іншими ресурсами компетентних органів; ризики та вразливість щодо використання інструментів фіктивного підприємництва в країні; вразливість сектору нерухомості щодо інтеграції іноземних злочинних активів тощо). ■ НОР не оцінює ризики всіх типів юридичних осіб, створених у Чеській Республіці. Вразливості, пов'язані з різною структурою власності юридичних осіб, не переглядаються комплексно, а ризик, пов'язаний з іноземними суб'єктами господарювання, не враховується.

108 Moneyval Mutual Evaluation Report of Czech Republic – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3yYff21>

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Результати НОР вказали на низку заходів, які слід вжити для вдосконалення національної системи ПВК/ФТ. Також передбачено графік узгодженого підходу для вдосконалення політики у сфері ПВК/ФТ. ■ Звіт НОР був прийнятий урядом, що робить його обов'язковим документом для всіх учасників системи ПВК/ФТ. ■ Звіт НОР було опубліковано на веб-сайті. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Оцінка ризику сектору НПО, проведена як частина НОР, не змогла визначити конкретну підгрупу НПО, вразливих до зловживань терористами, застосовуючи загальний підхід до всього сектору НПО. ■ Оцінка ризиків, пов'язаних з новими продуктами, технологіями та практиками, не є повною. ■ Звіт НОР не надав жодного «остаточного» чи «консолідованого» рейтингу виявлених ризиків. Конкретні рівні та пріоритетність різних категорій ризиків у звіті НОР могли бути виражені чіткіше та зручніше для користувачів для легкого встановлення пріоритетів між різними зонами ризику. ■ Структура та подання самого Звіту НОР є складними для сприйняття: дуже великий документ, у якому відсутні підсумки або стисла, заключна частина.

ШВЕЙЦАРІЯ¹⁰⁹

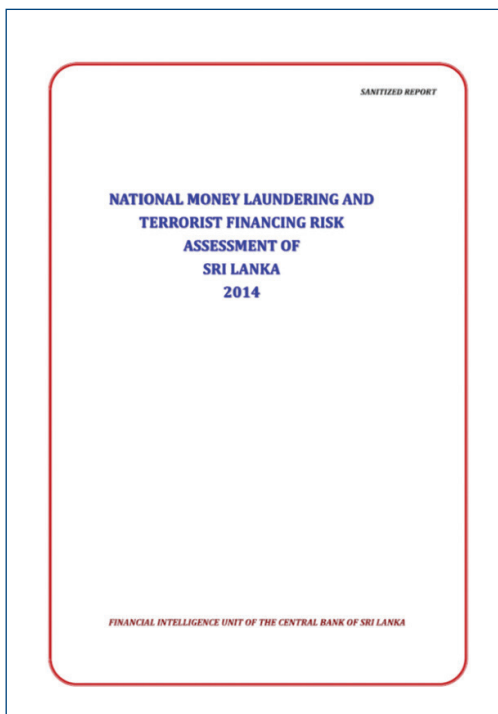
ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР базується на реалістичному огляді ризиків та вивчає всі сектори, на які поширюється законодавство щодо ПВК/ФТ, та інші сектори, що становлять ризики (наприклад, нерухомість або вільні порти).	<ul style="list-style-type: none"> ■ Швейцарія не проводила підвищення обізнаності в секторі НПО. ■ Швейцарія повинна посилити аналіз ризиків ВК/ФТ, пов'язаних із використанням готівки та юридичних осіб. ■ Наслідки впливу торгівлі творами мистецтва на ризики ВК/ФТ не були проаналізовані належним чином. ■ Швейцарія повинна провести додаткові дослідження та включити до НОР ризики, пов'язані з низькоподатковим режимом та використанням готівки. ■ Швейцарія повинна активізувати аналіз певних аспектів ФТ, щоб мати огляд ризиків, яким вона може бути піддана, а конкретніше, системи хавала та сектору попередньо оплачених карток.

109 Mutual Evaluation Report of Switzerland 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vzELc5>

ШВЕЦІЯ¹¹⁰

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ НОР спирається на велику кількість публікацій на різні суміжні теми. Основою НОР є щорічні звіти та типології, що публікуються різними відомствами. ■ Сильними сторонами процесу та розробки результатів НОР є участь широкого кола агентств та прозора ідентифікація та опис вразливостей та прогалин знань. ■ Звіти НОР є загальнодоступними. ■ Ризики пов'язані з НПО були розглянуті в НОР ФТ. ■ Ризики, пов'язані з новими продуктами, механізмами доставки та технологіями, були визначені та виділені як фактор ризику в НОР, особлива увага приділяється електронним грошам, віртуальним валютам та мобільним платежам. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ У Швеції офіційно не визначено механізм координації дій для проведення оцінки ризиків та розробки політики. ■ Відсутня оцінка ризику ВК/ФТ для всіх існуючих типів юридичних осіб. ■ Більшість наглядових органів не оцінили жодних додаткових секторальних ризиків ВК/ФТ. ■ Основними слабкими сторонами НОР щодо аналізу ризику ВК є відсутність кількісних даних, досліджень тенденцій та методів. ■ Оцінки ризиків переважно базуються на уявленнях органів влади, а не на поточних даних, відсутній стратегічний аналіз фінансової розвідки. ■ Якість та використання статистичних даних, що стосуються ВК, є нерівномірною та потребує покращення, особливо стосовно доходів, отриманих злочинним шляхом.

ШРІ-ЛАНКА¹¹¹

ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
<ul style="list-style-type: none"> ■ Висновки НОР Шрі-Ланки обґрунтовано відображають основні ризики ВК/ФТ. ■ В ході НОР Шрі-Ланка всебічно оцінила вразливості та ризики ВК/ФТ, пов'язані як з існуючими, так і з новими продуктами фінансової інклюзії. ■ НОР ідентифікує ризики ВК/ФТ, пов'язані з нерегульованими ВНУП. ■ НОР містить план дій щодо усунення виявлених ризиків, включаючи технічні, операційні та виробничі заходи.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Шрі-Ланка не провела всебічної оцінки ризиків щодо використання юридичних осіб та правових утворень з метою ВК/ФТ. ■ НОР не чітко формулює кінцеві пункти призначення доходів від корупції. ■ Висновки щодо структурних або внутрішніх вразливостей сектору ВНУП в НОР не завжди обґрунтовані. ■ У процесі НОР відсутній механізм критичного огляду, який вплинув на обґрунтованість деяких висновків щодо національної та галузевої вразливості. ■ Відсутній чіткий механізм розповсюдження результатів НОР між компетентними органами, галузевими асоціаціями, органами саморегулювання, фінансовими установами та ВНУП.

111 APG – Mutual Evaluation of Sri Lanka – 2015, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3wXYXo4>

Кожна із проаналізованих країн використовує власний сценарій для ілюстрації виявлених загроз/вразливостей ВК/ФТ, а в деяких випадках і ФРЗМЗ.

Країни практикують різні шляхи здійснення НОР з метою чіткого викладу контексту та припущень, виявлення ймовірних умов та причинно-наслідкових зв'язків, а також визначення вимог щодо запобігання, та протидії виявленому з метою мінімізації ризиків. Зазначені сценарії можуть бути використані для характеристики проблемного сектору системи ПВК/ФТ країни, підтримки варіантів мінімізації ризику та полегшення оцінки нових технологій.

Існує велика кількість факторів, що призводить до майже нескінченної кількості варіантів оцінки, які можна комбінувати та послідовно створювати оптимальні і специфічні методи оцінки ризиків.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 30 серпня 2017 р. № 601-р
Київ

Про реалізацію Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року

Із змінами, внесеними згідно з Розпорядженням КМ № 1396-р від 04.12.2019;

1. Затвердити план заходів на 2017-2019 роки з реалізації Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року, що додається.
2. Внести до розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1407 "Про схвалення Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року" (Офіційний вісник України, 2016 р., № 3, ст. 198) зміни, що додаються.
3. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади подати звіт щодо до 10 січня та 10 липня Державній службі фінансового моніторингу інформацію про виконання плану заходів, затвердженого цим розпорядженням, для подання звітності до 25 січня та 25 липня Кабінету Міністрів України звіт.

Прем'єр-міністр України

ВІГРОЙСАН

Іл. 67

ЗАТВЕРЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 30 серпня 2017 р. № 601-р

ПЛАН ЗАХОДІВ
на 2017-2019 роки з реалізації Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк
<i>Міжсекторна співробітництво на рівні національної системи протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення</i>		
1. Забезпечення проведення Комітетом експертів Ради Європи з питань оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL) 5-го року оцінки національної системи протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення	Держфінмоніторинг Національний поліцейський (за згодою) Генеральна прокуратура України Національний банк (за згодою) ДФС Національне агентство з питань запобігання та протидії корупції Мінінф Мініст Міністерство внутрішніх справ Міністерство юстиції Міністерство економіки Міністерство аграрної політики та продовольства Національний банк (за згодою) ДІА (за згодою) МіС Розвідка безпеки Фінансова поліція Адміністрація спеціальних служб	2017 рік
2. Забезпечення представлення Україною звіту про виконання Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення MONEYVAL	Держфінмоніторинг Генеральна прокуратура України СБУ (за згодою) Національний поліцейський (за згодою) НКШФ (за згодою) Національний банк (за згодою) ДФС Національне агентство з питань запобігання та протидії корупції	IV квартал 2017 р.
3. Забезпечення участі України у міжнародних заходах щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, про здійснення членства Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF), ЄС, Ради Європи, Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), Сагітово-банку, Міжнародного валютного фонду, а також у рамках міжнародних організацій універсального характеру, зокрема ООН та її відомчих органів, з метою у робочих комітетах Економічної групи, Свіркової групи з протидії легалізації злочинних доходів або фінансуванню тероризму, підтримки транснаціональних органів та фінансової розвідки інших держав тощо	Держфінмоніторинг Мінінф МіС Мініст Міністерство внутрішніх справ Міністерство економіки Міністерство аграрної політики та продовольства Національний банк (за згодою) СБУ (за згодою) Генеральна прокуратура України ДФС Національне агентство з питань запобігання та протидії корупції НКШФ (за згодою)	постійно

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 12 травня 2021 р. № 435-р
Київ

Про затвердження Основних напрямів розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в Україні на період до 2023 року та плану заходів щодо їх реалізації

1. Затвердити такі, що додаються:

1. Основні напрями розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в Україні на період до 2023 року;
план заходів з реалізації Основних напрямів розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в Україні на період до 2023 року.
2. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади подати звіт щодо до 10 січня та 10 липня Державній службі фінансового моніторингу інформацію про виконання плану заходів з реалізації Основних напрямів розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в Україні на період до 2023 року, затверджених цим розпорядженням, для подання звіту кожного півріччя до 25 січня та 25 липня в установленому порядку Кабінету Міністрів України.

Прем'єр-міністр України

ДІВНАГІЛЬ

Іл. 67

ЗАТВЕРЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 12 травня 2021 р. № 435-р

ПЛАН ЗАХОДІВ
з реалізації Основних напрямів розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в Україні на період до 2023 року

Найменування заходу	Рішення, визначені національною оцінкою ризиків	Відповідальні за виконання	Строк виконання
Удосконалення законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та адаптація його до міжнародних стандартів			
1. Розроблення законодавства відмивання коштів та з питань регулювання обігу віртуальних активів в Україні з урахуванням стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) та його співробітництва у Верховній Раді України	фінансування тероризму через надання дистанційних послуг або з використанням віртуальних активів непрямого законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення у відповідності з вимогами міжнародних рекомендацій	Мінінф Національний банк (за згодою) Мінінф Держфінмоніторинг Мініст інші затрезовані державні органи	IV квартал 2021 року
2. Підготовка пропозицій щодо внесення змін до законодавства в частині створення Єдиного реєстру ризиків фінансових і юридичних осіб та індивідуальних банківських осіб як державної інформаційної системи	ризик використання суб'єктів первинного фінансового моніторингу з метою відмивання коштів ризик використання суб'єктів первинного фінансового моніторингу з метою фінансування тероризму	Мінінф ДФС Національний банк (за згодою) Мініст Держфінмоніторинг Національне агентство з питань запобігання та протидії корупції	IV квартал 2022 року

2.3 РОЛЬ НОР У ВИЗНАЧЕННІ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНИХ СИСТЕМ ПВК/ФТ

Для забезпечення ефективної НОР необхідно врахувати **4 ключові фактори**:

1. Власність НОР

Роль ПФР як координатора НОР полягає у забезпеченні залучення усіх зацікавлених державних інституцій та приватного сектору у процес НОР.

Позитивна практика: підхід знизу вгору (bottom-up approach) – створення тематичних робочих груп з чесним представництвом усіх зацікавлених сторін.

НОР – багатогранний процес, який потребує специфічних експертних знань.

Приватний сектор, громадянське суспільство, журналісти-розслідувачі, науковці і практики – важливе джерело збагачення НОР.

Негативна практика: підхід зверху вниз (top-down approach) – базований на виключному внеску ПФР або іншої державної інституції. Приватний сектор і громадянське суспільство розглядається тільки як кінцевий споживач результатів НОР.

2. Всебічність:

■ всебічність ключових понять: загроза, вразливість, наслідки;

Позитивна практика:

- аналіз загроз включає також транскордонні загрози;
- аналіз загроз і вразливостей проводиться як на загальнонаціональному, так і на секторальному рівнях (з урахуванням специфіки товарів, продуктів та послуг);
- аналіз ступеню тяжкості (серйозності) наслідків повинен визначати пріоритети у ризик-орієнтованому Плані Дій (стратегічні пріоритети) для того, щоб не стати планом дій, орієнтованим на задоволення суб'єктивних (відомчих) бажань.

Негативна практика:

- надмірне покладання на існуючу законодавчу базу без аналізу ефективності її впровадження;
  - аналіз вразливостей розглядає тільки «притаманні властиві» вразливості (приклад: приватний банкінг проти звичайного банкінгу без урахування суттєвості першого для країни);
  - не враховується суттєвість видів СПФМ, їхніх продуктів і послуг у масштабах країни.
- **всебічність даних та інформації;**

Позитивна практика:

- НОР повинен базуватися на найширшому спектрі джерел інформації та даних, включаючи як кількісні так і якісні дані;
- результати стратегічного аналізу (типології ВК/ФТ) формують базу для аналізу загроз;
- цінним джерелом інформації для оцінки транскордонних загроз є дані про обмін сигналами між ПФР, а також дані, одержані за результатами міжнародної правової допомоги.

Негативна практика:

- Аналіз загроз базується тільки на результатах досудових розслідувань і засуджень за ВК/ФТ, не розглядаючи найважливіші види злочинів, які генерують найвищий рівень нелегальних доходів.

3. Оцінка ризику ФТ: завжди необхідно окремо оцінювати ризик ФТ – окремо від ризику ВК

Позитивна практика:

- згідно з Керівництвом FATF щодо оцінки ризиків ФТ (FATF 2019), розвідувальні органи обов'язково повинні бути залучені у процес оцінки ризиків ФТ, оскільки інформація, якою вони володіють є критичною для адекватного розуміння вказаних ризиків;
- аналіз ризиків ФТ враховує:
  - ризик тероризму;
  - специфічні фінансові потреби терористів і терористичних організацій;
  - охоплює всі потенційні ролі тих, хто фінансує терористів та/або сприяє їм (НПО – основний об'єкт уваги).

Негативна практика:

- «відсутній внутрішній тероризм – відсутній ризик ФТ» – це дуже обмежений підхід, оскільки такого роду сприйняття залишає поза увагою транскордонні аспекти тероризму, включаючи механізми його фінансування. Країна може бути місцем зосередження фандрайзингових кампаній, фонди яких у подальшому спрямовуються на здійснення терактів в інших країнах;
- применшення ризику ФТ. Ризик ФТ видається менш важливим, ніж він насправді є.

4. Пост-НОР процедури: Що має бути зроблено? Розробка пом'якшувальних заходів

Позитивна практика:

- звіт за результатами НОР не є завершенням процесу, а є лише відправною точкою – початком нового процесу – ревізії антилегалізаційної стратегії країни (Ризик-орієнтований План Дій у сфері ПВК/ФТ);
- ризик-орієнтований План Дій (Стратегія) затверджується Урядом;
- існує ефективна комунікація із СПФМ за результатами НОР;
- ризик-орієнтований підхід і розподіл ресурсів співмірні із ризиками, ідентифікованими за результатами НОР.

Негативна практика:

- прийнятий всебічний План Дій, але ніхто не моніторить процес імплементації його заходів;
- відсутні вимірювальні індикатори виконання Плану Дій;
- відсутні чіткі граничні строки виконання заходів Плану Дій;
- відсутнє розуміння того, хто за що відповідає і як оцінити особисті внески кожного учасника виконання Плану Дій;
- чинні і попередні національні стратегії (Плани Дій) не враховують актуальних ризиків ВК/ФТ.

З урахуванням розглянутих переваг та недоліків щодо результатів проведених НОР, а також відповідно до висновків за результатами аналізу взаємних міжнародних оцінок експертів FATF та регіональних груп, створених за типом FATF, можемо охарактеризувати позитивний сценарій проведення НОР ВК/ФТ, суть якого розкривається через поетапний процес, окреслений нижче.

1. Підготовчий етап

На підготовчому етапі необхідно визначитися з методологією проведення НОР, яка може поєднувати різні методи, інструменти і підходи, та повинна враховувати специфічні особливості системи ПВК/ФТ країни. Відповідно до оновлених рекомендацій FATF, з метою проведення ефективної НОР, методологія повинна охоплювати питання оцінки ризиків ВК, ФТ та ФРЗМЗ.

Крім того, на підготовчому етапі повинні бути визначені учасники НОР, до яких включаються ПФР, правоохоронні та інші державні органи, задіяні в системі протидії ВК, ФТ та ФРЗМЗ, суб'єкти приватного сектору, громадські організації, представники наукової сфери та, за можливості, міжнародні експерти з питань оцінки національних ризиків ВК,ФТ, ФРЗМЗ.

При цьому, необхідно окремо визначити ключову роль ПФР при проведенні НОР, зокрема:

ПФР як координатор НОР

- За даними Egmont Centre of FIU Excellence and Leadership (ECOFEL), з 24 НОР, які були завершені на момент проведення експертами ECOFEL аналізу, – ПФРи були головними координаторами у 16 юрисдикціях (67%) – з них 15 ПФРів відносились до адміністративно-аналітичного типу. У 16 випадках з 24-ох проаналізованих, ПФРи також розробляли проекти зведених Звітів про НОР і пов'язані з ними Плани Дій;

ПФР як учасник (контриб'ютор) НОР:

- як мінімум, ПФР є суттєвим учасником оцінки загроз і вразливостей (у т.ч. секторальних) у сфері ПВК/ФТ;
- статистика щодо УМ(ДУМ) переданих до п/о – результати операційного аналізу ПФР – CTRs, STRs, SARs;
- типологічні дослідження ПФР (тренди, методи, техніки ВК/ФТ) – результати стратегічного аналізу ПФР;
- оцінка внеску ПФР у протидію ВК/ФТ;
- ПФР із регуляторно-наглядовими повноваженнями (щодо ВНУП) і навіть без них (через аналіз повідомлень про підозрілі операції/діяльність) зазвичай залучалися у секторальну оцінку ризиків ВК/ФТ;
- більшість ПФР активно долучаються до оцінки ризиків, пов'язаних із використанням НПО, юридичних осіб та правових утворень.

ПФР як один із користувачів НОР

Результати НОР використовуються для стратегічного планування (ризик-орієнтований План Дій).

Основними викликами для ПФР в контексті НОР можуть стати:

- відсутність законодавчих положень, які визначають роль ПФР та інших учасників у процесі НОР;
- відсутність всебічної статистики та даних для НОР (Р.33 FATF – Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 692);
- надмірне покладання інших учасників на ПФР;
- оцінка занадто сфокусована на внесках ПФР та інколи сильно упереджена (одностороння);
- ризик-орієнтований План Дій за результатами НОР приймається із суттєвим **часовим розривом**.

Тобто, на початковому етапі повинні бути здійснені наступні кроки:

- роль ПФР у НОР повинна бути визначена у законодавстві, або ж у нормативному акті, яким затверджується робоча група з питань НОР;
- визначення сфер (секторів), які охоплюються НОР, планування та організація НОР мають вирішальне значення;
- усі державні та приватні установи, що беруть участь у НОР, повинні бути заслухані, а їхні дані та думки враховані, щоб уникнути необ'єктивних оцінок (**Who say what?**);
- НОР не повинен покладатися занадто сильно або виключно на статистику ПФР;
- План Дій (з чіткими часовими рамками) повинен відображати результати НОР.

Важливою складовою підготовчого етапу є визначення джерел інформації для проведення НОР.

Джерелами інформації в рамках проведення НОР повинні бути статистичні дані або інформація з державних джерел (з обмеженим доступом та/або відкрита), використання національних і регіональних запитальників, онлайн-опитування, інтерв'ю, робочі групи та семінари, збір інформації з відкритих джерел у тому числі міжнародні дослідження та звіти у сфері боротьби з ВК, ФТ та ФРЗМЗ.

2. Етап оцінки

В ході НОР необхідно ідентифікувати та оцінити загрози ВК, ФТ та ФРЗМЗ, тобто осіб або групи осіб, об'єкти або види діяльності, які можуть потенційно нанести шкоду, наприклад, державі, суспільству, економіці.

Загрози оцінюються у розрізі національних загроз (внутрішніх/властивих/притаманних певній країні) та транснаціональних загроз (зовнішніх). У залежності від особливостей систем ПВК/ФТ, країна може ідентифікувати єдині загрози ВК, ФТ та ФРЗМЗ або виокремити загрози, які стосуються питань ВК, які стосуються питань ФТ та які стосуються питань ФРЗМЗ.

З метою оцінки загроз ВК, ФТ та ФРЗМЗ необхідно приділити увагу аналізу організованої злочинності, яка діє як в середині країни так і на транснаціональному рівні, а також предикатним до ВК злочинам, зокрема, злочинам, пов'язаним із корупцією, шахрайством, ухиленню та уникненню від сплати податків, торгівлею наркотиками, торгівлею людьми, злочинів проти природи, кіберзлочинів та інших. При визначенні того, які злочини слід проаналізувати та оцінити, доцільно користуватися необхідною статистичною інформацією про викриття, досудове розслідування та судове переслідування діянь із ознаками складу відповідних видів злочинів.

У будь-якому випадку, порядок ідентифікації загроз визначається у методології проведення НОР країни.

Після визначення та оцінки загроз необхідно сфокусувати увагу на вразливих місцях, тобто, на тих областях, в яких загроза зможе реалізуватися або на тому, що може сприяти її реалізації. Вразливості можуть включати характеристики і особливості конкретного сектору, фінансового продукту або виду послуг, які роблять їх привабливими для цілей ВК/ФТ та ФРЗМЗ.

Як приклад, деякі країни (наприклад Канада), з метою всебічної та якісної оцінки вразливостей економічних секторів країни та продуктів (послуг), використовували наступні критеріїв рейтингу:

- **властиві характеристики:** ступінь економічної значущості сектору, складність операційної структури, інтеграція з іншими секторами та обсяг і доступність операцій;
- **характер продуктів та послуг:** характер і масштаби вразливих продуктів і послуг, а також обсяг, швидкість і частота клієнтських операцій, пов'язаних з цими продуктами та послугами;
- **характер ділових відносин:** поширення трансакційних та поточних ділових відносин, прямих та непрямих ділових відносин та впливу на ці відносини клієнтів та підприємств із високим ризиком;

- **географічне охоплення:** вплив юрисдикцій високого ризику;
- **характер каналів доставки:** поширення практики, за якої постачання/надання продуктів та послуг може здійснюватися з додатковим рівнем анонімності та складності.

Крім того, в ході оцінки вразливостей ВК, ФТ та ФРЗМЗ, необхідно детально оцінити вразливість різних організаційно-правових форм господарювання (типів) юридичних осіб та інших правових утворень, у тому числі суб'єктів неприбуткового сектору (НПО) та їхню діяльність, як на національному рівні, так і на транснаціональному рівні. Зазначена оцінка повинна бути всебічною та охоплювати відповідний аналіз реальних випадків використання юридичних осіб (у тому числі суб'єктів неприбуткового сектору) та інших правових утворень з метою вчинення злочинів, пов'язаних з ВК, ФТ та ФРЗМЗ.

Ідентифікація ризиків ВК, ФТ та ФРЗМЗ здійснюється шляхом поєднання загроз та відповідних вразливих місць системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ.

Визначення рівня ризику повинне враховувати ймовірність його виникнення, рівень наслідків від його реалізації та наявність ефективних заходів, які вживаються відповідними компетентними органами з метою його мінімізації.

Рівень наслідків визначається шляхом аналізу реального впливу ризику на окремі сектори або на економіку в цілому, або ж шляхом прогнозування такого впливу з урахуванням імовірності реалізації ризику.

Ідеальний процес НОР передбачає консолідацію та порівняння результатів аналізу загроз, вразливостей, реалізованих ризиків та наслідків їхнього прояву.

Під час проведення НОР, окрему увагу слід приділити огляду, аналізу та оцінці ризиків ВК, ФТ, ФРЗМЗ, пов'язаних із запровадженням нових технологій та з обігом ВА.

З урахуванням визначеного рівня ризику в ході НОР, повинен бути запропонований перелік дієвих заходів для подальшої мінімізації виявлених ризиків, та з визначенням конкретних суб'єктів системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ, відповідальних за виконання вказаних заходів упродовж чітко встановленого терміну часу.

3. Етап підготовки результатів НОР

Висновки, які були зроблені в ході НОР повинні бути узгоджені з усіма учасниками НОР, адже відповідно до аналізу результатів проведених НОР іншими країнами, – розуміння і усвідомлення учасниками системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ загроз, вразливостей, ідентифікованих ризиків та наслідків їх прояву, є одним з ключових індикаторів всебічності і повноти розуміння країною своїх ризиків.

Крім того, результати НОР повинні бути доведені до відома усіх учасників НОР, у тому числі представників приватного сектору. Державні органи повинні використовувати результати НОР при формуванні політики у відповідній сфері діяльності.

4. Розробка Плану Дій

Звіт за результатами НОР є початком нового процесу – розробки ризик-орієнтованої антилегалізаційної стратегії країни (Плану Дій).

До розробки відповідного Плану Дій повинні бути залучені всі учасники НОР. План дій повинен враховувати усі ризики, виявлені в ході НОР, незалежно від визначених для них рівнів.

План дій затверджується Урядом та є обов'язковим до виконання усіма учасниками системи антилегалізаційного фінансового моніторингу.

З метою моніторингу виконання Плану Дій, ПФР систематично узагальнює інформацію про стан його виконання та доводить до відома Уряду.

РОЗДІЛ III.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРОВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ОЦІНОК РИЗИКІВ В УКРАЇНІ

ЗВІТ

про проведення національної оцінки ризиків

у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму

 2018
Україна, Київ

OSCE

МЕТОДИКА

для проведення оцінки ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму в Україні

Київ

МЕТОДИКА національної оцінки ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму в Україні

(оновлена)

ОБСЄ Організація з безпеки та співробітництва в Європі
Координатор проєкту в Україні

ЗВІТ

ПРО ПРОВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РИЗИКІВ

у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму

2019

3.1 ПРАКТИКА ПРОВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РИЗИКІВ В УКРАЇНІ

З метою імплементації вимог стандартів FATF, а саме Рекомендації 1, у національне законодавство, питання проведення НОР в Україні вперше було визначене у статті 21 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» № 1702-VII від 14 жовтня 2014 року¹¹². (далі – Закон № 1702).

На виконання вимог Закону № 1702, розроблено механізм здійснення НОР, який був закріплений постановою КМУ та НБУ «Про затвердження Порядку проведення національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму і оприлюднення її результатів» від 16 вересня 2015 року № 717¹¹³.

На сьогодні, питання проведення НОР в Україні визначені у розділі VI Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» № 361-IX від 6 грудня 2019 року¹¹⁴ (далі – Закон № 361).

Так, Законом № 361 визначено, що національна оцінка ризиків – система заходів, що вживаються суб'єктами державного фінансового моніторингу, уповноваженими органами державної влади із залученням інших суб'єктів (за потреби) з метою визначення (виявлення) ризиків (загроз) легалізації (відмивання) доходів,

112 Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України, 14 жовтня 2014 р. № 1702-VII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fVuJev>

113 Про затвердження Порядку проведення національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму і оприлюднення її результатів: постанова КМУ, 16 вересня 2015 р. № 717: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3wLopgl>

114 Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України, 6 грудня 2019 року № 361-IX: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fxld2q>

одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму, їх аналіз, оцінка та розроблення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та/або зменшення негативних наслідків.

НОР в Україні проводиться систематично, але не рідше одного разу на три роки.

Закон № 361 визначив спеціально уповноважений орган відповідальним за проведення НОР.

Збір, обробка і аналіз інформації щодо результатів діяльності суб'єктів фінансового моніторингу, інших державних органів, що беруть участь у роботі системи запобігання та протидії, схвалення та оприлюднення результатів національної оцінки ризиків та здійснення заходів за її результатами здійснюються у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України спільно з Національним банком України¹¹⁵ (далі – Порядок № 690).

Відповідно до Порядку № 690, НОР охоплює систему запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, зокрема діяльність Держфінмоніторингу, правоохоронних та судових органів, наглядову діяльність СДФМ, фінансовий сектор та незалежну професійну діяльність (ВНУП).

Джерелами інформації, необхідної для проведення НОР, є, зокрема, статистична інформація та комплексна адміністративна звітність у сфері запобігання та протидії, результати секторальних оцінок ризиків СДФМ, аналітичні огляди та довідки учасників національної оцінки ризиків, відповіді учасників національної оцінки ризиків на запитальники Держфінмоніторингу, результати вибіркового аналізу судових рішень у кримінальних справах, результати наукових досліджень, результати вивчення громадської думки, а також звіти Європейської Комісії із визначенням, аналізом та оцінкою ризиків ВК та/або ФТ на рівні ЄС та рекомендації Європейської Комісії щодо заходів, прийнятних для усунення визначених ризиків.

НОР проводиться згідно з методикою, підготовленою Держфінмоніторингом, узгодженою з Мінфіном та схваленою Радою з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Перша редакція Методики НОР була розроблена у 2015 році¹¹⁶. Відповідно до зазначеної Методики і з використанням керівництва FATF «Національна оцінка ри-

---

115 Про затвердження Порядку формування та оприлюднення комплексної адміністративної звітності у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Постанова КМУ та НБУ, 5 серпня 2020 року № 690: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3pciMp5>

116 Методика для проведення оцінки ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму в Україні погоджена Міністерством фінансів України 16.04.2015 р.

зиків відмивання коштів та фінансування тероризму»¹¹⁷ та кращих практик проведення НОР іноземними державами. У 2016 році було проведено першу НОР в Україні, результати якої були доведені до всіх учасників системи ПВК/ФТ.

Основними ризиками системи ПВК/ФТ України, які було ідентифіковано та оцінено за результатами першої НОР були:

- низький рівень доходів населення;
- прояви тероризму та сепаратизму;
- незаконна економічна діяльність (у тому числі фіктивне підприємництво, шахрайство та ухилення від сплати податків);
- зростання організованої злочинності;
- високий обіг готівки;
- використання НПО з метою ВК/ФТ;
- інші.

З метою мінімізації ідентифікованих ризиків, Урядом України затверджено низку обов'язкових заходів, які мали бути вжиті державними органами, зокрема:

- здійснення обміну інформацією з компетентними органами іноземних держав та міжнародними організаціями з метою встановлення методів, схем та механізмів ВК, та документування правопорушень у зовнішньоекономічній сфері;
- налагодження тісної співпраці НАБУ та Держфінмоніторингу у контексті обміну інформацією та запровадження ефективного механізму співпраці;
- здійснення заходів щодо розвитку безготівкових розрахунків;
- підготовка законопроекту з метою імплементації у законодавство України положень Директиви ЄС 2015/849 Європейського Парламенту та Ради щодо запобігання відмиванню грошей та боротьби з тероризмом і Регламенту ЄС 2015/847 Європейського Парламенту та Ради про інформацію, що супроводжує грошові перекази, та його супроводження у ВРУ до прийняття;
- здійснення заходів з метою підвищення ефективності взаємодії ПО у сфері боротьби з ОЗГ, зокрема в частині співпраці з новоствореними (в тому числі антикорупційними) ПО;
- вжиття дієвих заходів до виявлення та ліквідації каналів ФТ;
- проведення секторальної оцінки ризиків використання НПО з метою ВК/ФТ та ФРЗМЗ.

117 National money laundering and terrorist financing risk assessment (2013): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3p3KNiE>

За результатами п'ятого раунду взаємної оцінки України Комітетом Експертів Ради Європи (MONEYVAL) визначено наступні ключові висновки щодо оцінки Україною ризиків системи ПВК/ФТ, а саме¹¹⁸:

- органи влади усвідомлюють ризики, що створюються корупцією, а тому, на даний момент, запроваджуються суттєві загальнодержавні заходи для зменшення цих ризиків;
- Україна має достатнє розуміння своїх ризиків, пов'язаних із ВК/ФТ, хоча є певні сфери (наприклад, транскордонні ризики, ризики, спричинені сектором НПО та різних типів юридичних осіб), де розуміння можна поглибити;
- Україна має всеосяжні механізми національної координації та формування політики, для нівелювання виявлених ризиків;
- розуміння ризиків ВК/ФТ могло б бути посилено шляхом прийняття деяких подальших кроків для визначення та оцінки ризику, наприклад, шляхом збільшення інформаційних джерел, таких як покращення статистичної бази;
- подальші зусилля мають бути спрямовані на ризики, що спричинені фіктивним підприємництвом, тіншовою економікою та використанням готівки.

Всі перелічені проблемні питання генерують серйозний ризик ВК.

З урахуванням рекомендацій за наслідками 5-го раунду взаємної оцінки України Комітетом MONEYVAL, відповідно до Міжнародних стандартів та на основі кращих практик проведення НОР у провідних країнах світу, Держфінмоніторингом оновлено Методику національної оцінки ризиків, яку презентовано всім учасникам системи ПВК/ФТ¹¹⁹ та в установленому порядку узгоджено з Мінфіном.

Участь у розробці оновленої Методики взяли наукові експерти та фахівці Держфінмоніторингу. Крім того, проект Методики пройшов огляд та отримав корисні рекомендації іноземного фахівця, який володіє унікальними експертними знаннями у сфері НОР.

Методика розроблена з метою структуризації різних аспектів НОР у сфері ПВК/ФТ на національному рівні у розрізі підходів, принципів, методів і технології їх реалізації, з урахуванням існуючих міжнародних стандартів, кращих практик, керівних вказівок та звітів.

---

118 MONEYVAL's Mutual Evaluation Report of Ukraine – 2017, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2RcizWw>

119 Методика національної оцінки ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму в Україні, узгоджена Міністерством фінансів України 17.12.2018 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3c1Le7K>

Відповідно до оновленої Методики, процес НОР в Україні складається з наступних етапів:

- попередній етап (збору і узагальнення інформації);
- етап виявлення (ідентифікації) ризиків;
- аналіз ризиків;
- оцінка ризиків та управління ними.

Оновленою Методикою НОР передбачено здійснення секторальних оцінок ризиків ВК/ФТ.

Крім того, Методика передбачає здійснення аналізу та оцінки ризиків використання неприбуткового сектору (НПО) з метою ВК та ФТ та оцінку ризиків різних організаційно-правових форм господарювання (типів) юридичних осіб – клієнтів СПФМ.

Окремим блоком секторальних оцінок ризиків є аналіз показників комплексної адміністративної звітності у розрізі всіх державних органів – учасників національної системи ПВК/ФТ, у тому числі ПО та судової системи.

Для додаткових консультацій і обговорення питань, пов'язаних із забезпеченням оцінки достовірності висновків щодо ідентифікованих загроз, вразливостей та їхніх наслідків у секторальному розрізі (СДФМ, ПО і судова система), Держфінмоніторингом, як координатором проведення НОР, ініційовано питання про створення робочої групи з проведення секторальних оцінок ризиків в системі ПВК/ФТ (Робоча група).

Учасниками Робочої групи визначено: Держфінмоніторинг, СДФМ, представників ПО та інших державних органів – учасників системи ПВК/ФТ.

Основними завданнями Робочої групи є:

- аналіз інформації щодо результатів діяльності суб'єктів фінансового моніторингу, державних органів, що беруть участь у роботі системи ПВК/ФТ;
- вирішення проблемних питань, які виникають під час визначення (виявлення) ризиків (загроз) ВК/ФТ, проведення аналізу, оцінки та розроблення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та/або зменшення негативних наслідків;
- дослідження впливу ВК/ФТ на суспільство, суспільні відносини та фінансову систему з метою визначення відповідних заходів запобігання та протидії актуальним загрозам;
- обговорення питань щодо формування комплексної адміністративної звітності у сфері ПВК/ФТ.

За результатами здійсненого оцінювання ризиків, Держфінмоніторингом, спільно з учасниками НОР, готуються та надаються в установленому порядку до Кабінету Міністрів України пропозиції щодо здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та/або зменшення негативних наслідків виявлених ризиків з метою схвалення стратегічного плану дій.

На основі оновленої Методики у 2019 році була проведена чергова (друга) НОР¹²⁰.

За результатами другої НОР, з урахуванням виконання державними органами Плану заходів з мінімізації виявлених ризиків при попередній НОР та їх управління, ідентифіковано 24 ризики ВК та ФТ. З них 6 з високим рівнем, 16 – з середнім та 2 – з низьким (див. *табл.3.1*):

ТАБЛ. 3.1. Результати другої НОР

№ з/п	Загроза	Вразливість	Ризик	Значення рівня ризику
1.		Сфера державного управління, оборонно-промисловий комплекс	Неефективна боротьба з корупцією	Середній
2.	Високий рівень корупції	Фінансовий сектор, нефінансовий сектор, сфера оподаткування	Ризик фальсифікації рахунків фактур (інвойсів) у зовнішньоекономічній діяльності (ризик ілlegalних фінансових відтоків з країни)	Високий
3.		Фінансовий сектор, стабільність національної валюти, фінансова грамотність населення	Низький рівень довіри до фінансової системи	Середній
4.		Нестабільна безпекова ситуація в Україні	Активізація сепаратистських рухів, агресивні дії РФ щодо України, незаконний обіг вогнепальної зброї, боєприпасів, вибухових та отруйних речовин	Прояви тероризму та сепаратизму
5.	Контрабанда, незаконний обіг зброї, торгівля людьми, фінансові шахрайства		Зростання організованої злочинності	Середній

120 Звіт про проведення Національної оцінки ризиків, 2019 рік: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fAW075>

№ з/п	Загроза	Вразливість	Ризик	Значення рівня ризику
6.	Високий рівень офшоризації та тінізації національної економіки	Економіка країни та фінансова система в цілому	Високий обіг готівки	Високий
7.		Управління державними фінансами, фіскальне адміністрування, приховане безробіття	Тінізація та офшоризація національної економіки	Середній
8.		Вивід капіталу в «офшори», слабка державна підтримка приватного бізнесу, відсутність сприятливого інвестиційного клімату	Відтік фінансового капіталу з країни	Середній
9.		Стабільність національної економіки, зайнятість вразливих категорій населення, соціальний захист громадян	Низький рівень доходів населення	Високий
10.		Використання новітніх технологій для ВК/ФТ	Відсутність законодавства щодо обігу криптовалют в Україні, електронний банкінг, термінали самообслуговування, інтернет-трейдинг на фондовій біржі, надання послуг через інтернет онлайн	ВК/ФТ через дистанційні послуги або з використанням віртуальних валют
11.	Неефективний судовий розгляд справ, пов'язаних з ВК	Якість представлених ПО обвинувачень, можливість недостатньої обґрунтованості тяжкості вчиненого злочину ВК, невикористання ПО касаційних та апеляційних скарг щодо призначення судами недостатньо високого покарання	Злочини ВК не підлягають ефективним, пропорційним та переконливим санкціям	Середній

№ з/п	Загроза	Вразливість	Ризик	Значення рівня ризику
12.	Недостатнє нормативно-правове забезпечення системи фінансового моніторингу	Державна реєстрація юридичних осіб, проведення СПФМ ідентифікації клієнтів-юридичних осіб, відсутність верифікації інформації про кінцевих бенефіціарних власників юридичних осіб	Неефективні заходи із встановлення КБВ і контролю над ними	Середній
13.		Невиконання СПФМ вимог законодавства у сфері ПВК/ФТ	Неефективні санкції за порушення вимог законодавства у сфері ПВК/ФТ	Середній
14.		Сектор надання консультаційних послуг при купівлі-продажу нерухомого майна	Відсутність правового регулювання деяких представників ВНУП	Середній
15.		Імплементация в національне законодавство змін до стандартів ФАТФ, вимог Директив ЄС	Не приведення законодавства у сфері ПВК/ФТ до вимог міжнародних рекомендацій	Низький
16.	Недостатній рівень навчання учасників системи ПВК/ФТ	Державний сектор, СПФМ	Недостатній рівень підготовки учасників системи ПВК/ФТ	Низький
17.	Неефективні розслідування злочинів	Кількість КП, розпочатих за матеріалами Держфінмоніторингу або в яких використовуються матеріали Держфінмоніторингу, факт передачі таких проваджень до суду	Неефективна система розслідування матеріалів ПФР	Середній
18.		Закриття КП щодо ВК в ході досудового розслідування, можливість низької якості представлених доказів	Неефективне розслідування злочинів ВК	Середній

№ з/п	Загроза	Вразливість	Ризик	Значення рівня ризику
19.		Закриття КП щодо ФТ в ході досудового розслідування	Неефективне розслідування злочинів ФТ	Середній
20.		Кваліфікація злочинів ВК	Неефективне розслідування предикатних до ВК злочинів	Середній
21.	Здійснення ВК/ФТ через НПО	Перенаправлення фінансових потоків, невідповідність діяльності НПО заявленим цілям	Використання НПО з метою ВК/ФТ	Середній
22.	Вчинення підозрілих ФО за участю ПЗО	Фінансовий сектор, нефінансовий сектор, фондовий ринок, ВНУП	Неналежне виявлення та санкціонування підозрілих фінансових операцій публічних діячів	Високий
23.	Недостатні регулювання та нагляд за діяльністю	Фінансовий сектор, нефінансовий сектор, фондовий ринок, ВНУП	Ризик використання СПФМ з метою ВК	Середній
24.	СПФМ у сфері ПВК/ФТ	Фінансовий сектор, нефінансовий сектор, фондовий ринок, ВНУП	Ризик використання СПФМ з метою ФТ	Середній

СЕКТОРАЛЬНА ОЦІНКА РИЗИКІВ ВИКОРИСТАННЯ СПФМ З МЕТОЮ ВК ТА ФТ

В цілях НОР, сектори визначено у розрізі видів СПФМ, з урахуванням сфери нагляду кожного СДФМ, відповідно до вимог Закону.

Методика оцінювання секторальних ризиків охоплює визначені кожним СДФМ фактори ризику у трьох категоріях: природа загрози від злочинності, вразливості та наслідки. Кожний фактор ризику був проаналізований та оцінений кожним державним регулятором щодо піднаглядних СПФМ за шкалою, визначеною у методиці НОР. При цьому, кожному фактору ризику був присвоєний відповідний рейтинг – низький, середній чи високий.

Вказаний аналіз та оцінка базувалась на результатах професійного аналізу та судження відповідних державних регуляторів щодо піднаглядних їм і регульованих ними секторів СПФМ.

Зведені результати секторальних оцінок ризиків щодо використання СПФМ з метою ВК та ФТ наведені в таблиці 3.2.

ТАБЛ. 3.2. Зведені результати секторальних оцінок ризиків щодо використання СПФМ з метою ВК та ФТ

№ з/п	Вид СПФМ	Рівень ризику ВК	Рівень ризику ФТ
1.	Банківський сектор	середній	низький
2.	Сектор небанківських фінансових установ (у частині надання ними фінансової послуги щодо переказу коштів)	високий	середній
3.	Сектор небанківських фінансових послуг	середній	середній
4.	Сектор ринку цінних паперів	середній	низький
5.	Сектор правових послуг	середній	середній
6.	Сектор ринку нерухомості	високий	середній
7.	Сектор операторів поштового зв'язку	середній	середній
8.	Сектор товарних на інших бірж, що проводять ФО з товарами	низький	низький
9.	Сектор проведення лотерей та азартних ігор у тому числі казино, електронне (віртуальне) казино	середній	низький
10.	Сектор аудиторських послуг	середній	низький
11.	Сектор бухгалтерських послуг які надають фізичні особи - підприємці	низький	низький
12.	Сектор торгівлі за готівку дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням та виробами з них	низький	низький
Загальна оцінка секторів СПФМ		середній	середній

З урахуванням результатів аналізу масиву даних, що був отриманий і опрацьований під час проведення секторальних оцінок ризиків, виділені наступні зони низького та високого ризику використання СПФМ для ВК/ФТ:

1. Зона низького ризику:

1.1. Зона мінімального ризику

До зазначеного сегменту відносяться фізичні особи, підприємства, установи, організації, які несуть найменші ризики ВК/ФТ для СПФМ, за умови відсутності підозр щодо ВК/ФТ, у тому числі корупції. Відповідно до зазначених нижче категорій осіб, СПФМ, з урахуванням ризик-орієнтованого підходу, можуть застосовувати особливі (спрощені) заходи ідентифікації, верифікації та вивчення клієнтів, що визначені у їхніх внутрішніх документах з питань ПБК/ФТ, за умови відсутності підозр щодо ВК/ФТ, у тому числі корупції.

Клієнти, віднесені до зони мінімального ризику:

- органи державної влади України¹²¹;
- міжнародні установи чи організації, у яких бере участь Україна відповідно до міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана ВРУ;
- установи, органи, офіси або агентства Європейського Союзу;
- дипломатичні представництва іноземної держави – члена Організації економічного співробітництва та розвитку, акредитовані в Україні в установленому порядку¹²²;
- емітенти, що відповідно до законодавства або умов публічного розміщення акцій на міжнародно визнаних біржах зобов'язані публічно розкривати відомості про КБВ (контролерів), або є дочірніми підприємствами чи представництвами таких емітентів;
- особи, які мають рахунки виключно для отримання заробітної плати, стипендій, пенсійних або інших соціальних виплат;
- об'єднання співвласників багатоквартирного будинку;
- фізичні особи, що здійснюють регулярні платежі за житлово-комунальні послуги на незначні суми, а також підприємства житлово-комунального господарства, провайдери доступу в Інтернет та до послуг телебачення, з якими фінансові установи – СПФМ укладають договори про приймання регулярних платежів від фізичних осіб без відкриття рахунку на незначні суми, за умови якщо такі договори передбачають безготівкове перерахування прийнятих коштів виключно на рахунок клієнта, відкритий в іншій фінансовій установі.

1.2. Зона низького ризику

До цього сегменту ризику відносяться компанії, що здійснюють зрозумілі для СПФМ ФО, звичайну господарську діяльність, сплачують податки, стосовно яких відсутні підозри щодо ВК/ФТ, в операціях яких відсутні ознаки фіктивності і які не здійснюють великомасштабні операції. СПФМ застосовують заходи ідентифікації, верифікації та вивчення таких клієнтів відповідно до положень законодавства ПВК/ФТ.

121 Беручи до уваги, що органи державної влади України створюються на підставі нормативно-правового акту, перебувають у державній власності та діють від імені держави, СПФМ можуть застосовувати спрощені заходи ідентифікації, верифікації та вивчення клієнтів – органів державної влади. Разом з тим, СПФМ повинні застосовувати додаткові заходи антикорупційної перевірки таких клієнтів у зв'язку з високим рівнем корупції в Україні.

122 Беручи до уваги, що СПФМ можуть застосовувати спрощені заходи ідентифікації, верифікації та вивчення клієнтів – дипломатичних представництв іноземних держав, що є членами ОЕСР, враховуючи ризики залучення таких держав та їх дипломатичних представництв до ВК/ФТ, базуючись на критеріях рівня їх економічного розвитку та міжнародної репутації.

2. Зона високого ризику:

2.1. Зона високого ризику

Клієнти, які відносяться до цієї зони потребують особливої уваги з боку СПФМ у зв'язку з притаманними їм високими ризиками ВК/ФТ. Дана категорія включає:

- РЕР (ПЗО – політично значущих осіб);
- громадські об'єднання;
- НПО;
- політичні партії.

Крім цього, до зони високого ризику ВК/ФТ потрапляють клієнти, щодо яких є підозра/сумнів щодо здійснення ними операцій, пов'язаних із ВК/ФТ, підозра щодо належності клієнтів до компаній-оболонки (компаній з ознаками фіктивності), а також підозра/сумнів щодо здійснення інших злочинів.

Операціям з ВА притаманні ознаки, що роблять їх вразливими до використання з метою ВК/ФТ. Зважаючи на відсутність в Україні належного законодавчого регулювання та відповідно адекватного нагляду і контролю на ринку ВА, зокрема у сфері фінансового моніторингу, ризик здійснення операцій з ВА з метою ВК та ФТ залишається високим, що вимагає від СПФМ особливої уваги та посиленого контролю за клієнтами, які пов'язані із здійсненням таких операцій. У разі встановлення ознак діяльності чи категорій клієнтів, які належать до зони найбільшого ризику СПФМ повинні застосовувати до них посилені заходи ідентифікації, верифікації і вивчення з боку СПФМ.

2.2. Зона неприйнятно високого ризику

До цієї зони ризику відносяться клієнти, які становлять максимально високий ризик, який не може бути прийнятий СПФМ відповідно до внутрішніх документів з питань ВК/ФТ, а саме:

- особи, що включені до переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності;
- особи, щодо яких застосовано міжнародні санкції;
- особи, щодо яких є підстави вважати, що вони здійснюють фіктивне підприємництво або є компаніями оболонками з метою здійснення ВК/ФТ;
- клієнти, щодо яких є підстави вважати, що вони здійснюють операції із ВК/ФТ, інші злочини, або ж належать до компаній-оболонки (компаній з ознаками фіктивності).

СПФМ повинні ефективно запобігати використанню своїх послуг з метою ВК/ФТ шляхом відмови клієнтам в проведенні ФО, встановленні (підтриманні) ділових відносин, у тому числі шляхом розірвання ділових відносин.

ОЦІНКА РИЗИКІВ ВИКОРИСТАННЯ СЕКТОРУ НПО З МЕТОЮ ВК ТА ФТ

Міжнародна та внутрішньодержавна боротьба з ФТ продемонструвала, що терористи та терористичні організації використовують сектор НПО з метою отримання і переміщення коштів, надання матеріально-технічної підтримки, заохочення вербування терористів чи підтримання терористичних організацій та операцій іншим чином.

Найбільш розповсюдженими ознаками ризику використання НПО для ВК/ФТ є:

- введення в оману, створення фіктивних НПО;
- подрібнення ФО здійснених за участю НПО;
- проведення ФО за участю НПО без належного пояснення суті таких операцій;
- переказ коштів НПО на користь юридичних осіб, діяльність яких не має спільних інтересів;
- участь у фінансуванні придбання товарів подвійного призначення;
- проведення НПО діяльності на територіях, які є прилеглими до здійснення військових дій;
- переказ коштів на користь осіб, пов'язаних з НПО;
- витрачання коштів НПО без формування відповідної звітності про їх використання;
- для відкриття банківських рахунків НПО використовуються треті особи, які діють за дорученням;
- витрати НПО не відповідають задекларованим напрямом діяльності;
- причетність осіб, які пов'язані із вчиненням злочинів, до діяльності НПО;
- фіктивна діяльність НПО.

Зазначені ознаки не є вичерпними, а є лише індикаторами для подальшого більш детального аналізу діяльності НПО, зокрема, з урахуванням результатів аналізу, наведених у *табл. 3.3*:

ТАБЛ. 3.3. Аналіз ризиків порушення законодавства за видами НПО

№ з/п	Вид НПО	Рівень ризику
1.	Бюджетні установи	середній
2.	Громадські об'єднання	високий

№ з/п	Вид НПО	Рівень ризику
3.	Політичні партії	високий
4.	Творчі спілки	середній
5.	Релігійні організації	середній
6.	Благодійні організації	високий
7.	Пенсійні фонди	середній
8.	Спілки	середній
9.	Асоціації та інші об'єднання юридичних осіб	середній
10.	Житлово-будівельні кооперативи	високий
11.	Дачні, дачно-будівельні кооперативи	високий
12.	Садівничі гаражно-будівельні кооперативи, товариства	середній
13.	Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, асоціації власників житлових будинків	середній
14.	Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	середній
15.	Організації роботодавців та їх об'єднання	середній
16.	Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи	високий
17.	Кооперативні об'єднання сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів	середній

АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ФОРМ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ – КЛІЄНТІВ СПФМ

За результатами опитування респондентів державного та приватного секторів виявлено, що у схемах ВК/ФТ зазвичай використовуються особи з непрозорою структурою власності або з підставними (неформальними) КБВ.

Найчастіше таких суб'єктів використовують з метою:

- приховування реального КБВ, у т. ч. РЕР;
- уникнення міжнародних санкцій (наприклад, санкцій РБ ООН) та національних санкцій (наприклад, санкцій РНБО України);
- ухилення від сплати податків та обов'язкових платежів;
- шахрайства юридичних осіб з прямими та непрямими податками;
- приховування корупційних схем при здійсненні публічних закупівель, коли засновниками юридичних осіб – учасниками публічних закупівель, є державні посадовці (які мають вплив на прийняття рішення щодо таких

- замовлень) або їхні близькі особи;
- використання у структурі власності нерезидентів, які є номінальними утримувачами, для виведення капіталів за кордон, зокрема, як виплата дивідендів;
  - приховування документального підтвердження джерел походження капіталів КБВ, у т. ч. тими з них, які є РЕР;
  - ухилення від відповідальності, у т. ч. кримінальної, реальних власників компанії при здійсненні незаконної діяльності;
  - уникнення репутаційних ризиків реальними власниками бізнесу при здійсненні незаконної діяльності;
  - приховування здійснення контролю національним РЕР над учасником публічних закупівель, з метою власного збагачення шляхом виведення бюджетних коштів;
  - приховування джерел доходів, у т. ч. отриманих від корупційної діяльності;
  - приховування осіб, причетних до протиправної діяльності.

ТАБЛ. 3.4. Оцінка ризиків ВК/ФТ різних організаційно-правових форм господарювання – клієнтів банків¹²³

№ з/п	Юридична особа за організаційно-правовою формою господарювання:	Оцінка ризику	
		ВК	ФТ
1.	фермерське господарство	низький	низький
2.	приватне підприємство	середній	середній
3.	державне підприємство	середній	середній
4.	казенне підприємство	середній	середній
5.	комунальне підприємство	низький	низький
6.	дочірнє підприємство	низький	низький
7.	іноземне підприємство	низький	низький
8.	підприємство громадського об'єднання (релігійної організації, профспілки)	середній	високий
9.	підприємство споживчої кооперації	низький	низький
10.	публічне акціонерне товариство	низький	низький
11.	приватне акціонерне товариство	низький	низький
12.	товариство з обмеженою відповідальністю	середній	середній

123 За інформацією Національного банку України, враховуючи опитування банків.

№ з/п	Юридична особа за організаційно-правовою формою господарювання:	Оцінка ризику	
		ВК	ФТ
13.	товариство з додатковою відповідальністю	низький	низький
14.	повне товариство	низький	низький
15.	командитне товариство	низький	низький
16.	виробничий кооператив	низький	низький
17.	обслуговуючий кооператив	низький	низький
18.	споживчий кооператив	низький	низький
19.	сільськогосподарський виробничий кооператив	низький	низький
20.	сільськогосподарський обслуговуючий кооператив	низький	низький
21.	державна організація (установа, заклад)	низький	низький
22.	комунальна організація (установа, заклад)	низький	низький
23.	приватна організація (установа, заклад)	низький	низький
24.	організація (установа, заклад) громадського об'єднання	високий	високий
25.	асоціація	низький	низький
26.	корпорація	низький	низький
27.	консорціум	низький	низький
28.	концерн	низький	низький
29.	спілка споживчих товариств	низький	низький
30.	інші об'єднання юридичних осіб	низький	низький
31.	товарна біржа	низький	низький
32.	кредитна спілка	високий	середній
33.	споживче товариство	низький	низький
34.	недержавний пенсійний фонд	низький	низький
35.	політична партія	високий	високий
36.	громадська організація	середній	високий
37.	громадська спілка	середній	високий
38.	релігійна організація	високий	високий
39.	профспілка, об'єднання профспілок	низький	низький
40.	творча спілка (інша професійна організація)	низький	низький
41.	благодійна організація	високий	високий
42.	об'єднання співвласників багатоквартирного будинку	низький	низький
43.	орган самоорганізації населення	низький	низький

Матеріали проведених НОР в Україні опубліковані на офіційному вебсайті Держфінмоніторингу в розділі «Діяльність» / «Національні ризики».

Крім того, основні результати НОР включені до програм навчання та підвищення кваліфікації представників СДФМ, правоохоронних, розвідувальних, судових органів та представників СПФМ.

Заходи щодо боротьби з відмиванням
коштів та фінансуванням тероризму

Україна

Звіт за результатами
п'ятого раунду взаємної оцінки

Грудень 2017

3.2 АНАЛІЗ ВИЯВЛЕНИХ НЕДОЛІКІВ

В ході п'ятого раунду взаємної оцінки України Комітетом MONEYVAL (2017 рік) здійснено аналіз та оцінку заходів з ПВК/ФТ в Україні на момент виїзної місії у період з 27 березня по 8 квітня 2017 року та підготовлений відповідний Звіт¹²⁴.

Звіт містить аналіз рівня відповідності 40-ка Рекомендаціям FATF, рівня ефективності системи ПВК/ФТ в Україні та надає рекомендації щодо посилення системи.

Крім того, Звіт вказує на недоліки України, виявлені експертами за результатами проведеного аналізу звіту про проведення першої НОР в Україні.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДІЇ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОЦІНКИ ПЕРШОЇ НОР (2016 РІК) ЕКСПЕРТАМИ MONEYVAL

У Звіті MONEYVAL визначений наступний перелік рекомендованих дій.

- Аналіз та письмове формулювання ризиків ВК/ФТ повинні бути посилені, як шляхом перегляду НОР, так і іншим чином, зокрема, таким як:
  - частішим використанням статистики та забезпечення її надійності;
  - подальшим аналізом зовнішніх загроз та загроз ОЗГ, кінцевої бенефіціарної власності;
  - передачею відповідної інформації, що зберігається СБУ стосовно ризиків, пов'язаних з ФТ іншим органам влади і подальшим аналізом загроз НПО;
  - проведенням окремого аналізу та оцінки ризиків, пов'язаних із різними типами юридичних осіб.
- Система координації повинна бути удосконалена, щоб цілі та діяльність усіх органів влади у сфері ПВК/ФТ були узгоджені та ефективно вирішували питання ПВК/ФТ;

¹²⁴ Звіт за результатами п'ятого раунду взаємної оцінки України (2017), [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fbmCF2>

- Результати НОР мають бути додатково розглянуті з метою з'ясування того, чи повинні ідентифіковані ризики, що мають відношення до України, бути предметом посиленої належної перевірки клієнта та внесення необхідних змін до системи належної перевірки клієнта.

ЕКСПЕРТИ MONEYVAL ЧІТКО ВИЗНАЧИЛИ НЕДОЛІКИ ПЕРШОЇ НОР, А САМЕ:

- НОР не визначає конкретно, яким чином юридичні особи, утворені відповідно до українського законодавства, можуть бути використані для ВК Незважаючи на те, що НОР містить деяку інформацію про ризики, представлені юридичними особами, окремого аналізу ризиків у розрізі типів юридичних осіб проведено не було.
- Вплив зовнішніх загроз потребує поглибленого розгляду Україною.
- Ризики використання НПО з метою ФТ потребують більш глибокого аналізу.
- Розуміння ризиків ВК/ФТ могло б бути посилено шляхом здійснення деяких подальших кроків для їх визначення та оцінки, наприклад, шляхом збільшення інформаційних джерел, таких як покращення статистичної бази та збільшення концентрації уваги на конкретних сферах, таких як зовнішні загрози, організована злочинність та НПО.
- Необхідно посилити розуміння транскордонних ризиків ВК/ФТ.

З метою усунення виявлених Комітетом MONEYVAL недоліків, в ході підготовки до другої НОР в Україні, Держфінмоніторингом оновлено методику проведення НОР.

Крім того всі зауваження Експертів MONEYVAL були враховані під час проведення у 2019 році другої НОР.

НЕДОЛІКИ ДРУГОЇ НОР (2019 РІК)

Враховуючи те, що Україна ще не проходила чергового раунду взаємної оцінки Комітетом MONEYVAL, результати другої НОР офіційно не вивчалися на міжнародному рівні.

Проте, враховуючи зміни до Рекомендацій FATF, в частині обов'язку здійснення оцінки ризиків ВК, ФТ та ФРЗМЗ на національному рівні та оцінки ризиків, пов'язаних з ВА, а також з урахуванням публікації нових керівних настанов FATF щодо оцінки ризиків ФТ та оцінки ризиків ФРЗМЗ, можемо визначити проблемні місця другої НОР та питання яким необхідно приділити особливу увагу в ході третього раунду НОР:

- запровадження збору комплексної адміністративної звітності у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ, як одного з основних джерел інформації для проведення НОР;
- здійснення поглибленого аналізу зовнішніх та внутрішніх загроз системи ПВК/ФТ в Україні через призму аналізу злочинності та її економічних наслідків для України;
- внесення змін до Методики НОР щодо механізму оцінки ризиків ФТ, з урахуванням міжнародного досвіду та Керівництва FATF з оцінки ризиків фінансування тероризму» (липень 2019)¹²⁵;
- доповнення Методики механізмом оцінки національних ризиків ФРЗМЗ з урахуванням міжнародного досвіду та Керівництва з проведення національної оцінки ризиків фінансування розповсюдження зброї масового знищення Королівського інституту оборонних досліджень Великобританії (RUSI)¹²⁶;
- удосконалення механізму проведення секторальних оцінок ризиків використання СПФМ з метою ВК, ФТ, ФРЗМЗ та надання відповідних рекомендацій державним регуляторам;
- поглиблення розуміння та оцінки ризиків ВК та ФТ різних організаційно-правових форм господарювання юридичних осіб та інших правових утворень;
- удосконалення оцінки ризиків використання НПО з метою ФТ шляхом поглибленого аналізу достовірних джерел інформації із активним залученням ПО;
- приділення особливої уваги виявленню та оцінці ризиків використання ВА з метою ВК, ФТ, ФРЗМЗ.

125 Terrorist Financing Risk Assessment Guidance [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3yPJJmR>

126 Guide to Conducting a National Proliferation Financing Risk Assessment Anagha Joshi, Emil Dall and Darya Dolzikova. Other Publications, 13 May 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vEnAWB>

РИЗИК
ВИКОРИСТАННЯ
ЮРИДИЧНИХ
ОСІБ

РИЗИК ФТ

РИЗИК
ВИКОРИСТАННЯ
НПО

РИЗИК
ФРЗМЗ

МЕТОДИКА національної оцінки ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму в Україні

(оновлена)

ОБСЕ Організація з безпеки та
співробітництва в Європі
Координатор проєктів в Україні

ВІРТУАЛЬНІ
АКТИВИ

РИЗИК
ВК

ТІНЬОВА
ЕКОНОМІКА

ОФШОРИЗАЦІЯ

СЕКТОРАЛЬНА
ОЦІНКА РИЗИКУ

3.3 ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕДУРИ, МЕТОДОЛОГІЇ ТА ОБ'ЄКТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РИЗИКІВ В УКРАЇНІ

До проведення НОР повинні бути залучені всі органи державної влади – учасники національної системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ, зокрема:

- ПФР України (Держфінмоніторинг);
- СДФМ;
- Офіс Генерального прокурора;
- правоохоронні та розвідувальні органи;
- судові органи;
- Держмитслужба;
- Держприкордонслужба;
- Держекспортконтроль.

Крім того, як зазначено у керівництві FATF щодо проведення оцінки ризиків на національному рівні, участь приватного сектору у процесі НОР може бути цінною для побудови повної картини національних ризиків ВК/ФТ/ФРЗМЗ і може бути корисною для процесу оцінки різними способами (джерело інформації та кінцевий користувач).

Тому приватний сектор може бути залучений насамперед за допомогою опитувань, анкет та інтерв'ю. Робочі групи можуть запрошувати представників приватного сектору (наприклад, галузеві асоціації, такі як АУБ, НАБУ, Національна Асоціація адвокатів України, Нотаріальна палата України, тощо) на різних етапах процесу НОР для пошуку їхніх внесків, спеціально та за потреби.

Безпосереднє залучення різних категорій СПФМ буде корисним у ході оцінки секторальних ризиків СПФМ з боку державних регуляторів.

ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО УДОСКОНАЛЕННЯ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ВК/ФТ

Базуючись на Керівництві FATF щодо проведення Національної оцінки ризиків ВК/ФТ, ризик необхідно розглядати як функцію трьох факторів: загроза, вразливість і наслідок.

Загрози ВК можуть включати:

- злочинців, минулі, теперішні та майбутні заходи протидії ВК;
- національні втрати від злочинів ВК (тобто усі нелегальні доходи від злочинів, вчинених усередині країни);
- транснаціональний (міжнародний) приплив доходів, отриманих злочинним шляхом від злочинів, скоєних за кордоном.

Загрози ФТ можуть включати:

- терористичні угруповання/ терористів, минулу, теперішню та майбутню терористичну діяльність та діяльність ФТ;
- внутрішній фонд коштів, залучених із законно або незаконно отриманих активів;
- міжнародний приплив коштів із джерел за кордоном.

У свою чергу, вразливість до ВК/ФТ стосується властивостей продукту, послуги, каналу розподілу, клієнтської бази, установи, системи або країни.

Можна виділити три основні категорії, які впливають на вразливі місця:

- властиві (внутрішні/притаманні) характеристики: не сильно змінюються за допомогою засобів контролю (наприклад, географія, розмір економіки, валюта, загальні аспекти товарів та послуг);
- загальний контроль: контроль, який не пов'язаний з ВК та ФТ (наприклад, нагляд, який не пов'язаний з ВК, податковий контроль, реєстри, прозорість юридичних осіб, тощо);
- контроль за ВК/ФТ: заходи належної перевірки клієнтів, вимоги до звітності тощо.

Наслідки ВК/ФТ стосуються впливу чи шкоди, яку може спричинити ВК або ФТ. Наслідки включають вплив основної злочинної та терористичної діяльності на фінансові системи та установи, а також на економіку та суспільство в цілому.

Аналіз наслідків повинен ґрунтуватися на результатах аналізу загроз та вразливостей.

Наслідки ФТ можуть бути різноманітні. Окрім впливу на національну безпеку, оцінка наслідків спрямована на вимір наступних складових:

- витрати коштів, що використовуються для оперативних цілей (переміщення персоналу, зброї, вибухівки, навчання, напади тощо);
- витрати коштів, що використовуються для організаційних цілей (підтримка сім'ї, підтримка пропаганди, підтримка мереж тощо);
- економічні наслідки віднесення країни до переліку юрисдикцій зі стратегічними недоліками у протидії фінансуванню тероризму;
- репутаційні та операційні втрати суб'єктів господарювання, які беруть участь або які підозрюються у причетності до ФТ та пов'язаної з ним діяльності.

З метою ефективної оцінки факторів ризику необхідно забезпечити збір кількісних та якісних даних, які характеризують функціонування національної системи ПВК/ФТ.

Кількісні дані, зокрема повинні включати:

- загальну інформацію про країну та її економіку;
- розмір незаконних доходів від злочинів ВК/ФТ;
- інформацію про транскордонне перевезення валюти за кордон;
- інформацію щодо взаємної правової допомоги;
- інформацію щодо приватного сектору (СПФМ), а саме кількість СПФМ, вартість активів СПФМ, кількість клієнтів, операцій, суми операцій і інше;
- інформацію щодо стану нагляду у сфері ПВК/ФТ.

Підхід із використанням якісних даних застосовується у разі обмеження даних або ресурсів, та включає:

- опитування та анкетування;
- проведення семінарів;
- застосування структурованих інтерв'ю.

Основною метою оцінки ризиків ФТ є виявлення поточних та нових проблем / проблем, пов'язаних з тероризмом та ФТ, а також сприяння у визначенні пріоритетів боротьби з ФТ.

Оцінка ризику ФТ має бути зосереджена на наступних цілях:

- визначення напрямів тероризму та ризиків ФТ на основі нових та поточних проблем, беручи до уваги значний розвиток та прогрес, досягнутий Україною на національному та міжнародному рівнях;

- виявлення, аналіз та оцінка рівня загроз ФТ на основі загроз, які представляє тероризм;
- ідентифікація, аналіз та оцінка ризику впливу на Україну іноземних терористичних бойовиків та внутрішніх терористичних груп;
- визначення та аналіз напряму фінансових потоків щодо тероризму та ФТ, включаючи можливі використані джерела та канали;
- виявлення, аналіз та оцінка існуючих регуляторних, наглядових та оперативних заходів контролю та превентивних заходів, що застосовуються для боротьби з тероризмом та ФТ;
- виявлення та визначення рівня ризиків, пов'язаних із переміщенням та наявністю іноземних терористичних бойовиків у країні;
- отримання поглибленого розуміння загального аналізу тероризму та ризиків ФТ в Україні на основі вищезазначених факторів та відображення поточних сценаріїв;
- розробка рекомендацій щодо пом'якшувальних дій, стратегії, яка зможе допомогти зменшити пов'язані з цим ризики щодо тероризму та ФТ;
- надання керівних настанов для СПФМ та ПО.

Оцінка ризиків ФТ повинна бути зосереджена на оцінці масштабів ризиків, пов'язаних з тероризмом та ФТ, включаючи його внутрішній та міжнародний вплив.

З метою оцінки ризиків ФТ необхідно використовувати, зокрема:

- інформацію про ФО, отримані Держфінмоніторингом від учасників національної системи ПВК/ФТ в Україні;
- інформацію про зареєстровані ПО кримінальні правопорушення та розпочаті, закриті, передані до суду з обвинувальним актом кримінальні провадження щодо злочинів тероризму та ФТ;
- статистику щодо розгляду судами кримінальних проваджень щодо злочинів тероризму та ФТ у тому числі щодо фактів засудження осіб за вказані злочини та застосування заходів конфіскації;
- інформацію обміну Держфінмоніторингу з іноземними ПФР з питань злочинів тероризму та ФТ;
- дослідження у сфері ПВК/ФТ та інші публічні статті та дослідження з цих питань.

З метою підтвердження результатів оцінки ФТ на національному рівні, рекомендовано провести опитування вибіркової сукупності установ фінансового сектору (банки та небанківські фінансові установи), оскільки більша частина коштів спрямовується через цей сектор. Зазначене опитування сприятиме виявленню існуючих механізмів щодо їхніх клієнтів та процедур цільового скринінгу перед здійсненням ФО/ наданням послуги з певною особою чи групою осіб.

Опитування матиме на меті оцінити загальне розуміння та знання фінансових установ щодо пересування іноземних бойовиків у країні та оцінити їх розуміння ризиків та загроз, які представляють ФТ та тероризм.

При оцінці ризиків ВК/ФТ особливу увагу слід приділити наступним таким об'єктам оцінки:

- використання ВА з метою ВК/ФТ;
- використання НПО з метою ВК/ФТ;
- використання особливостей різних організаційно-правових форм юридичних осіб та інших правових утворень для ВК/ФТ;
- оцінка впливу COVID-19 на спроможність країни протистояти ризикам ВК/ФТ;
- використання СПФМ з метою вчинення злочинів ВК/ФТ.

ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ РИЗИКУ ВИКОРИСТАННЯ ВА З МЕТОЮ ВК/ФТ

Фундаментальною складовою НОР має стати проведення наскрізної та всеохоплюючої оцінки ризиків ВА та VASP на національному рівні.

За останні роки ринок ВА у світі значно розвинувся й ВА тепер використовуються у все більшій кількості видів діяльності, законної і незаконної. Зокрема, кількість користувачів ВА по всьому світу зросла з 45 мільйонів у 2016 році до 139 мільйонів у 2019¹²⁷, біржі ВА генерують багатомільярдні прибутки¹²⁸, а разом із ростом самого ринку також збільшуються загрози ВК/ФТ, пов'язані з його продуктами і послугами. Тому проведення оцінки ризиків ВА та VASP є необхідним не тільки з точки зору відповідності міжнародним стандартам, але й з точки зору подальшого ризик-орієнтованого регулювання та нагляду на цьому ринку.

А тому, **першим кроком** в оцінці ризиків ВК/ФТ щодо ВА та VASP має стати оцінка поточного законодавчого регулювання. Ринок ВА доволі молодий, багато країн жодним чином його досі не регулюють, а законодавчі акти на наднаціональному

127 Кембриджський центр альтернативних фінансів, 2-е Глобальне порівняльне дослідження криптоактивів, Грудень 2018 р., [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/34z3rFs>

128 Messari Crypto, Оцінюючи реальний прибуток 10 найбільших бірж, 11 квітня 2019 р., [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fCawV>

рівні (зокрема, регламент Європейського Парламенту та Ради щодо ринків криптоактивів¹²⁹) знаходяться у процесі розробки та обговорень. У розділі НОР щодо ризиків ВА також варто оцінити стан проведення реєстрації відповідних підзвітних суб'єктів та рівень виконання ними своїх зобов'язань з комплаєнсу. Більш того, необхідно дослідити належність вжитих заходів з боку відповідних органів влади для виявлення тих суб'єктів, які попри законодавчі вимоги не здійснили реєстрацію, через різні обставини.

Другим кроком повинна стати безпосередньо сама оцінка загроз та вразливостей ВА і VASP. ВА вже асоціюються з високими ризиками не тільки з технологічної точки зору. Вони також можуть використовуватися для здійснення економічних злочинів, які не націлені на сам ВА, а використовують його атрибутивні переваги анонімності, швидкості операцій та відсутності посередників у процесі здійснення транзакцій.

ВА є альтернативною до традиційних фіатних активів формою вираження вартості. І хоча їх вартість може бути волатильною, а робота з ВА складною, як й інші форми вартості вони викрадаються та використовуються у злочинних цілях, наприклад для ухилення від санкцій, від оподаткування, тощо. Разом з тим, певні особливості ВА роблять їх привабливими для використання у ВК чи ФТ.

Ці особливості дозволяють відмивачам переказувати, інтегрувати та розміщувати незаконні кошти в криптоактиви, перед тим як конвертувати їх у фіатну валюту, для приховування джерела коштів та переміщення вартості по всьому світу. ВА також можуть виступати як засіб платежу між злочинцями та використовуватись для придбання незаконних товарів та послуг онлайн. ВА також залишаються ключовим інструментом у кіберзлочинності, на даний момент, вони ідеально підходять для здійснення конфронтаційних кіберзлочинів, таких як хакерські атаки з використанням шкідливого програмного забезпечення для подальшого вимагання. VASP схильні до ВК на всіх етапах процесу ВК: розміщення, розшарування та інтеграція.

Враховуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що до загроз ВК/ФТ в контексті використання ВА та VASP вже зараз можна віднести їх використання:

- для безпосереднього ВК;
- для здійснення торгівлі незаконними товарами та послугами (наприклад, наркоторгівля або сексуальна експлуатація дітей);
- для ухилення від санкцій, враховуючи анонімний характер операцій з ВА;
- для здійснення кіберзлочинів із подальшим вимаганням;
- терористичними організаціями для здійснення кампанії з краудфандінгу.

---

129 Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on Markets in Crypto-assets, and amending Directive (EU) 2019/1937, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vFoYbE>

Що стосується вразливостей ВА та VASP, то не дивлячись на їх велике різноманіття, анонімність здається найбільш серйозною вразливістю, оскільки саме завдяки їй, злочинці віддають перевагу ВА у своїй діяльності і більшість загроз використовують саме цю вразливість.

Загальні аспекти оцінки вразливостей ВА та VASP представлені у таблицях 3.5 та 3.6, які є результатом опрацювання тематичного звіту Міністерства фінансів Великого Герцогства Люксембург про оцінку ризиків ВК/ФТ, пов'язану із діяльністю надавачів послуг у сфері обігу ВА¹³⁰.

ТАБЛ. 3.5. Аспекти аналізу оцінки вразливості ВА

Аспект	Підаспект	Фактор ризику	Приклади об'єкту оцінки
Анонімність	Особливості притаманної анонімності	Чи можна відслідкувати транзакції та користувачів у публічній системі блокчейн?	Можливості публічних спостерігачів блокчейну
	Особливості анонімності другого рівня	Яке програмне рішення існує для забезпечення збільшення анонімності ВА і наскільки воно ефективне?	Кількість та тип доступних інструментів анонімізації
Зручність використання	Ліквідність транзакцій	Чи ВА широко використовується та приймається?	Обсяг активів у транзакції Кількість користувачів
	Біржова ліквідність	Чи легко торгується ВА?	Ринкова капіталізація ВА Обсяг обміну
	Стабільність	Чи є ВА привабливим засобом накопичення?	Волатильність курсу обміну
	Легкість використання	Чи легко розміщувати ВА та відправляти його до інших користувачів?	Технічні вимоги до створення та використання гаманця
Безпека	Управління та власність	Чи можуть транзакції або користувачі бути заблокованими провайдерами послуг ВА?	Централізація / децентралізація ВА
	Технічна безпека	Чи є у ВА вразливості, які зможуть зменшити його безпечність (тобто, ризик індивідуального злому / атаки подвійних витрат / атак 51%)	Хешрейт та алгоритм хешування

130 ML/TF vertical risk assessment: virtual asset service providers, dec. 2020, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3c7Trra>

ТАБЛ. 3.6. **Аспекти аналізу оцінки вразливості VASP**

Аспекти	Підаспекти	Приклади об'єкту оцінки
Структура	Розмір	<ul style="list-style-type: none"> активів; прибутку; штату працівників
	Фрагментація / складність	<ul style="list-style-type: none"> кількість діючих зареєстрованих / ліцензованих фірм; рівень концентрації (напр., відсоток топ-5 організацій до загального показника ринку)
Власність		<ul style="list-style-type: none"> % власності з боку іноземних компаній (яка серед них частка з ризикованих країн)
Продукти / види діяльності	Схильність типу VASP	<ul style="list-style-type: none"> Природа ВА, що пропонуються клієнтам (корелюється з оцінкою відповідного ВА)
	Особливості продукту / виду діяльності	<ul style="list-style-type: none"> Основний продукт / вид діяльності Легкість використання для адаптації Легкість використання для здійснення операцій
Географія	Міжнародний бізнес	<ul style="list-style-type: none"> % міжнародного бізнесу (напр., у доходах, активах, операціях клієнта) Відділення та/або дочірні компанії у високоризикових країнах
	Грошові потоки з територіями, що мають слабкі заходи з ПВК/ФТ	<ul style="list-style-type: none"> % високоризикових територій, базуючись на списку FATF щодо територій зі слабкими заходами з ПВК/ФТ (напр., у доходах, активах, операціях клієнта)
Клієнти / транзакції	Обсяг	<ul style="list-style-type: none"> Кількість та тип клієнтів: загальна кількість та кількість нових клієнтів за рік Обсяг операцій з обміну (для бірж)
	Ризик	<ul style="list-style-type: none"> % високоризикових клієнтів (базуючись на внутрішніх моделях підзвітного суб'єкта) % PEP: національних та іноземних Типи клієнтів (напр., юридичні чи фізичні особи)
Канали		<ul style="list-style-type: none"> Тип взаємодії: % безпосередніх (face-to-face) взаємодій, непрямих (напр., онлайн), через посередників Спроможність ідентифікувати свого клієнта (напр., децентралізовані застосунки не знатимуть ідентифікаційні дані своїх користувачів)

На третьому кроці, на загрози та вразливості, що походять від ВА, мають бути оцінені представники традиційного фінансового сектору, що теоретично можуть запуснути у себе послуги з ВА (стати традиційними фінансовими шлюзами), або які прямо чи опосередковано пов'язані з ВА чи VASP. Зокрема до таких установ можуть відноситись:

- **Банки:** Банки схильні до ризику, що походить від ВА, оскільки вони є точкою контакту користувачів централізованих бірж із традиційним фінансовим сектором. Зловмисники, які використовують ВА для ВК/ФТ, мають конвертувати ВА у фіатний актив, або навпаки. Для цих цілей злочинці використовують біржі, внески та зняття коштів з яких зазвичай здійснюються на банківські рахунки та з них;
- **Постачальники послуг з грошових переказів:** платіжні установи та установи е-грошей можуть пропонувати VASP платіжні послуги, дозволяючи їм вносити або виводити фіатні кошти, щоб полегшити купівлю або продаж ВА. Більше того, вони можуть розглянути можливість розпочати надання послуг, пов'язаних з ВА, і в такому випадку стануть схильними до ризику ВК/ФТ, пов'язаного з VASP.
- **Постачальники послуг, пов'язаних із реєстрацією та управлінням юридичними особами та трастами (TCSP):** TCSP допомагають своїм клієнтам у створенні, управлінні та адмініструванні своїх справ, і можуть пропонувати ці послуги VASP. Таким чином, TCSP можуть бути потенційно схильні до ризиків ВК/ФТ, що походять від VASP. Правники, які можуть пропонувати послуги TCSP, можуть створювати та управляти правовими утвореннями для VASP (включаючи доміцилювання), а отже, вони можуть бути використані для діяльності з ВК/ФТ.
- **Страховий сектор:** біржі ВА та зберігачі (кастодіани) потребують страхування для забезпечення своєї діяльності. У всьому світі спостерігається зростання кількості постачальників страхових послуг для зберігачів ВА. Страховики повинні мати можливість ефективно аналізувати загрози кібербезпеки, оскільки зберігачі ВА можуть бути мішенню для кіберзлочинців.

Четвертим кроком оцінки має стати аналіз пом'якшувальних заходів, що запроваджуються VASP та відповідними органами влади для зменшення ризику ВК/ФТ. В даному контексті мають бути оцінені:

1. пом'якшувальні заходи, які повинні запроваджувати VASP. Вони можуть бути поділені на чотири основні сфери: оцінка ризиків ВК/ФТ; належна перевірка клієнта; співпраця з компетентними органами влади; та проведення навчання для персоналу;
2. пом'якшувальні заходи, які застосовуються органами влади. Вони мають бути спрямовані на підвищення якості отримуваних від VASP повідомлень про підозрілі ФО/діяльність (STRs та SARs), охоплювати міжнародну та міжвідомчу співпрацю, а також співпрацю з приватним сектором. Вони можуть бути згруповані у п'ять категорій: розуміння ризиків ВК/ФТ; регулювання та інформування (напр. для покращення розуміння ризиків ВК/

ФТ серед приватного сектору); контроль за виходом на ринок; здійснення нагляду (напр., виїзні / безвиїзні перевірки); та здійснення правозастосування відповідно до зобов'язань з ПВК/ФТ (напр., накладання адміністративних штрафів);

3. якість досудового та судового переслідування та правозастосування: заходи, що застосовуються ПО, органами прокуратури та судами стосовно шахрайських ВА та недоброчесних VASP.

Наостанок варто зазначити, що FATF опублікувало додаткову інформацію про індикатори червоних прапорців ВК/ФТ 14 вересня 2020 року¹³¹, які доцільно включити в аналіз, зокрема індикатори анонімності, які безпосередньо пов'язані з ВА. Також, станом на березень 2021 року, FATF ініціювало оновлення Керівництва з ризик-орієнтованого підходу до ВА та VASP¹³². Рекомендації оновленого Керівництва також повинні бути використані при проведенні оцінки ризиків ринку ВА.

ВК/ФТ З ВИКОРИСТАННЯМ НПО

До оцінки ризиків ВК/ФТ з використанням НПО необхідно залучити органи державної влади, відповідальні за формування та реалізацію політики у сфері оподаткування та ПО, які здійснюють досудове розслідування злочинів пов'язаних з ФТ.

На початковому етапі оцінки ризиків ВК/ФТ із залученням НПО, необхідно проаналізувати сектор НПО країни відповідно до реєстру НПО та виділити ті види НПО, які є вразливими до використання для злочинів ВК/ФТ.

Факторами ризику для сектору НПО можуть бути:

1. Джерела фінансування:

- міжнародні: державні та приватні фонди, значні суми коштів фізичних осіб, іноземні публічні діячі (PEP), корпорації;
- внутрішні: національні PEP, приватні особи, анонімні джерела, корпорації;
- донори без чітких гуманітарних цілей;
- іноземні донори зі складною глобальною логістичною мережею;
- донори з релігійною чи ідеологічною спрямованістю;
- НПО, що діють у районах з активними терористичними загрозами;
- НПО, що значною мірою контролюються PEP.

131 Virtual Assets Red Flag Indicators of Money Laundering and Terrorist Financing, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uEUCom>

132 Draft updated Guidance for a risk-based approach to virtual assets and VASPs, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vFaYyL>

2. Промисловий / галузевий ризик:

- охорона здоров'я;
- гуманітарна допомога;
- соціальний сервіс;
- освіта;
- житло;
- спорт та відпочинок;
- представництво інтересів;
- релігія;
- гендер, права людини та управління, боротьба з корупцією;
- освіта;
- санітарія.

3. Географічний ризик:

- донори з юрисдикції зі слабким управлінням та контролем за ВК/ФТ для НПО;
- донори, що знаходяться в юрисдикції, де існує значна фінансова та ідеологічна підтримка терористів;
- постачальники матеріалів для НПО з юрисдикції з високим рівнем ризику або схильні до злочинних дій, таких як торгівля наркотиками, корупція у службовій діяльності, контрабанда тощо;
- постачальник, що належить РЕР;
- постачальник у переліку країн, що займаються тероризмом;
- НПО країни, що підпадають під ембарго, санкції тощо,
- НПО країни, які не виконують чи неналежним чином виконують рекомендації міжнародних організацій у сфері ПВК/ФТ;
- НПО, що діють у районах з активною терористичною діяльністю,

4. Ризик продукту / послуги:

- виплата готівки пільговикам у районах з активними терористичними загрозами;
- використання путівок;
- використання кооперативних та громадських груп;
- прямий електронний переказ бенефіціарам;
- переказ через банківський рахунок.

Важливу роль при оцінці ризику ВК/ФТ щодо НПО відіграють результати аналізу Держфінмоніторингом інформації про ФО з ознаками фінансового моніторингу, отримані від СПФМ, а саме: кількість отриманих повідомлень від СПФМ про підозрілі операції за участю НПО, обсяг інформації про ФО за участю НПО, який було передано Держфінмоніторингом до ПО у вигляді узагальнених матеріалів, суми коштів у фінансових операціях за участю НПО, які стали підставою для формування узагальнених матеріалів та інше.

З метою визначення конкретних фактів залучення НПО до вчинення злочинів ВК/ФТ необхідно провести детальний аналіз судових вироків за злочини ВК/ФТ з метою виокремлення випадків залучення НПО до вчинення ВК/ФТ у вигляді суб'єктів або об'єктів злочину.

Крім того, з метою визначення рівня розуміння СПФМ ризиків ВК/ФТ із залученням НПО, наглядовим органам необхідно, у межах сектору регулювання та нагляду, в ході проведення секторальної оцінки ризиків використання СПФМ з метою ВК/ФТ, провести відповідні опитування щодо рейтингів, встановлених СПФМ за результатами належної перевірки клієнтів-НПО, ризиків у розрізі видів НПО з метою виокремлення, на основі аналізу СПФМ, найбільш ризикових та найменш ризикових видів НПО. Зазначені висновки повинні бути враховані при визначенні рівня ризику використання НПО з метою ВК/ФТ.

Не менш важливою інформацією, необхідною для глибокого аналізу ризиків ВК/ФТ щодо НПО може бути інформація про виявлені порушення податкового законодавства з боку НПО.

Тобто, для всебічної і точної оцінки ризиків ВК/ФТ із залученням НПО важливо оцінити фактори ризику, які допоможуть визначити зважений рівень ризику, перерахувавши кожен компонент та присвоївши рейтинг чи оцінку, які дозволять встановити загальний ризик сектору НПО.

ВИКОРИСТАННЯ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ТА ІНШИХ ПРАВОВИХ УТВОРЕНЬ ДЛЯ ВК/ФТ

Ризик зловживання юридичними особами в незаконних цілях передбачає прості та складні операції. Способи одержання доходів шляхом злочинного використання юридичних осіб та інших правових утворень можуть відрізнятися за складністю.

У складних операціях беруть участь вітчизняні компанії, які створюють складні структури власності, особливо коли вони беруть участь в операціях, у яких існує прямий чи опосередкований незаконний інтерес, щоб замаскувати право власності та рух коштів. Як правило, такі типи компаній використовують іноземні організації в країні призначення для покриття виручки, а потім купують інвестиційні

портфелі, переважно у фінансовому секторі та секторах нерухомості в різних місцях по всьому світу. Більш прості операції передбачають переміщення коштів між вітчизняними та іноземними компаніями.

Першим кроком для оцінки ризиків використання юридичних осіб та інших правових утворень в Україні є огляд всіх організаційно-правових форм господарювання та законодавчих вимог щодо реєстрації юридичної особи або іншого правового утворення на території України.

Наступним кроком є аналіз тих організаційно-правових форм господарювання, які не подали для внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР) інформації про КБВ юридичної особи.

Одним з факторів, які будуть впливати на рівень оцінки використання юридичних осіб, є висновки за результатами аналізу інформації, отриманої Держфінмоніторингом від СПФМ щодо розбіжностей у інформації про КБВ у ЄДР та інформацією встановленою СПФМ за результатами належної перевірки клієнта.

Опитування СПФМ в ході секторальної оцінки ризиків з боку СДФМ з питань питомої ваги встановлення юридичним особам-клієнтам СПФМ (у розрізі різних організаційно-правових форм господарювання) високого рівня ризику, з урахуванням критеріїв ризику визначених СПФМ, є ще одним з факторів для визначення ймовірності використання юридичних осіб для ВК/ФТ та подальшої оцінки такого ризику.

Аналіз фактичного використання різних організаційно-правових форм господарювання юридичних осіб здійснюється шляхом аналізу судових вироків, пов'язаних із вчиненням злочинів ВК/ФТ.

Оцінка ризиків використання юридичних осіб та інших правових утворень для ВК/ФТ здійснюється шляхом присвоєння відповідного рейтингу чи оцінки кожному із наведених факторів, які дозволять оцінити загальний ризик юридичних осіб та правових утворень у розрізі організаційно-правових форм їх господарювання.

ОЦІНКА ВПЛИВУ COVID-19 НА СПРОМОЖНІСТЬ КРАЇНИ ПРОТИСТОЯТИ РИЗИКАМ ВК/ФТ

Пандемія COVID-19 породила низку злочинів, пов'язаних з епідемією COVID-19, які створюють нові джерела доходу для злочинних мереж. У травні 2020 року FATF висвітлила ризики ВК та ФТ, пов'язані з COVID-19¹³³, та поради щодо відповідних заходів політики.

133 COVID-19-related Money Laundering and Terrorist Financing Risks and Policy Responses, 04 May 2020, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2SLE7JQ>

Пандемія COVID-19 також впливає на можливості влади та представників приватного сектору виконувати свої зобов'язання у сфері ПВК/ФТ, включаючи такі сфери як нагляд, регулювання, реформи політики, підготовка повідомлень про підозрілі операції та міжнародне співробітництво.

Дані загрози і вразливості формують нові ризики у сфері ПВК/ФТ. Зазначені ризики можуть призвести до наступного:

- злочинці будуть знаходити нові способи обійти заходи належної перевірки клієнта;
- збільшення кількості випадків неправомірного використання фінансових послуг в Інтернеті і ВА для переміщення та приховування доходів, одержаних злочинним шляхом;
- фізичні та юридичні особи можуть використовувати у своїх інтересах заходи економічного стимулювання і процедури визнання неплатоспроможним для того, щоб приховувати і відмивати доходи, отримані злочинним шляхом;
- більш широке використання нерегульованого фінансового сектора, що призведе до появи у злочинців додаткових можливостей відмивати доходи, отримані злочинним шляхом;
- неправомірне і нецільове використання внутрішньодержавної та міжнародної фінансової допомоги та коштів з фонду непередбачених витрат;
- злочинці і терористи використовують ситуацію з пандемією COVID-19 і пов'язаний з нею економічний спад для переходу в країнах, що розвиваються на нові напрями бізнесу, в яких існує великий оборот готівкових коштів і які характеризуються високою волатильністю.

Відповідні зміни у сфері політики ПВК/ФТ можуть сприяти швидкому та ефективному прийняттю відповідних заходів щодо COVID-19, при цьому також дозволяючи управляти новими ризиками та уразливими місцями.

Дані заходи повинні включати в себе:

- координацію на національному рівні для оцінки впливу COVID-19 на ризики і системи ПВК / ФТ;
- зміцнення інформаційної взаємодії з представниками приватного сектору;
- рекомендації широко використовувати ризик-орієнтований підхід при належній перевірці клієнтів;
- підтримку електронних і цифрових варіантів оплати.

У грудні 2020 року FATF опублікував оновлення до вищезазначеного звіту¹³⁴.

Використовуючи дані Глобальної мережі FATF з понад 200 країн та юрисдикцій, а також вебінарів приватного та державного секторів у липні та вересні 2020 року, у зазначеному оновленні FATF детально описується, як злочинці продовжують використовувати кризу.

Підбірка тематичних досліджень ілюструє, як розвивалися ризики в міру прогресування пандемії, і як влада боролася з ними. Сюди входять часті випадки підробки медичних товарів, кіберзлочинності, шахрайства з інвестиціями, шахрайства з благодійністю та зловживання заходами економічного стимулювання.

Зміна фінансової поведінки – особливо значне збільшення обсягів покупок в Інтернеті внаслідок закриття більшості фізичних відділень банків та переведення традиційних фінансових послуг в Інтернет.

Підвищена фінансова нестабільність та економічний спад – значною мірою спричинені втратами мільйонів робочих місць, закриттям тисяч компаній та глобальною економічною кризою.

Щоб реагувати на ці зміни, що розвиваються, органам влади та приватному сектору необхідно застосувати підхід, заснований на оцінці ризиків, як того вимагають Стандарти FATF. Це означає пом'якшення ризиків ВК/ФТ без порушення доступності основних та законних фінансових послуг та без спрямування фінансової діяльності до нерегульованих постачальників послуг.

Тому, для всебічної оцінки впливу пандемії COVID-19 на ризики ВК/ФТ необхідно залучити всіх учасників системи ПВК/ФТ в Україні, у тому числі шляхом проведення відповідного опитування, для оцінки факторів ризику, наведених у звітах FATF.

ВИКОРИСТАННЯ СПФМ З МЕТОЮ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ ВК/ФТ

З метою визначення рівня ризику залучення СПФМ для вчинення злочинів ВК, ФТ, ФРЗМЗ, наглядові органи (СДФМ) повинні проводити відповідні секторальні оцінки ризиків піднаглядного сектору СПФМ.

Методика НОР містить орієнтовний механізм здійснення оцінки ризиків використання СПФМ для ВК та ФТ. Проте, враховуючи набутий досвід країн, СДФМ повинні розширити свій погляд на розуміння та оцінку ризиків ВК/ФТ/ФРЗМЗ піднаглядного сектору.

¹³⁴ Update: COVID-19-Related Money Laundering and Terrorist Financing Risks, December 2020, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3wNrblA>

СДФМ повинні визначити та зрозуміти фактори ризику, які впливатимуть на кожного суб'єкта оцінки у секторі з точки зору його можливого використання з метою ВК/ФТ.

При проведенні секторальної оцінки ризиків, СДФМ повинні розглянути результати попередніх наглядових дій щодо суб'єктів оцінки.

Якщо суб'єкти оцінки контролюються кількома СДФМ, ці СДФМ повинні співпрацювати та обмінюватися інформацією щодо цього сектору, щоб виробити загальне розуміння його ризику.

Обсяг та тип інформації, яку використовують СДФМ для виявлення факторів ризику та пом'якшувальних факторів, повинні бути пропорційними характеру та розміру суб'єктів оціночної діяльності, якщо вони відомі.

СДФМ рекомендується враховувати оцінки профілю ризику СПФМ, а також контексту, в якому функціонує суб'єкт оцінки, наприклад природу сектору, до якого належить суб'єкт оцінки.

При проведенні секторальних оцінок ризиків, СДФМ повинні, зокрема враховувати такі джерела інформації:

- результати попередніх НОР;
- результати нагляду за сектором оцінки у сфері ПВК/ФТ;
- рівень методично-роз'яснювальної роботи, проведеної СДФМ для сектору оцінки;
- повноту та своєчасність приведення підзаконних нормативно-правових актів СДФМ у відповідність з вимогами Закону у сфері ПВК/ФТ/ФРЗМЗ;
- типологічні дослідження у сфері ПВК/ФТ;
- підтверджені випадки залучення СПФМ сектору до злочинів ВК/ФТ, шляхом аналізу судових вироків.

Залежно від розміру сектора та характеру суб'єктів оцінки у ньому, СДФМ повинні розглянути можливість подальшого поділу секторів на вили СПФМ. Це може бути необхідним, коли сектор складається з багатьох видів СПФМ, які є дуже різноманітними по суті і за масштабом господарської діяльності, оскільки значна частина суб'єктів оцінки мають подібні риси та бізнес-моделі, що відрізняють їх від решти сектору.

СДФМ повинні розуміти, як організований кожен сектор, а також ризики, пов'язані зі спільними характеристиками, такими як тип пропонованої продукції та послуг, використовувані канали доставки та тип клієнтів, яких вони обслуговують.

Для того, щоб добре зрозуміти властиві фактори ризику у секторах та у розрізі видів СПФМ, СДФМ повинні зібрати інформацію, яка має включати, але не обмежуватись:

- інформацію щодо розміру, обсягу діяльності та складності сектору;
- характер бізнес-моделей у секторі;
- загальну інформацію про тип продукції, послуг, клієнтів та канали доставки, що використовуються в секторі, їх профілі ризику, якщо вони відомі;
- інформацію про поточні та виникаючі ризики, пов'язані із сектором на внутрішньому та міжнародному рівнях, включаючи інформацію, яка може свідчити про те, що відповідний сектор може бути схильним до підвищеного ризику ВК/ФТ;
- інформацію про основні ризики ВК/ФТ, що впливають на внутрішній ринок;
- вплив транскордонної діяльності в межах сектору;
- схильність сектору до вразливостей, що виникають у глобальному контексті;
- звіти про загрози, попередження та типології Держфінмоніторингу.

Для того, щоб добре зрозуміти властиві фактори ризику, що застосовуються до суб'єктів оцінки, СДФМ повинні збирати інформацію з різних джерел, яка включає, інформацію, що стосується:

- форми власності та корпоративної структури суб'єктів оцінки, беручи до уваги, чи є суб'єктом оцінки іноземна чи вітчизняна кредитна установа чи фінансова установа, материнська компанія, дочірня компанія, філія чи інший вид установи, а також рівень складності та прозорості її організації та структури власності;
- репутацію та добросовісність вищих керівників, членів органу управління та кваліфікованих акціонерів;
- характер і складність продуктів та послуг, що надаються, діяльності та здійснених операцій;
- використовувані канали доставки, включаючи надання послуг через дистанційні канали та використання агентів або посередників;
- типи клієнтів, що обслуговуються суб'єктом оцінки, та рівень ризику, пов'язаний із цими клієнтами, включаючи клієнтів, які є РЕР, та тих, які оцінюються як такі, що представляють підвищений ризик ВК/ФТ відповідно до методології оцінки ризику;
- географічний район комерційної діяльності, зокрема, з акцентом уваги, якщо вона здійснюється в країнах із високим ризиком.

СДФМ повинні цілісно бачити фактори ризику ВК/ФТ, які вони визначили, що разом становитимуть основу для індивідуальних оцінок ризику СПФМ та секторальної оцінки ризиків.

СДФМ повинні розробити добре розуміння ризиків ВК/ФТ, наявних у кожному секторі під їхнім наглядом, що дозволить їм розставити пріоритети у своїй наглядовій діяльності у секторах та всередині них, а також визначити ризики ВК/ФТ, які мають значення для конкретного сектору.

Секторальна оцінка ризиків повинна забезпечити СДФМ основу для загального процесу оцінки ризику, розвиваючи їх розуміння властивих ризиків у секторі, щоб формувати розуміння СДФМ про необхідний рівень секторальної наглядової уваги.

Як частина секторальної оцінки ризиків, СДФМ повинні розглянути можливість присвоєння різних рівнів різним факторам ризику, щоб відобразити ступінь впливу, який різні загрози/вразливості ВК/ФТ мають на конкретний сектор.

СДФМ повинні забезпечити, щоб оцінка пом'якшуючих факторів, в рамках секторальної оцінки ризиків, базувалася на достовірній інформації.

СДФМ повинні забезпечити, щоб СПФМ, які підпадають під більш значні ризики ВК/ФТ, підлягали частішому та поглибленому нагляду.

За результатами секторальної оцінки ризиків, СДФМ повинні розробити рекомендації для піднаглядних СПФМ щодо підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, на основі того, що очікують СДФМ від піднаглядних СПФМ, щоб виконати свої зобов'язання щодо протидії ВК/ФТ.

СДФМ повинні проводити періодичні перевірки своїх секторальних оцінок ризиків, щоб забезпечити їх актуальність.

ОЦІНКА РИЗИКІВ ФРЗМЗ

Питання оцінки ризиків ФРЗМЗ можуть бути включені до Методики проведення НОР в Україні як додаток.

В рамках оцінки ризиків ФРЗМЗ необхідно охопити основні категорії фінансування розповсюдження:

- фінансові продукти та послуги, безпосередньо пов'язані з торгівлею товарами, чутливими до розповсюдження ЗМЗ;
- діяльність із залучення доходу розповсюджувачами (у тому числі від імені визначених фізичних та юридичних осіб).

- корпоративні та фінансові мережі та послуги, що дозволяють розповсюджувачам (у тому числі від імені призначених фізичних та юридичних осіб) отримати доступ та використовувати глобальну фінансову систему.

З урахуванням обмежених даних для проведення оцінки ризиків ФРЗМЗ в Україні, пропонується застосовувати метод оцінки ризику на основі міркувань (зріз якісних експертних суджень).

Цей тип методології поєднує будь-які наявні національні дані з більш широким спектром інформації та робить більшу залежність від якісних суджень при розрахунку ризику.

Якісна оцінка ризику на основі міркувань також не вимагає кількісної оцінки наслідків. У контексті ФРЗМЗ важливо враховувати нефінансові наслідки, такі як шкода розповсюдження ЗМЗ для миру, безпеки та більш широких соціальних наслідків.

При цьому, рекомендується застосовувати підхід оцінки національних ризиків ФРЗМЗ «знизу вгору», який передбачає оцінку загроз на рівні СПФМ, галузевих загроз, і на завершення національних загроз.

З метою оцінки ризиків ФРЗМЗ використовується базова формула, де ризик є функцією ймовірності подій та наслідків цих подій, а ймовірність – це співіснування загроз та вразливостей.

Наведені фактори потрібно розглядати послідовно – загрози, потім вразливості, потім наслідки – оскільки загрози потрібно ідентифікувати, щоб вразливості та наслідки можна було розглядати щодо кожної виявленої загрози.

Виявлення та оцінка загроз

З метою виявлення та оцінки загроз ФРЗМЗ необхідно проаналізувати минулі події пов'язані з ФРЗМЗ України та можливий їх вплив, щоб визначити відповідні показники та типології.

Тобто, необхідно здійснити аналіз таких факторів:

- відомі випадки ФРЗМЗ в Україні:
  - справи, пов'язані з КНДР;
  - факти контрабанди ядерного матеріалу;
- припущення щодо можливого ФРЗМЗ у сфері фінансів та торгівлі:
  - фінансові потоки, пов'язані з ФР;
  - торгова діяльність – імпорт / експорт товарів;
- існуючі фінансові злочини та ризики організованої злочинності;
- збір коштів за допомогою кіберзасобів.

Далі проводиться аналіз виявлених загроз і присвоюється попередній рейтинг кожної загрози.

Рейтинг загроз призначається на основі оцінки поширеності діяльності у юрисдикції або існування контекстуальних факторів, які можуть сприяти цій діяльності.

Враховується також потенційний обсяг або розмір діяльності. Необхідно включити потенційні загрози, які можуть матеріалізуватися в майбутньому.

Виявлення та оцінка вразливостей

Щодо кожної виявленої загрози необхідно визначити врахувати відповідну вразливість (національну або секторальну).

Національну вразливість необхідно визначити за такими категоріями, як політичні та соціальні фактори, економічні та технологічні фактори, географічні та екологічні фактори, юридичні та інституційні фактори, а також юридичні особи та юридичні заходи.

Для кожної вразливості слід збалансувати прогалини з пом'якшувальними факторами, щоб визначити залишковий її вплив. Прикладами пом'якшувальних факторів може бути високий рівень регуляторного та правоохоронного контролю, який створює ефективний режим виявлення та стримування цієї загрози.

Секторальні вразливості повинні оцінюватися, враховуючи схильність кожного сектору до кожної загрози, а також балансуєчи пом'якшувальні фактори, такі як регуляторний нагляд та контроль.

Оцінка наслідків

Наслідки відображають вплив чи шкоду, спричинену наявністю діяльності ФРЗМЗ для національної економіки та суспільства.

Наслідки не повинні обмежуватися лише фінансовими чи економічними а можуть також включати соціальні та безпекові складові.

Виявлення наслідків вимагає експертних суджень та застосування якісних значень, а також матеріальних економічних розрахунків.

Наслідки слід розглядати у трьох контекстах: вплив на життя людини, навколишнє середовище або інфраструктуру; вплив на міжнародну або регіональну безпеку або стабільність; і вплив на національну економічну або фінансову систему, включаючи вплив на промисловість або шкоду репутації.

Ідентифікація та оцінка ризиків

Використовуючи підхід оцінки національних ризиків ФРЗМЗ «знизу вгору», спочатку ідентифікуються ризики ФРЗМЗ на рівні СПФМ, потім секторальні ризики, і на завершення національні ризики ФРЗМЗ.

Оцінка ризиків ФРЗМЗ здійснюється відповідно до базової формули шляхом співставлення ймовірності подій ФРЗМЗ та їх наслідків, відповідних вказаним подіям загроз та вразливостей.

За результатами оцінки ризиків ФРЗМЗ СДФМ готують рекомендації піднаглядним СПФМ з метою коригування внутрішніх систем управління ризиками СПФМ для досягнення основної мети – зменшення ризику використання СПФМ для ФРЗМЗ.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

1. The FATF Recommendations, [Электронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/31REB2w>
2. National money laundering and terrorist financing risk assessment, [Электронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3rXIX3Q>
3. Guidance on AML/CFT-related data and statistics. [Электронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3dKfS5O>
4. Methodology for assessing technical compliance with the FATF Recommendations and the effectiveness of AML/CFT systems. [Электронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3t5zLui>
5. Terrorist Financing Risk Assessment Guidance. [Электронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3t3SKpj>
6. FATF Guidance on Counter Proliferation Financing – The Implementation of Financial Provisions of United Nations Security Council Resolutions to Counter the Proliferation of Weapons of Mass Destruction [Электронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2RGXqUi>
7. The International Monetary Fund staffs' ML/FT NRA Methodology. [Электронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2QbJD7L>
8. Eide, E. (2000), 'Economics of criminal behaviour', in B. Bouckaert and G. De Geest (eds), Encyclopedia of Law and Economics, Cheltenham, UK and Northampton, MA, USA: Edward Elgar Publishing [Электронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uSVYws>
9. The World Bank Risk Assessment Methodology [Электронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/Tb0Qdxn>
10. European Commission Report on the Supra-National Risk Assessment (SNRA) of the risks of ML and TF. [Электронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/Ub8QhNp>
11. Guide to Conducting a National Proliferation Financing Risk Assessment Anagha Joshi, Emil Dall and Darya Dolzikova. Other Publications, 13 May 2019 [Электронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/ob81LWg>
12. OSCE Handbook on Data Collection in support of Money Laundering and Terrorism Financing National Risk Assessments [Электронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fHIXzx>

13. Methodology for assessing technical compliance with the FATF recommendations and the effectiveness of AML/CFT systems. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3fFKRRu>
14. Consolidated table of assessment ratings [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3uiXCGP>
15. UK National risk assessment of money laundering and terrorist financing – 2020, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3vjeNJF>
16. Guidance for crime and financial investigators and immigration intelligence on how to apply the Management of Risk in Law Enforcement (MoRiLE) scoring to immigration enforcement operational work, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3fJIEp5>
17. The Main Findings of the Money Laundering National Risk Assessment, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/34eKZSv>
18. The Findings of the Money Laundering National Risk Assessment: The Financial System (Non-Restricted Version), [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/2RAX6vn>
19. The Main Findings of the Terror Financing National Risk Assessment (Non-Restricted Version), [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3wvgSCh>
20. National risk assessment of money laundering and terrorist financing – 2018, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3ywj8v7>
21. Report on the national evaluation of the risks of money laundering and terrorist financing in Switzerland – 2015, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3fPD9nN>
22. Singapore National Money Laundering and Terrorist Financing Risk Assessment Report – 2013, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3hYEECN>
23. Terrorism Financing National Risk Assessment 2020, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3utHoe2>
24. Sectorial National Risk Assessment (NRA) – 2016, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3yLKayl>
25. Avaliação nacional de riscos de branqueamento de capitais e de financiamento do terrorismo – 2019, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3bXyvm0>
26. Assessment of Inherent Risks of Money Laundering and Terrorist Financing in Canada – July 2015, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3yNtGG7>

27. National Assessment of Money Laundering and Terrorist Financing Risks – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vwHK50>
28. MONEYVAL Mutual Evaluation Report of Andorra – 2017, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uvBh8Q>
29. Mutual Evaluation of Belgium’s measures to combat money laundering and terrorist financing – April 2015, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3yHijQ6>
30. Mutual Evaluation Report Canada – 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3wEMzJx>
31. Mutual Evaluation Report of China – 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3c0JVVu>
32. APG Mutual Evaluation Report Cook Islands – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3yVqqZA>
33. Moneyval Mutual Evaluation Report – Cyprus 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3bX998b>
34. Moneyval Mutual Evaluation Report – China 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2TuT17K>
35. APG Mutual Evaluation Report Indonesia – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2Txnnql>
36. Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures, Isle of Man, Fifth Round Mutual Evaluation Report, December 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uxqbAw>
37. Mutual Evaluation Report Israel – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3c6194Z>
38. Mutual Evaluation Report Italy – 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3yOycnW>
39. Mutual Evaluation Report Korea 2020, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/34sPI34>
40. Mutual Evaluation of Malaysia – full report-2015, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2TukFSn>
41. Moneyval Mutual Evaluation Report Moldova 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3wIYAh3>
42. Mutual Evaluation of Portugal, 2017, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3c0Oe47>

43. Mutual Evaluation of the Russian Federation – 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fxmOFb>
44. Follow Up Report Singapore 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2R5Dz0V>
45. Mutual Evaluation Report Spain – 2014, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3i9NcHf>
46. Mutual Evaluation Report of Switzerland 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vzELc5>
47. APG Mutual Evaluation Report of Chinese Taipei – October 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3c3esDp>
48. Mutual Evaluation Report Turkey-2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vuXGVj>
49. Mutual Evaluation Report of the United Kingdom – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/34s7FPo>
50. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України, 14 жовтня 2014 р. № 1702-VII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fvuJev>
51. Про затвердження Порядку проведення національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму і оприлюднення її результатів: постанова КМУ, 16 вересня 2015 р. № 717: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3wLopgl>
52. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України, 6 грудня 2019 року № 361-IX: [Електронний ресурс]. – ежим доступу: <https://bit.ly/3fxld2q>
53. Про затвердження Порядку формування та оприлюднення комплексної адміністративної звітності у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Постанова КМУ та НБУ, 5 серпня 2020 року № 690: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3pciMp5>

54. Методика для проведення оцінки ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму в Україні погоджена Міністерством фінансів України 16.04.2015 р.
55. National money laundering and terrorist financing risk assessment (2013): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3p3KNiF>
56. MONEYVAL's Mutual Evaluation Report of Ukraine – 2017, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2RcizWw>
57. Методика національної оцінки ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму в Україні, узгоджена Міністерством фінансів України 17.12.2018 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3c1Le7K>
58. Звіт про проведення Національної оцінки ризиків, 2019 рік: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fAW075>
59. Звіт за результатами п'ятого раунду взаємної оцінки України (2017), [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fBmCF2>
60. Terrorist Financing Risk Assessment Guidance [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3yPJJmR>
61. Guide to Conducting a National Proliferation Financing Risk Assessment Anagha Joshi, Emil Dall and Darya Dolzikova. Other Publications, 13 May 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vEnAWB>
62. Кембриджський центр альтернативних фінансів, 2-е Глобальне порівняльне дослідження криптоактивів, Грудень 2018 р., [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/34z3rFs>
63. Messari Crypto, Оцінюючи реальний прибуток 10 найбільших бірж, 11 квітня 2019 р., [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fCcaWV>
64. Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on Markets in Crypto-assets, and amending Directive (EU) 2019/1937, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vFoYbE>
65. ML/TF vertical risk assessment: virtual asset service providers, dec. 2020, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3c7Trra>
66. Virtual Assets Red Flag Indicators of Money Laundering and Terrorist Financing, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uEUCom>
67. Draft updated Guidance for a risk-based approach to virtual assets and VASPs, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vFaYyL>

68. COVID-19-related Money Laundering and Terrorist Financing Risks and Policy Responses, 04 May 2020, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/2SLE7JQ>
69. Update: COVID-19-Related Money Laundering and Terrorist Financing Risks, December 2020, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3wNrbIA>
70. CFATF Mutual Evaluation Report of Antigua Barbuda, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/2SSJqaj>
71. Mutual Evaluation Report Australia – 2015, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3i7qLIT>
72. MONEYVAL – Mutual Evaluation Armenia – 2015, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3ccV0E3>
73. Mutual Evaluation Report Austria – 2016, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3cbITHm>
74. Mutual Evaluation Report of Bahrain – 2018, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3fXgh5S>
75. APG-Follow-Up-Report-Bangladesh-2020, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/2S2VI5u>
76. CFATF Mutual Evaluation Report of Barbados – 2018, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3uJzpk7>
77. EAG-Mutual-Evaluation-Report-Belarus-2019, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3vJLuQH>
78. CFATF Mutual Evaluation Report Bermuda 2020, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3fEVIbD>
79. GIABA Mutual Evaluation Report of Burkina Faso-2019, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3wQvkoD>
80. GIABA Mutual Evaluation Report Cabo Verde – 2019, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3yPHRKS>
81. Mutual Evaluation Report of Cambodia, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3g7euLs>
82. CFATF Cayman Islands Mutual Evaluation 2019, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3uKEXni>
83. GAFILAT Mutual Evaluation Report Colombia 2018, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3pf9MPY>

84. GAFILAT Mutual Evaluation Report Costa Rica 2015, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2SVMpid>
85. GAFILAT – MER Cuba 2015, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uMm4Rg>
86. Moneyval Mutual Evaluation Report of Czech Republic – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3yYff21>
87. Mutual Evaluation of Denmark – 2017, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2Tv9Mzw>
88. GAFILAT Mutual Evaluation Report Dominican Republic – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/34NA9TC>
89. APG Mutual Evaluation of Fiji – 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vSasNY>
90. MONEYVAL Mutual Evaluation Georgia 2020, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3z1yYOo>
91. GIABA Mutual Evaluation Report of Ghana – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3z2L4Xx>
92. Moneyval Mutual Evaluation Report – Gibraltar 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3gmw7r5>
93. GAFILAT-CFATF Mutual Evaluation Report of Guatemala, 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fISXtD>
94. MONEYVAL Mutual Evaluation Report of Hungary – 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3z0ibLF>
95. Mutual Evaluation Report of Iceland – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/34N3T3f>
96. Mutual Evaluation of Ireland, 2017, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3cek8dR>
97. EAG Mutual Evaluation Report of the Kyrgyz Republic, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3poKXRN>
98. MONEYVAL Mutual Evaluation Report of Lithuania – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fMU9MD>
99. APG Mutual Evaluation Report of Macao, China – 2017, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/34Lq1uC>
100. Mutual Evaluation Report of Mongolia, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3z2l3Xh>

101. APG Mutual Evaluation Report Myanmar – 2018, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3xaubJ1>
102. ESAAMLG Mutual Evaluation Report Malawi-2019, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3z2Jbdt>
103. GIABA Mutual Evaluation Mali 2019, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3cAuhSn>
104. Moneyval Mutual Evaluation Report Malta 2019, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3uRejJR>
105. Mutual Evaluation Report of Mexico – 2018, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/2Rkvju2>
106. GAFILAT – Mutual Evaluation of Nicaragua- 2017, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3uNYDqx>
107. APG Mutual Evaluation Report of Pakistan – October 2019, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/2S1rBWP>
108. APG Mutual Evaluation Report of Palau – 2018, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3uQWsCG>
109. GAFILAT Mutual Evaluation Report of Panama – 2018, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3fPuHWQ>
110. GAFILAT Mutual Evaluation of Peru, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3ie5bMF>
111. GIABA Mutual Evaluation Report Senegal-2018, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3uXgpba>
112. MONEYVAL – Mutual Evaluation Serbia – 2016, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3pjtGtB>
113. ESAAMLG Mutual Evaluation Report of the Republic of Seychelles – 2018, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3plUuJj>
114. MONEYVAL Mutual Evaluation Slovak Republic – 2020, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3uU8bjM>
115. MONEYVAL – Mutual Evaluation of Slovenia – 2017, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3wY2frG>
116. APG Mutual Evaluation Report of Solomon Islands – October 2019, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/34QuLPT>
117. APG – Mutual Evaluation of Sri Lanka – 2015, [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bit.ly/3wXYXo4>

118. Mutual Evaluation Report Sweden – 2017, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3wXvzhP>
119. EAG Mutual Evaluation Report of the Republic of Tajikistan – 2018, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3cieSpj>
120. APG Mutual Evaluation Report of Thailand – 2017, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3iepKsg>
121. CFATF Mutual Evaluation Report Turks and Caicos Islands, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3ihVSuY>
122. Mutual Evaluation Report United Arab Emirates 2020, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vRdz8B>
123. Mutual Evaluation of the United States – 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3pkUtp2>
124. GAFILAT Mutual Evaluation Report Uruguay 2020, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vRjsTp>
125. APG-Mutual Evaluation of Vanuatu – 2015, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3x0ns3V>
126. ESAAMLG Mutual Evaluation Report of Zambia – June 2019, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uPAvDZ>
127. ESAAMLG Mutual Evaluation Report of Zimbabwe – 2016, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3g8Y0Tg>

Follow OSCE Project
Co-ordinator in Ukraine

Україна, 01030, Київ,
вул. Стрілецька, 16
info-psu@osce.org
www.osce.org/ukraine

